

**ZAKON
O KREDITNIM INSTITUCIJAMA**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se osnivanje, upravljanje, poslovanje i supervizija kreditnih institucija i druga pitanja od značaja za rad kreditnih institucija.

Kreditna institucija

Član 2

(1) Kreditna institucija je privredno društvo čija je djelatnost primanje depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti i odobravanje kredita za svoj račun.

(2) Kao kreditna institucija, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom, može se osnovati banka sa sjedištem u Crnoj Gori ili filijala kreditne institucije sa sjedištem u državi članici Evropske unije ili trećoj zemlji koja obavlja poslove na teritoriji Crne Gore.

(3) Pojam "kreditna institucija" kada se u ovom zakonu koristi bez dodatka "iz države članice", "iz treće zemlje" ili „u grupi“, odnosi se na banku sa sjedištem u Crnoj Gori.

Korišćenje riječi „kreditna institucija“ i „banka“

Član 3

(1) Riječi „kreditna institucija“, „banka“ ili izvedenice iz tih riječi, može da koristi u svom nazivu ili u pravnom prometu samo:

- 1) pravno lice koje je od Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) dobilo dozvolu za rad kao banka;
- 2) kreditna institucija iz države članice koja neposredno pruža usluge u Crnoj Gori i filijala kreditne institucije iz države članice i treće zemlje koja pruža usluge u Crnoj Gori;
- 3) član grupe kreditnih institucija;
- 4) predstavništvo kreditne institucije iz druge države koje obavlja poslove na teritoriji Crne Gore, i
- 5) drugo pravno lice u skladu sa zakonom.

(2) Kreditna institucija ne smije u svom nazivu da koristi riječi ili izvedenice koje mogu da dovedu u zabludu klijente kreditnih institucija i druga lica o statusu i/ili konkurentskoj poziciji te kreditne institucije, ili se njima povrjeđuju prava drugih lica, a naročito riječi ili izvedenice koje mogu da dovedu u zabludu o:

- 1) predmetu poslovanja kreditne institucije;
- 2) identitetu kreditne institucije, odnosno njenih osnivača;
- 3) povezanosti kreditne institucije sa drugim pravnim licima;
- 4) konkurentskoj prednosti te kreditne institucije u odnosima prema klijentima.

(3) Kreditna institucija iz druge države koja posluje u Crnoj Gori može da koristi naziv koji koristi u toj državi, s tim što, ako u Crnoj Gori već posluje kreditna institucija sa istim ili sličnim nazivom, Centralna banka može da naloži da kreditna institucija izmijeni svoj naziv na način kojim se otklanjanja mogućnost dovođenja u zabludu.

Bankarske usluge

Član 4

(1) Bankarske usluge, u smislu ovog zakona, su primanje depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti i odobravanje kredita iz tih sredstava, za svoj račun.

(2) Primanjem depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti iz stava 1 ovog člana ne smatraju se sredstva koja primaju:

- 1) institucije za elektronski novac u vidu uplata koje se odmah zamjenjuju za elektronski novac;
- 2) država Crna Gora, jedinica lokalne samouprave;
- 3) mikrokreditne finansijske institucije u obliku pozajmica;
- 4) udruženja u vidu članarina, dobrovoljnih priloga i sličnih nepovratnih sredstava;
- 5) pravna lica koja nijesu kredita institucija od emitovanja dužničkih hartija od vrijednosti, a kojima finansiraju obavljanje svoje osnovne djelatnosti, pod uslovom da osnovna djelatnost tog lica nije odobravanje zajmova;
- 6) platne institucije od korisnika platnih usluga radi pružanja platnih usluga u skladu sa posebnim zakonom.

Osnovne i dodatne finansijske usluge

Član 5

(1) Osnovnim finansijskim uslugama, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) primanje depozita ili drugih povratnih sredstava;
- 2) odobravanje kredita, uključujući potrošačke kredite, hipotekarne kredite i zajmove za finansiranje komercijalnih poslova, otkup potraživanja sa ili bez regresa (faktoring), uključujući izvozno finansiranje na bazi otkupa sa diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih potraživanja obezbjeđenih finansijskim instrumentima (forfeting);
- 3) finansijski lizing;
- 4) pružanje platnih usluga u skladu sa posebnim zakonom;
- 5) izdavanje garancija ili drugih jemstava;
- 6) trgovanje za svoj račun ili za račun klijenta:
  - instrumentima tržišta novca (čekovima, mjenicama, certifikatima o depozitu),
  - prenosivim hartijama od vrijednosti,
  - stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove,
  - finansijskim fjučersima i opcijama,
  - valutnim i kamatnim instrumentima;
- 7) usluge neposredno povezane sa poslovima kreditiranja, kao što su: prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i preduzetnika;
- 8) izdavanje drugih instrumenata plaćanja i upravljanje tim instrumentima, ako se pružanje tih usluga ne smatra pružanjem usluga iz tačke 6 ovog stava, a u skladu sa zakonom;
- 9) iznajmljivanje sefova;
- 10) posredovanje pri zaključivanju poslova na novčanom tržištu;

- 11) učestvovanje u emitovanju finansijskih instrumenata i pružanje usluga vezanih za emitovanje finansijskih instrumenata, u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
- 12) upravljanje imovinom klijenata i savjetovanje u vezi sa upravljanjem tom imovinom;
- 13) kastodi usluge, u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
- 14) savjetovanje pravnih lica u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom i sličnim pitanjima i pružanje usluga koje se odnose na statusne promjene, sticanje akcija i udjela u drugim društvima;
- 15) izdavanje elektronskog novca, i
- 16) investicione i pomoćne usluge i aktivnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a koje ne predstavljaju usluge iz tač.1 do15 ovog stava.

(2) Dodatne finansijske usluge, u smislu ovog zakona, su:

- 1) poslovi zastupanja i posredovanja u osiguranju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje;
- 2) pružanje usluga upravljanja platnim sistemima, u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet;
- 3) druge usluge koje kreditna institucija može da pruža u skladu sa odredbama zakona;
- 4) trgovanje zlatom;
- 5) usluge dostavljanja podataka u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište kapitala;
- 6) druge usluge ili poslovi utvrđeni statutom kreditne institucije, koji s obzirom na način pružanja i rizik kome je kreditna institucija izložena, imaju slične karakteristike kao i osnovne finansijske usluge iz stava 1 ovog člana.

Uzajamno priznate usluge

Član 6

Uzajamno priznate usluge, u smislu ovog zakona, su:

- 1) uzajamno priznate bankarske usluge, pod kojima se podrazumijevaju usluge iz člana 4 ovog zakona, i
- 2) uzajamno priznate finansijske usluge, pod kojima se podrazumijevaju usluge iz člana 5 stav 1 ovog zakona.

Oglašavanje

Član 7

Kreditna institucija iz druge države članice može da oglašava svoje usluge preko sredstava informisanja u Crnoj Gori po istim uslovima koji se primjenjuju na oglašavanje usluga koje vrše kreditne institucije iz Crne Gore.

Neposredno pružanje usluga

Član 8

(1) Smatra se da kreditna institucija iz države članice neposredno pruža uzajamno priznate usluge na teritoriji druge države članice, ako nije osnovala filijalu na teritoriji druge države članice, a:

- 1) zaključuje pravne poslove čiji je predmet jedna ili više uzajamno priznatih usluga, ili
- 2) ako fizičkom ili pravnom licu koje ima prebivalište ili boravište, odnosno sjedište na teritoriji druge države članice, ponudi tu uslugu preko svojih zastupnika, posrednika ili na drugi način.

(2) Neposrednim pružanjem usluga iz stava 1 ovog člana smatra se privremeno pružanje uzajamno priznatih usluga od strane kreditnih institucija, odnosno pružanje usluga koje se ne vrši na redovnoj, učestaloj ili kontinuiranoj osnovi.

Matično i zavisno društvo i kontrola

Član 9

(1) Matično društvo, u smislu ovog zakona, je privredno društvo koje u odnosu na drugo privredno društvo (zavisno društvo) ispunjava jedan od sljedećih uslova:

- 1) ima većinu glasačkih prava u zavisnom društvu;
- 2) akcionar je ili imalac udjela i ima pravo imenovanja ili opoziva većine članova upravnog odbora, nadzornog odbora ili drugih organa upravljanja ili nadzora;
- 3) ima pravo ostvarivanja dominantnog uticaja nad zavisnim društvom na osnovu ugovora ili sporazuma,
- 4) ima značajno učešće u zavisnom društvu i nad tim društvom ostvaruje dominantni uticaj;
- 5) akcionar je ili imalac udjela u zavisnom društvu na osnovu ugovora ili sporazuma sa drugim akcionarima ili imalcima udjela, na način da nadzire većinu glasačkih prava u tom društvu, ili
- 6) ima značajno učešće u zavisnom društvu i ima zaključen ugovor o vođenju poslova društva sa zavisnim društvom na osnovu kojeg vodi poslove zavisnog društva.

(2) Pravno lice koje je matično društvo drugog društva, smatra se matičnim društvom društava koja imaju položaj zavisnog društva u odnosu na to drugo društvo.

(3) Glasačkim pravima i pravima imenovanja, odnosno opoziva koja pripadaju matičnom društvu smatraju se i glasačka prava i prava imenovanja, odnosno opoziva koja pripadaju društvu koje je zavisno, odnosno koje djeluje za račun tog matičnog društva ili za račun zavisnih društava tog matičnog društva, osim ako:

- 1) drži akcije u svoje ime, a za račun lica koja nije ni matično ni zavisno društvo; ili
- 2) drži akcije kao obezbjeđenje i prava ostvaruje u skladu sa uputstvima drugih lica ili ih je steklo odobravanjem kredita kao dijela redovnih aktivnosti, a glasačka prava se ostvaruju u interesu lica koje je založilo akcije kao obezbjeđenje.

(4) Matično društvo je i društvo koje nad drugim društvom ostvaruje dominantni uticaj.

(5) Zavisno društvo, u smislu ovog zakona, je privredno društvo koje je na jedan od načina iz stava 1 ovog člana podređeno matičnom društvu.

(6) Zavisna društva zavisnih društava smatraju se i zavisnim društvima društva koje je njihovo izvorno matično društvo.

(7) Kontrola, u smislu ovog člana, je odnos iz stava 1 ovog člana između matičnog i zavisnog društva ili sličan odnos između bilo kojeg fizičkog ili pravnog lica i privrednog društva.

Grupa povezanih lica

Član 10

(1) Grupom povezanih lica, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) dva ili više fizičkih ili pravnih lica koja, ako se ne dokaže drugačije, predstavljaju jedinstveni rizik jer jedno od njih, direktno ili indirektno, ima kontrolu nad drugim licem ili drugim licima;

- 2) dva ili više fizičkih ili pravnih lica između kojih ne postoji odnos kontrole iz tačke 1 ovog stava, a za koje se smatra da predstavljaju jedinstveni rizik jer su tako međusobno povezana da, ako bi za jedno od tih lica nastali finansijski problemi, naročito poteškoće povezane sa finansiranjem ili otplatom, drugo lice ili sva ostala lica bi se vjerovatno i sama suočila sa poteškoćama povezanim sa finansiranjem ili otplatom.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako centralna vlada direktno ili indirektno kontroliše ili je direktno povezana sa više od jednog lica na način iz stava 1 tačka 2 ovog člana, kreditna institucija nije dužna da grupu koju čine centralna vlada i ta lica tretira kao grupu povezanih lica.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, postojanje grupe povezanih lica koju čine centralna vlada i druga lica, kreditna institucija može procjenjivati pojedinačno u odnosu na svako lice nad kojim centralna vlada ima direktnu kontrolu ili je s tim licem povezana na način iz stava 1 tačka 2 ovog člana i u odnosu na sva pravna i fizička lica koja lica iz stava 2 ovog člana kontrolišu na način iz stava 1 tačka 1 ovog člana, ili su sa njima povezana na način iz stava 2 tačka 2 ovog člana, uključujući centralnu vladu.

(4) Odredba stava 2 ovog člana primjenjuje se i na jedinice lokalne samouprave ako, pri ponderisanju izloženosti riziku iz člana 134 stav 9 ovog zakona, imaju tretman centralne vlade.

Društva povezana zajedničkim upravljanjem

Član 11

Društva povezana zajedničkim upravljanjem su dva ili više lica koja nijesu povezana odnosom kontrole, a između kojih postoji najmanje jedan od sledećih oblika povezanosti:

- 1) društva su ravnopravna i povezana zajedničkim vođenjem u skladu sa zaključenim ugovorom ili odredbama statuta;
- 2) kontroliše ih isto treće lice, ili
- 3) većinu članova odbora direktora ili drugih odgovarajućih organa koji vrše upravljačku ili nadzornu funkciju u tim društvima čine ista lica.

Zajedničko djelovanje

Član 12

(1) Lica koja zajednički djeluju su fizička i/ili pravna lica koja međusobno sarađuju na osnovu sporazuma, izričitog ili prećutnog, usmenog ili pisanog, čiji je cilj sticanje akcija sa pravom glasa ili usklađeno ostvarivanje prava glasa ili drugih prava iz akcija kreditne institucije.

(2) Smatra se da zajednički djeluju:

- 1) pravna lica i fizička i/ili pravna lica kada jedno od tih lica direktno ili indirektno kontroliše drugo ili druga pravna lica;
- 2) fizička lica koja su u krvnom srodstvu u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji zaključno sa trećim stepenom;
- 3) lica koja žive u bračnoj zajednici odnosno u vanbračnoj zajednici koja je po zakonu izjednačena sa bračnom zajednicom;
- 4) akcionari koji postignu sporazum o pitanjima korporativnog upravljanja kojima se korporativno upravljanje kreditnom institucijom uređuje na način koji odstupa od propisanog, ili sporazum o načinu ostvarivanja drugih prava iz akcija;
- 5) lica koja su članovi višeg rukovodstva, upravnog ili nadzornog odbora u kreditnoj instituciji za koju se utvrđuje postojanje kvalifikovanog učešća;
- 6) privredna društva koja su članovi iste grupe;

- 7) lica koja povezuju samo okolnosti u vezi sa sticanjem akcija, uključujući korišćenje istih izvora finansiranja, a koje upućuju na usklađenost u sticanju akcija ili u zajedničkoj namjeri tih lica za osvarivanje prava glasa ili drugih prava u kreditnoj instituciji;
- 8) lica koja su usklađeno ostvarivala pravo glasa u kreditnoj instituciji za koju se utvrđuje kvalifikovano učešće;
- 9) članovi organa upravljanja društava koja zajednički djeluju;
- 10) članovi organa upravljanja i društva u kojima su ta lica članovi organa upravljanja;
- 11) društvo za upravljanje i svi investicioni fondovi kojima to društvo upravlja;
- 12) lica za koja postoje okolnosti slične okolnostima iz tačaka 1 do 10 ovog stava, ako te okolnosti upućuju na postojanje saradnje koja može da dovede do trajne i značajne promjene u poslovnoj strategiji kreditne institucije.

(3) Centralna banka rješenjem utvrđuje postojanje zajedničkog djelovanja ako utvrdi da postoje okolnosti iz stava 2 ovog člana.

Primjena zakona o upravnom postupku

Član 13

(1) U postupku odlučivanja Centralne banke primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) U postupku odlučivanja Centralna banka odlučuje po skraćenom postupku.

(3) Protiv rješenja Centralne banke može se tužbom pokrenuti upravni spor.

(4) Tužba iz stava 3 ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

(5) U upravnom sporu protiv rješenja Centralne banke nadležni sud ne može meritorno odlučivati o predmetu upravnog spora za čije rješavanje je ovim zakonom utvrđena nadležnost Centralne banke.

(6) Donošenjem rješenja o oduzimanju dozvola i odobrenja iz ovog zakona ne poništavaju se pravne posljedice koje je rješenje o izdavanju dozvole, odnosno odobrenja proizvelo, ali se onemogućava dalje proizvođenje pravnih posljedica tog rješenja.

Primjena zakona o privrednim društvima

Član 14

Na kreditne institucije se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 15

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 16

Izrazi koji se upotrebljavaju u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **institucija** je kreditna institucija ili investiciono društvo;
- 2) **kreditna institucija iz države članice** je kreditna institucija sa sjedištem u državi članici Evropske unije;
- 3) **kreditna institucija iz treće zemlje** je kreditna institucija sa sjedištem u državi koja nije članica Evropske unije, kao i kreditna institucija iz države članice EU do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji;
- 4) **investiciono društvo** je pravno lice čija je redovna djelatnost ili poslovanje pružanje jedne ili više investicionih usluga drugim licima i/ili obavljanje investicionih aktivnosti na profesionalnoj osnovi;
- 5) **društvo za osiguranje** je društvo za direktno životno ili neživotno osiguranje koje je dobilo dozvolu regulatornog organa za obavljanje djelatnosti osiguranja u skladu sa propisima kojim se uređuje osiguranje;
- 6) **društvo za reosiguranje** je društvo koje je dobilo dozvolu regulatornog organa za obavljanje djelatnosti reosiguranja, u skladu sa propisima kojim se se uređuje osiguranje;
- 7) **organ upravljanja** je organ, ili više organa kreditne institucije, koji su ovlašćeni da utvrđuju strategiju, ciljeve i opšte smjernice kreditne institucije, i koji vrše nadzor i prate odlučivanje u vezi sa upravljanjem i uključuje lica koja stvarno upravljaju poslovanjem kreditne institucije, a za kreditne institucije u Crnoj Gori su to nadzorni odbor i upravni odbor;
- 8) **više rukovodstvo** su lica koja obavljaju izvršne funkcije u kreditnoj instituciji, a koja su odgovorna za rukovođenje kreditnom instituciji na dnevnoj osnovi, i za to odgovaraju nadzornom i upravnom odboru;
- 9) **sistemska rizik** je rizik poremećaja u finansijskom sistemu koji bi mogao imati ozbiljne negativne posljedice za finansijski sistem i realnu ekonomiju;
- 10) **rizik modela** je rizik nastanka gubitka koji bi kreditna institucija mogla pretrpjeti zbog odluka koje se prvenstveno zasnivaju na rezultatima internih modela, i to zbog grešaka u kreiranju, primjeni ili korišćenju tih modela;
- 11) **ublažavanje kreditnog rizika** je tehnika koju koristi kreditna institucija za smanjivanje kreditnog rizika povezanog sa izloženošću ili izloženostima koje ta kreditna institucija još ima;
- 12) **filijala** je organizacioni dio kreditne institucije, koje nema svojstvo pravnog lica i koji obavlja sve ili samo dio poslova iz djelatnosti kreditne institucije;
- 13) **predstavništvo kreditne institucije** je pravno zavisni dio kreditne institucije, koji obavlja samo poslove istraživanja tržišta, predstavljanja, reklamiranja i informisanja o kreditnoj instituciji koja ga je osnovala;
- 14) **društvo za pomoćne usluge** je privredno društvo čiju osnovnu djelatnost čini sticanje vlasništva ili upravljanje imovinom, upravljanje uslugama obrade podataka ili slična djelatnost koja je pomoćna u odnosu na osnovnu djelatnost jedne ili više kreditnih institucija;
- 15) **društvo za upravljanje imovinom** je društvo koje pribavlja kapital od različitih investitora sa ciljem investiranja u skladu sa definisanom politikom investiranja u korist tih investitora, uključujući i njegove djelove koji se bave investiranjem, ili menadžer alternativnog investicionog fonda iz države članice Evropske unije, uključujući, osim ako nije drugačije određeno, i subjekte iz država koje nijesu članice Evropske unije a koji obavljaju iste ili slične djelatnosti i na koje se primjenjuju supervizorski i regulatorni zahtjevi koji su ekvivalentni zahtjevima koji se primjenjuju u Evropskoj uniji;
- 16) **finansijski holding** je finansijska institucija, čija su zavisna društva isključivo ili pretežno institucije ili finansijske institucije, pri čemu je najmanje jedno od tih društava institucija, i koja nije mješoviti finansijski holding;

- 17) **mješoviti finansijski holding** je matično društvo u finansijskom konglomeratu koje nije kreditna institucija, društvo za osiguranje ili investiciono društvo, a koje zajedno sa svojim podređenim društvima, od kojih je najmanje jedno kreditna institucija, društvo za osiguranje ili investiciono društvo i sa drugim subjektima čini finansijski konglomerat;
- 18) **mješoviti holding** je matično društvo, koje nije finansijski holding, institucija ili mješoviti finansijski holding, ako je najmanje jedno njegovo zavisno društvo institucija;
- 19) **finansijska institucija** je pravno lice, koje nije institucija, a čija je isključiva ili pretežna djelatnost sticanje učešća u kapitalu ili obavljanje jedne ili više osnovnih finansijskih usluga utvrđenih ovim zakonom, uključujući finansijski holding, mješoviti finansijski holding, platnu instituciju, društvo za upravljanje imovinom, a isključujući osiguravajuće holdinge i mješovite osiguravajuće holdinge;
- 20) **matična kreditna institucija** je kreditna institucija sa sjedištem u određenoj državi koja ima kao zavisno društvo kreditnu instituciju ili finansijsku instituciju, odnosno koja ima značajno učešće u takvoj kreditnoj ili finansijskoj instituciji, a koja sama nije zavisno društvo druge kreditne institucije koja je dobila odobrenje za rad u istoj državi, odnosno finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu koji je osnovan u toj državi;
- 21) **matična kreditna institucija iz EU** je matična kreditna institucija u državi članici koja nije zavisno društvo druge kreditne institucije koja je odobrenje za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici;
- 22) **matična kreditna institucija iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori** je matična kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori koja nije zavisno društvo druge kreditne institucije koja je odobrenje za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici;
- 23) **matični finansijski holding** je finansijski holding sa sjedištem u određenoj državi koji nije zavisno društvo institucije koja je odobrenje za rad dobila u istoj državi ili finansijskom holdingu ili mješovitom finansijskom holdingu koji je osnovan u toj državi;
- 24) **matični finansijski holding iz EU** je matični finansijski holding u državi članici koji nije zavisno društvo institucije koja je odobrenje za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili drugog finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici, a ne uključuje matični finansijski holding u Crnoj Gori;
- 25) **matični finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori** je matični finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori koji nije zavisno društvo institucije koja je odobrenje za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili drugog finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici;
- 26) **matični mješoviti finansijski holding** je mješoviti finansijski holding sa sjedištem u određenoj državi koji nije zavisno društvo institucije koja je odobrenje za rad dobila u istoj državi ili finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u toj istoj državi;
- 27) **matični mješoviti finansijski holding iz EU** je matični mješoviti finansijski holding u državi članici koji nije zavisno društvo institucije koja je odobrenje za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili drugog finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici, a ne uključuje matični mješoviti finansijski holding u Crnoj Gori;
- 28) **matični mješoviti finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori** je matični mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Crnoj Gori koji nije zavisno društvo

- institucije koja je odobrenje za rad dobila u bilo kojoj državi članici ili drugog finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji je osnovan u bilo kojoj državi članici;
- 29) **sistemska važna kreditna institucija** je matična kreditna institucija iz EU, matični finansijski holding iz EU, matični mješoviti finansijski holding iz EU ili kreditna institucija kod koje poremećaj u poslovanju ili prestanak poslovanja mogu dovesti do sistemskog rizika;
  - 30) **centralna ugovorna strana** je pravno lice koje posreduje između ugovornih strana kod ugovora na osnovu kojih se trguje na jednom ili više finansijskih tržišta i postaje kupac svakom prodavcu i prodavac svakom kupcu;
  - 31) **kvalifikovano učešće** je direktno ili indirektno ulaganje u privredno društvo koje predstavlja 10% ili više kapitala ili glasačkih prava, ili koje omogućava ostvarivanje značajnog uticaja na upravljanje tim društvom;
  - 32) **značajno učešće** je učešće u kapitalu drugog privrednog društva od 20% i više, ili mogućnost efektivnog vršenja značajnog uticaja na upravljanje ili poslovnu politiku tog društva;
  - 33) **bliska povezanost** je odnos u kome su dva ili više fizičkih ili pravnih lica povezana po osnovu:
    - učešća u obliku vlasništva, direktnog ili putem kontrole, od 20% ili više glasačkih prava ili kapitala društva;
    - odnosa kontrole;
    - činjenice da su oba ili sva lica stalno povezana sa istim trećim licem odnosom kontrole;
  - 34) **nadležni organ** je državni ili drugi organ koje je u skladu sa propisima određene države službeno priznat i ovlašćen za superviziju kreditnih institucija u okviru sistema supervizije koji je na snazi u toj državi, a u Crnoj Gori nadležni organ je Centralna banka;
  - 35) **imenovani organ** je organ koje je ovlašćen za određivanje stope kontracikličnog bafera kapitala, stope bafera za strukturni sistemski rizik ili bafera za globalno sistemski važne kreditne institucije i ostale sistemski važne kreditne institucije, a u Crnoj Gori imenovani organ je Centralna banka;
  - 36) **nadležni organ za konsolidaciju** je nadležni organ odgovoran za sprovođenje supervizije na konsolidovanoj osnovi matičnih kreditnih institucija i kreditnih institucija koje kontrolišu matični finansijski holdinzi ili matični mješoviti finansijski holdinzi;
  - 37) **odobrenje za rad** je dozvola ili bilo koji drugi akt koji izdaju nadležni organi, a na osnovu kojih se stiče pravo na obavljanje djelatnosti;
  - 38) **država članica** je država članica Evropske unije i država potpisnica Ugovora o Evropskoj ekonomskoj zoni;
  - 39) **treća zemlja** je strana država koja nije država članica i država članica do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji;
  - 40) **matična država** je država u kojoj je kreditna institucija dobila odobrenje za rad;
  - 41) **država članica domaćin** je država članica koja nije država u kojoj je kreditna institucija dobila odobrenje za rad, a u kojoj kreditna institucija ima filijalu ili u kojoj pruža usluge;
  - 42) **centralne banke ESCB-a** su centralne banke članice Evropskog sistema centralnih banaka (ESCB) i Evropska centralna banka (ECB);
  - 43) **centralne banke** su centralne banke ESCB-a i centralne banke trećih zemalja;
  - 44) **regulatorni kapital** je zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala kreditne institucije;

- 45) **instrumenti regulatornog kapitala** su instrumenti kapitala koje emituje kreditna institucija i koji ispunjavaju uslove za instrumente redovnog osnovnog kapitala, instrumente dodatnog osnovnog kapitala ili instrumente dopunskog kapitala;
- 46) **priznati kapital** je zbir iznosa osnovnog kapitala i dopunskog kapitala u iznosu od najviše jedne trećine osnovnog kapitala kreditne institucije;
- 47) **knjiga trgovanja** su sve pozicije u finansijskim instrumentima i robi koje kreditna institucija ima sa namjerom trgovanja, ili da bi se zaštitile pozicije koje ima sa namjerom trgovanja;
- 48) **regulisano tržište** je multilateralni sistem kojim upravlja organizator tržišta, koji obezbjeđuje uslove za spajanje višestrukih interesa trećih lica za zaključivanje ugovora o kupoprodaji finansijskih instrumenata uključenih u trgovanje po pravilima tog sistema i koji ima odobrenje za rad i posluje kontinuirano u skladu sa propisima kojim se uređuje tržište kapitala;
- 49) **diskrecione penzijske pogodnosti** su dodatne penzijske pogodnosti koje kreditna institucija daje zaposlenom na diskrecionoj osnovi, kao dio paketa varijabilnih primanja tog zaposlenog, a koje ne uključuju obračunate doprinose koje kreditna institucija dodjeljuje zaposlenom u okviru penzijskog plana društva;
- 50) **indirektno sticanje** je ulaganje u kapital ili sticanje glasačkih prava pravnog lica posredstvom trećeg lica (direktnog sticalaca), tako da je indirektni sticalac lice:
- za čiji je račun drugo lice (direktni sticalac) steklo akcije, poslovne udjele ili druga prava u pravnom licu,
  - koje je sa direktnim sticalcem povezano na način iz člana 22 ovog zakona, kao i članovi uže porodice tog lica, ili
  - koje je član uže porodice direktnog sticalaca;
- 51) **grupa kreditnih institucija** je grupa koju čine kreditne institucije, investiciona društva i finansijske institucije, od kojih najmanje jedan član ima položaj:
- matične kreditne institucije,
  - kreditne institucije koja je sa drugom kreditnom ili finansijskom institucijom (drugim pravnim licem iz grupe) povezana zajedničkim upravljanjem u skladu sa članom 11 stav 1 tačka 1 ili 3 ovog zakona,
  - matičnog finansijskog holdinga kome je najmanje jedno zavisno društvo kreditna institucija, ili
  - matičnog mješovitog finansijskog holdinga kome je najmanje jedno podređeno društvo kreditna institucija;
- 52) **bafer za očuvanje kapitala** je regulatorni kapital koji je kreditna institucija dužna da održava u skladu sa članom 138 ovog zakona;
- 53) **kontraciklični bafer kapitala specifičan za kreditnu instituciju** je regulatorni kapital koji je kreditna institucija dužna da održava u skladu sa članom 139 ovog zakona;
- 54) **bafer za strukturni sistemski rizik** je regulatorni kapital koji se zahtijeva ili se može zahtijevati da kreditne institucije održavaju u skladu sa članom 152 ovog zakona;
- 55) **bafer za GSV kreditnu instituciju** je regulatorni kapital koji je GSV kreditna institucija dužna da održava u skladu sa članom 160 stav 1 ovog zakona;
- 56) **bafer za OSV kreditnu instituciju** je regulatorni kapital koji je OSV kreditna institucija dužna da održava u skladu sa članom 163 ovog zakona;
- 57) **zahtjev za kombinovani bafer** je redovni osnovni kapital koji je potreban za ispunjavanje zahtjeva za bafer za očuvanje kapitala, uvećan za sljedeće bafere, zavisno od toga koji su primjenljivi:
- kontraciklični bafer kapitala,
  - bafer za GSV kreditnu instituciju,
  - bafer za OSV kreditnu instituciju,

- bafer za strukturni sistemski rizik;
- 58) **raspodjela** je isplata dividendi ili kamata u bilo kojem obliku.

II OSNIVANJE KREDITNE INSTITUCIJE

1. Inicijalni kapital i akcije kreditne institucije

Osnivači kreditne institucije

Član 17

- (1) Kreditna institucija se može osnovati kao akcionarsko društvo.
- (2) Kreditnu instituciju mogu osnovati domaća i strana pravna i/ili fizička lica.

Inicijalni kapital

Član 18

- (1) Inicijalni kapital kreditne institucije ne može biti manji od 7.500.000 EUR.
- (2) Inicijalni kapital kreditne institucije iz stava 1 ovog člana čine:
  - 1) instrumenti kapitala, za koje su ispunjeni uslovi iz propisa iz člana 134 stav 9 ovog zakona kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija;
  - 2) računi emisionih premija koji se odnose na instrumente iz tačke 1 ovog stava;
  - 3) zadržana dobit;
  - 4) akumulirana ostala sveobuhvatna dobit;
  - 5) ostale rezerve.

Akcije kreditne institucije

Član 19

- (1) Za kreditnu instituciju koja se osniva, akcionarski kapital u visini inicijalnog kapitala iz člana 18 stav 1 tačka 1 ovog zakona mora biti u potpunosti uplaćen u novcu prije registracije u Centralni registar privrednih subjekata.
- (2) Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na kreditnu instituciju koja se osniva u postupku sprovođenja restrukturiranja koje se vrši spajanjem uz osnivanje nove kreditne institucije ili podjelom kreditne institucije.
- (3) Akcionari kreditne institucije su dužni da prilikom ostvarivanja akcionarskih prava djeluju u interesu kreditne institucije.
- (4) Ako se akcije kreditne institucije vode na kastodi računu, taj račun mora da glasiti na ime.

Kredit i jemstva za sticanje akcija odnosno udjela i drugih instrumenata regulatornog kapitala

Član 20

- (1) Kreditna institucija ne smije da, direktno ili indirektno, kreditira sticanje ili da izdaje garancije ili druga jemstva za sticanje akcija, ili akcija, odnosno udjela društva u kojem ima 20% ili više

učešća u kapitalu, osim ako tim sticanjem akcija odnosno udjela prestaje kapitalna povezanost kreditne institucije sa tim društvom.

(2) Kreditiranjem iz stava 1 ovog člana smatra se i svaki drugi pravni posao koji se po svojoj ekonomskoj namjeni izjednačava sa kreditom.

(3) Kreditna institucija ne smije da, direktno ili indirektno, kreditira sticanje ili da izdaje garancije ili druga jemstva za sticanje drugih finansijskih instrumenata koje emituje, ili koje emituje društvo u kom ima učešće u kapitalu od 20% ili više, a koji se uključuju u izračun regulatornog kapitala te kreditne institucije.

Povlašćene akcije kreditne institucije

Član 21

Ukupan iznos akcionarskog kapitala koji se odnosi na povlašćene akcije ne smije preći jednu četvrtinu iznosa akcionarskog kapitala kreditne institucije.

Ograničenja uzajamnog učešća

Član 22

(1) Ako kreditna institucija ima kvalifikovano učešće u drugom pravnom licu, to pravno lice ne smije steći kvalifikovano učešće u toj kreditnoj instituciji.

(2) Ako pravno lice ima kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji, ta kreditna institucija ne smije steći kvalifikovano učešće u tom pravnom licu.

(3) Ograničenje iz stava 2 ovog člana ne odnosi se na sticanje kvalifikovanog učešća kreditne institucije u pravnom licu na ime namirenja potraživanja u postupku restrukturiranja duga ili izvršnom postupku.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, kreditna institucija je dužna da najkasnije u roku od šest mjeseci od sticanja kvalifikovanog učešća smanji to učešće do nivoa koji ne predstavlja kvalifikovano učešće.

2. Akcionari kreditne institucije

Sticanje kvalifikovanog učešća

Član 23

(1) Pravno ili fizičko lice ili lica koja zajednički djeluju, a koji namjeravaju, direktno ili indirektno, da steknu akcije kreditne institucije, na osnovu kojih pojedinačno ili zajednički, direktno ili indirektno, stiču kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji (u daljem tekstu: potencijalni sticalac), dužni su da Centralnoj banci podnesu zahtjev za izdavanje odobrenja.

(2) Pravno ili fizičko lice i lica koja zajednički djeluju, koji su dobili odobrenje Centralne banke iz stava 1 ovog člana za sticanje kvalifikovanog učešća u kreditnoj instituciji, mogu steći učešće u visini utvrđenoj tim odobrenjem.

(3) Lice koje ima kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji ne smije bez prethodnog odobrenja Centralne banke da, direktno ili indirektno, poveća kvalifikovano učešće do nivoa koji je jednak

ili veći od 20%, 33% odnosno 50% učešća u kapitalu, odnosno glasačkim pravima u toj kreditnoj instituciji.

(4) Izuzetno od st. 1 i 3 ovog člana, za lice koje nije potencijalni direktni sticalac kvalifikovanog učešća kao ni potencijalni krajnji sticalac kvalifikovanog učešća, zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća u kreditnoj instituciji može da podnese krajnji sticalac kvalifikovanog učešća.

(5) Lice koje je dobilo odobrenje dužno je da u roku od 12 mjeseci od dana donošenja rješenja o izdavanju odobrenja stekne kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji i o tome obavijesti Centralnu banku.

(6) Ako lice koje je dobilo odobrenje nije steklo kvalifikovano učešće u roku iz stava 5 ovog člana, može najkasnije 15 dana prije isteka tog roka da podnese Centralnoj banci obrazloženi zahtjev za produženje tog roka.

(7) Rok iz stava 5 ovog člana može se produžiti za najduže šest mjeseci.

(8) Na utvrđivanje procenta kvalifikovanog učešća u kreditnoj instituciji primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

(9) Prilikom utvrđivanja procenta kvalifikovanog učešća ne uračunavaju se glasačka prava ili akcije koje su institucije stekle pružanjem investicione usluge za realizaciju ponude odnosno prodaje finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa, pod uslovom da se ta prava ne koriste za ostvarivanje uticaja na upravljanje emitentom i ako se te akcije ne drže duže od godinu dana od dana sticanja.

Posebni slučajevi sticanja ili povećanja kvalifikovanog učešća

Član 24

(1) Akcionari kreditne institucije kod kojih nakon sticanja akcija kreditne institucije nastane zajedničko djelovanje, zbog kojeg postanu sticaoci 10%, 20%, 33%, odnosno 50% ili više učešća u kapitalu, odnosno glasačkim pravima u kreditnoj instituciji, dužni su da podnesu zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća u roku od 30 dana od sticanja.

(2) Ako lice pojedinačno ili neko od lica koja zajednički djeluju stekne ili poveća kvalifikovano učešće nasljeđivanjem, poklonom ili u slučaju da nije znalo, nije moralo znati ili nije moglo uticati na činjenicu da će steći ili povećati kvalifikovano učešće, dužno je da podnese zahtjev za to sticanje u roku od 30 dana od dana kada je saznalo ili moralo saznati za sticanje.

(3) Ako se učešće lica ili lica koja zajednički djeluju, zbog smanjenja osnovnog kapitala kreditne institucije ili drugih razloga na koje nijesu mogla uticati, poveća tako da postane jednako ili veće od 10%, 20%, 33% ili 50% učešća u kapitalu odnosno glasačkim pravima u kreditnoj instituciji, dužno je da podnese zahtjev za dalje sticanje akcija u kapitalu ili glasačkim pravima u roku od 30 dana od dana kad je saznalo ili moralo saznati da se njegovo učešće povećalo zbog djelovanja kreditne institucije.

(4) Na sticaoca kvalifikovanog učešća iz st. 1, 2 i 3 ovog člana primjenjuju se odredbe ovog zakona kojima se uređuje sticanje kvalifikovanog učešća.

(5) Izuzetno od člana 23 stav 2 ovog zakona i stava 1 ovog člana, lica za koja su se stekli uslovi iz člana 12 stav 2 ovog zakona, a koja smatraju da zajedničko djelovanje ne postoji, dužna su da Centralnoj banci podnesu zahtjev za utvrđivanje nepostojanja zajedničkog djelovanja.

(6) Ako Centralna banka na osnovu zahtjeva iz stava 5 ovog člana utvrdi da ne postoji zajedničko djelovanje lica iz člana 12 stav 2 ovog zakona, ta lica nijesu dužna da podnesu zahtjev za sticanje kvalifikovanog učešća.

(7) Ako Centralna banka, na osnovu zahtjeva iz stava 5 ovog člana, rješenjem utvrdi da postoji zajedničko djelovanje:

- 1) lica iz člana 23 stav 2 ovog zakona koja zajednički djeluju dužna su da prije sticanja kvalifikovanog učešća podnesu zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća;
- 2) lica iz stava 1 ovog člana koja zajednički djeluju dužna su da podnesu zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća u roku od 30 dana, od dana dostavljanja rješenja o postojanju zajedničkog djelovanja.

(8) Na lica koja ne podnesu zahtjev iz st. 1, 2, 3 i 7 ovog člana u propisanom roku, primjenjuju se odredbe čl. 33 i 34 ovog zakona.

Dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 25

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća u kreditnoj instituciji prilaže se dokumentacija o ispunjavanju uslova za sticanje kvalifikovanog učešća iz člana 31 stav 5 ovog zakona.

Provjera podataka

Član 26

(1) Centralna banka može, radi pribavljanja informacija potrebnih za odlučivanje po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća, da izvrši provjeru podataka koje je dostavio podnosilac zahtjeva za sticanje kvalifikovanog učešća.

(2) Centralna banka je ovlašćena da podatke o prekršajnoj i krivičnoj osuđivanosti potencijalnog sticaoca, kao i o krivičnim i prekršajnim postupcima koji se eventualno vode protiv tog lica, pribavi iz odgovarajuće evidencije na osnovu obrazloženog zahtjeva.

(3) Centralna banka može da pribavi podatke iz stava 2 ovog člana i od Evropskog sistema kaznenih evidencija.

(4) U postupku odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana, Centralna banka, kada je moguće, provjerava podatke o izrečenim sankcijama potencijalnom sticaocu u evidenciji Evropskog bankarskog regulatora.

Postupak odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 27

(1) Centralna banka, u roku od dva radna dana od dana prijema zahtjeva za izdavanje odobrenja za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća, podnosiocu zahtjeva izdaje pisanu potvrdu o prijemu zahtjeva.

(2) U potvrdi iz stava 1 ovog člana konstatuje se da li je li zahtjev za izdavanje odobrenja uredan.

(3) Centralna banka pri izdavanju potvrde o prijemu urednog zahtjeva obavještava podnosioca zahtjeva o danu isteka roka za odlučivanje po zahtjevu za izdavanje odobrenja.

(4) Ako zahtjev iz stava 1 ovog člana nije uredan, Centralna banka će pozvati podnosioca zahtjeva da zahtjev dopuni u primjerenom roku.

(5) Centralna banka će u roku od dva radna dana od dana prijema dopunjenog zahtjeva izdati pisanu potvrdu kojom će utvrditi da je zahtjev uredan i obavijestiti podnosioca zahtjeva o danu isteka roka za odlučivanje po zahtjevu za izdavanje odobrenja.

(6) Urednim zahtjevom iz stava 1 ovog člana smatra se zahtjev uz koji je priložena dokumentacija iz člana 31 stav 5 ovog zakona.

(7) Izuzetno, ako Centralna banka nakon izdavanja potvrde o prijemu urednog zahtjeva detaljnom analizom sadržaja priložene dokumentacije utvrdi nedostatke u dokumentaciji zbog kojih je zahtjev neuredan, može u roku iz stava 8 ovog člana da odbaci zahtjev iz stava 1 ovog člana.

(8) Centralna banka će u roku od 60 radnih dana od dana podnošenja urednog zahtjeva sprovesti postupak odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća (u daljem tekstu: postupak odlučivanja).

(9) Centralna banka će u roku od dva radna dana od dana donošenja rješenja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća, a u okviru roka iz stava 5 ovog člana, podnosiocu zahtjeva uputiti to rješenje.

(10) Centralna banka će na zahtjev podnosioca zahtjeva za izdavanje odobrenja za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća, a čiji je zahtjev za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća odbila, objaviti odgovarajuće saopštenje i navesti razloge odbijanja.

(11) Ako Centralna banka o zahtjevu iz stava 1 ovog člana ne odluči u roku iz stava 5 ovog člana, smatra se da je izdala odobrenje za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća.

(12) Ako je Centralna banka primila dva ili više zahtjeva za sticanje kvalifikovanog učešća u istoj kreditnoj instituciji, prema svim potencijalnim sticaocima će se odnositi na nediskriminatorski način.

Dodatni zahtjevi u toku postupka odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 28

(1) Tokom sprovođenja postupka odlučivanja u roku od 50 radnih dana od dana podnošenja zahtjeva za sticanje kvalifikovanog učešća, Centralna banka može da u pisanoj formi zahtjeva da podnosilac zahtjeva dostavi i dodatnu dokumentaciju koju Centralna banka ocijeni

potrebnom za odlučivanje po zahtjevu za izdavanje odobrenja, uključujući i informacije iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

(2) Podnosilac zahtjeva za sticanje kvalifikovanog učešća dužan je da traženu dokumentaciju dostavi u roku koji odredi Centralna banka, a koji ne može biti duži od 20 radnih dana od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana, s tim što u tom periodu ne teče rok iz člana 27 stav 8 ovog zakona.

(3) Centralna banka može da naknadno traži dopunu ili pojašnjenje dostavljene dokumentacije i informacija iz stav 1 ovog člana, s tim da taj zahtjev ne utiče na produženje roka iz člana 27 stav 8 ovog zakona.

(4) Centralna banka će izdati pisanu potvrdu o prijemu dokumentacije iz stava 1 ovog člana.

(5) Izuzetno od stava 2 ovog člana, Centralna banka može da odredi rok od 30 radnih dana od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana ako potencijalni sticalac kvalifikovanog učešća:

- 1) ima sjedište odnosno prebivalište u trećoj zemlji,
- 2) nije predmet supervizije u skladu sa odredbama ovog zakona, zakona kojim se uređuje tržište kapitala, zakona kojim se uređuje osiguranje i zakona kojim se uređuju otvoreni investicioni fondovi sa javnom ponudom, ili
- 3) nije predmet supervizije u skladu sa propisima države članice kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, tržište kapitala, osiguranje i otvoreni investicioni fondovi sa javnom ponudom.

Saradnja sa drugim nadležnim organima u Crnoj Gori

Član 29

(1) Kada je potencijalni sticalac kvalifikovanog učešća u kreditnoj instituciji društvo za osiguranje ili reosiguranje, investiciono društvo, penzioni fond ili društvo za upravljanje subjektima za zajednička ulaganja u prenosive hartije od vrijednosti (u daljem tekstu: društvo za upravljanje UCITS-om) sa sjedištem u Crnoj Gori, Centralna banka će prije odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća podnijeti zahtjev organu koji je nadležan za nadzor nad potencijalnim sticaocem za davanje mišljenja u vezi sa potencijalnim sticanjem.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, Centralna banka će u obrazloženju rješenja o izdavanju odobrenja navesti mišljenje organa za nadzor.

Saradnja sa nadležnim organima van Crne Gore

Član 30

(1) Centralna banka, prije odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća u kreditnoj instituciji, pribavlja mišljenje nadležnog organa druge države članice ako je potencijalni sticalac:

- 1) kreditna institucija, društvo za osiguranje i reosiguranje, investiciono društvo ili društvo za upravljanje UCITS-om, koje je dobilo odobrenje za rad u drugoj državi članici ili je za podnosioca zahtjeva nadležan drugi nadzorni organ;
- 2) matično društvo kreditne institucije, društvo za osiguranje i reosiguranje, investiciono društvo ili društvo za upravljanje UCITS-om, koje je dobilo odobrenje za rad u drugoj državi članici ili je za podnosioca zahtjeva nadležan drugi nadzorni organ;
- 3) fizičko ili pravno lice koje kontroliše kreditnu instituciju, društvo za osiguranje i reosiguranje, investiciono društvo ili društvo za upravljanje UCITS-om, koje je dobilo

odobrenje za rad u drugoj državi članici ili je za podnosioca zahtjeva nadležan drugi nadzorni organ.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, Centralna banka će u obrazloženju odluke o izdavanju odobrenja navesti mišljenja drugih nadležnih organa.

Odlučivanje po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 31

(1) Prilikom odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća Centralna banka cijeni da li su ispunjeni uslovi podobnosti potencijalnog sticaoca i finansijske sigurnosti predloženog sticanja na osnovu:

- 1) ugleda podnosioca zahtjeva, pri čemu se cijeni i ugled svih njegovih akcionara i indirektnih sticalaca kvalifikovanog učešća, kao i njihov uticaj na podnosioca zahtjeva;
- 2) ugleda, stručnih znanja, sposobnosti i iskustva lica koja će biti predložena za članove nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije;
- 3) stručnih znanja, sposobnosti i iskustva potrebnih za obavljanje izvršnih funkcija, za svakog člana višeg rukovodstva koji će voditi poslove kreditne institucije;
- 4) finansijskog stanja potencijalnog sticaoca, pri čemu cijeni i finansijsko stanje njegovih akcionara, kao i indirektnih sticalaca kvalifikovanog učešća i njihov finansijski uticaj na potencijalnog sticaoca, naročito u odnosu na vrstu poslova koje obavlja kreditna institucija u kojoj se stiče kvalifikovano učešće;
- 5) mogućnosti kreditne institucije da nakon sticanja nastavi da posluje u skladu sa ovim zakonom i ostalim propisima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, propisima kojima se uređuje poslovanje finansijskih konglomerata i propisima kojima se uređuje poslovanje institucija za elektronski novac, kao i mogućnosti sprovođenja efektivne supervizije, efektivne razmjene informacija između nadležnih organa za nadzor i razgraničenja nadležnosti između nadležnih organa za nadzor u slučaju kada kreditna institucija postaje članica grupe; i
- 6) toga da li postoje opravdani razlozi za sumnju, u skladu sa propisima o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, da se u vezi sa predmetnim sticanjem sprovodi ili pokušava sprovesti pranje novca ili finansiranje terorizma ili da predmetno sticanje može povećati rizik od sprovođenja pranja novca ili finansiranja terorizma.

(2) Centralna banka neće zahtijevati prethodne uslove u vezi sa visinom učešća koje potencijalni sticalac namjerava da stekne niti će procjenjivati osnovanost zahtjeva za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća polazeći od ekonomskih potreba tržišta.

(3) Ako indirektni sticalac kvalifikovanog učešća podnese zahtjev za direktno sticanje kvalifikovanog učešća, Centralna banka može prilikom procjene podobnosti i finansijskog stanja tog lica procjenjivati samo promjene u odnosu na prethodnu procjenu koja je izvršena prilikom sticanja indirektnog učešća.

(4) Ako je za neko od lica koja zajednički djeluju ranije vršena procjena podobnosti i finansijskog stanja, Centralna banka može za to lice da procjenjuje samo promjene u odnosu na prethodnu procjenu podobnosti i finansijskog stanja koja je izvršena pri sticanju kvalifikovanog učešća.

(5) Bliže kriterijume za procjenu podobnosti i finansijskog stanja potencijalnog sticaoca, okolnosti na osnovu kojih se procjenjuje postojanje značajnog uticaja, način utvrđivanja visine učešća potencijalnog indirektnog sticaoca, način podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja

za sticanje kvalifikovanog učešća i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća, propisuje Centralna banka.

Odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 32

Centralna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća ako na osnovu kriterijuma iz člana 31 ovog zakona ocijeni da nijesu ispunjeni uslovi podobnosti predloženog sticaoca ili finansijske sigurnosti predloženog sticanja.

Pravne posljedice sticanja kvalifikovanog učešća bez odobrenja Centralne banke

Član 33

(1) Ako lice bez odobrenja Centralne banke, direktno stekne kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji, Centralna banka će rješenjem naložiti prodaju akcija koje su stečene bez odobrenja, sa obavezom dostavljanja dokaza o izvršenoj prodaji sa podacima o kupcu, ako su poznati.

(2) Ako lica koja zajednički djeluju direktno steknu kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji bez odobrenja Centralne banke, bez obzira na to u kojem procentu svaki od njih ima pojedinačno učešće u kreditnoj instituciji i da li je to pojedinačno učešće kvalifikovano učešće, Centralna banka će rješenjem naložiti prodaju akcija koje su stečene bez odobrenja do nivoa koji zajednički ne prelazi kvalifikovano učešće za koje imaju odgovarajuće odobrenje Centralne banke, uz obavezu dostavljanja dokaza o izvršenoj prodaji sa podacima o kupcu, ako su poznati.

(3) U postupku donošenja rješenja iz st. 1 i 2 ovog člana Centralna banka će tražiti izjašnjenje od svakog lica koje je steklo kvalifikovano učešće, kao i dostavljanje dokaza o izvršenoj prodaji sa podacima o kupcu, ako su poznati.

(4) Lica iz stava 2 ovog člana koja zajednički djeluju mogu predložiti pojedinačne iznose za prodaju akcija, koji ne moraju biti proporcionalni ukupnom broju njihovih akcija.

(5) Centralna banka će rješenjem iz stava 2 ovog člana naložiti prodaju akcija svakom licu koje je steklo kvalifikovano učešće pojedinačno, i to u iznosu proporcionalnom ukupnom broju akcija koje zajednički imaju.

(6) Izuzetno od stava 5 ovog člana, ako lica koja su stekla kvalifikovano učešće podnesu predlog iz stava 4 ovog člana, Centralna banka može naložiti prodaju akcija svakom licu koje je steklo kvalifikovano učešće pojedinačno, u iznosu koji ne mora biti proporcionalan ukupnom broju njihovih akcija.

(7) Centralna banka će rješenjem iz st. 1 i 2 ovog člana odrediti rok za prodaju, koji ne može biti kraći od tri mjeseca niti duži od devet mjeseci od dana donošenja rješenja.

(8) O rješenjima iz st. 1 i 2 ovog člana, Centralna banka sačinjava javno saopštenje koje objavljuje na svojoj internet stranici.

(9) Rješenje iz st. 1 i 2 ovog člana bez odlaganja se dostavlja licima iz st. 1 i 2 ovog člana, kreditnoj instituciji i Centralnom klirinško depozitarnom društvu.

Pravne posljedice donošenja rješenja o prodaji akcija

Član 34

(1) Od dana dostavljanja rješenja iz člana 33 st. 1 i 2 ovog člana, licu koje je steklo kvalifikovano učešće zabranjeno je da ostvaruje prava po osnovu akcija za koje je naložena prodaja, a kvorum za punovažno odlučivanje i potrebna većina za donošenje odluka skupštine akcionara računaju se u odnosu na akcijski kapital umanjen za iznos akcija po osnovu kojih lice koje je steklo kvalifikovano učešće ne može ostvariti pravo glasa.

(2) Kreditna institucija je dužna da:

- 1) obezbijedi da lice koje je steklo kvalifikovano učešće iz člana 33 st. 1 i 2 ovog zakona ne ostvaruje prava po osnovu akcija za koju je naložena prodaja;
- 2) od prijema rješenja iz člana 33 st. 1 i 2 ovog zakona do isteka naloženih rokova za prodaju akcija, mjesečno izvještava Centralnu banku o svim promjenama akcionara; i
- 3) u dispozitiv rješenja iz člana 33 st. 1 i 2 ovog zakona uključi i konstataciju da lice koje je steklo kvalifikovano učešće ne može ostvariti prava po osnovu akcija za koje je naložena prodaja i da će dispozitiv tog rješenja biti javno objavljen.

(3) Ako fizičko i pravno lice ili lica koja zajednički djeluju indirektno steknu kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji bez odobrenja Centralne banke, Centralna banka će rješenjem naložiti da se tako stečeno indirektno kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji smanji u roku iz člana 33 stav 7 ovog zakona.

(4) Ostvarivanje imovinskih prava iz akcija iz stava 1 ovog člana suspenduju se do njihovog zakonitog sticanja od strane drugog lica.

Lice ovlašćeno za glasanje

Član 35

(1) Izuzetno od člana 34 stav 1 ovog zakona, ako bi lice koje je steklo kvalifikovano učešće bez odobrenja Centralne banke nakon smanjenja kvoruma za punovažno odlučivanje imalo većinu potrebnu za donošenje odluke na skupštini akcionara, Centralna banka može rješenjem imenovati lice koje će do dana prodaje akcija za koje je naložena prodaja ostvarivati sva upravljačka prava iz tih akcija (u daljem tekstu: lice ovlašćeno za glasanje).

(2) Lice ovlašćeno za glasanje na skupštini akcionara glasa u skladu sa instrukcijama Centralne banke.

Oduzimanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 36

(1) Centralna banka će oduzeti izdato odobrenje za sticanje kvalifikovanog učešća ako:

- 1) je odobrenje izdato na osnovu neistinitih i netačnih podataka lica koje je steklo kvalifikovano učešće;
- 2) više nijesu ispunjeni uslovi podobnosti sticaoca kvalifikovanog učešća i finansijske sigurnosti predloženog sticanja iz člana 31 stav 1 ovog zakona;
- 3) lice koje je steklo kvalifikovano učešće koristi svoj uticaj na način koji je suprotan dobrom i principijelnom upravljanju kreditnom institucijom ili ne postupa savjesno i sa pažnjom dobrog privrednika, ili

- 4) lice koje je steklo kvalifikovano učešće ne ispunjava svoje obaveze iz ovog zakona koje se odnose na superviziju na konsolidovanoj osnovi, odnosno ako ne postupi u skladu sa rješenjem Centralne banke ili organa druge države članice nadležnog za superviziju na konsolidovanoj osnovi kojim se tom licu nalaže otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

(2) Na lice kome je u skladu sa stavom 1 ovog člana oduzeto odobrenje za sticanje kvalifikovanog učešća primjenjuju se odredbe člana 34 ovog zakona.

Privremena zabrana ostvarivanja prava glasa lica sa kvalifikovanim učešćem

Član 37

(1) Centralna banka može licu sa kvalifikovanim učešćem rješenjem privremeno da zabrani ostvarivanje prava glasa na skupštini akcionara ako postoji vjerovatnoća da će to lice koristiti svoj uticaj na način koji je suprotan dobrom i prudencijalnom upravljanju kreditnom institucijom ili da neće postupati sa pažnjom dobrog privrednika.

(2) Privremena zabrana iz stava 1 ovog člana ne može trajati duže od 12 mjeseci.

(3) Rješenje iz stava 1 ovog člana Centralna banka bez odlaganja dostavlja licu iz stava 1 ovog člana i kreditnoj instituciji.

(4) Saopštenje o privremenoj zabrani iz stava 1 ovog člana Centralna banka objavljuje na svojoj internet stranici.

(5) Od dana dostavljanja rješenja iz stava 1 ovog člana lice sa kvalifikovanim učešćem ne može ostvarivati pravo glasa po osnovu akcija koje prelaze nivo za koji nije potrebno odobrenje Centralne banke, a kvorum za punovažno odlučivanje i potrebna većina za donošenje odluka skupštine akcionara računa se u odnosu na akcijski kapital umanjen za iznos akcija na osnovu kojih lice sa kvalifikovanim učešćem ne može ostvariti pravo glasa.

(6) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da lice sa kvalifikovanim učešćem iz stava 1 ovog člana ne ostvaruje pravo glasa po osnovu akcija za koju je privremeno zabranjeno ostvarivanje prava glasa.

(7) Ako bi nakon smanjenja kvoruma za punovažno odlučivanje lice sa kvalifikovanim učešćem, kojem je privremeno zabranjeno ostvarivanje prava glasa, imalo većinu potrebnu za donošenje odluke na skupštini akcionara, primijenjuje se član 35 ovog zakona.

Promjene u nivou kvalifikovanog učešća

Član 38

(1) Ako je lice koje je dobilo odobrenje za sticanje kvalifikovanog učešća donijelo odluku da proda ili na drugi način otuđi svoje akcije čime bi se njegovo učešće smanjilo ispod visine za koju je dobilo odobrenje, dužno je da o tome prethodno obavijesti Centralnu banku.

(2) Lice koje je dobilo odobrenje iz stava 1 ovog člana, a koje je prodalo ili na drugi način otuđilo svoje akcije čime je njegovo učešće smanjeno ispod nivoa za koji je dobilo odobrenje, dužno je da Centralnoj banci podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća u slučaju kada namjerava da nakon isteka roka od 12 mjeseci od dana donošenja rješenja o izdavanju odobrenja ponovo stekne kvalifikovano učešće u visini za koju je dobilo odobrenje.

(3) Pravno lice koje ima kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji dužno je da Centralnu banku obavijesti o učešću u postupku pripajanja, spajanja ili podjele društva i o svakoj drugoj statusnoj promjeni, u roku od osam dana od dana nastupanja te promjene.

Prestanak važenja odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća

Član 39

(1) Ako lice kojem je izdato odobrenje za sticanje kvalifikovanog učešća u roku iz člana 23 st. 5 i 7 ovog zakona ne stekne akcije kreditne institucije na osnovu kojih dostiže najmanje 10 % učešća u kapitalu odnosno glasačkim pravima kreditne institucije, ili ako ne ostvari značajan uticaj, odobrenje prestaje da važi u cjelosti.

(2) Ako lice koje je steklo kvalifikovano učešće u roku iz člana 23 st. 5 i 7 ovog zakona stekne najmanje 10 % učešća u kapitalu odnosno glasačkim pravima u kreditnoj instituciji, a ne stekne u cjelosti učešće za koje je izdato odobrenje, odobrenje važi samo za dio do procenta iz člana 23 stav 3 ovog zakona koji je lice sa kvalifikovanim učešćem ostvarilo, a u preostalom dijelu odobrenje prestaje da važi.

(3) Ako je lice koje je steklo kvalifikovano učešće u roku iz člana 38 stav 2 ovog zakona smanjilo učešće ispod nivoa za koje je dobilo odobrenje, na snazi ostaje odobrenje u dijelu koji prelazi procenat iz člana 23 stav 3 ovog zakona koji lice koje je steklo kvalifikovano učešće ima na dan isteka tog roka.

(4) Ako je lice koje je steklo kvalifikovano učešće nakon isteka roka iz člana 23 st. 5 i 7 ovog zakona smanjilo učešće ispod nivoa za koji je dobilo odobrenje, na snazi ostaje odobrenje u dijelu koji prelazi procenat iz člana 23 stav 3 ovog zakona koji lice koje je steklo kvalifikovano učešće ima.

3. Upravljanje kreditnom institucijom

Organi kreditne institucije

Član 40

Organi kreditne institucije su:

- 1) skupština akcionara;
- 2) nadzorni odbor; i
- 3) upravni odbor.

Skupština akcionara

Član 41

Skupština akcionara kreditne institucije:

- 1) donosi i vrši izmjene i dopune statuta kreditne institucije;
- 2) usvaja godišnje finansijske iskaze i izvještaj o poslovanju društva i izvještaj nezavisnog spoljnog revizora;
- 3) bira i razrješava članove nadzornog odbora kreditne institucije;
- 4) usvaja i sprovodi adekvatnu politiku za izbor i procjenu ispunjenosti uslova koje članovi nadzornog odbora moraju da ispunjavaju pojedinačno i zajedno;
- 5) odlučuje o naknadama članovima nadzornog odbora i daje saglasnost na politike primanja u kreditnoj instituciji ako je tako uređeno statutom kreditne institucije;
- 6) donosi odluku o raspolaganju imovinom društva, u skladu sa statutom;

- 7) odlučuje o raspodjeli dobiti;
- 8) odlučuje o povećanju i smanjenju kapitala kreditne institucije, uključujući i odlučivanje o emitovanju konvertibilnih obveznica;
- 9) odlučuje o restrukturiranju i prestanku rada kreditne institucije;
- 10) odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim statutom kreditne institucije, u skladu sa zakonom.

Organi upravljanja

Član 42

(1) Organi upravljanja kreditnom institucijom su nadzorni odbor, koji obavlja funkciju nadzora nad poslovanjem kreditne institucije i upravni odbor koji obavlja izvršnu funkciju i odgovoran je za upravljanje kreditnom institucijom na dnevnoj osnovi i njeno zastupanje.

(2) Članovi nadzornog odbora moraju zajedno imati stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za nezavisno i samostalno nadziranje poslova kreditne institucije, a naročito za razumijevanje poslova i značajnih rizika kreditne institucije.

(3) Članovi upravnog odbora moraju zajedno imati stručna znanja, sposobnosti i iskustvo potrebno za nezavisno i samostalno vođenje poslova kreditne institucije, a naročito za razumijevanje poslova i značajnih rizika kreditne institucije.

(4) Kreditna institucija je dužna da bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana, obavijesti Centralnu banku o prestanku mandata člana nadzornog ili upravnog odbora, kao i da navede razloge za prestanak mandata.

(5) Centralna banka prikuplja informacije koje kreditne institucije javno objavljuju u skladu sa propisom iz člana 237 stav 3 ovog zakona, a koje se odnose na politike raznovrsnosti pri izboru članova nadzornog i upravnog odbora, ciljeve uspostavljene tim politikama, kao i obim u kojem su ti ciljevi postignuti i koristi te podatke pri utvrđivanju referentnih trendova i praksi kreditnih institucija u vezi sa raznovrsnošću u sastavu nadzornog i upravnog odbora.

(6) Informacije iz stava 5 ovog člana Centralna banka dostavlja Evropskom bankarskom regulatoru.

Članovi nadzornog odbora

Član 43

(1) Član nadzornog odbora kreditne institucije može biti samo lice koje:

- 1) ima dobar ugled;
- 2) može u kreditnoj instituciji djelovati iskreno i pošteno i iskazivati nezavisno mišljenje, odnosno ima sposobnost da samostalno formira objektivne i nezavisne stavove pri odlučivanju i ispunjavanju drugih obaveza iz svoje nadležnosti, uključujući i preispitivanje odluka upravnog odbora, ako je potrebno;
- 3) ima odgovarajuća stručna znanja, vještine i iskustvo potrebno za vođenje poslova kreditne institucije, i koje zajedno sa ostalim članovima nadzornog odbora ispunjava uslove iz člana 42 stav 2 ovog zakona;
- 4) može da posveti dovoljno vremena ispunjavanju obaveza iz svoje nadležnosti, i
- 5) ispunjava uslove za člana nadzornog odbora iz zakona kojim se uređuje poslovanje privrednih društava.

(2) Nadzorni odbor kreditne institucije koja je značajna zbog veličine, unutrašnje organizacije i vrste, obima i složenosti poslova koje obavlja, kao i nadzorni odbor kreditne institucije čije su hartije od vrijednosti uključene na uređeno tržište u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, mora imati dovoljan broj nezavisnih članova.

(3) Nadzorni odbor kreditne institucije koja nije značajna u smislu stava 2 ovog člana mora imati najmanje jednog nezavisnog člana, osim u slučaju kada je kreditna institucija zavisno društvo:

- 1) druge kreditne institucije iz Crne Gore, ili
- 2) kreditne institucije iz države članice.

(4) Zaposleni u kreditnoj instituciji ne mogu biti članovi nadzornog odbora te kreditne institucije.

(5) Članovi nadzornog odbora se imenuju na period utvrđen statutom, koji ne može biti duži od četiri godine, s tim da član kome istekne mandat može biti ponovo imenovan.

(6) Propisom Centralne banke bliže se uređuju:

- 1) uslovi iz stava 1 ovog člana za članstvo u nadzornom odboru kreditne institucije;
- 2) kriterijumi za određivanje nezavisnosti članova nadzornog odbora;
- 3) sadržaj politike iz člana 41 tačka 5 ovog zakona;
- 4) dinamika procjene ispunjenosti uslova za članove nadzornog odbora kreditne institucije;
- 5) kriterijumi za utvrđivanje značajnosti kreditnih institucija u smislu stava 3 ovog člana; i
- 6) postupak za izdavanje odobrenja i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za imenovanje člana nadzornog odbora.

Prethodno odobrenje za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora

Član 44

(1) Za člana nadzornog odbora kreditne institucije može biti izabrano samo lice za koje je Centralna banka izdala odobrenje za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora.

(2) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana podnosi kreditna institucija ili osnivači, za mandat koji ne može biti duži od četiri godine.

(3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana prilažu se dokazi o ispunjavanju uslova iz člana 43 stav 1 ovog zakona i predlog odluke, ili odluka sa odložnim dejstvom, o izboru kandidata za člana nadzornog odbora.

(4) U postupku odlučivanja o izdavanju odobrenja Centralna banka izdaje odobrenje iz stava 1 ovog člana za period predloženog trajanja mandata, a izuzetno i na kraći rok.

(5) Centralna banka odlučuje o izdavanju odobrenja iz stava 1 ovog člana na osnovu dokumentacije iz stava 3 ovog člana, kao i ostalih podataka i informacija kojima raspolaže ili ih pribavi u toku postupka odlučivanja.

(6) Centralna banka je ovlašćena da pribavi iz odgovarajuće evidencije podatke o prekršajnoj i krivičnoj osuđivanosti kandidata za člana nadzornog odbora, kao i o krivičnim i prekršajnim postupcima koji se eventualno vode protiv lica.

(7) U postupku odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana, Centralna banka:

- 1) može da pribavi podatke i od Evropskog sistema kaznenih evidencija;

- 2) provjerava podatke o sankcijama izrečenim kandidatu za člana nadzornog odbora u evidenciji Evropskog bankarskog regulatora, ako je primjenljivo.

(8) Centralna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora kreditne institucije ako:

- 1) kandidat za člana nadzornog odbora ne ispunjava jedan ili više uslova iz člana 43 stav 1 ovog zakona;
- 2) bi imenovanje predloženog kandidata za člana nadzornog odbora dovelo do neusklađenosti sa zahtjevima iz člana 43 st. 2 i 3 ovog zakona;
- 3) postoji smetnja za imenovanje iz člana 43 stav 4 ovog zakona.

(9) Odobrenje iz stava 1 ovog člana važi samo za obavljanje funkcije u kreditnoj instituciji na koju se to odobrenje odnosi.

(10) Kreditna institucija je dužna da zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 2 ovog člana, podnese najmanje tri mjeseca prije isteka mandata određenog člana nadzornog odbora, a u slučaju prestanka funkcije određenog člana nadzornog odbora prije isteka mandata, najkasnije u roku od 30 dana, od isteka mandata.

Oduzimanje odobrenja za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora

Član 45

(1) Centralna banka će oduzeti odobrenje za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora kreditne institucije ako:

- 1) član nadzornog odbora više ne ispunjava propisane uslove za članstvo u nadzornom odboru kreditne institucije;
- 2) je odobrenje izdato na osnovu neistinite ili netačne dokumentacije, ili neistinito prezentovanih podataka koji su od značaja za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora;
- 3) član nadzornog odbora krši odredbe o dužnostima i odgovornostima nadzornog odbora iz člana 46 ovog zakona;
- 4) lice za koje je izdato odobrenje u roku od šest mjeseci od izdavanja odobrenja ne stupi na dužnost na koju se odobrenje odnosi;
- 5) ako članu nadzornog odbora prestane dužnost na koju se odobrenje odnosi, i to sa danom prestanka dužnosti.

(2) Centralna banka može oduzeti odobrenje za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora kreditne institucije ako nastupe uslovi za ranu intervenciju iz člana 288 ovog zakona.

(3) U slučaju sprovođenja postupka iz st. 1 i 2 ovog člana, član nadzornog odbora je dužan da pruži Centralnoj banci sve raspoložive podatke i informacije za provjeru činjenica i okolnosti iz st. 1 i 2 ovog člana.

(4) Ako Centralna banka oduzme odobrenje za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora, skupština akcionara kreditne institucije dužna je da bez odlaganja donese odluku o razrješenju tog lica i Centralnoj banci podnese novi zahtjev za dobijanje odobrenja iz člana 44 ovog zakona.

Nadležnosti i odgovornosti nadzornog odbora

Član 46

(1) Nadzorni odbor:

- 1) daje saglasnost upravnom odboru na:
  - ciljeve i opštu strategiju kreditne institucije,
  - poslovnu politiku kreditne institucije,
  - finansijski plan kreditne institucije,
  - strategije i postupke procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala kreditne institucije,
  - politike i procedure za izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članove upravnog odbora i druga lica odgovorna za vođenje poslova u okviru pojedinih područja poslovanja kreditne institucije,
  - politiku primanja u kreditnoj instituciji, osim ako statutom nije uređeno da tu saglasnost daje skupština akcionara,
  - akt o internoj reviziji i godišnji plan rada interne revizije;
- 2) nadzire:
  - postupak sprovođenja i efikasnost i efektivnost sistema upravljanja kreditnom institucijom,
  - sprovođenje poslovne politike kreditne institucije, strateških ciljeva i strategije i politike preuzimanja rizika,
  - sprovođenje politike primanja u kreditnoj instituciji,
  - proces objelodanjivanja i komunikacija,
  - adekvatnost postupaka i efikasnosti interne revizije;
- 3) imenuje i razrješava spoljnog revizora;
- 4) usvaja godišnji plan interne revizije i izvještaje interne revizije;
- 5) donosi i periodično provjerava opšta načela politike primanja u kreditnoj instituciji;
- 6) saziva sjednice skupštine akcionara, utvrđuje predlog dnevnog reda i predloge odluka za skupštinu akcionara i kontroliše njihovo sprovođenje;
- 7) bira i razrješava predsjednika nadzornog odbora;
- 8) imenuje i razrješava članove upravnog odbora uključujući i predsjednika;
- 9) imenuje i razrješava članove revizorskog odbora;
- 10) razmatra godišnji izvještaj o radu revizorskog odbora;
- 11) imenuje i razrješava članove odbora za primanja, odbora za rizike, odbora za imenovanja i druge odbore osnovane u cilju pružanja stručne pomoći u vršenju nadzora poslovanja kreditne institucije;
- 12) razmatra i zauzima stavove o nalazima iz izvještaja Centralne banke i izvještaja drugih nadzornih organa o izvršenoj kontroli, u roku od 30 dana od dana dostavljanja izvještaja o kontroli;
- 13) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i statuta kreditne institucije.

(2) Sjednice odbora se održavaju po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca.

(3) Član nadzornog odbora je dužan da odmah obavijesti Centralnu banku o:

- 1) njegovom izboru ili prestanku funkcije u organima upravljanja u drugom pravnom licu, i
- 2) pravnim poslovima na osnovu kojih je taj član nadzornog odbora ili neko od članova njegove uže porodice direktno ili indirektno stekao akcije u pravnom licu, na osnovu kojih je samostalno ili zajedno sa članovima svoje uže porodice stekao kvalifikovano učešće u tom drugom pravnom licu, ili na osnovu kojih je njihovo učešće smanjeno ispod granice kvalifikovanog učešća.

Radna tijela nadzornog odbora

Član 47

(1) Nadzorni odbor kreditne institucije koja je značajna zbog veličine, unutrašnje organizacije i vrste, obima i složenosti poslova koje obavlja, dužan je da obrazuje sljedeća stalna radna tijela:

- 1) odbor za imenovanja;
- 2) odbor za rizike, i
- 3) odbor za primanja.

(2) Članovi odbora iz stava 1 ovog člana imenuju se iz redova članova nadzornog odbora kreditne institucije.

(3) Odbori iz stava 1 ovog člana imaju po tri člana od kojih se jedan imenuje za predsjednika odbora.

(4) Za kreditnu instituciju koja nije značajna u smislu stava 1 ovog člana, a koja nema odbor za imenovanja i odbor za primanja, zadatke iz čl. 48 i 50 ovog zakona izvršava nadzorni odbor.

(5) Bliže zadatke i način organizacije nadzornog odbora, propisuje Centralna banka.

Odbor za imenovanja

Član 48

Odbor za imenovanja:

- 1) određuje i predlaže kandidate za izbor članova nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije, ocjenjuje ravnotežu između znanja, vještina, raznovrsnosti u sastavu i iskustva organa upravljanja, priprema opis ovlašćenja i potrebnih kvalifikacija za određenu funkciju i ocjenjuje očekivano potrebno vrijeme za obavljanje te funkcije;
- 2) utvrđuje ciljanu zastupljenost pola koji nije dovoljno zastupljen u nadzornom ili upravnom odboru i priprema politiku o načinu povećavanja broja manje zastupljenog pola u tim organima, kako bi se postigla ciljana zastupljenost;
- 3) redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje i po potrebi predlaže nadzornom i upravnom odboru kreditne institucije promjene u strukturi, veličini, sastavu i djelovanju tih organa;
- 4) redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, sposobnosti i iskustvo pojedinih članova nadzornog i upravnog odbora, kao i tih organa kao cjeline, i o toj procjeni obavještava organe i lica na koje se ta procjena odnosi;
- 5) redovno preispituje politike za izbor i imenovanje višeg rukovodstva i po potrebi daje preporuke upravnom odboru za unaprjeđenje tih politika;
- 6) kontinuirano, u mjeri u kojoj je to moguće, vodi računa o izbjegavanju postojanja dominantnog uticaja pojedinaca ili male grupe pojedinaca pri odlučivanju upravnog i nadzornog odbora, u cilju zaštite interesa kreditne institucije u cjelini, i
- 7) obavlja druge poslove određene propisima donesenim u skladu sa ovim zakonom.

(2) Kreditna institucija je dužna da ciljanu zastupljenost iz stava 1 tačka 2 ovog člana, kao i politiku iz stava 1 tačka 2 ovog člana i njeno sprovođenje, javno objavljuje na način iz člana 237 stav 3 ovog zakona.

(3) Odbor za imenovanja može da za ostvarivanje svojih dužnosti koristi sve resurse koje smatra adekvatnim, uključujući i korišćenje stručne pomoći lica van kreditne institucije na teret kreditne institucije.

Odbor za rizike

Član 49

(1) Odbor za rizike:

- 1) savjetuje nadzorni odbor o cjelokupnoj trenutnoj i budućoj sklonosti kreditne institucije ka preuzimanju rizika i strategiji i pomaže u nadzoru nad sprovođenjem strategije od strane višeg rukovodstva, pri tom ne dovodeći u pitanje odgovornost upravnog i nadzornog odbora u cjelokupnom upravljanju rizicima i nadziranju kreditne institucije;
- 2) preispituje da li su pri određivanju cijena potraživanja i obaveza prema klijentima uzimani u obzir model poslovanja kreditne institucije i strategija rizika i ako ta cijena ne odražava rizik preuzet u odnosu na model poslovanja i strategiju rizika, predlaže upravnom odboru plan za otklanjanje nedostataka;
- 3) nezavisno od poslova odbora za primanja, sa ciljem uspostavljanja i sprovođenja odgovarajućih politika primanja, preispituje da li su pri određivanju podsticaja predviđenih sistemom primanja uzeti u obzir rizik, kapital, likvidnost i vjerovatnoća i očekivani period ostvarivanja dobiti, i
- 4) obavlja druge poslove određene propisima donesenim u skladu sa ovim zakonom.

(2) Članovi odbora za rizike moraju imati odgovarajuće znanje, vještine i stručnost kako bi u potpunosti mogli da razumiju i prate realizaciju strategije rizika i sklonost kreditne institucije ka preuzimanju rizika.

(3) Kreditna institucija koja nije značajna s obzirom na veličinu, unutrašnju organizaciju, vrstu, obim i složenost poslova koje obavlja može da osnuje kombinovani odbor za rizike i reviziju.

(4) Članovi odbora za rizike i reviziju iz stava 3 ovog člana moraju imati odgovarajuće znanje, vještine i stručnost koji se zahtijevaju za članove oba odbora.

(5) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da članovi odbora za rizike, ili odbora za rizike i reviziju, imaju odgovarajući pristup informacijama o rizičnom profilu kreditne institucije i, ako je to potrebno i primjereno, pristup funkciji upravljanja rizicima i savjetima eksternih stručnjaka.

(6) Odbor za rizike, ili odbor za rizike i reviziju, određuje vrstu, količinu, oblik i učestalost informacija o riziku koje će primati od organizacionih jedinica ili funkcija u okviru kreditne institucije.

Odbor za primanja

Član 50

(1) Kreditna institucija dužna je da uspostavi odbor za primanja na način koji omogućava donošenje stručne i nezavisne procjene politika primanja i praksi u vezi sa primanjima u kreditnoj instituciji i podsticajima za upravljanje rizicima, kapitalom i likvidnošću.

(2) Odbor za primanja:

- 1) priprema odluke nadzornog odbora u vezi sa primanjima zaposlenih, uključujući odluke koje imaju uticaj na izloženost kreditne institucije rizicima i na upravljanje rizicima, i
- 2) obavlja druge poslove utvrđene propisima.

(3) Odbor za primanja je dužan da pri obavljanju poslova iz svoje nadležnosti uzme u obzir dugoročne interese akcionara, investitora i ostalih zainteresovanih strana u kreditnoj instituciji, kao i javni interes.

Upravni odbor kreditne institucije

Član 51

- (1) Upravni odbor kreditne institucije mora imati najmanje tri člana koji se imenuju na period utvrđen statutom, koji ne može biti duži od četiri godine, s tim da član kome istekne mandat može biti ponovo imenovan.
- (2) Jedan od članova upravnog odbora mora biti imenovan za predsjednika upravnog odbora.
- (3) Članovi upravnog odbora moraju biti u radnom odnosu u kreditnoj instituciji, sa punim radnim vremenom, i moraju voditi poslove kreditne institucije sa teritorije Crne Gore.
- (4) Članovi upravnog odbora vode poslove i zastupaju kreditnu instituciju zajedno, ako statutom kreditne institucije nije drugačije određeno.
- (5) Najmanje jedan član upravnog odbora mora poznavati jezik koji je u službenoj upotrebi u Crnoj Gori.
- (6) Upravni odbor kreditne institucije može da ovlasti jednog ili više prokurista za zastupanje kreditne institucije, odnosno zaključivanje ugovora i preduzimanje pravnih radnji u ime i za račun kreditne institucije koje proizilaze iz usluga za koje je kreditna institucija dobila odobrenje Centralne banke, ali samo zajedno sa još najmanje jednim članom upravnog odbora kreditne institucije.
- (7) Statutom kreditne institucije uređuju se uslovi koje treba da ispunjava lice kojem se daje prokura, vrsta i način davanja prokure, obim ovlašćenja iz prokure, uključujući i ograničenja u preduzimanju određenih radnji od strane prokuriste.
- (8) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da pri upisu prokurista u Centralni registar privrednih subjekata upiše i ograničenje prokure.
- (9) Uslovi koje treba da ispunjava lice kojem se daje prokura, vrsta i način davanje prokure, obim ovlašćenja iz prokure, uključujući i ograničenja u preduzimanju određenih radnji od strane prokuriste, utvrđuju se statutom kreditne institucije.

Uslovi za članstvo u upravnom odboru kreditne institucije

Član 52

- (1) Član upravnog odbora kreditne institucije može biti samo lice koje:
  - 1) ima dobar ugled;
  - 2) može u kreditnoj instituciji djelovati iskreno i pošteno i iskazivati nezavisno mišljenje, odnosno ima sposobnost da samostalno formira objektivne i nezavisne stavove pri odlučivanju i ispunjavanju drugih obaveza iz svoje nadležnosti, uključujući i preispitivanje odluka višeg rukovodstva, ako je potrebno;
  - 3) ima odgovarajuća stručna znanja, vještine i iskustvo potrebno za vođenje poslova kreditne institucije, i koje zajedno sa ostalim članovima upravnog odbora ispunjava uslove iz člana 42 stav 3 ovog zakona;
  - 4) može da posveti dovoljno vremena ispunjavanju obaveza iz svoje nadležnosti;
  - 5) ispunjava uslove za člana upravnog odbora iz zakona kojim se uređuje poslovanje privrednih društava.

(2) Upravni odbor kreditne institucije je dužan da, uz prethodnu saglasnost nadzornog odbora, donese primjerenu politiku za izbor i procjenu uspunjenosti uslova za pojedinačne članove upravnog odbora kreditne institucije, kao i za članove upravnog odbora zajedno, koju je kreditna institucija dužna da sprovodi.

(3) Bliže uslove za izbor članova upravnog odborakreditne institucije, dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja za izbor predsjednika, odnosno člana upravnog odbora kreditne institucije, postupak za izdavanje odobrenja i sadržaj politike iz stava 2 ovog člana propisuje Centralna banka.

Odobrenje za obavljanje funkcije člana upravnog odbora kreditne institucije

Član 53

(1) Za člana upravnog odbora kreditne institucije može biti izabrano samo lice za koje je Centralna banka izdala odobrenje za obavljanje funkcije člana upravnog odbora.

(2) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana podnosi kreditna institucija za mandat koji ne može biti duži od četiri godine, i to najmanje tri mjeseca prije isteka mandata člana upravnog odbora kojem ističe mandat.

(3) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja prilažu se dokazi o ispunjavanju uslova iz člana 52 ovog zakona i program rada upravnog odbora sa projekcijom finansijskih iskaza za period mandata na koji se imenuje član upravnog odbora.

(4) U postupku odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja, Centralna banka može zahtijevati od kandidata za člana upravnog odbora prezentaciju o vođenju poslova kreditne institucije koja se odnosi na poslove iz njegove nadležnosti.

(5) Centralna banka odlučuje o izdavanju odobrenja iz stava 1 ovog člana na osnovu dokumentacije iz stava 3 ovog člana, prezentacije iz stava 4 ovog člana, i ostalih podataka i informacija kojima raspolaže ili ih pribavi u toku postupka odlučivanja.

(6) Centralna banka izdaje odobrenje iz stava 1 ovog člana za period predloženog trajanja mandata člana upravnog odbora, a izuzetno i na kraći rok.

(7) Centralna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije člana upravnog odbora kreditne institucije ako kandidat za člana upravnog odbora ne ispunjava neki od uslova iz člana 52 stav 1 ovog zakona.

(8) Odobrenje iz stava 1 ovog člana važi samo za obavljanje funkcije člana upravnog odbora u kreditnoj instituciji na koju se to odobrenje odnosi i ne može se koristiti u slučaju ponovljenog mandata u toj kreditnoj instituciji.

(9) Kada upravni odbor, zbog prestanka funkcije člana upravnog odbora prije isteka mandata, ili drugih razloga ne može da ostvari svoju funkciju, nadzorni odbor kreditne institucije može bez prethodnog odobrenja Centralne banke iz reda svojih članova da imenuje zamjenika člana upravnog odbora, i to najviše na rok od tri mjeseca.

(10) Centralna banka je ovlašćena da podatke o prekršajnoj i krivičnoj osuđivanosti kandidata za člana upravnog odbora, kao i o krivičnim i prekršajnim postupcima koji se eventualno vode protiv tog lica, pribavi iz odgovarajuće evidencije na osnovu obrazloženog zahtjeva.

(11) U postupku odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana, Centralna banka:

- 1) može pribaviti podatke iz stava 3 ovog člana i od Evropskog sistema kaznenih evidencija;
- 2) provjerava podatke o sankcijama izrečenim kandidatu za člana upravnog odbora u evidenciji Evropskog bankarskog regulatora, ako je potrebno.

Odobrenje za obavljanje funkcije predsjednika upravnog odbora kreditne institucije

Član 54

(1) Za predsjednika upravnog odbora kreditne institucije može biti imenovano samo lice koje je dobilo odobrenje Centralne banke Crne Gore za obavljanje te funkcije.

(2) Na izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije predsjednika upravnog odbora primjenjuju se odredba člana 53 ovog zakona.

(3) U postupku odlučivanja o izdavanju odobrenja iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može tražiti od kandidata za predsjednika upravnog odbora prezentaciju o vođenju poslova kreditne institucije u cjelosti.

(4) Ako u skladu sa zakonom kojim se uređuje organizacija privrednih društava, sud u vanparničnom postupku, na zahtjev akcionara ili drugog zainteresovanog lica, postavi privremenog zastupnika kreditne institucije sa svim pravima i obavezama predsjednika upravnog odbora, to lice mora da ispunjava uslove za članstvo u upravnom odboru kreditne institucije iz člana 52 ovog zakona.

Dužnosti i odgovornosti upravnog odbora

Član 55

(1) Upravni odbor vodi poslove kreditne institucije.

(2) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da obezbijedi da kreditna institucija posluje u skladu sa i propisima kojima se uređuje poslovanje kreditne institucije.

(3) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da uspostavi i sprovodi pouzdan sistem upravljanja kreditnom institucijom u skladu sa ovim zakonom.

(4) U cilju uspostavljanja i sprovođenja efikasnog i pouzdanog sistema upravljanja, upravni odbor kreditne institucije:

- 1) utvrđuje ciljeve i opštu strategije kreditne institucije;
- 2) usvaja poslovnu politiku kreditne institucije;
- 3) redovno preispituje strateške ciljeve, strategije i politike upravljanja rizicima, uključujući i upravljanje rizicima koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem kreditna institucija posluje, kao i stanje poslovnog ciklusa kreditne institucije;
- 4) uspostavlja osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole, adekvatne veličini kreditne institucije, složenosti poslova i nivou preuzetog rizika;
- 5) usvaja politiku primanja u kreditnoj instituciji;

- 6) obezbjeđuje integritet računovodstvenog sistema i sistema finansijskog izvještavanja i finansijske i operativne kontrole;
- 7) obezbjeđuje nadzor višeg rukovodstva i uspostavlja tačno utvrđene, jasne i dosljedne interne odnose u vezi sa odgovornošću, koji obezbjeđuju jasno razgraničavanje ovlašćenja i odgovornosti i sprečavaju nastanak sukoba interesa;
- 8) utvrđuje unutrašnju organizaciju društva, uz saglasnost nadzornog odbora;
- 9) donosi opšte akte kreditne institucije, osim akata koje donose drugi organi kreditne institucije;
- 10) bira i razrješava više rukovodstvo kreditne institucije i druga lica u skladu sa ovim zakonom i statutom kreditne institucije i određuje im zaradu;
- 11) donosi etičke standarde ponašanja zaposlenih u kreditnoj instituciji;
- 12) odobrava uvođenje novih proizvoda i usluga u poslovanje kreditne institucije;
- 13) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i statutom kreditne institucije.

(5) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da obezbijedi realizaciju supervizorskih mjera Centralne banke.

(6) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da periodično, a najmanje jednom godišnje, preispituje efikasnost sistema upravljanja kreditnom institucijom, uključujući primjerenost postupaka i efikasnost kontrolnih funkcija, i da o zaključcima obavještava nadzorni odbor, kao i da preduzima adekvatne mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Obavještavanje nadzornog odbora

Član 56

(1) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da bez odlaganja, u pisanoj formi, obavijesti nadzorni odbor kreditne institucije ako:

- 1) je ugrožena likvidnost ili solventnost kreditne institucije;
- 2) su se stekli uslovi za oduzimanje dozvole za rad ili odobrenja za pružanje pojedine usluge;
- 3) se finansijsko stanje kreditne institucije promijeni tako da neki od pokazatelja adekvatnosti kapitala padne ispod nivoa iz člana 134 stav 2 ovog zakona;
- 4) kreditna institucija prekorači dozvoljenu izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica iz člana 172 ovog zakona, uključujući prekoračenja zbog smanjenja regulatornog kapitala, ili drugih okolnosti na koje nije mogla uticati;
- 5) su donesene o mjere Centralne banke ili drugih organa u postupku supervizije kreditne institucije ili nadzora.

(2) Član upravnog odbora kreditne institucije, dužan je da bez odlaganja, u pisanoj formi, obavijesti nadzorni odbor kreditne institucije o:

- 1) njegovom izboru ili opozivu u organe upravljanja u drugom pravnom licu, i
- 2) pravnim poslovima na osnovu kojih je taj član upravnog odbora ili neko od članova njegove uže porodice direktno ili indirektno stekao akcije u pravnom licu, na osnovu kojih je samostalno ili zajedno sa članovima svoje uže porodice stekao kvalifikovano učešće u tom drugom pravnom licu, ili na osnovu kojih je njihovo učešće smanjeno ispod granice kvalifikovanog učešća.

Opomena članu upravnog odbora

Član 57

(1) Centralna banka će izreći odgovorom licu iz upravnog odbora kreditne institucije pisanu opomenu, ako kreditna institucija:

- 1) ne postupi na način i u rokovima iz pisanog upozorenja ili sporazuma o otklanjanju nepravilnosti zaključenog u skladu sa ovim zakonom, ili
- 2) ne izvrši naložene supervizorske mjere na način i u rokovima utvrđenim rješenjem Centralne banke o izricanju mjera.

(2) Pisana opomena iz stava 1 ovog člana izriče se odgovornom licu bez obzira na to je li u trenutku izricanja opomene to lice i dalje član ili predsjednik upravnog odbora kreditne institucije.

Oduzimanje odobrenja za obavljanje funkcije predsjednika, odnosno člana upravnog odbora

Član 58

(1) Centralna banka će oduzeti odobrenje za obavljanje funkcije predsjednika odnosno člana upravnog odbora kreditne institucije, ako:

- 1) predsjednik, odnosno član upravnog odbora više ne ispunjava uslove za članstvo u upravnom odboru propisane ovim zakonom;
- 2) predsjednik odnosno član upravnog odbora krši odredbe o dužnostima upravnog odbora iz zakona kojim se uređuju privredna društva, čija je posljedica razrješenje člana upravnog odbora;
- 3) lice za koje je izdato odobrenje za obavljanje funkcije predsjednika odnosno člana upravnog odbora kreditne institucije u roku od šest mjeseci od izdavanja odobrenja ne bude imenovano ili ne stupi na dužnost na koju se odobrenje odnosi;
- 4) licu kojem je izdato odobrenje prestane dužnost na koje se odobrenje odnosi, i to danom prestanka dužnosti;
- 5) predsjedniku odnosno članu upravnog odbora istekne ugovor o radu u kreditnoj instituciji, i to danom isteka ugovora; ili
- 6) je predsjednik odnosno član upravnog odbora dobio odobrenje na osnovu dostavljene neistinite ili netačne dokumentacije, ili neistinito prezentovnih podataka koji su od značaja za obavljanje funkcije predsjednika ili člana upravnog odbora.

(2) Centralna banka može oduzeti odobrenje za obavljanje funkcije predsjednika, odnosno člana upravnog odbora ako:

- 1) nije obezbijedio sprovođenje ili nije sproveo supervizorske mjere koje je naložila Centralna banka;
- 2) je teže prekršio dužnosti člana upravnog odbora iz člana 55 ovog zakona;
- 3) je prekršio dužnosti člana upravnog odbora iz člana 56 ovog zakona;
- 4) mu je u periodu od četiri godine tri puta izrečena opomena iz člana 57 ovog zakona; ili
- 5) se kreditna institucija koja je dobila odobrenje za korišćenje internog pristupa za izračunavanje kapitalnih zahtjeva ne pridržava tog odobrenja;
- 6) nastupe uslovi za ranu intervenciju iz člana 288 ovog zakona.

(3) Smatraće se da je predsjednik, odnosno član upravnog odbora teže prekršio obaveze iz člana 55 ovog zakona ako je zbog tog kršenja bila ugrožena likvidnost ili solventnost kreditne institucije.

(4) U slučaju sprovođenja postupka iz st. 1 i 2 ovog člana, predsjednik, odnosno član upravnog odbora je dužan da pruži Centralnoj banci sve raspoložive podatke i informacije za provjeru činjenica i okolnosti od značaja za odlučivanje.

(5) Ako Centralna banka oduzme odobrenje za obavljanje funkcije predsjednika odnosno člana upravnog odbora, nadzorni odbor kreditne institucije dužan je da bez odlaganja donese odluku o razrješenju predsjednika, odnosno člana upravnog odbora.

Nosioci ključnih funkcija u kreditnoj instituciji

Član 59

- (1) Kreditna institucija je dužna da identifikuje sve ključne funkcije u toj kreditnoj instituciji.
- (2) Nosioci ključnih funkcija u kreditnoj instituciji su lica koja obavljaju funkcije u kreditnoj instituciji koje im omogućavaju značajan uticaj na upravljanje kreditnom institucijom, a koja nijesu članovi upravnog ili nadzornog odbora.
- (3) Upravni odbor kreditne institucije dužan je da usvoji i sprovodi adekvatne politike za izbor i procjenu primjerenosti nosilaca ključnih funkcija u kreditnoj instituciji.
- (4) Ako kreditna institucija procijeni da nosilac ključne funkcije u kreditnoj instituciji ne ispunjava uslov primjerenosti, dužna je da preduzme odgovarajuće mjere kojima se obezbjeđuje primjerenost nosilaca ključnih funkcija.
- (5) Bliži sadržaj politike iz stava 2 ovog člana, uslovi koje kreditna institucija razmatra prilikom procijene primjerenosti nosilaca ključnih funkcija u kreditnoj instituciji i dinamiku procjene ispunjenosti uslova za nosioce ključnih funkcija u kreditnoj instituciji, propisuje Centralna banka.

Uslovi za članstvo u organima upravljanja finasijskog holdinga i mješovitog finasijskog holdinga u Crnoj Gori

Član 60

- (1) Na članove upravnog i nadzornog odbora, odnosno drugog organa upravljanja finasijskog holdinga ili mješovitog finasijskog holdinga sa sjedištem u Crnoj Gori shodno se primjenjuju odredbe čl. 43 i 52 ovog zakona.
- (2) U postupku odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja licima iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može pribaviti podatke i od Evropskog sistema kaznenih evidencija.
- (3) U postupku odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja licima iz stava 1 ovog člana, Centralna banka, kada je primjenljivo, provjerava podatke o izrečenim sankcijama tim licima u evidenciji Evropskog bankarskog regulatora.
- (4) Finasijski holding i mješoviti finasijski holding iz stava 1 ovog člana, dužni su da obavijeste Centralnu banku o svakoj promjeni članova organa upravljanja, i to u roku od osam dana od dana nastanka promjene.

Revizorski odbor

Član 61

- (1) Revizorski odbor se osniva i obavlja poslove u skladu se zakonom kojim se uređuje revizija.
- (2) Ako je, u skladu sa članom 49 stav 3 ovog zakona kreditna institucija osnovala kombinovani odbor za rizike i reviziju, taj odbor izvršava i poslove iz nadležnosti revizorskog odbora.

(3) Jedan član kombinovanog odbora za rizike i reviziju mora imati znanje iz oblasti računovodstva i revizije i ne smije biti zaposleni, akcionar ili član organa upravljanja kreditne institucije.

III. PRUŽANJE BANKARSKIH I FINANSIJSKIH USLUGA

1. Pružanje bankarskih usluga

Pružaoци bankarskih usluga

Član 62

Bankarske usluge na teritoriji Crne Gori mogu da pružaju:

- 1) kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori na osnovu dozvole za rad izdate u skladu sa ovim zakonom;
- 2) kreditne institucije iz država članica koje u skladu sa ovim zakonom osnuju filijalu u Crnoj Gori ili neposredno pružaju usluge u Crnoj Gori iz člana 8 ovog zakona;
- 3) filijale kreditnih institucija iz trećih zemalja koje su, u skladu sa ovim zakonom, dobile odobrenje za pružanje bankarskih usluga u Crnoj Gori.

Zabrana obavljanja bankarskih poslova

Član 63

(1) Pravna i fizička lica koja nijesu lica iz člana 62 ovog zakona ne smiju u Crnoj Gori da u vidu djelatnosti ili zanimanja obavljaju poslove primanja depozita ili ostalih povratnih sredstava od javnosti.

(2) Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na:

- 1) primanje depozita ili drugih povratnih sredstava od strane Centralne banke, države Crne Gore i njenih lokalnih samouprava,
- 2) primanje depozita ili drugih povratnih sredstava od strane javnih međunarodnih tijela čiji su članovi jedna ili više država članica;
- 3) primanje pozajmica od strane mikrokreditnih finansijskih institucija u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje mikrokreditnih finansijskih institucija;
- 4) druge slučajeve predviđene propisima Grne Gore, ako te usluge podliježu regulisanju i kontroli čija je svrha zaštita deponenata i investitora, i
- 5) druge slučajeve predviđene propisima Evropske unije, ako te usluge podliježu regulisanju i kontroli čija je svrha zaštita deponenata i investitora.

(3) Pravno ili fizičko lice ne smije se, u vidu djelatnosti ili zanimanja, baviti poslovima odobravanja kredita, osim ako te poslove obavlja u skladu sa zakonom.

(4) Ako postoje indicije da se neko lice nedozvoljeno bavi poslovima iz st. 1 i 3 ovog člana, Centralna banka može, radi prikupljanja dodatnih informacija, izvršiti pregled poslovnih knjiga i druge dokumentacije tog lica.

(5) Lica iz stava 4 ovog člana dužna su da omoguće ovlašćenim kontrolorima Centralne banke nesmetani uvid u sve poslovne knjige i dokumentaciju.

Zabrana obavljanja drugih poslova i usluga

Član 64

Kreditna institucija ne smije da obavlja druge poslove, osim pružanja bankarskih i finansijskih usluga i usluga za koje je dobila odobrenje Centralne banke.

Registar Centralne banke

Član 65

(1) Centralna banka vodi registar kreditnih institucija, filijala kreditnih institucija iz drugih država i predstavništava kreditnih institucija iz drugih država kojima je izdala dozvolu, odnosno odobrenje za rad.

(2) Podaci iz stava 1 ovog člana se objavljuju na internet stranici Centralne banke.

(3) Sadržaj i način vođenja registra iz stava 1 ovog člana propisuje Centralna banka.

2. Izdavanje dozvole za rad kreditne institucije i odobrenja

Zahtjev za izdavanje dozvole za rad kreditne institucije

Član 66

(1) Dozvolu za rad kreditne institucije izdaje Centralna banka.

(2) Osnivači kreditne institucije podnose Centralnoj banci zahtjev za izdavanje dozvole za rad uz koji se prilaže:

- 1) ovlaštenje za lice sa kojim će Centralna banka saradivati u postupku razmatranja zahtjeva za izdavanje dozvole za rad;
- 2) dokumentacija utvrđena iz stava 7 ovog člana;
- 3) zahtjev za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća za lica koja stiču kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji, sa dokumentacijom u skladu sa članom 25 stav 1 ovog zakona, a ako akcionari ne stiču kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji dokumentaciju za 20 najvećih akcionara;
- 4) zahtjev za izdavanje odobrenja za predložene članove nadzornog odbora, sa dokumentacijom iz člana 43 stav 6 ovog zakona;
- 5) zahtjev za izdavanje odobrenja za predloženog predsjednika i članove upravnog odbora, sa dokumentacijom iz člana 43 stav 6 ovog zakona.

(3) Ako kreditna institucija namjerava da, pored bankarskih pruža i finansijske usluge, u zahtjevu za izdavanje dozvole za rad navode se i vrste finansijskih usluga koje kreditna institucija namjerava da pruža.

(4) Ako kreditna institucija namjerava da pruža dodatne finansijske usluge iz člana 5 stav 2 tač. 2, 3 ili 5 ovog zakona, dužna je da dostavi Centralnoj banci dokumentaciju kojom dokazuje ispunjenost uslova za pružanje tih usluga utvrđenih zakonom.

(5) Centralna banka će se prije izdavanja dozvole za rad savjetovati i razmijeniti informacije sa nadležnim organom države članice, u skladu sa članom 30 ovog zakona, a naročito u odnosu na primjerenost sticalaca kvalifikovanog učešća i ugled, odgovarajuće sposobnosti i iskustvo članova organa upravljanja u okviru iste grupe.

(6) Centralna banka je ovlašćena da na osnovu obrazloženog zahtjeva pribavi od nadležnih tijela podatke iz evidencije tih tijela o eventualnoj osuđivanosti ili pokrenutim postupcima za utvrđivanje krivične ili prekršajne odgovornosti za pravna i fizička lica koja ocjenjuje pri odlučivanju o zahtjevima za izdavanje dozvole za rad kreditne institucije.

(7) Bližu dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje dozvole za rad kreditne institucije propisuje Centralna banka.

Sastanak prije podnošenja zahtjeva

Član 67

(1) Prije podnošenja zahtjeva iz člana 66 ovog zakona, na zahtjev lica koja namjeravaju da osnuju kreditnu instituciju, organizuje se sastanak predstavnika Centralne banke sa predstavnicima potencijalnih osnivača kreditne institucije.

(2) Na sastanku iz stava 1 ovog člana potencijalni osnivači kreditne institucije informišu predstavnike Centralne banke o:

- 1) planiranim rokovima za osnivanje kreditne institucije i podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za rad;
- 2) poslovnoj strategiji kreditne institucije;
- 3) svom finansijskom stanju i poslovanju, uključujući i podatke o povezanim interesima;
- 4) dinamici razvoja kreditne institucije sa aspekta uvećanja kapitala, depozitnog i kreditnog potencijala;
- 5) načinu upravljanja rizicima u poslovanju kreditne institucije.

(3) Na sastanku iz stava 1 ovog člana vodi se zabilješka, koju potpisuju po jedan predstavnik Centralne banke i potencijalnih osnivača.

Odlučivanje o zahtjevu

Član 68

Centralna banka je dužna da o zahtjevu iz člana 66 ovog zakona odluči u roku od 180 dana, od dana podnošenja zahtjeva, a ako je podneseni zahtjev neuredan najkasnije u roku od 180 dana, od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Usvajanje zahtjeva

Član 69

(1) Centralna banka će usvojiti zahtjev i izdati dozvolu za rad kreditne institucije ako :

- 1) za lica koja stiču kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji, odnosno za 20 najvećih sticalaca - ako ni jedno lice ne stiče kvalifikovano učešće, ne postoje razlozi za odbijanje izdavanja odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća iz člana 31 ovog zakona;
- 2) lica predložena za članove nadzornog odbora kreditne institucije ispunjavaju uslove za izdavanje odobrenja iz člana 43 ovog zakona;
- 3) lica predložena za predsjednika i članove upravnog odbora kreditne institucije ispunjavaju uslove za izdavanje odobrenja iz člana 52 ovog zakona;
- 4) kreditna institucija ima inicijalni kapital u iznosu od najmanje 7.500.000 EUR;
- 5) kreditna institucija vodi poslovanje sa teritorije Crne Gore i ima sjedište u Crnoj Gori;
- 6) iz dokumentacije i drugih činjenica proizilazi da je kreditna institucija kadrovski, organizaciono i tehnički osposobljena za pružanje bankarske i/ili finansijske usluge na način i u obimu predviđenim poslovnim planom;

- 7) zbog bliske povezanosti kreditne institucije sa drugim pravnim i fizičkim licima, supervizija kreditne institucije u skladu sa ovim zakonom neće biti otežana ili onemogućena;
- 8) će zbog bliske povezanosti kreditne institucije sa pravnim i fizičkim licima iz trećih zemalja, supervizija kreditne institucije u skladu sa ovim zakonom biti otežana, jer propisi tih zemalja predstavljaju prepreku za vršenje supervizorske funkcije Centralne banke; i
- 9) iz zahtjeva i podnijete dokumentacije proizilazi da kreditna institucija ispunjava propisane uslove za pružanje bankarskih i/ili finansijskih usluga na koje se odnosi zahtjev za izdavanje dozvole za rad.

(2) Centralna banka u postupku odlučivanja o zahtjevu za izdavanje dozvole za rad kreditne institucije zahtjev neće cijeniti sa aspekta ekonomskih potreba tržišta.

(3) Centralna banka može pribaviti podatke iz stava 1 ovog člana i od Evropskog sistema kaznenih evidencija.

(4) U postupku odlučivanja po zahtjevu za izdavanje dozvole za rad iz člana 66 ovog zakona, Centralna banka, ako je potrebno, provjerava podatke o izrečenim kaznama osnivačima kreditne institucije koji podnose zahtjev u evidenciji Evropskog bankarskog regulatora.

(5) Ako Centralna banka izda dozvolu za rad kreditne institucije, smatra se da je licima koja stiču kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji izdala odobrenje za sticanje kvalifikovanog učešća iz člana 23 stav 1 ovog zakona, a za lica predložena sa članove nadzornog i upravnog odbora izdala odobrenje iz člana 44 stav 1, odnosno člana 53 stav 1 ovog zakona.

Poslovi kojima se može baviti kreditna institucija

Član 70

(1) Rješenjem o izdavanju dozvole za rad kreditne institucije određuju se poslovi koje kreditna institucija može da obavlja.

(2) Pored poslova utvrđenih rješenjem o izdavanju dozvole za rad, kreditna institucija može da obavlja i poslove iz člana 5 ovog zakona koji nijesu utvrđeni rješenjem o izdavanju dozvole za rad, samo uz prethodno odobrenje Centralne banke.

(3) Centralna banka će odbiti izdavanje odobrenja za obavljanje poslova iz stava 2 ovog člana ako:

- 1) iz dokumentacije i drugih poznatih činjenica proizilazi da kreditna institucija ne ispunjava tehničke, kadrovske, organizacione ili ostale uslove za pružanje finansijske usluge;
- 2) je Centralna banka izrekla kreditnoj instituciji supervizorske mjere, a uvođenje nove usluge moglo bi negativno uticati na realizaciju supervizorskih mjera;
- 3) pružanje finansijske usluge nije ekonomski opravdano, ili
- 4) kreditna institucija ne ispunjava posebne uslove koji su, u pogledu finansijskih usluga predviđeni njenim poslovnim planom ili druge propisane uslove.

(4) Izdata odobrenja iz stava 2 ovog člana smatraju se sastavnim dijelom dozvole za rad kreditne institucije.

Registracija

Član 71

(1) Prijava za registraciju kreditne institucije u Centralni registar privrednih subjekata podnosi se najkasnije u roku od 60 dana od dana dostavljanja rješenja o izdavanju dozvole za rad.

(2) Kreditna institucija je dužna da otpočne obavljanje djelatnosti najkasnije u roku od 12 mjeseci od dana dobijanja dozvole za rad.

Odobrenja

Član 72

(1) Centralna banka je dužna da o zahtjevima za izdavanje odobrenja iz ovog zakona odluči u roku od 60 dana od dana uredno podnijetog zahtjeva za izdavanje odobrenja, ako ovim zakonom nije propisan drugi rok.

(2) Dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjeve za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana propisuje Centralna banka.

3. Oduzimanje dozvole za rad kreditne institucije

Razlozi za oduzimanje dozvole za rad

Član 73

(1) Centralna banka će oduzeti dozvolu za rad kreditne institucije, ako:

- 1) prijava za registraciju kreditne institucije u Centralni registar privrednih subjekata nije podnesena u propisanom roku;
- 2) kreditna institucija nije počela sa obavljanjem poslova u roku od 12 mjeseci od dana, dobijanja dozvole za rad;
- 3) kreditna institucija u pisanoj formi obavijesti Centralnu banku da odbija da prihvati izdatu dozvolu za rad, ili da ne namjerava da otpočne sa obavljanjem poslova za koje je izdata dozvola za rad;
- 4) do isteka roka na koji je uvedena privremena uprava u kreditnoj instituciji nijesu otklonjeni razlozi zbog kojih je privremena uprava uvedena, a Centralna banka ocijeni da nijesu ispunjeni uslovi za pokretanje postupka sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija;
- 5) je, nakon pokretanja postupka sanacije kreditne institucije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija, Centralna banka utvrdila da se ne mogu ostvariti ciljevi sanacije;
- 6) je Centralna banka, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zaštita depozita, donijela rješenje o nedostupnosti depozita kreditne institucije;
- 7) kreditna institucija duže od šest mjeseci ne obavlja poslove primanja depozita ili odobravanja kredita, osim ako je to naložila Centralna banka; ili
- 8) je nadležni organ kreditne institucije donio odluku o prestanku rada kreditne institucije.

(2) Centralna banka može oduzeti dozvolu za rad kreditnoj instituciji, ako:

- 1) je dozvola za rad kreditne institucije izdata na osnovu neistinitih ili netačnih podataka koji su od značaja za poslovanje kreditne institucije;
- 2) kreditna institucija više ne ispunjava uslove na osnovu kojih joj je izdata dozvola za rad;
- 3) kreditna institucija:
  - više ne ispunjava prudencijalne zahtjeve iz ovog zakona koji se odnose na kapitalne zahtjeve, izloženost prenesenom kreditnom riziku ili velike izloženosti;

- ne ispunjava zahtjeve u vezi sa visinom regulatornog kapitala koje je rješenjem naložila Centralna banka u skladu sa čl. 279 i 281 ovog zakona, ili
- posebne zahtjeve u vezi sa likvidnošću u skladu sa čl. 279 i 280 ovog zakona;
- 4) se, po procjeni Centralne banke, može očekivati da kreditna institucija neće moći da nastavi da ispunjava svoje obaveze prema povjeriocima, a naročito ako više ne postoji sigurnost za sredstva koja su joj povjerali deponenti;
- 5) kreditna institucija nije postupila u skladu sa članom 235 stav 1 tačka 5 ovog zakona;
- 6) kreditna institucija nema uspostavljene sisteme upravljanja na način uređen članom 104 ovog zakona;
- 7) kreditna institucija ne dostavlja, ili dostavlja nepotpune ili netačne izvještaje utvrđene propisom iz člana 233 ovog zakona, koji se odnose na:
  - kapitalne zahtjeve iz člana 134 ovog zakona,
  - velike izloženosti iz člana 172 ovog zakona,
  - finansijski leveridž iz člana 115 ovog zakona;
- 8) kreditna institucija ne dostavlja, ili dostavlja nepotpune ili netačne izvještaje iz člana 114 ovog zakona;
- 9) kreditna institucija više puta ili kontinuirano ne ispunjava zahtjeve koji se odnose na likvidnu imovinu iz člana 114 ovog zakona;
- 10) kreditna institucija postupa suprotno ograničenju izloženosti iz člana 172 ovog zakona;
- 11) je kreditna institucija izložena kreditnom riziku po osnovu sekjuritizovanih pozicija, a ne ispunjava uslove pod kojim može biti izložena tom riziku utvrđene propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona;
- 12) kreditna institucija javno ne objavljuje, ili objavljuje nepotpune ili netačne, podatke koje je u skladu sa članom 237 ovog zakona kreditna institucija dužna da javno objavljuje, uključujući i podatke o koeficijentu finansijskog leveridža i upravljanju rizikom prekomjernog finansijskog leveridža;
- 13) kreditna institucija ne ispunjava obaveze koje se odnose na zaštitu depozita;
- 14) su aktivnosti kreditne institucije povezane sa pranjem novca i/ili finansiranjem terorizma, ili sa vršenjem drugih kažnjivih djela;
- 15) kreditna institucija isplaćuje sredstva imaocima instrumenata koji su uključeni u izračun regulatornog kapitala suprotno čl. 166 i 167 ovog zakona ili ako propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona nije dozvoljena takva isplata;
- 16) kreditna institucija ne sprovodi mjere koje je naložila Centralna banka;
- 17) je Centralna banka naložila kreditnoj instituciji da razriješi člana nadzornog ili upravnog odbora i zabranila tim licima obavljanje funkcije do okončanja postupka po nalogu za razrješenje, a kreditna institucija nije sprovela izrečenu mjeru u utvrđenom roku;
- 18) kreditna institucija više puta ne dostavi blagovremeno ili dostavi netačne izvještaje Centralnoj banci, ili
- 19) kreditna institucija onemogućuje Centralnoj banci vršenje kontrole.

(3) Prilikom ocjene ispunjenosti uslova za oduzimanje dozvole za rad kreditnoj instituciji iz stava 2 ovog člana, Centralna banka polazi od:

- 1) ocjene uticaja utvrđenih nepravilnosti na:
  - trenutnu i buduću finansijsku poziciju kreditne institucije,
  - izloženost kreditne institucije pojedinim vrstama rizika;
- 2) broja i težine utvrđenih nepravilnosti, kao i broja, učestalosti i trajanja nepravilnosti u ranijem poslovanju kreditne institucije;
- 3) ocjene spremnosti i sposobnosti organa upravljanja i višeg rukovodstva kreditne institucije da otklone utvrđene nepravilnosti, zasnovane na procjeni:
  - sposobnosti organa upravljanja i višeg rukovodstva kreditne institucije da upravljaju rizicima u poslovanju kreditne institucije,

- efikasnosti sistema interne kontrole u kreditnoj instituciji,
  - efikasnosti organa upravljanja i višeg rukovodstva kreditne institucije u otklanjanju ranije utvrđenih nepravilnosti u poslovanju,
- 4) ocjene stepena uticaja utvrđenih nepravilnosti na finansijsku disciplinu, sigurnost i stabilnost funkcionisanja bankarskog sistema.

(4) Danom dostavljanja rješenja za oduzimanje dozvole za rad kreditnoj instituciji prestaju da važe i odobrenja izdata za obavljanje drugih poslova.

(5) Ako Centralna banka oduzme dozvolu za rad kreditnoj instituciji, istovremeno donosi i rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom ili rješenje o likvidaciji kreditne institucije.

(6) Rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad kreditnom institucijom Centralna banka donosi ako su obaveze kreditne institucije veće od njene imovine, a rješenje o likvidaciji kreditne institucije donosi ako nijesu ispunjeni uslovi za sprovođenje stečajnog postupka.

(7) Centralna banka objavljuje dispozitiv rješenja iz stava 5 ovog člana u "Službenom listu Crne Gore" i u najmanje dva dnevna štampana medija koja se distribuiraju na teritoriji Crne Gore i dostavlja Centralnom registru privrednih subjekata.

4. Pružanje uzajamno priznatih usluga u drugim državama

Pružanje usluga u drugoj državi članici

Član 74

(1) Kreditna institucija i finansijska institucija koja ispunjava uslove iz stava 2 ovog člana mogu pod uslovima iz ovog zakona, na teritoriji druge države članice, neposredno ili posredstvom filijale, da pružaju uzajamno priznate usluge koje su ovlašćene da pružaju na teritoriji Crne Gore.

(2) Finansijska institucija iz Crne Gore može u drugoj državi članici da pruža uzajamno priznate finansijske usluge iz člana 6 stav 1 tačka 2 ovog zakona, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) matično društvo te finansijske institucije je kreditna institucija ili više kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 2) finansijska institucija je osnovana da pruža priznate finansijske usluge u Crnoj Gori u skladu sa zakonom, statutom ili drugim aktom;
- 3) finansijska institucija stvarno pruža finansijske usluge u Crnoj Gori;
- 4) matična kreditna institucija ili matične kreditne institucije posjeduju 90% ili više glasačkih prava u toj finansijskoj instituciji;
- 5) matične kreditne institucije te finansijske institucije, po ocjeni Centralne banke, na adekvatan način upravljaju tom institucijom i uz odobrenje Centralne banke solidarno odgovaraju za sve obaveze finansijske institucije; i
- 6) finansijska institucija je stvarno uključena u superviziju na konsolidovanoj osnovi matične kreditne institucije, ili svake od matičnih kreditnih institucija, u skladu sa odredbama ovog zakona kojima se uređuje supervizija na konsolidovanoj osnovi i odredbama Regulative 575/2013 (EU) kojima se uređuju prudencijalni zahtjevi prema kreditnim institucijama na konsolidovanoj osnovi, naročito za potrebe izračunavanja stopa kapitala i velikih izloženosti, kao i za svrhe ograničavanja ulaganja u kvalifikovana učešća van finansijskog sektora.

(3) Kreditna institucija može, pod uslovima iz ovog zakona, na teritoriji druge države članice, neposredno ili posredstvom filijale, da pruža i dodatne finansijske usluge ako je to u skladu sa propisima države članice domaćina i za vršenje tih usluga ima odobrenje Centralne banke.

Pružanje usluga u drugoj državi članici posredstvom filijale

Član 75

(1) Kreditna institucija koja namjerava da osnuje filijalu u drugoj državi članici dužna je da Centralnoj banci podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za osnivanje filijale.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilažu se:

- 1) podatak o državi članici u kojoj kreditna institucija namjerava da osnuje filijalu;
- 2) poslovni plan za trogodišnji period, koji sadrži vrstu i obim usluga koje kreditna institucija namjerava da pruža posredstvom filijale i organizacionu strukturu filijale;
- 3) adresu u državi članici domaćinu na kojoj će Centralna banka moći da dobije dokumentaciju o filijali, i
- 4) podaci o licima koja će biti odgovorna za vođenje poslova filijale.

(3) Podaci i dokumentacija iz stava 2 ovog člana dostavljaju se sa sadržajem utvrđenim Delegiranom regulativom Komisije (EU) br. 1151/2014) i na način propisan Sprovedbenom regulativom Komisije (EU) br. 926/2014.

(4) Centralna banka može u roku od 30 dana od prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana da traži od podnosioca zahtjeva da dostavi dodatnu dokumentaciju i podatke.

(5) Centralna banka, najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema potpunih informacija iz st. 1 i 2 ovog člana donosi rješenje kojim odlučuje o zahtjevu kreditne institucije za osnivanje filijale (u daljem tekstu: odobrenje za osnivanje filijale u državi članici) i o tome obavještava podnosioca zahtjeva.

(6) Centralna banka je dužna da nakon izdavanja odobrenja iz stava 5 ovog člana, a u okviru roka od tri mjeseca od dana prijema potpunih informacija iz st. 1 i 2 ovog člana, dostavi nadležnom organu države članice domaćina obavještenje o izdavanju odobrenja, zajedno sa informacijama iz stava 2 ovog člana i podacima o iznosu i sastavu regulatornog kapitala i iznosu kapitalnih zahtjeva kreditne institucije, izračunatih u skladu sa članom 92 Regulative (EU) br. 575/2013.

(7) Centralna banka će odbiti zahtjev kreditne institucije iz stava 1 ovog člana ako na osnovu dostavljene dokumentacije i drugih podataka kojima raspolaže ocijeni da:

- 1) kreditna institucija nema adekvatnu organizacionu, tehničku i kadrovsku strukturu ili odgovarajuću finansijsku poziciju za pružanje planiranog obima usluga u državi članici posredstvom filijale;
- 2) kreditna institucija na taj način izbjegava strožije propise i pravila koji se primjenjuju u Crnoj Gori;
- 3) bi poslovanjem posredstvom filijale mogla biti ugrožena sigurnost i stabilnost poslovanja kreditne institucije.

(8) Postupak za izdavanje odobrenja iz stava 5 ovog člana propisuje Centralna banka.

Pružanje usluga finansijske institucije iz Crne Gore u drugoj državi članici

Član 76

(1) Ako finansijska institucija sa sjedištem u Crnoj Gori, koja je zavisno društvo kreditne institucije i koja ispunjava uslove iz člana 74 stav 2 ovog zakona, namjerava da pruža uzajamno priznate finansijske usluge na teritoriji druge države članice posredstvom filijale, matična kreditna institucija u Crnoj Gori je dužna da o tome obavijesti Centralnu banku.

(2) Uz obavještenje iz stava 1 ovog člana matična kreditna institucija je dužna da dostavi:

- 1) podatke i dokumentaciju iz člana 75 stav 2, na način iz člana 75 stav 3 ovog zakona;
- 2) dokumentaciju o ispunjenosti uslova iz člana 74 stav 2 ovog zakona;
- 3) podatak o iznosu i strukturi regulatornog kapitala ili iznosu drugog oblika kapitala te finansijske institucije i ukupni iznos izloženosti riziku za matičnu kreditnu instituciju izračunat u skladu sa članom 92 st. 3 i 4 Regulative (EU) br. 575/2013, i
- 4) odobrenje nadzornog organa za osnivanje filijale finansijske institucije u drugoj državi članici, ako je odobrenje potrebno.

(3) Centralna banka može u roku od 30 dana, od prijema obavještenja iz člana 1 ovog člana da traži dostavljanje i dodatne dokumentacije.

(4) Centralna banka, najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema potpunih i tačnih informacija iz stava 1 ovog člana, provjerava da li finansijska institucija ispunjava uslove iz člana 74 stav 2 ovog zakona i ako ocijeni da su ti uslovi ispunjeni, posredstvom matične kreditne institucije u Crnoj Gori, dostavlja finansijskoj instituciji potvrdu o ispunjavanju tih uslova.

(5) Centralna banka će nadležnom organu države članice domaćina, bez odlaganja, u okviru roka od tri mjeseca od dana prijema potpunih i tačnih informacija, dostaviti obavještenje iz stava 1 ovog člana u skladu sa relevantnim propisom Evropske unije i potvrdu o ispunjenosti uslova i podatke o iznosu i sastavu regulatornog ili nekog drugog propisanog oblika kapitala te finansijske institucije, iznosu konsolidovanog regulatornog kapitala i iznosu kapitalnih zahtjeva za grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori kojoj ta finansijska institucija pripada, kao i podatke o ukupnom iznosu izloženosti riziku grupe, izračunatom u skladu sa članom 92 st. 3 i 4 Regulative (EU) br. 575/2013.

(6) Centralna banka neće dostaviti potvrdu iz stava 4 i obavještenje iz stava 5 ovog člana, već će donijeti i dostaviti matičnoj kreditnoj instituciji rješenje kojim odbija dostavljanje obavještenja, ako na osnovu podataka kojima raspolaže ocijeni da:

- 1) finansijska institucija nema odgovarajuću organizacionu, tehničku i kadrovsku strukturu ili odgovarajuću finansijsku poziciju za pružanje planiranog obima usluga u državi članici posredstvom filijale; ili
- 2) bi pružanjem uzajamno priznatih usluga mogla biti ugrožena sigurnost i stabilnost poslovanja kreditne ili finansijske institucije.

(7) Finansijske institucije koje su dobile odobrenje za rad od nadležnog organa u Crnoj Gori dužne su, prilikom pružanja usluga u državi članici, da postupaju u skladu zakonom.

(8) Ako Centralna banka utvrdi da je finansijska institucija prestala da ispunjava jedan ili više uslova iz člana 74 stav 2 ovog zakona, o tome će bez odlaganja obavijestiti nadležni organ države članice domaćina.

(9) Na zavisna društva finansijskih institucija koja ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona kojima se uređuje pružanje usluga finansijskih institucija.

(10) Na finansijske institucije iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe člana 7, čl. 257 do 266 i člana 352 stav 1 tačka 1 ovog zakona.

Početak pružanja usluga posredstvom filijale

Član 77

(1) Kreditna institucija koja je od Centralne banke dobila odobrenje za osnivanje filijale u drugoj državi članici može da otpočne sa pružanjem usluga na teritoriji druge države članice posredstvom filijale kada od nadležnog organa države članice domaćina dobije obavještenje o uslovima koje, radi zaštite opšteg dobra, mora poštovati tokom pružanja usluga u toj državi članici, ili, ako obavještenje nije primila, po isteku roka od 60 dana, od dana kada je nadležni organ države članice domaćina primio obavještenje sa dokumentacijom iz člana 75 st. 1 i 2 ovog zakona.

(2) Ako kreditna institucija, koja je od Centralne banke dobila odobrenje za osnivanje filijale u drugoj državi članici, namjerava da u istoj državi članici osnuje drugu filijalu, dužna je da o namjeri osnivanja te filijale obavijesti Centralnu banku, bez podnošenja zahtjeva i dokumentacije iz člana 75 ovog zakona.

(3) Odredba stava 1 ovog člana primjenjuju se i na finansijsku instituciju iz člana 76 ovog zakona.

Obavještanje o promjenama podataka o poslovanju filijale

Član 78

Kreditna institucija koja je dobila odobrenje za osnivanje filijale u drugoj državi članici, ili matična kreditna institucija finansijske institucije iz člana 76 ovog zakona, koja namjerava da promijeni neki od elemenata na osnovu kojih je izdata dozvola za rad dužna je da najmanje 30 dana prije sprovođenja promjene o toj namjeri u pisanoj formi obavijesti Centralnu banku, i nadležni organ države članice domaćina.

Oduzimanje odobrenja za osnivanje filijale u drugoj državi članici

Član 79

(1) Centralna banka će oduzeti kreditnoj instituciji odobrenje za osnivanje filijale u drugoj državi članici ako:

- 1) je kreditna institucija dobila odobrenje za osnivanje filijale na osnovu neistinitih ili netačnih podataka koji su bili od značaja za dobijanje odobrenja za osnivanje filijale;
- 2) filijala ne počne sa poslovanjem u roku od šest mjeseci od dana dobijanja odobrenja;
- 3) je nadležni organ države članice domaćina zabranio kreditnoj instituciji da pruža usluge na njenoj teritoriji, ili
- 4) filijala više od šest mjeseci ne obavlja poslove obuhvaćene odobrenjem.

(2) Centralna banka može banci oduzeti odobrenje za osnivanje filijale u drugoj državi članici, ako:

- 1) utvrdi da kreditna institucija više nije organizaciono, tehnički i kadrovski osposobljena za usluge koje pruža;
- 2) kreditna institucija ne ispunjava obaveze po osnovu zaštite depozita deponenata filijale;
- 3) kreditna institucija u poslovanju filijale ne radi u skladu sa propisima države članice domaćina, ili
- 4) iz teritorijalne rasprostranjenosti pružanja usluga proizilazi da kreditna institucija osnivanjem filijale u drugoj državi članici izbjegava primjenu propisa koji se primjenjuju u Crnoj Gori, zbog toga što su strožiji od propisa druge države članice.

(3) Kreditna institucija koja pruža usluge u drugoj državi članici posredstvom filijale može podnijeti zahtjev za brisanje filijale iz registra koji se vodi u državi članici domaćinu, tek nakon izmirenja svih obaveza nastalih poslovanjem te filijale.

Neposredno pružanje usluga u drugoj državi članici

Član 80

(1) Kreditna institucija koja namjerava da neposredno pruža uzajamno priznate usluge na teritoriji druge države članice dužna je da o tome prethodno obavijesti Centralnu banku i da u obavještenju navede naziv države članice u kojoj namjerava da neposredno pruža usluge.

(2) Ako finansijska institucija sa sjedištem u Crnoj Gori, koja je zavisno lice kreditne institucije i ispunjava uslove iz člana 74 stav 2 ovog zakona, namjerava da neposredno pruža uzajamno priznate usluge na teritoriji druge države članice, njena matična kreditna institucija je dužna da o tome prethodno obavijesti Centralnu banku i u obavještenju navede naziv države u kojoj ta finansijska institucija namjerava da neposredno pruža usluge.

(3) Uz obavještenja iz st. 1 i 2 ovog člana kreditna institucija je dužna da dostavi i informacije o uslugama koje namjerava da pruža u državi članici i poslovni plan za prve tri poslovne godine, sa sadržajem utvrđenim Delegiranom regulativom Komisije (EU) br. 1151/2014) i na način propisan Sprovedbenom regulativom Komisije (EU) br. 926/2014.

(4) Centralna banka, najkasnije u roku od mjesec dana od dana prijema obavještenja iz st. 1 i 2 ovog člana, to obavještenje dostavlja nadležnom organu države članice domaćina u skladu sa propisima iz stava 3 ovog člana i o tome obavještava kreditnu instituciju.

(5) Kreditna ili finansijska institucija može da otpočne sa neposrednim pružanjem uzajamno priznatih usluga iz obavještenja iz stava 3 ovog člana od dana prijema obavještenja Centralne banke da je nadležnom organu države članice dostavila obavještenje iz stava 4 ovog člana.

Pružanje bankarskih i finansijskih usluga u trećoj zemlji

Član 81

(1) Kreditna institucija može da pruža bankarske i/ili finansijske usluge u trećoj zemlji samo posredstvom filijale.

(2) Kreditna institucija može da osnuje filijalu u trećoj zemlji nakon pribavljanja odobrenja Centralne banke.

(3) U zahtjevu iz stava 2 ovog člana navode se:

- 1) naziv treće zemlje u kojoj kreditna institucija namjerava da otvori filijalu;
- 2) adresa u trećoj zemlji na kojoj će Centralna banka moći da dobije dokumentaciju o filijali, i

- 3) lični podaci i adresa lica koja će biti odgovorna za vođenje poslova filijale.
- (4) Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana prilaže se poslovni plan za trogodišnji period, koji sadrži vrstu i obim usluga koje kreditna institucija namjerava da pruža posredstvom filijale i organizacionu strukturu filijale;
- (5) Centralna banka može u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana da traži da podnosilac zahtjeva dostavi dodatnu dokumentaciju i podatke.
- (6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, dan prijema dodatne dokumentacije, odnosno podataka, smatra se danom prijema urednog zahtjeva.
- (7) Centralna banka, najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema urednog zahtjeva donosi rješenje kojim odlučuje o zahtjevu kreditne institucije za osnivanje filijale i o tome obavještava podnosioca zahtjeva.
- (8) Centralna banka će odbiti zahtjev iz stava 3 ovog člana ako na osnovu dokumentacije i drugih podataka kojima raspolaže ocijeni da kreditna institucija koja namjerava da osnuje filijalu:
- 1) nema adekvatnu organizacionu, tehničku i kadrovsku strukturu ili odgovarajuću finansijsku poziciju za pružanje planiranog obima usluga u trećoj zemlji;
  - 2) ako je, prema propisima ili praksi u trećoj zemlji vjerovatno da će obavljanje supervizije u skladu sa odredbama ovog zakona biti otežano ili onemogućeno, ili
  - 3) ako se poslovanjem posredstvom filijale izbjegavaju primjena propisa koja se primjenjuju na poslovanje kreditnih institucija u Crnoj Gori, zbog toga što su strožiji od propisa treće zemlje.
- (9) Na osnivanje nove filijale u trećoj zemlji u kojoj kreditna institucija već ima filijalu primjenjuju se odredbe st. od 1 do 7 ovog člana.
- (10) Kreditna institucija koja je dobila odobrenje za osnivanje filijale u trećoj zemlji, a koja namjerava da promijeni neki od elemenata na osnovu kojih je dobila odobrenje iz stava 2 ovog člana, dužna je da najkasnije 30 dana, prije izvršenja promjene o namjeri promjene obavijesti Centralnu banku.

Oduzimanje odobrenja za osnivanje filijale u trećoj zemlji

Član 82

- (1) Centralna banka će kreditnoj instituciji oduzeti odobrenje za osnivanje filijale u trećoj zemlji, ako:
- 1) je kreditna institucija dobila odobrenje za osnivanje filijale na osnovu neistinitih ili netačnih podataka koji su bili od značaja za dobijanje odobrenja za osnivanje filijale;
  - 2) filijala ne počne sa poslovanjem u roku od šest mjeseci od dana dobijanja odobrenja;
  - 3) je nadležni organ treće zemlje domaćina zabranio kreditnoj instituciji da pruža usluge na njenoj teritoriji;
  - 4) filijala više od šest mjeseci ne obavlja poslove obuhvaćene odobrenjem; ili
  - 5) filijala prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih je izdato odobrenje.
- (2) Centralna banka može da oduzme kreditnoj instituciji odobrenje za osnivanje filijale u trećoj zemlji, ako:
- 1) utvrdi da kreditna institucija više nije organizaciono, tehnički i kadrovski osposobljena za obavljanje usluga koje pruža;

- 2) kreditna institucija ne ispunjava obaveze po osnovu zaštite depozita deponenata filijale;
- 3) kreditna institucija u poslovanju filijale ne poštuje propise treće zemlje domaćina; ili
- 4) iz teritorijalne rasprostranjenosti pružanja usluga proizilazi da kreditna institucija na taj način izbjegava strožije propise i pravila koja se primjenjuju u Crnoj Gori.

(3) Kreditna institucija koja pruža usluge u trećoj zemlji posredstvom filijale može podnijeti zahtjev za brisanje filijale iz registra koji se vodi u trećoj zemlji tek nakon izmirenja svih obaveza nastalih poslovanjem te filijale.

Osnivanje predstavništva izvan Crne Gore

Član 83

Kreditna institucija koja namjerava da osnuje predstavništvo u inostranstvu dužna je da o tome u pisanoj formi obavijesti Centralnu banku, uz navođenje naziva države u kojoj namjerava da osnuje predstavništvo.

5. Pružanje uzajamno priznatih usluga stranih kreditnih institucija na teritoriji Crne Gore

Pružanje usluga od strane kreditne institucije iz druge države članice

Član 84

(1) Kreditna institucija iz druge države članice može, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom, da osnuje filijalu u Crnoj Gori i da preko te filijale pruža uzajamno priznate usluge koje je ovlašćena da pruža u matičnoj državi članici.

(2) Kreditna institucija iz države članice može da uzajamno priznate usluge, koje je ovlašćena da pruža u matičnoj državi članici, neposredno pruža i na teritoriji Crne Gore.

Pružanje uzajamno priznatih finansijskih usluga od strane finansijske institucije iz druge države članice

Član 85

(1) Finansijska institucija iz druge države članice može da pruža uzajamno priznate usluge iz člana 6 stav 1 tačka 2 ovog zakona, koje je ovlašćena da pruža u matičnoj državi članici, posredstvom filijale ili neposredno na teritoriji Crne Gore ako:

- 1) je matično društvo te finansijske institucije kreditna institucija ili više kreditnih institucija sa sjedištem u državi članici koje su od nadležnog organa dobile dozvolu za rad;
- 2) je finansijska institucija osnovana da pruža priznate finansijske usluge u matičnoj državi članici u skladu sa statutom ili drugim aktom;
- 3) finansijska institucija stvarno pruža finansijske usluge u toj državi članici;
- 4) matična kreditna institucija ili matične kreditne institucije posjeduju 90% ili više glasačkih prava u toj finansijskoj instituciji;
- 5) matične kreditne institucije te finansijske institucije, po ocjeni nadležnog organa matične države članice, na adekvatan način upravljaju tom institucijom i uz odobrenje nadležnih nadzornih organa solidarno odgovaraju za sve obaveze finansijske institucije, i
- 6) je finansijska institucija uključena u superviziju na konsolidovanoj osnovi matične kreditne institucije, ili svake od matičnih kreditnih institucija, u skladu sa glavom VII poglavljem 3 Direktive 2013/36/EU i dijelom prvim, glavom II, poglavljem 2 Regulative (EU) br. 575/2013, posebno u cilju ispunjavanja kapitalnih zahtjeva iz člana 92, kontrole velikih izloženosti iz dijela četvrtog i ograničavanja učešća iz čl. 89 i 90 te regulative.

(2) Na zavisna društva finansijskih institucija koja ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana, shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na matičnu finansijsku instituciju.

(3) Na finansijske institucije iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe člana 7, čl. 257 do 266 i člana 352 stav 1 tačka 1 ovog zakona.

Pružanje usluga posredstvom filijale u Crnoj Gori

Član 86

(1) Kreditna institucija iz druge države članice ili finansijska institucija iz člana 85 ovog zakona koja namjerava da osnuje filijalu na teritoriji Crne Gore može da podnese zahtjev za upis filijale u Centralni registar privrednih subjekata i počne sa pružanjem usluga nakon isteka dva mjeseca od dana kada je Centralna banka od nadležnog organa primila obavještenje sa sadržajem utvrđenim Delegiranom regulativom Komisije (EU) br. 1151/2014 i na način propisan Sprovedbenom regulativom Komisije (EU) br. 926/2014.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kreditna institucija iz druge države članice ili finansijska institucija iz člana 85 ovog zakona može da podnese zahtjev za upis filijale i prije isteka roka iz stava 1 ovog člana ako je od Centralne banke dobila obavještenje o uslovima koje je dužna da poštuje tokom pružanja usluga na teritoriji Crne Gore radi zaštite opšteg dobra.

(3) Kada kreditna institucija iz stava 1 ovog člana osnuje više poslovnih jedinica na teritoriji Crne Gore, te poslovne jedinice smatraju se jedinom filijalom.

(4) Ako kreditna institucija ili finansijska institucija iz stava 1 ovog člana namjerava da naknadno promijeni neki od podataka iz člana 75 stav 2 ovog zakona koji su dostavljeni nadležnom organu matične države članice, dužna je da najkasnije mjesec dana prije izvršenja te promjene dostavi Centralnoj banci, u pisanoj formi, obavještenje sa sadržajem i na način utvrđen propisima iz stava 1 ovog člana.

(5) Ako nadležni organ matične države članice obavijesti Centralnu banku da finansijska institucija ne ispunjava neki od uslova iz člana 85 stav 1 ovog zakona, na poslovanje te finansijske institucije primjenjivaće se propisi koji regulišu poslovanje finansijskih institucija u Crnoj Gori.

Neposredno pružanje usluga u Crnoj Gori

Član 87

Kreditna institucija iz druge države članice, ili finansijska institucija iz člana 85 ovog zakona, može da počne da neposredno pruža uzajamno priznate usluge na teritoriji Crne Gore od dana kada Centralna banka od nadležnog organa države članice primi obavještenje o početku obavljanja djelatnosti, koje sadrži i popis usluga koje kreditna institucija, odnosno finansijska institucija, namjerava da pruža na teritoriji Crne Gore.

Shodna primjena zakona

Član 88

(1) Na kreditnu instituciju iz druge države članice koja neposredno pruža uzajamno priznate usluge na teritoriji Crne Gore shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na:

- 1) obavezu čuvanja bankarske tajne;

- 2) superviziju kreditne institucije;
- 3) zaštitu potrošača.

(2) Na filijalu kreditne instituciju iz druge države članice, koja pruža uzajamno priznate usluge na teritoriji Crne Gore shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na:

- 1) izvještavanje na zahtjev Centralne banke;
- 2) čuvanja bankarske tajne;
- 3) superviziju kreditne institucije;
- 4) zaštitu potrošača.

(3) Kreditna institucija iz stava 1 ovog člana i filijala kreditne institucije iz stava 2 ovog člana dužne su da se pridržavaju i drugih propisa koji se radi zaštite opšteg dobra primjenjuju na teritoriji Crne Gore.

Odobrenje za rad filijale kreditne institucije iz treće zemlje

Član 89

(1) Kreditna institucija iz treće zemlje može da posluje u Crnoj Gori posredstvom filijale samo uz prethodno odobrenje za rad filijale izdato od Centralne banke.

(2) Odobrenjem iz stava 1 ovog člana određuju se poslovi koje filijala kreditne institucije iz treće zemlje može da obavlja u Crnoj Gori, s tim da se odobrenje može dati za obavljanje svih ili dijela poslova za koje kreditna institucija ima odobrenje nadležnog organa treće zemlje.

(3) Ako kreditna institucija nakon dobijanja odobrenja iz stava 2 ovog člana namjerava da posredstvom filijale počne da u Crnoj Gori pruža usluge koje nijesu sadržane u odobrenju za osnivanje filijale kreditne institucije, dužna je da za obavljanje tih poslova dobije odobrenje Centralne banke.

(4) Za odobrenje iz stava 3 ovog člana kreditna institucija – osnivač filijale je dužna da dostavi dokumentaciju iz člana 90 stav 1 tač. 8 i 9 i stav 2 ovog zakona.

(5) Na odlučivanje o zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 3 ovog člana primjenjuju se odredba člana 91 ovog zakona.

Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad filijale iz treće zemlje

Član 90

(1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad filijale kreditne institucije iz treće zemlje podnosi se Centralnoj banci.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilažu se:

- 1) izvod iz registra države u kojoj je sjedište kreditne institucije iz treće zemlje-osnivača filijale (u daljem tekstu: kreditna institucija - osnivač filijale), koji ne može biti stariji od 60 dana, a koji sadrži podatke o pravnom obliku i vremenu upisa kreditne institucije - osnivača filijale u registar i podatke o licima ovlaštenim za zastupanje kao i obim njihovih ovlaštenja, ili vjerodostojne isprave o osnivanju koje su javno ovjerene prema propisima države u kojoj kreditna institucija ima registrovano sjedište, koje sadrže te podatke;
- 2) ovjereni akt o osnivanju kreditne institucije - osnivača filijale;
- 3) podaci o članovima organa upravljanja kreditne institucije - osnivača filijale;

- 4) podaci o licima koja će biti odgovorna za vođenje poslova filijale kreditne institucije iz treće zemlje;
- 5) revizorski izvještaj kreditne institucije – osnivača filijale za posljednje tri poslovne godine;
- 6) dokument koji vjerodostojno prikazuje imaoce i njihove udjele u upravljanju kreditnom institucijom iz treće zemlje;
- 7) dokaz iz registra države u kojoj je sjedište pravnih lica imalaca kvalifikovanog učešća u kreditnoj instituciji - osnivaču filijale, uključujući podatke o fizičkim licima koji su krajnji vlasnici tih pravnih lica; odluku kreditne institucije- osnivača filijale o osnivanju filijale;
- 8) odobrenje, odnosno drugi odgovarajući akt za pružanje bankarskih i finansijskih usluga koji je kreditnoj instituciji izdao nadležni organ treće zemlje;
- 9) opis bankarskih i finansijskih usluga koje filijala kreditne institucije - osnivača filijale namjerava da pruža u Crnoj Gori i poslovni plan filijale za prve tri godine poslovanja;
- 10) popis lica povezanih sa kreditnom institucijom – osnivačem filijale na način iz člana 173 stav 2 ovog zakona;
- 11) odobrenje za osnivanje filijale, koji je kreditnoj instituciji – osnivaču filijale izdao nadležni organ, ili izjavu tog organa da takvo odobrenje nije potrebno prema propisima države u kojoj je sjedište te kreditne institucije, koje nije starije od šest mjeseci;
- 12) izjavu kreditne institucije – osnivača filijale da će filijala voditi i čuvati u sjedištu filijale dokumentaciju koja se odnosi na njeno poslovanje, na crnogorskom jeziku,, kao i da će sastavljati finansijske izvještaje u skladu sa ovim zakonom;
- 13) dokaz da je kreditna institucija osnivač filijale uključena u sistem zaštite depozita, podatke o nivou zaštićenog depozita, kao i dokaz da će filijala biti uključena u sistem zaštite depozita u zemlji u kojoj je sjedište kreditne institucije - osnivača filijale, najmanje u visini i obimu pokrića propisanom za kreditne institucije koje posluju u Crnoj Gori.

(3) Centralna banka može da, u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana, da od kreditnoj institucije - osnivača filijale traži da dostavi dodatne informacije i podatke.

(4) Ako je Centralna banka zatražila dodatne informacije ili podatke u skladu sa stavom 3 ovog člana, dan njihovog dostavljanja smatra se danom prijema urednog zahtjeva.

Odluka o zahtjevu za izdavanje odobrenja za osnivanje filijale kreditne institucije iz treće zemlje

Član 91

(1) Centralna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za osnivanje filijale kreditne institucije iz treće zemlje ako:

- 1) na osnovu podataka kojima raspolaže i dokumentacije priložene uz zahtjev za izdavanje odobrenja utvrdi da kreditna institucija – osnivač filijale nema zadovoljavajuće finansijsko stanje ili odgovarajuću organizacionu, tehničku i kadrovsku strukturu koje omogućava filijali koju namjerava da osnuje poslovanje u skladu sa zakonom;
- 2) je, uzimajući u obzir propise države sjedišta kreditne institucije - osnivača filijale, ili prakse vezane za sprovođenje tih propisa, vjerovatno da će obavljanje supervizije u skladu sa odredbama ovog zakona biti otežano ili onemogućeno;
- 3) ocijeni da lica odgovorna za vođenje poslova filijale kreditne institucije - osnivača filijale ne ispunjavaju uslove za članove nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije propisane ovim zakonom;
- 4) u trećoj zemlji u kojoj je sjedište kreditne institucije ne postoje propisi o sprečavanju pranja novca i/ili ako ti propisi ne omogućavaju efikasan nadzor nad sprečavanjem pranja novca, ili ako su kreditna institucija - osnivač filijale iz treće zemlje ili lica iz člana

90 stav 1 tačka 7 ovog zakona na bilo koji način povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma ili postoje indicije za to;

- 5) Centralna banka nema zaključen sporazum o saradnji u oblasti supervizije sa nadležnim nadzornim organom iz treće zemlje u kojoj se nalazi sjedište kreditne institucije-osnivača filijale, ili
- 6) kreditnim institucijama sa sjedištem u Crnoj Gori nije omogućeno osnivanje filijale u državi u kojoj je sjedište kreditne institucije-osnivača filijale, najmanje pod istim uslovima pod kojima je to u Crnoj Gori omogućeno kreditnoj instituciji osnivaču filijale.

(2) Centralna banka će izdati odobrenje za osnivanje filijale ako su ispunjeni uslovi za izdavanje takvog odobrenja i ako kreditna institucija - osnivač filijale položi na račun kod neke kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori novčani iznos koji ne može biti manji od 7.500.000 eura, koji će na tom računu držati do upisa filijale u Centralni registar privrednih subjekata, nakon čega se prenose na račun filijale koji se vodi kod Centralne banke.

(3) Sredstva iz stava 2 ovog člana smatraće se regulatornim kapitalom filijale u smislu ovog zakona.

(4) Kreditna institucija - osnivač filijale može povećavati iznos regulatornog kapitala iz stava 3 ovog člana samo uplatom novčanih sredstava na račun filijale otvoren kod Centralne banke.

Registracija filijale kreditne institucije iz treće zemlje

Član 92

(1) Odobrenje za rad filijale kreditne institucije iz treće zemlje je uslov za registraciju filijale u Centralni registar privrednih subjekata.

(2) Filijala je dužna da se registruje u roku od 60 dana od dana prijema rješenja o izdavanju odobrenja za rad.

(3) Filijala je dužna da otpočne sa radom u roku od šest mjeseci od dana dobijanja odobrenja iz stava 1 ovog člana.

Prestanak filijale kreditne institucije iz treće zemlje

Član 93

(1) Odobrenje za osnivanje filijale kreditne institucije iz treće zemlje prestaje da važi ako:

- 1) je nadležni nadzorni organ oduzeo ili poništio kreditnoj instituciji - osnivaču filijale odobrenje za rad, i to danom oduzimanja ili poništenja odobrenja;
- 2) ako kreditna institucija - osnivač filijale prestane da postoji u državi u kojoj ima sjedište ili je po propisima te države izgubila poslovnu sposobnost, odnosno ako nadležni registarski sud ili drugo nadležno tijelo izbriše tu kreditnu instituciju iz odgovarajućeg registra, ili je izgubila pravo raspolaganja imovinom, i to danom nastupanja jednog od tih razloga;
- 3) ako kreditna institucija - osnivač filijale donese odluku o prestanku poslovanja filijale;
- 4) ako je nadležni sud, ili drugi organ donio odluku o otvaranju stečajnog postupka nad filijalom kreditne institucije iz treće zemlje.

(2) Centralna banka će kreditnoj instituciji iz treće zemlje oduzeti odobrenje za osnivanje filijale u Crnoj Gori ako:

- 1) je kreditna institucija dobila odobrenje na osnovu neistinitih ili netačnih podataka, a koji su bili od značaja za izdavanje odobrenja za osnivanje filijale;
- 2) nastupe uslovi za odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja iz člana 91 stav 1 ovog zakona;
- 3) filijala ne ispunjava obaveze zaštite depozita u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita depozita;
- 4) filijala ne počne poslovanje u roku od šest mjeseci od dana izdavanja odobrenja;
- 5) filijala ne posluje duže od šest mjeseci;
- 6) filijala ne posluje u skladu sa važećim propisima u Crnoj Gori, ili
- 7) filijala ne ispunjava svoje finansijske obaveze u Crnoj Gori.

(3) Ako nadležni nadzorni organ kreditnoj instituciji - osnivaču filijale oduzme ili ukine odobrenje za pružanje određene finansijske usluge, ta kreditna institucija je dužna da o tome bez odlaganja obavijesti Centralnu banku.

(4) Centralna banka će na osnovu obavještenja iz stava 3 ovog člana oduzeti odobrenje za pružanje te usluge filijali kreditne institucije iz treće zemlje u Crnoj Gori.

(5) Centralna banka može da naloži filijali kreditne institucije iz treće zemlje, čija imovina i potencijalne obaveze iskazane u njenim revidiranim godišnjim finansijskim izvještajima prelaze 5% ukupne imovine i potencijalnih obaveza svih kreditnih institucija u Crnoj Gori, da svoje poslovanje u Crnoj Gori nastavi kao kreditna institucija.

(6) Kreditna institucija - osnivač filijale može da podnese zahtjev za brisanje filijale iz Centralnog registra privrednih subjekata tek nakon izmirenja svih obaveza nastalih poslovanjem te filijale.

Primjena drugih odredbi ovog zakona na filijalu kreditne institucije iz treće zemlje

Član 94

Na filijalu kreditne institucije iz treće zemlje shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o:

- 1) upravnom odboru kreditne institucije;
- 2) poslovanju kreditne institucije;
- 3) zahtjevima za kapitalom;
- 4) baferima i mjerama za očuvanje kapitala;
- 5) ograničenjima i zabranama;
- 6) bankarskoj tajni;
- 7) zaštiti potrošača;
- 8) računovodstvu i reviziji;
- 9) izvještavanju Centralne banke;
- 10) javnom objavljivanju informacija;
- 11) superviziji kreditnih institucija;
- 12) supervizorskim mjerama;
- 13) mjerama reorganizacije, i
- 14) prudencijalnim zahtjevima za kreditne institucije.

Zaštita depozita filijale kreditne institucije iz treće zemlje

Član 95

(1) Kreditna institucija iz treće zemlje koja je osnovala filijalu u Crnoj Gori dužna je da depozite koje je primila u filijalama koje posluju na teritoriji Crne Gore osigura u toj trećoj zemlji.

(2) Nivo i obim zaštite depozita koje je primila filijala kreditne institucije iz treće zemlje mora biti najmanje u nivou zaštite utvrđenom zakonom kojim se uređuje zaštita depozita u Crnoj Gori.

(3) Ako u državi u kojoj je sjedište kreditne institucije - osnivača filijale ne postoji sistem osiguranja depozita, ili je nivo i/ili obim zaštite depozita manji nego u Crnoj Gori, filijala kreditne institucije iz treće zemlje je dužna da se uključi u sistem osiguranja depozita u Crnoj Gori.

Predstavništvo kreditne institucije iz treće zemlje

Član 96

(1) Za osnivanje predstavništva u Crnoj Gori kreditna institucija iz treće zemlje (u daljem tekstu: kreditna institucija - osnivač predstavništva) dužna je da prethodno dobije odobrenje od Centralne banke.

(2) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana prilažu se:

- 1) izvod iz odgovarajućeg registra države u kojoj se nalazi sjedište kreditne institucije - osnivača predstavništva, ne stariji od 60 dana, koji sadrži podatke o pravnom obliku i vremenu upisa kreditne institucije - osnivača predstavništva u registar i podatke o licima ovlaštenim za zastupanje i obim njihovih ovlaštenja, ili vjerodostojne isprave o osnivanju koje su javno ovjerene po propisima države u kojoj kreditna institucija ima registrovano sjedište, koje sadrže te podatke;
- 2) ovjereni akt o osnivanju kreditne institucije – osnivača predstavništva;
- 3) revizorski izvještaj, uključujući revidirane finansijske izvještaje kreditne institucije - osnivača predstavništva za posljednje tri poslovne godine;
- 4) odluku kreditne institucije – osnivača predstavništva o osnivanju predstavništva;
- 5) podatke o sjedištu, adresi i poslovnom prostoru predstavništva;
- 6) odobrenje nadležnog organa kreditne institucije - osnivača predstavništva za osnivanje predstavništva u Crnoj Gori, ili potvrdu da takvo odobrenje nije potrebno;
- 7) ovjerenu izjavu kreditne institucije – osnivača predstavništva da će izmiriti sve obaveze koje nastanu u Crnoj Gori u vezi sa radom predstavništva;
- 8) podaci o odgovornim licima za rad predstavništva.

(3) Centralna banka odlučuje o zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana u roku od 60 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

(4) Centralna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za osnivanje predstavništva iz stava 1 ovog člana ako utvrdi da:

- 1) ne postoji mogućnost ostvarivanja saradnje između nadležnog organa kreditne institucije iz treće zemlje i Centralne banke, ili
- 2) postoji opravdana sumnja da je ta kreditna institucija iz treće zemlje na bilo koji način povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma.

(5) Odobrenje iz stava 1 ovog člana je preduslov za upis predstavništva kreditne institucije iz treće zemlje u Centralni registar privrednih subjekata.

(6) Centralna banka može da oduzme odobrenje za osnivanje predstavništva kreditne institucije iz treće zemlje, ako predstavništvo kreditne institucije iz treće zemlje postupa suprotno propisima Crne Gore.

6. Zavisna lica i statusne promjene

Osnivanje organizacionih djelova i zavisnih pravnih lica

Član 97

(1) Kreditna institucija može u Crnoj Gori i inostranstvu osnivati zavisna pravna lica u skladu sa ovim zakonom.

(2) Osnivanje zavisnih pravnih lica u inostranstvu vrši se uz prethodno odobrenje Centralne banke.

Statusne promjene

Član 98

Kreditne institucije mogu izvršiti sljedeće statusne promjene:

- 1) spajanje kreditnih institucija, koje se vrši:
  - osnivanjem nove kreditne institucije,
  - pripajanjem drugoj kreditnoj instituciji;
- 2) podjelu na dvije ili više kreditnih institucija;
- 3) odvajanje uz osnivanje jedne ili više kreditnih institucija.

Spajanje kreditnih institucija osnivanjem nove kreditne institucije

Član 99

(1) Kreditne institucije koje namjeravaju da izvrše spajanje koje se vrši osnivanjem nove kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori, podnose Centralnoj banci zahtjev za izdavanje dozvole za rad kreditne institucije koja se osniva spajanjem, uz koji prilažu:

- 1) odluke skupština akcionara kreditnih institucija o spajanju;
- 2) akt o osnivanju kreditne institucije koja nastaje spajanjem kreditnih institucija;
- 3) predlog statuta kreditne institucije koja nastaje spajanjem;
- 4) podatke o imenima, kvalifikacijama i radnom iskustvu predloženih članova nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije koja nastaje spajanjem;
- 5) poslovni plan kreditne institucije koja nastaje spajanjem za naredne tri godine;
- 6) konsolidovane iskaze o finansijskoj poziciji (bilans stanja) i ukupnom rezultatu (bilans uspjeha) kreditnih institucija koje se spajaju, prema podacima iz mjeseca koji prethodi podnošenju zahtjeva za izdavanje dozvole za rad;
- 7) podatke o kadrovskoj i tehničkoj osposobljenosti kreditne institucije koja se osniva spajanjem;
- 8) dokumenta o uslovima i razlozima spajanja.

(2) Ako je kreditna institucija sa sjedištem u drugoj državi učesnik u spajanju osnivanjem nove kreditne institucije, uz zahtjev i dokumentaciju iz stava 1 ovog člana dostavlja se i odgovarajuće odobrenje nadležnog organa države u kojoj je sjedište te kreditne institucije.

(3) Centralna banka može od učesnika u spajanju da zahtijeva dostavljanje dodatnih podataka i dokumenata.

(4) O zahtjevu iz stava 1 ovog člana Centralna banka odlučuje rješenjem u roku od 120 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

(5) Na izdavanje dozvola za rad kreditne institucije koja se osniva spajanjem kreditnih institucija primjenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na izdavanje dozvole za rad kreditne institucije.

Pripajanje kreditne institucije

Član 100

(1) U slučaju spajanja koje se vrši pripajanjem jedne kreditne institucije drugoj, kreditna institucija kojoj se pripaja druga kreditna institucija (u daljem tekstu: kreditna institucija preuzimalac) podnosi Centralnoj banci zahtjev za davanje odobrenja za pripajanje, uz koji prilaže:

- 1) odluku skupštine akcionara kreditne institucije koja se pripaja, o pripajanju kreditnoj instituciji preuzimaocu;
- 2) odluku skupštine akcionara kreditne institucije preuzimaoca o prihvatanju pripajanja;
- 3) dokumenta o uslovima i razlozima pripajanja;
- 4) konsolidovane iskaze o finansijskoj poziciji i ukupnom rezultatu kreditne institucije koja se pripaja i kreditne institucije preuzimaoca, sačinjen na osnovu podataka iz mjeseca koji prethodi podnošenju zahtjeva za pripajanje;
- 5) odluku o emisiji akcija po osnovu pripajanja kreditne institucije.

(2) Centralna banka može da od kreditne institucije kojoj se pripaja druga kreditna institucija zahtijeva da dostavi i druge podatke i dokumente.

(3) Centralna banka će izdati odobrenje iz stava 1 ovog člana, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) pripajanje ne pogoršava finansijsko stanje kreditne institucije preuzimaoca;
- 2) kreditna institucija preuzimalac posjeduje sistem organizacije, upravljanja, odlučivanja i informacione tehnologije koji joj omogućava da kreditnu instituciju koja joj se pripaja potpuno integriše u svoj sistem, na način koji ne ugrožava njegovo funkcionisanje;
- 3) pripajanje je ekonomski opravdano, odnosno ne može imati negativne posljedice na finansijsko tržište.

(4) O zahtjevu iz stava 1 ovog člana Centralna banka odlučuje rješenjem u roku od 90 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

Podjela kreditne institucije

Član 101

(1) Kreditna institucija koja sprovodi postupak podjele podnosi Centralnoj banci zahtjev za izdavanje dozvola za rad kreditnih institucija koje se osnivaju podjelom, uz koji prilaže:

- 1) odluku skupštine akcionara kreditne institucije o podjeli kreditne institucije;
- 2) akt o osnivanju kreditnih institucija koje nastaju podjelom kreditne institucije;
- 3) predloge statuta kreditnih institucija koje nastaju podjelom;
- 4) podatke o imenima, kvalifikacijama i radnom iskustvu za predložene članove nadzornog i upravnog odbora kreditnih institucija koja nastaju podjelom;
- 5) poslovne planove kreditnih institucija koje nastaju podjelom kreditne institucije, za naredne tri godine;
- 6) dokumenta o uslovima i razlozima podjele kredite institucije;
- 7) podatke o kadrovskoj i tehničkoj osposobljenosti kreditnih institucija koje nastaju podjelom.

(2) O zahtevu iz stava 1 ovog člana Centralna banka odlučuje rješenjem u roku od 90 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

(3) Na izdavanje dozvola za rad kreditnih institucija koje nastaju podjelom kreditne institucije primjenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na izdavanje dozvole za rad kreditne institucije.

Odvajanje uz osnivanje jedne ili više kreditnih institucija

Član 102

(1) Kreditna institucija koja sprovodi postupak odvajanja uz osnivanje jedne ili više kreditnih institucija istovremeno podnosi Centralnoj banci zahtjev za davanje odobrenja za odvajanje dijela svoje imovine i obaveza na jednu ili više kreditnih institucija koje se osnivaju (u daljem tekstu: nova kreditna institucija) i zahtjev za izdavanje dozvole za rad nove kreditne institucije, uz koje prilaže:

- 1) odluku skupštine akcionara kreditne institucije o odvajanju dijela svoje imovine i obaveza uz osnivanje nove kreditne institucije;
- 2) iskaze o finansijskoj poziciji i ukupnom rezultatu kreditne institucije koja odvaja dio svoje imovine i obaveza uz osnivanje nove kreditne institucije, prema podacima iz mjeseca koji prethodi podnošenju zahtjeva iz ovog stava;
- 3) akt o osnivanju nove kreditne institucije;
- 4) predlog statuta nove kreditne institucije;
- 5) podatke o imenima, kvalifikacijama i radnom iskustvu za predložene članove nadzornog i upravnog odbora nove kreditne institucije;
- 6) poslovni plan nove kreditne institucije za naredne tri godine;
- 7) uslove i razloge odvajanja dijela imovine i obaveza kreditne institucije uz osnivanje nove kreditne institucije;
- 8) podatke o kadrovskoj i tehničkoj osposobljenosti nove kreditne institucije.

(2) O zahtjevima iz stava 1 ovog člana Centralna banka odlučuje rješenjem u roku od 90 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

(3) Na izdavanje dozvole za rad nove kreditne institucije primjenjuju se odredbe ovog zakona kojima je uređeno izdavanje dozvole za rad kreditne institucije.

IV POSLOVANJE KREDITNE INSTITUCIJE

1. Opšte odredbe

Načelo likvidnosti i načelo solventnosti

Član 103

Kreditna institucija je dužna da posluje na način da je u svakom trenutku sposobna da blagovremeno ispunjava dospjele novčane obaveze (načelo likvidnosti), kao i da je trajno sposobna da ispunjava sve svoje obaveze (načelo solventnosti).

Sistem upravljanja

Član 104

(1) Kreditna institucija je dužna da uspostavi i sprovodi efikasan i pouzdan sistem upravljanja koji obuhvata:

- 1) organizacionu strukturu koja ima precizno definisana, transparentna i dosljedna ovlašćenja i odgovornosti, koja je uspostavljena tako da se izbjegne sukob interesa;
- 2) efikasne procese za identifikovanje, procjenu, upravljanje, praćenje i izvještavanje o rizicima kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju;
- 3) odgovarajuće mehanizme internih kontrola, koji uključuju i odgovarajuće administrativne i računovodstvene procedure;
- 4) politike i prakse primanja koje su dosljedne i kojima se promoviše adekvatno i efikasno upravljanje rizicima;
- 5) plan oporavka kreditne institucije.

(2) Sistem upravljanja iz stava 1 ovog člana mora biti sveobuhvatan i proporcionalan vrsti, obimu i složenosti poslova koje kreditna institucija obavlja, kao i rizicima koji su svojstveni modelu poslovanja i aktivnostima kreditne institucije, uzimajući u obzir odredbe ovog zakona kojima se regulišu: upravljanje rizicima, interni pristupi za izračunavanje kapitalnih zahtjeva, supervizersko vrjednovanje internih pristupa za izračunavanje regulatornih zahtjeva, sve vrste specifičnog rizika, javno objavljivanje povrata na imovinu, zahtjevi koji se odnose na organe upravljanja, zahtjeve za izvještavanje, interno upravljanje u kreditnoj instituciji i politiku primanja.

(3) Kreditna institucija je dužna da uspostavi adekvatnu i transparentnu organizacionu i operativnu strukturu u skladu sa stavom 1 tačka 1 ovog člana, tako da ta struktura:

- 1) omogućava efikasnu komunikaciju i saradnju na svim organizacionim nivoima, uključujući odgovarajući tok informacija u kreditnoj instituciji;
- 2) ograničava i sprečava sukob interesa, i
- 3) uspostavlja jasan i dokumentovan proces donošenja odluka.

(4) Kreditna institucija je dužna da blagovremeno utvrđuje područja poslovanja u kojima postoji mogući sukob interesa i da obezbijedi da se na odgovarajući način spriječi sukob interesa u bilo kojem obliku.

(5) Sistem upravljanja u kreditnoj instituciji koji se odnosi na organizacionu strukturu i mehanizme internih kontrola iz stava 1 ovog člana propisuje Centralna banka.

2. Upravljanje rizicima

Obaveza upravljanja rizicima

Član 105

(1) Upravljanje rizicima, u smislu ovog zakona, je skup postupaka i metoda za utvrđivanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, praćenje i kontrolisanje rizika, uključujući i izvještavanje o rizicima kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

(2) Kreditna institucija je dužna da upravljanjem rizicima iz stava 1 ovog člana obuhvati sve rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, uključujući i rizike povezane sa makroekonomskim okruženjem u kojem kreditna institucija posluje s obzirom na stanje poslovnog ciklusa, a naročito:

- 1) kreditni rizik;
- 2) rizik druge ugovorne strane;
- 3) rezidualni rizik;
- 4) rizik koncentracije;

- 5) rizike u vezi sa sekjuritizacijom;
- 6) tržišni rizik;
- 7) rizik kamatnih stopa koji proizilazi iz pozicija kojima se ne trguje;
- 8) operativni rizik;
- 9) rizik likvidnosti;
- 10) rizik prekomjernog finansijskog leveridža.

(3) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi adekvatne resurse za upravljanje svim značajnim rizicima, uključujući i odgovarajući broj zaposlenih sa potrebnim stručnim znanjem i iskustvom u upravljanju rizicima, kao i za poslove vrednovanja imovine, korišćenja eksternih kreditnih rejtinga i internih modela za te rizike.

(4) Kreditna institucija je dužna da, u cilju dosljedne primjene strategija i politika upravljanja rizicima, utvrdi i dosljedno primjenjuje odgovarajuće administrativne, računovodstvene i druge postupke za efikasan sistem unutrašnjih kontrola, a naročito za:

- 1) izračunavanje i preispitivanje iznosa kapitalnih zahtjeva za te rizike, i
- 2) utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti, promjena u velikim izloženostima i provjeravanje usklađenosti velikih izloženosti sa politikama kreditne institucije u odnosu na tu vrstu izloženosti.

(5) Kreditna institucija je dužna da uspostavi odgovarajući sistem izvještavanja o rizicima prema upravnom i nadzornom odboru, koji obuhvata sve značajne rizike i politike upravljanja rizicima kao i njihove promjene.

Kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane

Član 106

(1) Kreditni rizik, u smislu ovog zakona, je rizik ostvarivanja gubitaka u poslovanju kreditne institucije zbog dužnikovog neispunjavanja obaveza prema kreditnoj instituciji.

(2) Rizik druge ugovorne strane, u smislu ovog zakona, je rizik dolaska druge ugovorne strane u transakciji u status neispunjavanja obaveza prije konačnog namirenja novčanih tokova transakcije.

(3) Kreditna institucija je dužna da uspostavi dobre i jasne kriterijume za odobravanje kredita i jasno utvrdi procese odobravanja, izmjene, obnavljanja i refinansiranja kredita.

(4) Kreditna institucija je dužna da razvije interne metodologije za procjenu kreditnog rizika, izloženosti prema pojedinim dužnicima, hartijama od vrijednosti ili sekjuritizovanim pozicijama, kao i za procjenu kreditnog rizika na nivou portfolija.

(5) Sekjuritizovanom pozicijom iz stava 4 ovog člana smatra se izloženost po osnovu sekjuritizacije.

(6) Interne metodologije iz stava 4 ovog člana ne smiju da se isključivo ili mehanički oslanjaju na kreditne rejtinge eksternih institucija za procjenu kreditnog rizika, a u slučaju da se kapitalni zahtjevi kreditne institucije zasnivaju na rejtingu priznate eksterne institucije za procjenu kreditnog rizika ili na činjenici da za izloženost ne postoji rejting, kreditna institucija mora uzeti u obzir i ostale relevantne informacije pri raspodjeljivanju internog kapitala.

(7) Priznata eksterna institucija za procjenu kreditnog rizika iz stava 6 ovog člana je agencija za procjenu kreditnog rizika koja je registrovana ili sertifikovana u skladu sa propisima Evropske unije kojima se uređuju agencije za kreditni rejting, ili centralna banka koja ispunjava uslove iz tih propisa.

(8) Kreditna institucija je dužna da uspostavi efikasne sisteme za kontinuirano upravljanje i praćenje različitih portfolija osjetljivih na kreditni rizik i izloženosti koje kreditna institucija ima, uključujući identifikovanje i upravljanje problematičnim kreditima i utvrđivanje adekvatnih ispravki vrijednosti i rezervacija.

(9) Kreditna institucije mora da vodi računa o usklađenosti diversifikacije kreditnih portfolija sa ciljnim tržištem i opštom strategijom kreditne institucije.

Rezidualni rizik

Član 107

(1) Rezidualni rizik, u smislu ovog zakona, je rizik gubitka za kreditnu instituciju koji nastaje ako su rezultati primjene priznatih tehnika ublažavanja kreditnog rizika kojima se koristi kreditna institucija manje efektivni od očekivanih.

(2) Kreditna institucija dužna da usvoji i sprovodi adekvatne politike i procedure za upravljanje rezidualnim rizikom.

Rizik koncentracije

Član 108

(1) Rizik koncentracije, u smislu ovog zakona, je rizik nastanka negativnih posljedica za kreditnu instituciju zbog postojanja pojedinačne, direktne i indirektno, izloženosti prema jednom licu, grupi povezanih lica odnosno centralnoj ugovornoj strani ili postojanja skupa izloženosti povezanih zajedničkim faktorima rizika.

(2) Kreditna institucija je dužna da usvoji i sprovodi adekvatne politike i procedure za upravljanje rizikom koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema svakoj drugoj ugovornoj strani, uključujući centralne ugovorne strane, grupe povezanih drugih ugovornih strana i druge ugovorne strane iz istog ekonomskog sektora, istog geografskog regiona, iste djelatnosti ili povezane sa istom robom, kao i primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika, uključujući naročito rizike povezane sa velikim indirektnim kreditnim izloženostima kao što je indirektna izloženost prema jednom davaocu kolaterala.

Kamatni rizik iz pozicija kojima se ne trguje

Član 109

(1) Kamatni rizik iz pozicija kojima se ne trguje, u smislu ovog zakona, je rizik koji nastaje kao posljedica mogućih promjena u kamatnim stopama koje utiču na poslove kreditne institucije koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje.

(2) Kreditna institucija je dužna da sprovede sisteme za identifikovanje i vrednovanje rizika koji proizilazi iz mogućih promjena u kamatnim stopama, koje utiču na poslove kreditne institucije koji se vode u knjizi pozicija kojima se ne trguje i za upravljanje tim rizikom.

Rizici u vezi sa sekjuritizacijom

Član 110

(1) Rizik povezan sa sekjuritizacijom, u smislu ovog zakona, je rizik nastanka negativnih efekata za kreditnu instituciju zbog ekonomskog prenosa jedne izloženosti ili skupa izloženosti, odnosno kreditnog rizika tih izloženosti.

(2) Kreditna institucija je dužna da uspostavi ogovarajuće politike i procedure za procjenu i praćenje rizika koji proizilaze iz transakcija sekuritizacije u kojima je kreditna institucija investitor, inicijator ili sponzor, uključujući i reputacione rizike, koji nastaju u vezi sa složenim strukturama ili proizvodima, kako bi obezbijedila da je ekonomska suština transakcije u potpunosti odražena u procjeni rizika i u odlukama nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije.

(3) Sekjuritizacija iz stava 1 ovog člana je transakcija ili struktura u kojoj se kreditni rizik povezan sa izloženošću ili grupom izloženosti tranšira i ima sljedeće karakteristike:

- 1) plaćanja u transakciji ili strukturi zavise od naplate po odnosnoj izloženosti ili odnosnoj grupi izloženosti;
- 2) podređenost tranši određuje distribuciju gubitaka tokom trajanja transakcije ili strukture;
- 3) transakcija ili struktura ne stvara izloženosti prema privrednim društvima u formi specijalizovanog finansiranja, pod kojima se podrazumjevaju izloženosti koje imaju sljedeće karakteristike:
  - u pitanju je izloženost prema subjektu koji je posebno osnovan radi finansiranja ili upravljanja materijalnom imovinom ili ekonomski uporediva izloženost;
  - ugovorne odredbe obezbjeđuju zajmodavcu značajan stepen kontrole nad imovinom i prihodima koji se ostvaruju na osnovu te imovine;
  - primarni izvor otplate obaveza je prihod koji se ostvaruje na osnovu imovine koja je predmet finansiranja, a ne nezavisni novčani tokovi koje taj subjekt ostvaruje u svom poslovanju.

(4) Inicijator iz stava 2 ovog člana je kreditna institucija:

- 1) koja je samostalno ili posredstvom povezanih lica, direktno ili indirektno, učestvovala u izvornom ugovoru na osnovu koga su nastale direktne ili potencijalne obaveze dužnika ili potencijalnog dužnika, zbog kojih nastaje izloženost koja je predmet sekjuritizacije, ili
- 2) koja kupuje izloženosti treće strane za svoj račun, a nakon toga ih sekjuritizuje.

(5) Sponzor iz stava 1 ovog člana je kreditna institucija koja nije inicijator, a koja uspostavlja i upravlja programom komercijalnih zapisa obezbijeđenih imovinom ili nekom drugom strukturom sekjuritizacije koja otkupljuje izloženosti od trećih lica i koja aktivno upravljanje portfoliom koji je uključen u tu sekjuritizaciju prenosi na subjekat koji je ovlašćen za obavljanje takvih aktivnosti.

(6) Kreditna institucija koja je inicijator revolving transakcije sekjuritizacije i koja uključuje odredbe o prijevremenoj isplati mora da utvrdi planove za likvidnost kojim se tretiraju planirane implikacije i prijevremene isplate.

(7) Kreditna institucija ne smije biti izložena kreditnom riziku sekjuritizovanih pozicija, ako ne ispunjava uslove pod kojima može biti izložena tom riziku, utvrđene propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona.

Tržišni rizici

Član 111

(1) Tržišni rizik, u smislu ovog zakona, je rizik ostvarivanja gubitaka po finansijskim instrumentima evidentiranim u bilansu i vanbilansu kreditne institucije, uzrokovanih negativnim kretanjima tržišnih cijena.

(2) Tržišni rizici obuhvataju:

- 1) pozicijski rizik, pod kojim se podrazumijeva rizik gubitka koji proizilazi iz promjene cijene finansijskog instrumenta ili, kod derivatnog finansijskog instrumenta, promjene cijene odnosne varijable;
- 2) devizni rizik, pod kojim se podrazumijeva rizik gubitka koji proizilazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata; i
- 3) robni rizik, pod kojim se podrazumijeva rizik gubitka koji proizilazi iz promjene cijene robe.

(3) Finansijskim instrumentima, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) ugovor iz kojeg proizilaze finansijska sredstva za jednu ugovornu stranu i finansijska obaveza ili vlasnički instrument za drugu ugovornu stranu;
- 2) bilo koji finansijski instrument utvrđen zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 3) derivatni finansijski instrument;
- 4) osnovni finansijski instrument, i
- 5) gotovinski instrument.

(4) Instrumenti iz stava 3 tač 1, 2 i 3 ovog člana smatraju se finansijskim instrumentima samo ako je njihova vrijednost izvedena iz cijene referentnog finansijskog instrumenta ili neke druge referentne stavke, stope ili indeksa.

(5) Kreditna institucija je dužna da upravlja svim tržišnim rizicima kojima je izložena u svom poslovanju i da obezbijedi sprovođenje politika i procesa za utvrđivanje i mjerenje svih značajnih izvora i efekata tržišnih rizika i upravljanje tim rizicima.

(6) Kreditna institucija je dužna da:

- 1) preduzme mjere za zaštitu od rizika nedostatka likvidnosti kada kratka pozicija dospijeva prije duge pozicije;
- 2) obezbijedi adekvatan interni kapital za značajne tržišne rizike na koje se ne primjenjuju kapitalni zahtjevi;
- 3) ima odgovarajući interni kapital, ako ima suprotne pozicije u fjučersima na akcijski indeks koje nijesu identične, imajući u vidu njihovo dospijeće i/ili njihov sastav.

(7) Kreditna institucija koja je pri obračunu kapitalnih zahtjeva za pozicijski rizik netirala svoje pozicije u jednom ili više vlasničkih instrumenata koji čine akcijski indeks sa jednom ili više pozicija u fjučersu na akcijski indeks ili u nekom drugom proizvodu koji se zasniva na akcijskom indeksu, mora imati odgovarajući interni kapital za pokriće gubitka po baznom riziku, zbog toga što se vrijednost fjučersa ili drugog proizvoda ne kreće u potpunosti u skladu sa vrijednošću sastavnih vlasničkih instrumenata.

(8) Kada kreditna institucija sprovodi postupak ponude odnosno prodaje finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa, dužna je da obezbijedi dovoljno internog kapitala za rizik gubitka koji postoji u periodu od preuzimanja obaveze do sljedećeg radnog dana.

Upravljanje operativnim rizikom

Član 112

(1) Operativni rizik, u smislu ovog zakona, je rizik ostvarivanja gubitaka za kreditnu instituciju koji proizilazi iz neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili spoljnih događaja, uključujući pravni rizik.

(2) Kreditna institucija je dužna da sprovodi politike i procese za vrednovanje izloženosti operativnom riziku i upravljanje tom izloženošću, uključujući rizik modela, kao i za pokriće događaja male učestalosti sa velikim gubicima.

(3) Na osnovu politika i procesa iz stava 2 ovog člana, kreditna institucija utvrđuje izvore operativnog rizika za tu kreditnu instituciju.

(4) Kreditna institucija je dužna da izradi plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima i plan kontinuiteta poslovanja, koji obezbjeđuju kontinuitet poslovanja i ograničavanje gubitaka u slučaju ozbiljnog poremećaja poslovanja.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Član 113

(1) Rizik likvidnosti, u smislu ovog zakona je rizik da kreditna institucija neće moći da obezbijedi dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će kreditna institucija za izmirivanje dospjelih obaveza morati da pribavi novčana sredstva uz značajne troškove.

(2) Kreditna institucija je dužna da, u skladu sa svojom veličinom, složenosti, profilom rizičnosti, obimom poslovanja i tolerancijom rizika koju utvrđuje organ upravljanja kreditne institucije, uspostavi i sprovodi robusne strategije, politike, procese i sisteme za utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika likvidnosti, i upravlja tim rizikom u odgovarajućim periodima, uključujući intradnevno, i na taj način održava odgovarajući nivo bafera za likvidnost.

(3) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da o utvrđenoj toleranciji rizika budu obaviještene sve relevantne linije poslovanja.

(4) Strategije, politike, procesi i sistemi iz stava 1 ovog člana moraju biti prilagođeni linijama poslovanja, valutama, filijalama i pravnim licima, uključujući odgovarajuće mehanizme raspodjeljivanja troškova likvidnosti, koristi i rizika, i moraju odražavati važnost kreditne institucije u svakoj državi u kojoj posluje.

(5) U okviru sprovođenja strategija, politika, procesa i sistema iz stava 1 ovog člana, kreditna institucija je dužna da:

- 1) razvije metodologije za utvrđivanje, mjerenje i praćenje pozicija izvora finansiranja i upravljanje tim pozicijama, tako da te metodologije uključuju tekuće i planirane značajne novčane tokove koji proizilaze iz imovine, obaveza, vanbilansnih stavki, uključujući potencijalne obaveze i mogući uticaj rizika reputacije;
- 2) pravi razliku između založene i neopterećene imovine koja je na raspolaganju u svakom trenutku, a naročito u vanrednim situacijama, kao i da uzima u obzir pravno lice kod kojeg se ta imovina nalazi, državu u kojoj se ta imovina nalazi, državu u kojoj je imovina upisana u odgovarajući registar ili se nalazi na računu i prihvatljivost te imovine, i da prati način na koji ta imovina može biti blagovremeno aktivirana za potrebe likvidnosti;
- 3) vodi računa o postojećim pravnim, regulatornim i operativnim ograničenjima za potencijalne prenose likvidnosti i neopterećene imovine između subjekata u okviru i van Crne Gore;

- 4) razmatra različite instrumente za ublažavanje rizika likvidnosti, uključujući sistem ograničenja i bafera za likvidnost kako bi mogla da izdrži velik broj različitih stresnih događaja i kako bi imala dovoljno diversifikovanu strukturu izvora finansiranja i pristup sredstvima izvora finansiranja, s tim da te sisteme mora redovno da preispituje;
- 5) razmotri alternativna scenarija za pozicije likvidnosti i instrumente za ublažavanje rizika, i da najmanje jednom godišnje preispituje pretpostavke na kojima se zasnivaju odluke o poziciji finansiranja, a naročito scenarije koji se odnose na vanbilansne stavke i ostale potencijalne obaveze, uključujući obaveze subjekata sekjuritizacije za posebne namjene i drugih subjekata za posebne namjene u odnosu na koje kreditna institucija djeluje kao sponzor ili im pruža značajnu likvidnosnu podršku;
- 6) razmotri potencijalni uticaj scenarija specifičnih za kreditnu instituciju, cijelo tržište i uticaj kombinovanih scenarija, uzimajući u obzir različite periode i različite stepene stresnih uslova;
- 7) prilagodi svoje strategije, interne politike i ograničenja rizika likvidnosti i pripremi efikasne akcijske planove za postupanje u nepredviđenim okolnostima, uzimajući u obzir rezultate alternativnih scenarija iz tačke 5 ovog stava;
- 8) uspostavi plan oporavka likvidnosti u kojem su definisane odgovarajuće strategije i mjere za rješavanje mogućeg nedostatka likvidnosti, uključujući i nedostatak likvidnosti u filijalama sa sjedištem u drugoj državi.

(6) Subjekt sekjuritizacije za posebnu namjenu iz stava 2 tačka 5 ovog člana (u daljem tekstu: SSPN) je privredno društvo, trust ili neki drugi subjekt, osim inicijatora ili sponzora, osnovan radi sprovođenja jedne ili više sekjuritizacija, čija je djelatnost ograničena samo na one djelatnosti koje su pogodne za postizanje tog cilja, a čija struktura je namijenjena za izdvajanje obaveza SSPN-a od obaveza inicijatora.

(7) Kreditna institucija je dužna da plan iz stava 2 tačka 8 ovog člana testira minimalno na godišnjoj osnovi, da ga ažurira na bazi rezultata alternativnih scenarija iz stava 2 tačka 5 ovog člana i obezbijedi da se o tim planovima dostavljaju izvještaji višem rukovodstvu na odobrenje, kako bi se u skladu sa tim izvršilo prilagođavanje internih politika i procedura.

(8) Kreditna institucija je dužna da blagovremeno preduzima potrebne operativne mjere kojima se obezbjeđuje da se planovi oporavka likvidnosti mogu sprovesti odmah, a takve operativne mjere minimalno obuhvataju držanje kolaterala koji je odmah raspoloživ za obezbjeđenje kreditne podrške od Centralne banke, uključujući po potrebi i držanje kolaterala u valuti druge države prema kojoj kreditna institucija ima izloženosti ili držanje kolaterala u valuti druge države prema čijoj je valuti izložena.

(9) Kreditna institucija, uzimajući u obzir vrstu, obim i složenost svojih poslova, mora imati profil likvidnosnog rizika koji je usklađen, odnosno adekvatan profilu rizika koji je potreban za robustan sistem upravljanja tim rizikom koji dobro funkcioniše.

(10) Centralna banka prati kretanja u vezi sa profilom rizika likvidnosti kreditne institucije, a naročito u vezi sa oblikovanjem i obimom proizvoda, upravljanjem rizicima, politikama izvora finansiranja i koncentracijom izvora finansiranja i preduzima odgovarajuće mjere kada procijeni da ta kretanja mogu prouzrokovati nestabilnost kreditne institucije ili sistema.

(11) Minimalne standarde za upravljanje rizikom likvidnosti propisuje Centralna banka.

Zahjevi za likvidnom pokrivenošću i stabilnim izvorima finansiranja

Član 114

(1) Kreditna institucija je dužna da drži likvidnu imovinu čija ukupna vrijednosti pokriva likvidnosne odlive umanjene za likvidnosne prilive u stresnim uslovima, kako bi se obezbijedilo da kreditna institucija održava nivo bafera likvidnosti koji je primjeren za pokriće moguće neusklađenosti između likvidnosnih priliva i odliva u izuzetno stresnim uslovima tokom perioda od trideset dana.

(2) Tokom perioda stresa, kreditna institucija može da koristi svoju likvidnu imovinu iz stava 1 ovog člana za pokriće svojih neto likvidnosnih odliva u skladu sa procedurom iz stava 5 ovog člana.

(3) Kreditna institucija je dužna da održava koeficijent likvidne pokrivenosti (LCR) minimalno na nivou od 100%.

(4) Koeficijent likvidne pokrivenosti iz stava 3 ovog člana jednak je odnosu bafera likvidnosti kreditne institucije i njenih neto likvidnosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana i iskazuje se u procentima u skladu sa sljedećom formulom:

$$\text{LCR (\%)} = \frac{\text{bafer likvidnosti}}{\text{neto likvidnosni odlivi tokom perioda stresa u trajanju od 30 dana}}$$

(5) Ako kreditna institucija ne ispunjava ili procjenjuje da neće ispuniti zahtjev iz stava 1 ili obavezu iz stava 9 ovog člana, uključujući i tokom perioda stresa, dužna je da o tome bez odlaganja obavijesti Centralnu banku i dostavi plan za blagovremeno uspostavljanje usklađenosti sa st. 1 ili 9 ovog člana.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, kreditna institucija je dužna da izvještava Centralnu banku o likvidnosti i stabilnim izvorima finansiranja, i to do kraja radnog dana, sve dok ponovo ne uspostavi usklađenost na dnevnoj osnovi.

(7) Izuzetno od stava 6 ovog člana, Centralna banka može na zahtjev kreditne institucije, a polazeći od njenog položaja u sistemu i obima i složenosti poslovanja, da odobri manju učestalost izvještavanja i duži rok za dostavljanje izvještaja.

(8) Centralna banka vrši nadzor nad sprovođenjem plana iz stava 6 ovog člana i ako je potrebno može da zahtijeva njegovo brže sprovođenje.

(9) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi odgovarajuće ispunjavanje dugoročnih obaveza korišćenjem različitih instrumenata stabilnih izvora finansiranja u uobičajenim i stresnim uslovima.

(10) Propisom iz člana 113 stav 11 ovog zakona Centralna banka bliže uređuje i:

- 1) imovinu kreditne institucije koja se smatra likvidnom imovinom;
- 2) operativne zahtjeve za držanje likvidne imovine;
- 3) vrednovanje likvidne imovine;
- 4) likvidnosne odlive i prilive;
- 5) stavke koje zahtijevaju i stavke koje omogućavaju stabilne izvore finansiranja;
- 6) izračunavanje koeficijenta likvidne pokrivenosti iz stava 3 ovog člana;

- 7) ostale obaveze kreditnih institucija u vezi sa zahtjevima za likvidnom pokrivenošću i stabilnim izvorima finansiranja.

Upravljanje rizikom prekomjernog finansijskog leveridža

Član 115

(1) Rizik prekomjernog finansijskog leveridža, u smislu ovog zakona, je rizik koji proizilazi iz ranjivosti kreditne institucije zbog postojećeg ili potencijalnog finansijskog leveridža koji može da dovede do neželjenih izmjena poslovnog plana kreditne institucije, uključujući i prinudnu prodaju imovine koja može da dovede do gubitaka ili do prilagođavanja vrijednosti preostale imovine kreditne institucije.

(2) Finansijski leveridž iz stava 1 ovog člana predstavlja, u odnosu na regulatorni kapital kreditne institucije, relativnu veličinu aktive, vanbilansnih obaveza i potencijalnih obaveza kreditne institucije za plaćanje ili isporuku ili pružanje kolaterala, uključujući obaveze po osnovu primljenih izvora finansiranja, preuzete obaveze, derivate ili repo ugovore, a isključujući obaveze koje je moguće izvršiti samo tokom stečaja ili likvidacije kreditne institucije.

(3) Kreditna institucija je dužna da uspostavi politike i procese za identifikovanje i praćenje rizika prekomjernog finansijskog leveridža i upravljanje tim rizikom.

(4) Kao pokazatelje rizika prekomjernog finansijskog leveridža kreditna institucija koristi koeficijent finansijskog leveridža i neusklađenosti aktive i pasive kreditne institucije.

(5) Kreditna institucija je dužna da sa posebnom pažnjom tretira rizik prekomjernog finansijskog leveridža, vodeći računa o potencijalnim povećanjima rizika zbog smanjenja regulatornog kapitala kreditne institucije zbog očekivanih ili realizovanih gubitaka, u skladu sa važećim računovodstvenim pravilima.

(6) Kreditna institucija, u cilju ispunjavanja zahtjeva iz stava 3 ovog člana mora biti u mogućnosti da podnese veći broj različitih stresnih događaja u vezi sa rizikom prekomjernog finansijskog leveridža.

(7) Način izračunavanja koeficijenta finansijskog leveridža iz stava 2 ovog člana propisuje Centralna banka.

Rizici povezani sa eksternalizacijom

Član 116

(1) Kreditna institucija je dužna da uspostavi adekvatan sistem upravljanja rizicima koji su povezani sa eksternalizacijom.

(2) Eksternalizacijom iz stava 1 ovog člana smatra se aranžman bilo koje vrste sa pružaocem usluge po kojem pružalac usluge obavlja proces, uslugu ili aktivnost za kreditnu instituciju koji bi, da eksternalizacija nije izvršena, kreditna institucija obavljala samostalno.

(3) Kreditna institucija ne smije da izvrši eksternalizaciju, ako bi ta eksternalizacija negativno uticala na:

- 1) neprekidno ispunjavanje uslova po kojima je kreditna institucija dobila dozvolu za rad i drugih zahtjeva iz ovog zakona i propisa donosenih na osnovu ovog zakona;
- 2) obavljanje redovnog poslovanja kreditne institucije;

- 3) efikasno upravljanje rizicima u kreditnoj instituciji;
- 4) sistem internih kontrola kreditne institucije, ili
- 5) ostvarivanje supervizorske funkcije Centralne banke.

(4) Kreditna institucija je dužna da bez odlaganja:

- 1) prije namjeravane eksternalizacije kritičnih ili značajnih poslova ili promjene pružaoca usluge kojem je povjereno obavljanje tih poslova o tome obavijesti Centralnu banku;
- 2) informiše Centralnu banku o eksternalizovanim procesima, uslugama ili aktivnostima koje su postale kritične ili značajane;
- 3) informiše Centralnu banku o bitnim promjenama i događajima u vezi sa eksternalizacijom koji mogu da imaju značajan uticaj na obavljanje redovnog poslovanja.

(5) Kreditna institucija je dužna da vodi evidenciju svih eksternalizacija.

(6) Upravljanje rizicima koji su povezani sa eksternalizacijom propisuje Centralna banka.

Propis o upravljanju rizicima

Član 117

Minimalne standarde za upravljanje rizicima iz čl. 106 do 112 ovog zakona, propisuje Centralna banka.

Klasifikacija aktive i obračunavanje rezervacija

Član 118

(1) Kreditna institucija je dužna da klasifikuje stavke bilansne aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku i da obračunava rezervacije za potencijalne kreditne gubitke po tim stavkama.

(2) Kriterijume i način klasifikaciju aktive i obračunavanje rezervacija za potencijalne kreditne gubitke, propisuje Centralna banka.

3. Sistem internih kontrola

Uspostavljanje sistema internih kontrola

Član 119

(1) Sistem internih kontrola predstavlja skup procesa i postupaka koji su uspostavljeni za adekvatnu kontrolu rizika, praćenje efikasnosti i efektivnosti poslovanja kreditne institucije, pouzdanosti njenih finansijskih i ostalih informacija, kao i usklađenosti sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, u cilju obezbjeđivanja stabilnosti poslovanja kreditne institucije.

(2) Kreditna institucija je dužna da uspostavi, održava i unaprjeđuje efikasan sistem internih kontrola, koji odgovara veličini kreditne institucije i stepenu složenosti njenog poslovanja i koji, kao minimum, obuhvata:

- 1) odgovarajuću organizacionu strukturu;
- 2) organizacionu kulturu;
- 3) uspostavljanje kontrolnih funkcija;
- 4) adekvatne kontrolne aktivnosti i podjelu dužnosti;

- 5) adekvatne interne kontrole koje su integrisane u poslovne procese i aktivnosti kreditne institucije, i
- 6) adekvatne administrativne i računovodstvene postupke.

Kontrolne funkcije

Član 120

(1) Kreditna institucija je dužna da uspostavi sljedeće kontrolne funkcije:

- 1) funkciju kontrole rizika;
- 2) funkciju praćenja usklađenosti, i
- 3) funkciju interne revizije.

(2) Upravni odbor kreditne institucije je dužan da, uz prethodnu saglasnost nadzornog odbora, donese interni akt za svaku kontrolnu funkciju iz stava 1 ovog člana.

(3) Sadržaj internih akata za svaku kontrolnu funkciju, uslovi koje moraju ispunjavati lica koja obavljaju poslove kontrolnih funkcija, sadržaj i dinamika izvještavanja kontrolnih funkcija, lica kojima se dostavljaju izvještaji kao i obim i način obavljanja poslova svake funkcije iz stava 1 ovog člana, uključujući i način preispitivanja primjerenosti i efikasnosti kontrolnih funkcija, propisuje Centralna banka.

Organizaciona struktura kontrolnih funkcija

Član 121

(1) Kreditna institucija je dužna da uspostavi trajne i efikasne kontrolne funkcije sa odgovarajućim ovlašćenjima koja su nezavisna od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje, odnosno koje kontrolne funkcije prate i nadziru, srazmjerno veličini, vrsti, obimu i složenosti poslova u skladu sa svojim rizičnim profilom i tako da se izbjegava sukob interesa.

(2) Pojedina kontrolna funkcija ne može biti organizovana u okviru druge kontrolne funkcije.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, kreditna institucija može da organizuje obavljanje poslova funkcije praćenja usklađenosti u okviru funkcije kontrole rizika ili neke funkcije podrške, ako to odgovara njenoj veličini i vrsti, obimu i složenosti poslova, s tim da se poslovi te funkcije ne mogu organizovati u okviru funkcije interne revizije.

(4) Kreditna institucija je dužna da organizuje kontrolne funkcije tako da pokrije sve značajne rizike kojima je ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

(5) Kreditna institucija je dužna da organizuje funkciju interne revizije kao poseban dio, funkcionalno i organizaciono nezavisan od aktivnosti koje su predmet interne revizije i drugih organizacionih djelova kreditne institucije.

(6) Kreditna institucija ne smije da u potpunosti eksternalizuje kontrolne funkcije, ali pri tome može obavljanje dijela poslova kontrolnih funkcija povjeriti pružaocu usluga u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona.

Lica koja obavljaju poslove kontrolnih funkcija

Član 122

(1) Kreditna institucija je dužna da, srazmjerno veličini, vrsti, obimu i složenosti poslova, za obavljanje poslova svake kontrolne funkcije obezbijedi adekvatan broj lica sa odgovarajućim stručnim znanjem i iskustvom.

(2) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi redovno stručno usavršavanje lica koje obavljaju poslove kontrolnih funkcija.

(3) Ako je obavljanje poslova pojedine kontrolne funkcije povjereno većem broju lica, kreditna institucija mora da imenuje lice odgovorno za rad kontrolne funkcije kao cjeline.

(4) Upravni odbor, uz saglasnost nadzornog odbora, imenuje i razrješava lice koje je odgovorno za rad pojedine kontrolne funkcije, kao i njegovog zamjenika.

(5) Kreditna institucija je dužna da bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana, obavijesti Centralnu banku o imenovanju lica koja su odgovorna za rad svake kontrolne funkcije, a u slučaju smjene tih lica i o razlozima smjenjivanja.

(6) Lice odgovorno za rad pojedine kontrolne funkcije je dužno da direktno izvještava nadzorni i upravni odbor, odbor za reviziju i/ili drugi odgovarajući odbor koji je osnovan od strane nadzornog odbora, i mora mu biti omogućeno da najmanje jednom godišnje učestvuje u radu sjednica ovih organa i tijela kada se raspravlja o izvještaju tog lica.

Obavješćavanje organa upravljanja kreditne institucije i Centralne banke o kršenjima propisa

Član 123

(1) Lice odgovorno za rad pojedine kontrolne funkcije koje tokom obavljanja svojih poslova utvrdi nezakonitost u poslovanju ili kršenje pravila o upravljanju rizicima, odnosno razvoj rizika kojim se ugrožava likvidnost, solventnost ili sigurnost poslovanja kreditne institucije, dužno je da o tome bez odlaganja obavijesti upravni i nadzorni odbor i Centralnu banku.

(2) Kreditne institucije su obavezne da uspostave odgovarajuće interne procedure u skladu sa kojima njihovi zaposleni mogu preko posebnog, nezavisnog i autonomnog kanala interno prijaviti potencijalno ili stvarno kršenje odredbi ovog zakona.

(3) Kreditna institucija je dužna da:

- 1) obezbijedi odgovarajuću zaštitu za zaposlene u kreditnim institucijama koji prijave kršenje u slučaju eventualne osвете, diskriminacije ili drugih vrsta nepravедnog postupanja;
- 2) obezbijedi zaštitu ličnih podataka koji se odnose na lica koja prijave kršenje i na lica koja su navodno odgovorna za kršenje, u skladu sa zakonom kojim se reguliše zaštita podataka;
- 3) utvrdi jasna pravila kojima se u svim slučajevima obezbjeđuje povjerljivost u odnosu na lice koje prijavljuje kršenja počinjena u kreditnoj instituciji, osim ako je objavljivanje neophodno u cilju sprovođenja daljih istraga ili naknadnih sudskih postupaka u skladu sa zakonom.

(4) Centralna banka, u cilju podsticanja obavještanja Centralne banke od strane zaposlenih u kreditnim institucijama o potencijalnim ili stvarnim kršenjima odredbi ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, uspostavlja odgovarajuće mehanizme koji podrazumijevaju:

- 1) usvajanje posebne proceduru za prijem obavještenja o kršenjima;
- 2) zaštitu zaposlenih koja odgovara zaštiti iz stava 3 ovog člana.

4. Politike primanja

Sadržaj politika primanja

Član 124

(1) Politike ukupnih, fiksnih i varijabilnih, primanja utvrđuju se na nivou pojedinačne kreditne institucije, na nivou grupe i na nivou matične kreditne institucije u Crnoj Gori i zavisnih društava, uključujući i društva koja su osnovana u područjima sa povoljnijim poreskim režimima.

(2) Politike primanja iz stava 1 ovog člana obuhvataju sva primanja, uključujući zarade i diskrecione penzijske pogodnosti, i primjenjuju se na one kategorije zaposlenih koji izvršavanjem radnih zadataka i aktivnosti u okviru svojih nadležnosti mogu značajano da utiču na rizični profil kreditne institucije, a naročito na:

- 1) nadzorni i upravni odbor kreditne institucije;
- 2) funkcije upravljanja u okviru sistema interne kontrole i drugih nezavisnih kontrolnih funkcija u kreditnoj instituciji;
- 3) zaposlene koji, u okviru svojih nadležnosti, mogu zaključivati poslove koji utiču na rizični profil kreditne institucije, i
- 4) ostale zaposlene čija su ukupna primanja jednaka ili veća od primanja članova nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije ili zaposlene koji imaju značajan uticaj na rizični profil kreditne institucije.

(3) Nadzorni odbor kreditne institucije je dužan da usvoji i redovno provjerava adekvatnost politika i praksi primanja i da najmanje jednom godišnje obezbijedi sveobuhvatnu i nezavisnu reviziju usklađenosti stvarnih primanja sa tom politikom i praksom.

(4) Kreditna institucija je dužna da dostavlja Centralnoj banci informacije i podatke o primanjima.

(5) Osnovne principe za definisanje politika primanja, pravila, postupaka i kriterijuma u vezi sa politikama primanja u kreditnim institucijama, uključujući i kriterijume za utvrđivanje kategorija zaposlenih koji imaju značajan uticaj na rizični profil banke i način izvještanja Centralne banke propisuje Centralna banka.

(6) Centralna banka prikuplja kvantitativne informacije o naknadama u kreditnim institucijama, podijeljene prema oblasti poslovanja, kvantitativne informacije o naknadama podijeljene na više rukovodstvo i zaposlene koji imaju značajan uticaj na rizični profil kredite institucije, i broju pojedinaca koji primaju najveće naknade u kreditnoj instituciji, koje kreditne institucije javno objavljuju u skladu sa propisom iz člana 237 stav 3 ovog zakona i koristi te podatke pri utvrđivanju referentnih trendova i praksi kreditnih institucija vezanih za primanja u kreditnoj instituciji.

(7) Podatke prikupljene u skladu sa stavom 1 ovog člana, koje se odnose na broj fizičkih lica čija primanja u finansijskoj godini iznose 1.000.000 EUR ili više, uključujući podatke o njihovoj poslovnoj odgovornosti, relevantnom poslovnom području i glavnim elementima zarade, bonusa

i dugoročnih nagrada i doprinosa za penzijsko osiguranje, Centralna banka dostavlja Evropskom bankarskom regulatoru.

5. Plan oporavka kreditne institucije

Obaveza pripreme plana oporavka

Član 125

(1) Plan oporavka, u kojem su utvrđene mjere za poboljšanje finansijske pozicije u slučaju nastanka znatnog pogoršanja finansijskog stanja, dužni su da usvoje i dostave Centralnoj banci:

- 1) kreditna institucija koja nije dio grupe kreditnih institucija i kreditna institucija koja je zavisno društvo u grupi kreditnih institucija u trećoj zemlji - na pojedinačnoj osnovi;
- 2) matična kreditna institucija u Crnoj Gori, kreditna institucija iz člana 310 stav 2 ovog zakona i matična kreditna institucija u Crnoj Gori koja je zavisno društvo u grupi kreditnih institucija u trećoj zemlji, za svoju grupu - na konsolidovanoj osnovi;
- 3) matična kreditna institucija u Evropskoj uniji sa sjedištem u Crnoj Gori, na konsolidovanoj osnovi;
- 4) kreditna institucija koja je član grupe kreditnih institucija u Evropskoj uniji, i to na pojedinačnoj ili potkonsolidovanoj osnovi, ako je tako odlučeno u skladu sa članom 132 ovog zakona i naloženo rješenjem Centralne banke, i
- 5) kreditna institucija koja je isključena iz grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori u skladu sa članom 313 ovog zakona - na pojedinačnoj osnovi.

(2) Plan oporavka naročito sadrži:

- 1) kratak pregled ključnih elemenata plana i kratak pregled ukupnog kapaciteta kreditne institucije za oporavak, pod kojim se podrazumijeva mogućnost kreditne institucije da povрати svoju finansijsku poziciju nakon značajnog pogoršanja;
- 2) kratak pregled značajnih promjena u kreditnoj instituciji od podnošenja posljednjeg plana oporavka;
- 3) plan komunikacije i objavljivanja, uz opis na koji način kreditna institucija ima namjeru da rješava moguće negativne reakcije tržišta;
- 4) obim mjera u vezi sa kapitalom i likvidnošću, potrebnih za održavanje ili obnavljanje održivosti i finansijske pozicije kreditne institucije;
- 5) procjenu vremenskog okvira za sprovođenje svakog važnog aspekta plana;
- 6) detaljan opis svih bitnih smetnji za efikasno i blagovremeno sprovođenje plana, pri čemu se uzima u obzir uticaj na ostatak grupe, potrošače i druge ugovorne strane;
- 7) identifikovanje ključnih funkcija;
- 8) detaljan opis postupaka za utvrđivanje vrijednosti i stavljanje na tržište osnovnih linija poslovanja, aktivnosti i imovine kreditne institucije;
- 9) detaljan opis kako je planiranje oporavka uključeno u korporativnu strukturu upravljanja kreditnom institucijom i politike i procedure kojima se utvrđuje način odobravanja plana oporavka i utvrđivanje lica koja su u kreditnoj instituciji odgovorna za pripremu i sprovođenje plana oporavka;
- 10) mehanizme i mjere za očuvanje ili obnovu kapitala kreditne institucije;
- 11) mehanizme i mjere kojim se obezbjeđuje da kreditna institucija ima odgovarajući pristup izvorima finansiranja za nepredviđene događaje, uključujući moguće izvore likvidnosti, procjenu raspoloživih kolaterala i procjenu mogućnosti prenosa likvidnosti između subjekata grupe i poslovanja, u cilju stvaranja uslova za nastavak poslovanja i ispunjavanje obaveze u trenutku njihovog dospijeca;
- 12) mehanizme i mjere za smanjenje rizika i leveridža;
- 13) mehanizme i mjere za restrukturiranje obaveza;

- 14) mehanizme i mjere za restrukturiranje linija poslovanja;
- 15) mehanizme i mjere potrebne za održavanje stalnog pristupa infrastrukturi finansijskih tržišta;
- 16) mehanizme i mjere potrebne za održavanje neprekidnog rada operativnih procesa banke, uključujući infrastrukturu i informacione usluge;
- 17) pripremne mehanizme za olakšavanje prodaje imovine ili linija poslovanja u vremenskom okviru primjerenom za obnavljanje finansijskog stanja;
- 18) druge mjere i strategije organa kreditne institucije za obnavljanje finansijskog stanja i očekivani finansijski uticaj tih mjera ili strategija;
- 19) pripremne mjere koje je kreditna institucija preduzela ili planove koje je potrebno da preduzme radi olakšanja sprovođenja plana oporavka, uključujući mjere koje su neophodne da bi se omogućila blagovremena dokapitalizacija kreditne institucije;
- 20) okvir indikatora koji predstavljaju osnovu za preduzimanje odgovarajuće mjere iz plana oporavka, koji mogu biti kvalitativni ili kvantitativni u zavisnosti od finansijske pozicije kreditne institucije i koji treba da budu jednostavni za praćenje.

(3) U plan oporavka ne mogu biti uključeni pristup ili primanje pomoći iz javnih sredstava.

(4) Plan oporavka po potrebi, obuhvata analizu načina i trenutka u kojima kreditna institucija može da se prijavi za korišćenje sredstava Centralne banke i da identifikuje imovinu koja bi mogla da se smatra kolateralom kao i mjere koje bi kreditna institucija mogla da preduzme ako su ispunjeni uslovi za ranu intervenciju iz člana 288 ovog zakona.

(5) Plan oporavka uključuje i odgovarajuće uslove i procedure za obezbjeđivanje blagovremenog sprovođenja mjera oporavka kao i veći broj opcija za oporavak.

(6) Plan oporavka sadrži i više scenarija mogućeg ozbiljnog makroekonomskog i finansijskog stresa od uticaja na finansijsko stanje kreditne institucije, uključujući i događaje na nivou cijelog sistema i poseban stres povezan sa pojedinim pravnim licima i grupama kojima pripadaju.

(7) Plan oporavka iz stava 1 ovog člana usvaja upravni odbor kreditne institucije.

(8) Kreditna institucija je dužna da primjenjuje usvojeni plan oporavka, s tim što može da preduzme mjere iz plana oporavka i ako relevantni indikator iz stava 2 tačka 20 ovog člana još nije postignut ali organ upravljanja institucije smatra da je to potrebno u datim okolnostima, ili da se suzdrži od preduzimanja takve mjere ako organ upravljanja institucije ne smatra da je to potrebno u datim okolnostima, i u slučaju takvog postupanja dužna je da o tome bez odlaganja obavijesti Centralnu banku.

(9) Način i obim primjene zahtjeva koji se odnose na izradu planova oporavka kreditne institucije, kao i sadržaj, način i rokove za dostavljanje tih planova, propisuje Centralna banka.

Ažuriranje plana oporavka

Član 126

(1) Kreditna institucija je dužna da plan oporavka ažurira najmanje jednom godišnje, a na zahtjev Centralne banke i više puta tokom godine, kao i nakon promjene u pravnoj ili organizacionoj strukturi kreditne institucije ili člana grupe kreditnih institucija za koju se plan oporavka izrađuje ili nakon promjene njihove poslovne ili finansijske situacije koja bi mogla bitno da utiče na plan oporavka ili stvori potrebu za njegovom izmjenom.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, propisom Centralne banke iz člana 125 stav 9 ovog zakona može se utvrditi manji obim plana oporavka i manja učestalost njegovog ažuriranja za kreditne institucije čija veličina, model poslovanja i povezanost sa drugim institucijama ili finansijskim sistemom u cjelini obezbjeđuje da njeno propadanje neće imati negativan uticaj na finansijsko tržište, druge kreditne institucije ili na uslove finansiranja.

(3) Centralna banka će se prije donošenja podzakonskog propisa iz stava 2 ovog člana konsultovati sa Savjetom za finansijsku stabilnost.

(4) Primjena manjeg obima plana oporavka i manje učestalosti njegovog ažuriranja u skladu sa stavom 2 ovog člana ne utiče na ovlašćenja Centralne banke da prema kreditnim institucijama iz stava 2 ovog člana preduzima mjere za sprečavanje krize ili mjere za upravljanje krizom.

(5) Mjere za sprečavanje krize, u smislu stava 4 ovog člana, su:

- 1) izvršavanje ovlašćenja za direktno otklanjanje nedostataka ili smetnji za oporavak u skladu sa članom 128 st. 4 do 7 ovog zakona;
- 2) primjena supervizorskih mjera u fazi rane intervencije iz člana 289 stav 1 ovog zakona, uključujući i mjeru uvođenja privremene uprave;
- 3) izvršavanje ovlašćenja za rješavanje ili otklanjanje prepreka mogućnosti sanacije i izvršavanje ovlašćenja smanjenja vrijednosti i konverzije relevantnih instrumenata kapitala u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.

(6) Kreditna institucija je dužna da propiše, dokumentuje i redovno nadzire postupak izrade i ažuriranja plana oporavka.

(7) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi Centralnoj banci uvid u potpune i detaljne informacije o postupku izrade i ažuriranja plana oporavka.

(8) Centralna banka je dužna da obavijesti Evropskog bankarskog regulatora o donošenju propisa iz stava 2 ovog člana i načinu na koji je uređen manji obim i učestalost ažuriranja plana oporavka.

Procjena plana oporavka

Član 127

(1) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da su u vezi sa planom oporavka ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) sprovođenje mjera predloženih u planu obezbjeđuje ponovno uspostavljanje održivosti redovnog poslovanja i stabilnost finansijske pozicije kreditne institucije, ili grupe kreditnih institucija za koju se plan izrađuje, u situacijama ozbiljnog finansijskog poremećaja, uzimajući u obzir pripremne mjere koje je kreditna institucija preduzela ili planira da preduzme, i
- 2) plan oporavka i mjere predviđene tim planom mogu biti, u situacijama ozbiljnog finansijskog poremećaja, brzo i efikasno sprovedeni i neće dovesti do značajnih štetnih posljedica u finansijskom sistemu, čak i u slučaju istovremenog sprovođenja plana oporavka u drugoj kreditnoj instituciji.

(2) Centralna banka je dužna da u roku od šest mjeseci od dostavljanja plana oporavka provjeri da li su ispunjeni zahtjevi iz čl. 125 i 126 ovog zakona i uslovi iz stava 1 ovog člana, i da o tome obavijesti kreditnu instituciju.

(3) Ako kreditna institucija ima značajnu filijalu u drugoj državi članici, Centralna banka će se u roku iz stava 2 ovog člana konsultovati i sa nadležnim organom države članice u kojoj je sjedište filijale, u mjeri u kojoj je to značajno za tu filijalu.

(4) Plan oporavka razmatra i Centralna banka u ostvarivanju funkcije organa za sanaciju kreditnih institucija, utvrđene zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija, i u primjerenom roku daje preporuke ukoliko smatra da mjere koje su predložene planom oporavka mogu negativno da utiču na mogućnost sanacije, i te preporuke se uzimaju u obzir pri nalažanju mjera prema kreditnoj instituciji.

(5) Pri procjeni iz stava 2 ovog člana Centralna banka će voditi računa o adekvatnosti strukture kapitala i izvora finansiranja kreditne institucije u zavisnosti od složenosti organizacione strukture i profila rizičnosti te kreditne institucije.

Otklanjanje nedostataka u planu oporavka

Član 128

(1) Ako Centralna banka u roku iz člana 127 stav 2 ovog zakona ocijeni da postoje značajni nedostaci u planu oporavka ili značajne prepreke za njegovo sprovođenje, naložiće kreditnoj instituciji da u roku od najviše dva mjeseca dostavi izmijenjeni plan oporavka kojim se utvrđeni nedostaci ili prepreke otklanjaju, s tim što će prije nalažanja kreditnoj instituciji da dostavi izmijenjeni plan oporavka Centralna banka kreditnoj instituciji dati mogućnost da iznese mišljenje o tom nalogu.

(2) Rok za dostavljanje izmijenjenog plana oporavka iz stava 1 ovog člana Centralna banka može, na obrazloženi zahtjev kreditne institucije, da produži najduže za mjesec dana.

(3) Ako ocijeni da ni izmijenjenim planom oporavka nijesu otklonjeni utvrđeni nedostaci ili prepreke, Centralna banka može naložiti kreditnoj instituciji da izvrši tačno određene promjene plana oporavka.

(4) Ako kreditna institucija ne dostavi izmijenjeni plan oporavka, ili ako Centralna banka ocijeni da izmijenjenim planom oporavka nijesu oklonjeni utvrđeni nedostaci ili prepreke, i ako ih nije moguće ukloniti nalažanjem tačno određenih promjena plana oporavka, Centralna banka će naložiti kreditnoj instituciji da utvrdi promjene u poslovanju koje je moguće sprovesti kako bi otklonila nedostatke ili prepreke u sprovođenju plana oporavka, kao i rokove za njihovo sprovođenje.

(5) Ako Centralna banka ocijeni da su promjene u poslovanju, koje je kreditna institucija utvrdila u skladu sa stavom 4 ovog člana, adekvatne za uklanjanje nedostataka ili prepreka u sprovođenju plana oporavka, naložiće kreditnoj instituciji da te promjene sprovede.

(6) Ako kreditna institucija ne utvrdi promjene u poslovanju u cilju otklanjanja nedostataka ili prepreka u sprovođenju plana oporavka, ili ako Centralna banka ocijeni da predložene promjene ili rokovi nisu adekvatni, Centralna banka može kreditnoj instituciji, pored drugih mjera utvrđenih ovim zakonom, naložiti bilo koju mjeru koju smatra potrebnom za otklanjanje nedostataka ili prepreka, a koja je srazmjerna ozbiljnosti nedostataka i prepreka i efektima mjera na poslovanje kreditne institucije, a naročito da:

- 1) poboljša rizični profil, uključujući i ublažavanje rizika likvidnosti;
- 2) stvori uslove za blagovremenu dokapitalizaciju;

- 3) preispita opštu strategiju poslovanja i organizacionu strukturu;
- 4) promijeni strategiju upravljanja rizikom likvidnosti, naročito u dijelu izvora finansiranja, sa ciljem da poveća otpornost osnovnih linija poslovanja i ključnih funkcija kreditne institucije, i
- 5) uvede promjene u sistem upravljanja kreditnom institucijom.

(7) Mjere iz stava 6 ovog člana mogu biti mjere koje se ispunjavaju na konsolidovanoj osnovi, mjere koje na pojedinačnoj osnovi ispunjava matična kreditna institucija u Crnoj Gori ili kreditna institucija iz člana 310 stav 2 ovog zakona, ili mjere koje na pojedinačnoj osnovi ispunjava pojedini član grupe kreditnih institucija.

Procjena planova oporavka za grupu kreditnih institucija sa članovima grupe iz Crne Gore i trećih zemalja

Član 129

(1) Plan oporavka koji matična kreditna institucija iz člana 125 stav 1 tačka 2 ovog zakona donosi za svoju grupu sadrži mjere koje na pojedinačnoj osnovi preduzima matična kreditna institucija i mjere koje na pojedinačnoj osnovi preduzima svako zavisno društvo.

(2) Cilj plana oporavka iz stava 1 ovog člana je postizanje stabilnosti grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori kao cjeline ili bilo kog člana te grupe u situacijama ozbiljnog finansijskog poremećaja, u cilju rješavanja ili otklanjanja uzroka poremećaja ili poboljšanja finansijske pozicije te grupe ili članova grupe, pri čemu se vodi računa i o finansijskoj poziciji drugih društava u toj grupi.

(3) Centralna banka provjerava da li plan oporavka za grupu kreditnih institucija ispunjava zahtjeve i uslove iz propisa iz člana 125 stav 8 ovog zakona i ovog člana.

(4) Ako Centralna banka ocijeni da postoje značajni nedostaci u planu oporavka ili značajne prepreke mogućnosti njegovog sprovođenja, primijenjuje se postupak iz člana 128 ovog zakona.

Procjena planova oporavka za grupu sa članovima iz država članica za koju je Centralna banka nadležni organ za konsolidaciju

Član 130

(1) Plan oporavka koji matična kreditna institucija iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori donosi za svoju grupu sadrži mjere koje na pojedinačnoj osnovi ispunjava matična kreditna institucija i mjere koje na pojedinačnoj osnovi ispunjava svako zavisno društvo.

(2) Cilj plana oporavka iz stava 1 ovog člana je postizanje stabilnosti grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori kao cjeline, ili bilo kojeg člana te grupe, u situacijama ozbiljnog finansijskog poremećaja, radi rješavanja ili otklanjanja uzroka poremećaja ili poboljšanja finansijske pozicije te grupe ili članova grupe, pri čemu se vodi računa i o finansijskoj poziciji drugih društava u toj grupi.

(3) Centralna banka kao nadležni organ za konsolidaciju, u skladu sa zahtjevima za razmjenom povjerljivih informacija iz zakona kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija, dostavlja dobijene planove oporavka za grupu kreditnih institucija:

- 1) nadležnim organima država članica koji su uključeni u kolegijum supervizora;
- 2) nadležnim organima država članica u kojima se nalaze značajne filijale, ako je to važno za tu filijalu;
- 3) organu za sanaciju nadležnom za sanaciju grupe, i

4) organu za sanaciju nadležnom za sanaciju zavisnog društva.

(4) Nakon savjetovanja sa nadležnim organima iz stava 3 ovog člana, Centralna banka će kao nadležni organ za konsolidaciju zajedno sa nadležnim organima drugih država članica u kojima je sjedište drugih društava koja su uključena u grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori provjeriti da li plan oporavka za grupu kreditnih institucija ispunjava zahtjeve i uslove iz propisa iz člana 125 stav 8 ovog zakona i ovog člana.

(5) Pri vršenju provjere iz stava 4 ovog člana uzima se u obzir mogući uticaj mjera oporavka koje su predložene planom oporavka na finansijsku stabilnost u svim državama članicama u kojima grupa kreditnih institucija u Crnoj Gori posluje.

(6) Centralna banka će saradivati sa nadležnim organima država članica u kojim je sjedište drugih zavisnih društava koja su uključena u tu grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori radi donošenja zajedničke odluke o:

- 1) provjeri i procjeni plana oporavka za grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori;
- 2) zahtjevu za izradu pojedinačnog plana oporavka za pojedinu kreditnu instituciju koja je dio grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori;
- 3) primjeni mjera iz člana 128 ovog zakona na matičnu kreditnu instituciju u EU sa sjedištem u Crnoj Gori, ili na kreditnu instituciju iz člana 310 stav 2 ovog zakona, i
- 4) primjeni mjera iz člana 128 ovog zakona na zavisno društvo u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori.

(7) Centralna banka i nadežni organi iz stava 6 ovog člana donose zajedničku odluku u roku od četiri mjeseca od dana kad je Centralna banka nadležnim organima drugih država članica dostavila plan oporavka za grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori.

(8) Odluka iz stava 7 ovog člana mora biti u pisanoj formi i obrazložena, a Centralna banka tu odluku dostavlja matičnoj kreditnoj instituciji za koju je nadležna.

(9) U postupku donošenja zajedničke odluke iz stava 7 ovog člana, Centralna banka može da traži pomoć od Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 31 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(10) Na osnovu odluke iz stava 7 ovog člana Centralna banka donosi rješenje koje dostavlja članu grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori za koju je ona nadležni organ.

Postupak u slučaju postojanja nedostataka u planu oporavka

Član 131

(1) Ako je zajedničkom odlukom iz člana 130 stav 7 ovog člana ocijenjeno da postoje značajni nedostaci u planu oporavka ili značajne prepreke za mogućnost njegovog sprovođenja, primijenjuje se postupak iz člana 128 ovog zakona.

(2) Ako zajednička odluka iz člana 130 stav 7 ovog zakona nije donijeta u roku od četiri mjeseca od dana kada je Centralna banka nadležnim organima država članica, u kojima je sjedište drugih društava koja su uključena u grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori, dostavila plan oporavka za grupu, Centralna banka će samostalno donijeti odluku iz člana 130 stav 6 tač. 1 i 3 ovog zakona za kreditne institucije za koje je nadležna, vodeći računa o stavovima i izdvojenim mišljenjima tih nadležnih organa, i o toj odluci će obavijestiti matičnu kreditnu instituciju za koju je nadležna, kao i te nadležne organe.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako u roku od četiri mjeseca od dana kada je Centralna banka nadležnim organima država članica, u kojima je sjedište drugih društava koja su uključena u grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori, dostavila plan oporavka za tu grupu, a prije donošenja zajedničke odluke Centralna banka ili bilo koji nadležni organ druge države članice u kojoj je sjedište drugih društava koja su uključena u grupu zatraže posredovanje Evropskog bankarskog regulatora pri donošenju zajedničke odluke o procjeni plana oporavka ili o nalaganju mjera iz člana 130 stav 6 tač. 1, 2 ili 4 ovog zakona i ako je Evropski bankarski regulator donio odluku u roku od mjesec dana, Centralna banka će donijeti odluku u skladu sa tom odlukom, a rok od četiri mjeseca smatraće se rokom za mirenje u smislu smislu Regulative (EU) br. 1093/2010.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, ako Evropski bankarski regulator ne donese odluku u roku od mjesec dana, Centralna banka će samostalno donijeti odluku iz člana 130 stav 6 tač. 1 i 3 ovog zakona za kreditne institucije za koje je nadležna, vodeći računa o stavovima i izdvojenim mišljenjima drugih nadležnih organa, i o toj odluci obavijestiti matičnu kreditnu instituciju za koju je nadležna, kao i nadležne organe država članica u kojima je sjedište drugih društava koja su uključena u tu grupu kreditnih institucija.

(5) Centralna banka i drugi nadležni organi koji se ne protive donošenju zajedničke odluke iz člana 130 stav 6 tač. 2 i 4 ovog zakona, mogu donijeti zajedničku odluku o planu oporavka za grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori koji obuhvata članove grupe za koje su ti organi nadležni.

(6) Odluke iz člana 130 stav 6 ovog zakona i stava 5 ovog člana su obavezujuće za sve nadležne organe država članica u kojima je sjedište društava koja su uključena u grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori.

Procjena planova oporavka za grupu kada Centralna banka nije nadležni organ za konsolidaciju

Član 132

(1) Ako je nadležni organ druge države članice ujedno i nadležni organ za konsolidaciju, Centralna banka će na zahtjev tog organa učestvovati u postupku donošenja zajedničke odluke o:

- 1) provjeri i procjeni plana oporavka za grupu kreditnih institucija u EU u skladu sa članom 127 ovog zakona;
- 2) zahtjevu za izradu pojedinačnog plana oporavka za pojedinu kreditnu instituciju koja je dio grupe kreditnih institucija u EU;
- 3) primjeni mjera iz člana 128 ovog zakona na matičnu kreditnu instituciju u EU, i
- 4) primjeni mjera iz člana 128 na zavisno društvo u grupi kreditnih institucija u EU.

(2) Centralna banka može organu nadležnom za konsolidaciju podnijeti zahtjev da kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori koja je član grupe kreditnih institucija u EU izrađuje plan oporavka na pojedinačnoj ili potkonsolidovanoj osnovi.

(3) Centralna banka će učestvovati sa nadležnim organima drugih država članica, u kojima je sjedište drugih društava koja su uključena u grupu kreditnih institucija u EU, u provjeri, na način iz člana 127 ovog zakona i ovog člana, ispunjenost zahtjeva i uslova iz propisa iz člana 125 stav 8 ovog zakona i ovog člana.

(4) Pri provjeri iz stava 1 tačke 1 ovog člana uzima se u obzir mogući uticaj mjera oporavka, koje su predložene planom oporavka, na finansijsku stabilnost u svim državama članicama u kojima grupa kreditnih institucija u EU posluje.

(5) Zajednička odluka iz stava 1 ovog člana se donosi u roku od četiri mjeseca od dana kad je nadležni organ za konsolidaciju dostavio plan oporavka za grupu kreditnih institucija u EU drugim nadležnim organima i Centralnoj banci, koja će u skladu sa tom odlukom donijeti rješenje i dostaviti ga članu grupe kreditnih institucija u EU za koju je Centralna banka nadležni organ.

(6) Centralna banka može u postupku donošenja zajedničke odluke iz stava 1 ovog člana da traži pomoć Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 31 Regulative (EU) br. 1093/2010.

Postupak u slučaju postojanja nedostataka u planu oporavka

Član 133

(1) Ako je zajedničkom odlukom iz 132 stav 1 ovog člana ocijenjeno da postoje značajni nedostaci u planu oporavka ili značajne prepreke za njegovo sprovođenje, Centralna banka će učestvovati u postupku donošenja zajedničkih odluka za potrebe postupka iz člana 128 ovog zakona.

(2) Ako zajednička odluka iz stava 1 ovog člana nije donesena u roku od četiri mjeseca od dana kada je nadležni organ za konsolidaciju dostavio Centralnoj banci i drugim nadležnim organima plan oporavka za grupu kreditnih institucija u EU, Centralna banka će donijeti odluku o potrebi izrade plana oporavka i primjeni mjera iz člana 128 ovog zakona za svakog člana grupe, za kojeg ona nadležni organ, pojedinačno ili na potkonsolidovanoj osnovi.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako u roku od četiri mjeseca od dana dostavljanja plana oporavka za grupu kreditnih institucija u EU, a prije donošenja zajedničke odluke, Centralna banka ili nadležni organ druge države članice u kojoj je sjedište društva koje je uključeno u grupu kreditnih institucija u EU zatraže posredovanje Evropskog bankarskog regulatora pri donošenju zajedničke odluke o procjeni plana oporavka ili o nalaganju mjera iz člana 130 stav 6 tač. 1, 2 ili 4 ovog zakona, i ako je Evropski bankarski regulator donio odluku u roku od mjesec dana, Centralna banka će donijeti odluku u skladu sa tom odlukom, a rok od četiri mjeseca smatraće se rokom za mirenje u smislu Regulative (EU) br.1093/2010.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, ako Evropski bankarski regulator ne donese odluku u roku od mjesec dana, Centralna banka će donijeti odluku iz člana 132 stav 1 tač. 2 ili 4 ovog zakona na način iz stava 2 ovog člana.

(5) Centralna banka i drugi nadležni organi koji se ne protive donošenju zajedničke odluke iz stava 1 ovog člana mogu donijeti zajedničku odluku o planu oporavka za grupu kreditnih unija u EU koji obuhvata članove grupe za koje su ti organi nadležni.

V ZAHTJEVI ZA KAPITALOM

1. Regulatorni i interni kapital

Regulatorni kapital

Član 134

- (1) Kreditna institucija mora da u svakom trenutku ima iznos kapitala koji je adekvatan vrsti, obimu i složenosti poslova koje obavlja i rizicima kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.
- (2) Kreditna institucija je dužna da u svakom trenutku ispunjava sljedeće kapitalne zahtjeve:
- 1) koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala od 4,5%;
  - 2) koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala od 6%;
  - 3) koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala od 8%.
- (3) Kreditna institucija izračunava stope kapitala na sljedeći način:
- 1) koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala kao odnos redovnog osnovnog kapitala kreditne institucije i ukupnog iznosa izloženosti riziku, izražen u procentima;
  - 2) koeficijent adekvatnosti osnovnog kapitala kao odnos osnovnog kapitala kreditne institucije i ukupnog iznosa izloženosti riziku, izražen u procentima;
  - 3) koeficijent adekvatnosti ukupnog kapitala kao odnos regulatornog kapitala kreditne institucije i ukupnog iznosa izloženosti riziku, izražen u procentima.
- (4) Regulatorni kapital kreditne institucije predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala kreditne institucije.
- (5) Osnovni kapital kreditne institucije predstavlja zbir stavki redovnog osnovnog kapitala i stavki dodatnog osnovnog kapitala, nakon izvršenih regulatornih usklađivanja i umanjenja za odbitne stavke, na način uređen propisom iz stava 9 ovog člana.
- (6) Dopunski kapital kreditne institucije predstavlja zbir instrumenata kapitala i drugih stavki dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke, na način uređen propisom iz stava 8 ovog člana.
- (7) Regulatorni kapital kreditne institucije ni u jednom trenutku ne smije da bude manji od iznosa minimalnog inicijalnog kapitala koji je zahtijevan u vrijeme izdavanja dozvole za rad kreditne institucije.
- (8) Kreditna institucija ne smije da vrši isplate imaočima instrumenata redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala ili dopunskog kapitala, koje nijesu dozvoljene propisom iz stava 9 ovog člana.
- (9) Vrste i karakteristike finansijskih instrumenata i drugih elemenata koji se uključuju u regulatorni kapital, način izračunavanja regulatornog kapitala, izračunavanje ukupne izloženosti riziku, kapitalni zahtjevi za određene rizike (kreditni, tržišni, operativni i dr.), metode i pristupi za izračunavanje kapitalnih zahtjeva i način izračunavanja koeficijenata adekvatnosti kapitala za kreditne institucije, propisuje Centralna banka.

Odobrenja u vezi sa ispunjavanjem kapitalnih zahtjeva

Član 135

- (1) Kreditna institucija ne može, bez prethodnog odobrenja Centralne banke, da:
- 1) prije donošenja formalne odluke kojom se potvrđuje konačna godišnja dobit ili gubitak kreditne institucije, uključuje dobit tekuće godine ostvarene tokom poslovne godine ili dobit tekuće godine ostvarene na kraju poslovne godine u redovni osnovni kapital;

- 2) raspoređuje instrumente kapitala u redovni osnovni kapital, dodatni osnovni kapital i dopunski kapital kreditne institucije;
- 3) raspoređuje u redovni osnovni kapital, dodatni osnovni kapital ili dopunski kapital instrumente kapitala u vezi sa kojim kreditna institucija ima diskreciono pravo donošenja odluke o raspodjeli u obliku koji nije gotovina ili u obliku instrumenta regulatornog kapitala;
- 4) prilikom izračunavanja regulatornog kapitala koristi konzervativnu procjenu osnovne izloženosti kreditne institucije prema instrumentima kapitala koji su uključeni u indekse;
- 5) smanjuje instrumente redovnog osnovnog, dopunskog ili dodatnog kapitala, i
- 6) koristi interne pristupe za izračunavanje kapitalnih zahtjeva.

(2) Interni pristupi iz stava 1 tačka 6 ovog člana su pristupi za izračunavanje kapitalnih zahtjeva, uređeni propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona, i to:

- 1) pristup zasnovan na internim rejting sistemima, za izračunavanje iznosa rizikom ponderisane izloženosti prilikom izračunavanja kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik;
- 2) pristup internih modela za standardizovane sporazume o netiranju, za obračun efekata ublažavanja kreditnog rizika;
- 3) pristup sopstvene procjene korektivnih faktora po složenom metodu finansijskog kolaterala, za obračun efekata ublažavanja kreditnog rizika;
- 4) napredni pristupi za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za operativni rizik;
- 5) metod internih modela za obračun vrijednosti izloženosti riziku druge ugovorne strane;
- 6) metod internih modela za obračun kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike;
- 7) pristup interne procjene prilikom izračunavanja iznosa rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa pristupom zasnovanom na internim rejting sistemima.

(3) O zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 1 tačka 6 ovog zakona, Centralna banka odlučuje u roku od 90 dana od dana uredno podnijetog zahtjeva za izdavanje odobrenja.

(4) Sadržaj zahtjeva i postupak za dobijanje odobrenja iz stava 1 ovog člana, propisuje Centralna banka.

Interni kapital

Član 136

(1) Kreditna institucija je dužna da utvrdi i sprovodi adekvatnu, efikasnu i sveobuhvatnu strategiju i postupke za kontinuiranu procjenu i održavanje iznosa, vrste i rasporeda internog kapitala.

(2) Internim kapitalom, u smislu ovog zakona, smatra se kapital koji je kreditna institucija ocijenila adekvatnim u odnosu na vrstu i nivo rizika kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

(3) Kreditna institucija je dužna da redovno preispituje strategiju i postupke iz stava 2 ovog člana kako bi obezbijedila da su sveobuhvatni i srazmjerni vrsti, obimu i složenosti poslova koje obavlja.

(4) Postupak procjene, način i rokovi izještavanja Centralne banke o adekvatnosti internog kapitala kreditnih institucija i izračunavanje internog kapitala propisuje Centralna banka.

Interni pristup za izračunavanje kapitalnih zahtjeva

Član 137

(1) Kreditna institucija, koja je značajna zbog veličine, unutrašnje organizacije i vrste, obima i složenosti poslova koje obavlja, treba da, ne dovodeći u pitanje ispunjavanje kriterijuma utvrđenih propisom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona koji se odnose na odobravanje primjene pristupa zasnovanog na internim rejting sistemima za izračunavanje iznosa rizikom ponderisane izloženosti, prilikom izračunavanja kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik preduzima adekvatne mjere za razvijanje interne procjene kreditnog rizika i korišćenje pristupa zasnovanog na internom rejting sistemu za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, za izloženosti koje su značajne u apsolutnom iznosu i ako istovremeno ima velik broj značajnih drugih ugovornih strana.

(2) Kreditna institucija iz stava 1 ovog člana, ne dovodeći u pitanje ispunjavanje kriterijuma utvrđenih propisom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona koji se odnose na primjenu internih modela za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik, treba da preduzima adekvatne mjere za razvijanje interne procjene specifičnih rizika i za razvijanje i korišćenje internih modela za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za specifični rizik dužničkih instrumenata u knjizi trgovanja, zajedno sa internim modelima za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za rizik nastanka statusa neispunjavanja obaveza i migracijski rizik za izloženosti koje su značajne u apsolutnom iznosu i ako imaju velik broj značajnih pozicija u dužničkim instrumentima različitih emitenata.

(3) Značajne kreditne institucije ne smiju procjenu kreditne sposobnosti klijenta ili finansijskog instrumenta isključivo da zasnivaju na eksternim kreditnim rejtingima.

2. Baferi kapitala

Održavanje bafera za očuvanje kapitala

Član 138

(1) Kreditna institucija je dužna da održava bafer za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala, u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona.

(2) Kreditna institucija ne smije da redovni osnovni kapital, koji se održava u cilju ispunjavanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana, koristi za ispunjavanje bilo kojeg od zahtjeva iz člana 134 stav 2 ovog zakona, kao ni za ispunjavanje bilo kog drugog zahtjeva Centralne banke iz člana 281 ovog zakona.

(3) Kreditna institucija koja ne ispunjava zahtjev iz stava 1 ovog člana dužna je da primjenjuje odredbe člana 158 i, ako je primjenljivo, člana 164 ovog zakona.

Održavanje kontracikličnog bafera kapitala

Član 139

(1) Kreditna institucija je dužna da u obliku redovnog osnovnog kapitala održava kontraciklični bafer kapitala (u daljem tekstu: kontraciklični bafer) koji je jednak njenom ukupnom iznosu izloženosti riziku pomnoženom sa specifičnom stopom kontracikličnog bafera iz člana 140 ovog zakona.

(2) Kreditna institucija ne smije da kapital koji održava radi ispunjavanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana koristi za ispunjavanje bilo kojeg zahtjeva iz čl. 134 stav 2 i 138 stav 1 ovog zakona, kao

ni za realizaciju mjera koje je Centralna banka naložila u skladu sa čl. 276, 279, 281 ili 324 ovog zakona.

(3) Kreditna institucija koja ne ispunjava zahtjev iz stava 1 ovog člana dužna je da primijenjuje odredbe čl. 166 i 170 ovog zakona i, ako je primjenljivo, člana 171 ovog zakona.

Stopa kontracikličnog bafera

Član 140

Stopa kontracikličnog bafera, u smislu ovog zakona, je stopa koju je kreditna institucija dužna da primijenjuje prilikom izračunavanja svog kontracikličnog bafera, a određuje se u skladu sa članom 141 ili članom 145 ovog zakona, ili je određuje relevantni organ iz treće zemlje, zavisno od slučaja.

Određivanje stope kontracikličnog bafera za Crnu Goru

Član 141

(1) Centralna banka je imenovani organ za određivanje stope kontracikličnog bafera za teritoriju Crne Gore i dužna je da kvartalno izračunava referentni pokazatelj na kom će zasnovati procjene za određivanje stope kontracikličnog bafera u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana.

(2) Referentni pokazatelj iz stava 1 ovog člana je referentna stopa bafera kapitala koju Centralna banka izračunava korišćenjem smjernica Evropskog odbora za sistemske rizike u vezi sa određivanjem stope kontracikličnog bafera.

(3) Referentni pokazatelj iz stava 1 ovog člana treba, da:

- 1) na smislen način odražava kreditni ciklus i rizike koji proizilaze iz prekomjernog kreditnog rasta u Crnoj Gori;
- 2) uzima u obzir specifičnosti ekonomije Crne Gore, i
- 3) se zasniva na odstupanju odnosa kredita i bruto društvenog proizvoda od njegovog dugoročnog trenda, uzimajući u obzir, između ostalog, i:
  - pokazatelj rasta nivoa kredita u Crnoj Gori, a naročito pokazatelj promjena u odnosu odobrenih kredita u Crnoj Gori i bruto društvenog proizvoda,
  - relevantne smjernice Evropskog odbora za sistemske rizike u vezi sa mjerenjem i izračunom odstupanja odnosa kredita i bruto društvenog proizvoda od dugoročnih trendova i u vezi sa izračunom referentnih pokazatelja za kontraciklični bafer.

(4) Centralna banka je dužna da ocjenjuje i određuje odgovarajuću stopu kontracikličnog bafera za teritoriju Crne Gore kvartalno, pri čemu uzima u obzir:

- 1) referentni pokazatelj izračunat u skladu sa st. 1 i 3 ovog člana;
- 2) relevantne smjernice Evropskog odbora za sistemske rizike;
- 3) preporuke Evropskog odbora za sistemske rizike o određivanju stope bafera, i
- 4) ostale varijable koje Centralna banka smatra relevantnim za rješavanje pitanja cikličnog sistemskog rizika.

(5) Odluka iz stava 4 ovog člana sadrži stopu kontracikličnog bafera i datum početka primjene te stope.

Visina stope kontracikličnog bafera

Član 142

(1) Centralna banka određuje stopu kontracikličnog bafera u rasponu između 0% i 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, pri čemu je podešava u iznosima od 0,25 procentnih poena ili u odgovarajućim sadržajima 0,25 procentnog poena.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Centralna banka može da odredi stopu kontracikličnog bafera koja je veća od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, ako je to opravdano na osnovu procjene iz člana 141 stav 4 ovog zakona.

(3) Stopa iz stava 2 ovog člana primjenjuje se za izračunavanje specifične stope kontracikličnog bafera u skladu sa članom 147 ovog zakona.

Primjena stope kontracikličnog bafera

Član 143

(1) Kada Centralna banka prvi put odredi stopu kontracikličnog bafera veću od 0% ili kada poveća važeću stopu kontracikličnog bafera, dužna je da odredi datum od kada kreditne institucije treba da počnu sa primjenom te stope za potrebe izračunavanja kontracikličnog bafera.

(2) Datum iz stava 1 ovog člana mora biti utvrđen u roku od 12 mjeseci od dana objavljivanja stope kontracikličnog bafera u skladu sa članom 144 ovog zakona.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, Centralna banka može odrediti datum početka primjene stope kontracikličnog bafera u roku koji je kraći od 12 mjeseci od dana njenog objavljivanja ako je to opravdano zbog postojanja vanrednih okolnosti.

(4) Kada smanji postojeću stopu kontracikličnog bafera, uključujući i smanjenje stope na 0%, Centralna banka će u obavještenju iz člana 144 ovog zakona odrediti i okvirni period za vrijeme kojeg se ne očekuje povećanje stope, s tim da taj period nije obavezujući za Centralnu banku.

Objavljivanje stope kontracikličnog bafera za Crnu Goru

Član 144

(1) Centralna banka je dužna da kvartalno objavljuje odluku iz člana 141 stav 4 ovog zakona u „Službenom listu Crne Gore“ i obavještenje na svojoj internet stranici.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana mora da sadrži najmanje sljedeće informacije:

- 1) stopu kontracikličnog bafera koja će se primjenjivati;
- 2) relevantni odnos kredita i bruto društvenog proizvoda, i njegovo odstupanje od dugoročnog trenda;
- 3) referentni pokazatelj iz člana 141 stav 2 ovog zakona;
- 4) obrazloženje za određivanje te stope kontracikličnog bafera;
- 5) ako je stopa kontracikličnog bafera povećana, datum od kojeg su kreditne institucije dužne da počnu sa primjenom te povećane stope za potrebe izračunavanja kontracikličnog bafera kapitala specifičnog za kreditnu instituciju;
- 6) ako datum iz tačke 5 ovog stava nastupa prije isteka perioda od 12 mjeseci od dana objavljivanja obavještenja, pozivanje na vanredne okolnosti koje opravdavaju taj kraći rok za primjenu, i
- 7) ako je stopa kontracikličnog bafera smanjena, okvirni period u kojem se ne očekuje povećanje stope, zajedno sa objašnjenjem razloga za određivanje tog razdoblja.

(3) Centralna banka vodi računa da, ukoliko je to moguće, vrijeme objavljivanja iz stava 1 ovog člana uskladi sa vremenom objavljivanja imenovanih organa iz drugih država članica.

(4) Centralna banka je dužna da obavještava Evropski odbor za sistemske rizike o svakom kvartalnom određivanju stope kontracikličnog bafera i informacijama iz stava 2 ovog člana.

Priznavanje stope kontracikličnog bafera veće od 2,5%

Član 145

(1) Ako imenovani organ druge države odredi stopu kontracikličnog bafera veću od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, Centralna banka može da donese odluku o priznavanju te stope za izračunavanje kontracikličnog bafera.

(2) Ako Centralna banka prizna stopu kontracikličnog bafera u skladu sa stavom 1 ovog člana, dužna je da tu odluku objavi u „Službenom listu Crne Gore“ i na svojoj internet stranici, pri čemu obavještenje na internet stranici mora da sadrži najmanje sljedeće informacije:

- 1) stopu kontracikličnog bafera koja će se primjenjivati;
- 2) naziv države članice ili treće zemlje na koju se stopa iz stava 1 ovog člana primjenjuje;
- 3) ako je stopa povećana, datum od kojeg su kreditne institucije dužne da počnu sa primjenom te povećane stope radi izračunavanja kontracikličnog bafera, i
- 4) ako datum naveden u tački 3 ovog stava nastupa u roku koji je kraći od 12 mjeseci od datuma objavljivanja u skladu sa ovim stavom, informaciju o vanrednim okolnostim koje opravdavaju kraći rok za početak primjene povećane stope kontracikličnog bafera.

(3) Odluka iz stava 1 ovog člana sadrži stopu kontracikličnog bafera, naziv države na koju se primjenjuje ta stopa i datum početka primjene.

Odlučivanje o stopi kontracikličnog bafera za treće zemlje

Član 146

(1) Za namjene izračunavanja kontracikličnog bafera za kreditne institucije koje imaju izloženosti u trećim zemljama, Centralna banka može da donese odluku o:

- 1) stopi kontracikličnog bafera za teritoriju treće zemlje, ako relevantni organ treće zemlje nije odredio i objavio stopu kontracikličnog bafera za tu zemlju, ili
- 2) stopi kontracikličnog bafera za teritoriju treće zemlje koja se razlikuje od stope koju je odredio i objavio relevantni organ treće zemlje, ako opravdano smatra da stopa koju je odredio relevantni organ treće zemlje nije primjerena za zaštitu kreditnih institucija iz Crne Gore od rizika koji proizlaze iz prekomjernog kreditnog rasta u toj zemlji.

(2) U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana Centralna banka ne može da odredi manju stopu kontracikličnog bafera od one koju je odredio relevantni organ treće zemlje, osim ako je ta stopa veća od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

(3) Ako Centralna banka odredi stopu kontracikličnog bafera za teritoriju treće zemlje u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana koja je veća od važeće stope kontracikličnog bafera, dužna je da odredi datum od kojeg će kreditne institucije iz Crne Gore početi sa primjenom te stope za izračunavanje kontracikličnog bafera.

(4) Datum iz stava 3 ovog člana mora biti utvrđen u roku od 12 mjeseci od dana objavljivanja povećane stope kontracikličnog bafera u skladu sa stavom 5 ovog člana, a ukoliko je to zbog

vanrednih okolnosti opravdano, Centralna banka može odrediti i rok kraći od 12 mjeseci od dana objavljivanja iz stava 5 ovog člana.

(5) Centralna banka je dužna da obavještjenje o o stopi kontracikličnog bafera za teritoriju treće zemlje određenu u skladu sa st. 1 ili 2 ovog člana objavi u „Službenom listu Crne Gore“ i na svojoj internet stranici, pri čemu obavještjenje na internet stranici naročito sadrži:

- 1) stopu kontracikličnog bafera i naziv treće zemlje na koju se primjenjuje;
- 2) obrazloženje visine stope;
- 3) datum od kojeg su kreditne institucije dužne da počnu sa primjenom stope prilikom izračunavanja kontracikličnog bafera, ako je stopa kontracikličnog bafera prvi put određena u visini iznad 0%, ili ako je postojeće stopa povećana, i
- 4) objašnjenje vanrednih okolnosti koje opravdavaju kraći rok početka primjene određene stope, ako je rok iz tačke 3 ovog stava kraći od 12 mjeseci od dana objavljivanja te stope,

(6) Odluka iz stava 5 ovog člana sadrži stopu kontracikličnog bafera i datum početka primjene te stope.

(7) Centralna banka će, pri priznavanju stope kontracikličnog bafera iz člana 145 ovog zakona, kao i pri odlučivanju o visini kontracikličnog bafera, uzeti u obzir preporuke Evropskog odbora za sistemske rizike.

Izračunavanje stopa specifičnog kontracikličnog bafera

Član 147

(1) Kreditna institucija je dužna da izračunava specifičnu stopu kontracikličnog bafera kao ponderisani prosjek stopa kontracikličnog bafera koje se primjenjuju u Crnoj Gori, drugim državama u kojim kreditna institucija ima relevantne kreditne izloženosti ili koje se primjenjuju u skladu sa članom 146 ovog zakona.

(2) Kreditna institucija je dužna da, za izračunavanje ponderisanog prosjeka iz stava 1 ovog člana, na svaku primjenljivu stopu kontracikličnog bafera primijeni svoje ukupne kapitalne zahtjeve za kreditni rizik za relevantne kreditne izloženosti na određenoj teritoriji, podijeljene sa ukupnim kapitalnim zahtjevima za kreditni rizik koji se odnosi na sve relevantne kreditne izloženosti kreditne institucije.

(3) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi odgovarajuću evidenciju primjenljivih stopa kontracikličnog bafera za zemlje u kojima ima relevantne kreditne izloženosti i uspostavi procedure u vezi sa blagovremenim ažuriranjem te evidencije.

(4) Način izračunavanja specifične stope kontracikličnog bafera iz stava 1 ovog člana, relevantne kreditne izloženosti i metode za identifikaciju geografske lokacije relevantnih kreditnih izloženosti, propisuje Centralna banka.

Primjena stope kontracikličnog bafera koja je veća od 2,5%

Član 148

(1) Ako Centralna banka u skladu sa članom 142 stav 2 ovog zakona odredi stopu kontracikličnog bafera koja je veća od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, kreditna institucija je dužna da, prilikom izračunavanja specifične stope kontracikličnog bafera iz člana

147 ovog zakona, za relevantne kreditne izloženosti u Crnoj Gori primjenjuje stopu kontracikličnog bafera koju je odredila Centralna banka.

(2) Ako imenovani organ druge države odredi stopu kontracikličnog bafera veću od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, kreditna institucija iz Crne Gore koja ima relevantne kreditne izloženosti u toj državi dužna je da prilikom izračunavanja specifične stope kontracikličnog bafera iz člana 147 ovog zakona za te izloženosti primjenjuje stopu koju je odredio imenovani organ te države ako je tu stopu priznala Centralna banka u skladu sa članom 145 ovog zakona, odnosno stopu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, ako Centralna banka nije na način utvrđen članom 145 ovog zakona priznala stopu veću od 2,5% koju je utvrdio imenovani organ te države.

(3) Kreditna institucija je dužna da stopu kontracikličnog bafera iz st. 1 i 2 ovog člana primjenjuje prilikom izračunavanja specifične stope kontracikličnog bafera iz člana 147 ovog zakona za namjene izračunavanja dijela konsolidovanog kapitala koji se odnosi na tu kreditnu instituciju.

Početak primjene stope kontracikličnog bafera prilikom izračunavanja specifične stope kontracikličnog bafera

Član 149

(1) U slučaju povećanja stope kontracikličnog bafera za teritoriju Crne Gore, primjena te stope prilikom izračunavanja specifične stope kontracikličnog bafera iz člana 147 ovog zakona počinje od datuma navedenog u obavještenju iz člana 144 stav 2 tačka 5 ovog zakona.

(2) U slučaju povećanja stope kontracikličnog bafera za teritoriju države članice, primjena te stope prilikom izračunavanja specifične stope kontracikličnog bafera iz člana 140 ovog zakona počinje od datuma navedenog u obavještenju iz člana 145 stav 2 tačka 3 ovog zakona.

(3) U slučaju povećanja stope kontracikličnog bafera za teritoriju treće zemlje, primjena te stope se prilikom izračunavanja specifične stope kontracikličnog bafera iz člana 147 ovog zakona počinje po isteku 12 mjeseci nakon što je nadležni organ treće zemlje objavio promjenu stope, bez obzira na to da taj organ zahtijeva od kreditnih institucija koje imaju sjedište u toj trećoj zemlji primjenu promijenjene stope u kraćem periodu.

(4) Datum objavljivanja promjene stope kontracikličnog bafera za teritoriju treće zemlje, u smislu stava 2 ovog člana, je dan kada je nadležni organ treće zemlje objavio promjenu stope u skladu sa popisima te zemlje.

(5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, u slučaju povećanja stope kontracikličnog bafera, ako Centralna banka odredi stopu kontracikličnog bafera za treću zemlju u skladu sa članom 146 st. 1 i 2 ovog zakona ili ako prizna stopu kontracikličnog bafera za treću zemlju u skladu sa članom 145 ovog zakona, ta stopa se primjenjuje prilikom izračunavanja specifične stope kontracikličnog bafera iz člana 147 ovog zakona počev od datuma navedenog u obavještenju iz člana 145 stav 2 tačka 3 ili člana 146 stav 5 ovog zakona.

(6) U slučaju smanjenja stope kontracikličnog bafera, prilikom izračunavanja specifične stope kontracikličnog bafera iz člana 140 ovog zakona ta stopa se primjenjuje od dana objavljivanja odluke o smanjenju stope.

Bafer za strukturni sistemski rizik

Član 150

(1) Centralna banka određuje stopu i način održavanja bafera za strukturni sistemski rizik za sve kreditne institucije ili za jednu ili više podgrupa kreditnih institucija, sa ciljem sprečavanja ili ublažavanja strukturnih sistemskih rizika koji nijesu obuhvaćeni ovim zakonom, propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona i drugim propisima.

(2) Strukturni sistemski rizik, u smislu ovog zakona, je neciklični sistemski ili makroprudencijalni rizik dugoročnog karaktera, odnosno rizik koji proizilazi iz strukture i uređenja finansijskog sistema.

(3) Centralna banka može da odredi stopu bafera za strukturni sistemski rizik iz stava 1 ovog člana samo ako se sistemski rizici ne mogu riješiti primjenom drugih mjera na osnovu ovog zakona, propisa iz člana 134 stav 9 ovog zakona i drugih propisa kojim se uređuju prudencijalni zahtjevi prema kreditnim institucijama.

(4) Pri utvrđivanju postojanja uslova iz stava 3 ovog člana ne uzimaju se u obzir mjere koje se odnose na sistemski rizik utvrđen na nivou države i strožiji prudencijalni zahtjevi za izloženosti koji su potrebni da bi se reagovalo na promjene u intenzitetu mikroprudencijalnih i makroprudencijalnih rizika koji proizilaze iz tržišnih kretanja u Evropskoj uniji i utiču na sve države članice.

Način određivanja stope bafera za strukturni sistemski rizik

Član 151

(1) Centralna banka određuje stopu iz člana 150 stav 3 ovog zakona u visini od najmanje 1% izloženosti u Crnoj Gori ili drugoj državi na koju se primjenjuje bafer za strukturni sistemski rizik.

(2) Bafer iz stava 1 ovog člana primjenjuje se na kreditne institucije, ili na jednu ili više podgrupa tih institucija za koje je nadležna Centralna banka u skladu sa ovim zakonom i utvrđuje se postepenim ili ubrzanim stepenima prilagođavanja od 0,5 procentnih poena, s tim da ta stopa može biti različita za različite podgrupe kreditnih institucija.

(3) Ako na osnovu izloženosti iz država članica Centralna banka odluči da primijeni bafer za strukturni sistemski rizik u visini do 3%, ta stopa bafera mora biti ista za sve države članice.

(4) Centralna banka je dužna da pri određivanju potrebnog bafera za sistemski rizik vodi računa da održavanje bafera, stvaranjem prepreka za funkcionisanje unutrašnjeg tržišta, ne dovede do nesrazmjerno nepovoljnih efekata na cijeli finansijski sistem država članica ili na djelove tog sistema ili na sistem Evropske unije kao cjeline.

(5) Centralna banka je dužna da najmanje svake dvije godine preispituje obavezu održavanja bafera za strukturni sistemski rizik.

Zahtjev za održavanje bafera za strukturni sistemski rizik

Član 152

(1) Kreditna institucija je dužna da održava bafer za sistemski rizik u vidu redovnog kapitala u visini i na način koji odredi Centralna banka.

(2) Kreditna institucija ne smije da koristi redovni osnovni kapital koji održava radi ispunjavanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana za ispunjavanje bilo kojeg zahtjeva iz člana 134 stav 2 ovog

zakona, zahtjeva za održavanje bafera za očuvanje kapitala iz člana 138 ovog zakona, zahtjeva za održavanje kontracikličnog bafera iz člana 141 ovog zakona, kao ni za realizaciju mjera koje je Centralna banka naložila u skladu sa čl. 276, 279, 281 ili 324 ovog zakona.

(3) Na kreditnu instituciju koja ne ispunjava zahtjev iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 166 i 170 ovog zakona, i, ako je primjenljivo, člana 171 ovog zakona, a ako primjena tih odredbi ne dovede do zadovoljavajućeg poboljšanja redovnog osnovnog kapitala kreditne institucije za potrebe relevantnog strukturnog sistemskog rizika, Centralna banka može da naloži dodatne mjere u skladu sa ovim zakonom.

Obavještanje o baferu za strukturni sistemski rizik

Član 153

(1) Ako Centralna banka odredi ili promijeni stopu bafera za strukturni sistemski rizik iz člana 152 stav 1 ovog zakona u visini do ili od 3%, dužna je da obavijesti Evropsku komisiju, Evropski odbor za sistemske rizike, Evropskog bankarskog regulatora, kao i nadležne i imenovane organe relevantnih država članica i trećih zemalja, najkasnije mjesec dana prije objavljivanja odluke u skladu sa članom 154 ovog zakona.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) informaciju o sistemskom ili makroprudencijalnom riziku u Crnoj Gori;
- 2) razloge zbog kojih veličina sistemskog ili makroprudencijalnog rizika ugrožava stabilnost finansijskog sistema u Crnoj Gori, kao opravdanje za stopu bafera za strukturni sistemski rizik;
- 3) obrazloženje razloga zbog kojih Centralna banka smatra da će bafer za strukturni sistemski rizik vjerovatno na efikasan i odgovarajući način uticati na ublažavanje rizika;
- 4) procjenu vjerovatnog pozitivnog ili negativnog uticaja bafera za strukturni sistemski rizik na unutrašnje tržište, zasnovanu na dostupnim informacijama;
- 5) obrazloženje razloga zbog kojih ni jedna od postojećih mjera iz ovog zakona ili Regulative (EU) br. 575/2013, isključujući mjere iz čl. 458 i 459 te regulative, pojedinačno ili zajedno, ne bi bile dovoljne za rješavanje pitanja utvrđenog makroprudencijalnog ili sistemskog rizika, uzimajući u obzir relativnu efikasnost tih mjera;
- 6) visinu bafera za strukturni sistemski rizik koju Centralna banka namjerava da propiše.

(3) Ako Centralna banka određuje ili mijenja stopu bafera za strukturni sistemski rizik za izloženosti u Crnoj Gori i trećim zemljama, veću od 3% ali ne i veću od 5%, postupaće u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana pod uslovom da je prethodno obavijestila Evropsku komisiju i od nje dobila pozitivno mišljenje.

(4) Ako je mišljenje Evropske komisije iz stava 3 ovog člana negativno, Centralna banka je dužna da donese odluku u skladu sa tim mišljenjem ili da navede razloge za neprihvatanje i nepostupanje po tom mišljenju.

Postupanje u slučaju neslaganja država članica sa predloženim baferom za strukturni sistemski rizik

Član 154

(1) Ako se primjena bafera za strukturni sistemski rizik iz člana 153 stav 3 ovog člana odnosi na kreditnu instituciju iz Crne Gore koja je zavisno društvo i čije matično društvo ima sjedište u

državi članici, Centralna banka je dužna da obavijesti nadležne organe te države članice, Evropsku komisiju i Evropski odbor za sistemske rizike.

(2) Ako u roku od mjesec dana od dana obavještanja iz stava 1 ovog člana nadležni organi države članice iskažu neslaganje sa predloženim baferom za strukturni sistemski rizik i ako Evropska komisija i Evropski odbor za sistemske rizike u tom roku izdaju negativne preporuke o predloženoj mjeri, Centralna banka ne smije primijeniti predloženi bafer, ali može tražiti posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(3) Centralna banka će odložiti donošenje odluke o baferu za strukturni sistemski rizik do donošenja odluke Evropskog bankarskog regulatora u postupku posredovanja iz stava 2 ovog člana i u skladu sa tom odlukom donijeti odluku o baferu za strukturni sistemski rizik.

(4) Ako najmanje jedan od organa iz stava 1 ovog člana nije iskazao neslaganje ili dao negativnu preporuku, Centralna banka može da primijeni predloženi bafer za strukturni sistemski rizik.

(5) Centralna banka može da izrazi neslaganje kada je relevantni organ države članice obavijesti o primjeni bafera za strukturni sistemski rizik iz člana 153 stav 3 ovog zakona koji se odnosi na kreditnu instituciju koja je zavisno društvo iz te države članice čije matično društvo ima sjedište u Crnoj Gori.

(6) Ako Centralna banka namjerava da odredi ili promijeni stopu bafera za strukturni sistemski rizik za izloženosti u Crnoj Gori i trećim zemljama koja je veća od 5% ili stopu za izloženosti u državama članicama koja je veća od 3%, dužna je da prethodno obavijesti Evropsku komisiju, Evropski odbor za sistemske rizike, Evropskog bankarskog regulatora, kao i nadležne i imenovane organe relevantnih država članica, a ako se obaveza održavanja ovog bafera primjenjuje i na izloženosti iz trećih zemalja i nadležne organe tih trećih zemalja.

(7) Obavještenje iz stava 6 ovog člana mora da sadrži sve informacije iz člana 153 stav 2 ovog zakona.

(8) Centralna banka može da primijeni stopu iz stava 6 ovog člana nakon što Evropska komisija izvršnim aktom odobri primjenu te stope.

Obavještanje organa trećih zemalja o baferu za strukturni sistemski rizik

Član 155

(1) Ako Centralna banka odredi ili promijeni stopu bafera za strukturni sistemski rizik iz člana 152 stav 1 ovog zakona dužna je da obavijesti nadležne i imenovane organe relevantnih trećih zemalja, najkasnije mjesec dana prije objavljivanja odluke.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) informaciju o sistemskom ili makroprudencijalnom riziku u Crnoj Gori;
- 2) razloge zbog kojih veličina sistemskog ili makroprudencijalnog rizika ugrožava stabilnost finansijskog sistema u Crnoj Gori, kao opravdanje za stopu bafera za strukturni sistemski rizik;
- 3) obrazloženje razloga zbog kojih Centralna banka smatra da će bafer za strukturni sistemski rizik vjerovatno na efikasan i odgovarajući način uticati na ublažavanje rizika;

- 4) procjenu vjerovatnog pozitivnog ili negativnog uticaja bafera za strukturni sistemski rizik na unutrašnje tržište, zasnovanu na dostupnim informacijama;
- 5) obrazloženje razloga zbog kojih ni jedna od postojećih mjera iz ovog zakona, propisa iz člana 134 stav 9 ovog zakona ili drugih propisa, pojedinačno ili zajedno, ne bi bile dovoljne za rješavanje pitanja utvrđenog makroprudencijalnog ili sistemskog rizika, uzimajući u obzir relativnu efikasnost tih mjera;
- 6) visinu bafera za strukturni sistemski rizik koju Centralna banka namjerava da propiše.

Objavljivanje bafera za strukturni sistemski rizik

Član 156

(1) Nakon ispunjenja uslova za primjenu bafera za strukturni sistemski rizik, Centralna banka će odluku o primjeni bafera za strukturni sistemski rizik objaviti u „Službenom listu Crne Gore“ i na svojoj internet stranici, s tim da obavještenje koje se objavljuje na internet stranici mora da sadrži naročito:

- 1) stopu bafera za strukturni sistemski rizik;
- 2) kreditne institucije na koje se bafer za strukturni sistemski rizik primjenjuje;
- 3) obrazloženje za određivanje bafera za strukturni sistemski rizik, osim u slučaju kada bi to obrazloženje moglo da naruši stabilnost finansijskog sistema Crne Gore;
- 4) datum od kojeg su kreditne institucije dužne da primijenjuju bafer za strukturni sistemski rizik, i
- 5) nazive država, ako se na izloženosti u tim državama primjenjuje bafer za strukturni sistemski rizik.

(2) Odluka iz stava 1 ovog člana sadrži stopu bafera za strukturni sistemski rizik, određenje kreditnih institucija na koje se bafer za strukturni sistemski rizik primjenjuje, datum početka primjene i nazive država na koje se bafer za sistemski rizik primjenjuje.

Priznavanje stope bafera za strukturni sistemski rizik

Član 157

(1) Centralna banka može da donese odluku kojom priznaje stopu bafera za strukturni sistemski rizik koju je odredio relevantni organ druge države članice, i u tom slučaju će propisati primjenu te stope bafera na kreditne institucije iz Crne Gore za izloženosti u toj državi članici, i objaviti tu odluku u „Službenom listu Crne Gore“ i na svojoj internet stranici.

(2) O priznavanju stope iz stava 1 ovog člana, Centralna banka će obavijestiti Evropsku komisiju, Evropski odbor za sistemske rizike, Evropskog bankarskog regulatora, kao i relevantni organ države članice koji je odredio stopu bafera za strukturni sistemski rizik koji se priznaje.

(3) Centralna banka je dužna da pri donošenju odluke o priznavanju stope bafera za strukturni sistemski rizik iz stava 1 ovog člana uzme u obzir informacije u vezi sa određivanjem bafera za strukturni sistemski rizik koje je dostavila ta država članica.

(4) Ako odredi stopu bafera za strukturni sistemski rizik, Centralna banka može u skladu sa članom 16 Regulative (EU) br. 1092/2010 podnijeti zahtjev Evropskom odboru za sistemske rizike za izdavanje preporuke jednoj ili više država članica za priznavanje te stope bafera za izloženosti u Crnoj Gori.

Globalne sistemski važne kreditne institucije

Član 158

(1) Centralna banka je imenovani organ ovlašten da na konsolidovanoj osnovi utvrđuje globalne sistemski važne kreditne institucije (u daljem tekstu: GSV kreditne institucije) kojima je izdala dozvolu za rad.

(2) GSV kreditna institucija može biti sistemski važno društvo kod kojeg poremećaj u poslovanju ili prestanak poslovanja mogu dovesti do sistemskog rizika sa globalnim efektima koje je:

- 1) matična kreditna institucija iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 2) matični finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 3) matični mješoviti finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, i
- 4) kreditna institucija koja nije zavisno društvo matične kreditne institucije iz EU, matičnog finansijskog holdinga iz EU ili matičnog mješovitog finansijskog holdinga iz EU.

Metodologija za utvrđivanje GSV kreditnih institucija

Član 159

(1) Metodologija za utvrđivanje GSV kreditnih institucija zasniva se na sljedećim kategorijama koje se sastoje od mjerljivih pokazatelja i kojima se dodjeljuje jednak ponder:

- 1) veličina grupe;
- 2) povezanost grupe sa finansijskim sistemom;
- 3) zamjenjivost usluga ili finansijske infrastrukture koju obezbjeđuje grupa;
- 4) složenost grupe;
- 5) prekogranična aktivnost grupe, uključujući prekograničnu aktivnost između Crne Gore i država članica, kao i između Crne Gore i trećih zemalja.

(2) Primjenom metodologije iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se ukupna ocjena za svaki subjekt iz člana 158 stav 2 ovog zakona koji se ocjenjuje, čime se omogućava utvrđivanje GSV kreditnih institucija i njihovo raspoređivanje u pet potkategorija u skladu sa st. 3 i 4 ovog člana.

(3) Centralna banka utvrđuje najnižu granicu i granice između svake pojedine potkategorije GSV kreditnih institucija na osnovu ukupnih ocjena dobijenih primjenom metodologije iz stava 1 ovog člana.

(4) Granične ocjene između susjednih potkategorija moraju biti jasno definisane i moraju poštovati načelo stalnog linearnog povećanja sistemskog značaja između svake potkategorije, što dovodi do linearnog povećanja zahtjeva za dodatnim redovnim osnovnim kapitalom, sa izuzetkom najviše potkategorije.

(5) Sistemski značaj, u smislu stava 4 ovog člana, je očekivani efekat problema u poslovanju GSV kreditne institucije na globalno finansijsko tržište.

(6) Centralna banka jednom godišnje preispituje utvrđivanje GSV kreditnih institucija i njihovo razvrstavanje u potkategorije, i o tome obavještava GSV kreditne institucije, Evropsku komisiju, Evropski odbor za sistemske rizike i Evropskog bankarskog regulatora, a na svojoj internet stranici objavljuje ažurirani spisak utvrđenih GSV kreditnih institucija kao i potkategorija u koje su svrstane.

Održavanje bafera za GSV kreditne institucije

Član 160

(1) GSV kreditna institucija je dužna da na konsolidovanoj osnovi održava bafer za GSV kreditnu instituciju, koji se sastoji od redovnog osnovnog kapitala, a koji odgovara potkategoriji iz stava 3 ovog člana u koju je ta kreditna institucija raspoređena.

(2) GSV kreditna institucija ne smije da koristi redovni osnovni kapital koji održava radi ispunjavanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana za ispunjavanje bilo kojeg od zahtjeva iz člana 92 Regulative (EU) br. 575/2013, zahtjeva za održavanje bafera za očuvanje kapitala iz člana 138 ovog zakona, zahtjeva za održavanje kontracikličnog bafera iz člana 139 ovog zakona, kao ni za realizaciju mjera koje je Centralna banka naložila u skladu sa čl. 276, 279, 281 ili 324 ovog zakona.

(3) GSV kreditne institucije su dužne da održavaju bafer iz stava 1 ovog člana u visini od:

- 1) 1% ukupnog iznosa izloženosti riziku, za prvu potkategoriju, koja je najniža;
- 2) 1,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, za drugu potkategoriju;
- 3) 2% ukupnog iznosa izloženosti riziku, za treću potkategoriju;
- 4) 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, za četvrtu potkategoriju, i
- 5) 3,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, za petu potkategoriju, koja je najviša.

(4) Ne dovodeći u pitanje rezultate metodologije iz ovog člana, Centralna banka može na osnovu supervizorske procjene:

- 1) da prerasporedi GSV kreditnu instituciju iz niže potkategorije u višu potkategoriju;
- 2) da društvo iz člana 158 stav 2 ovog zakona, čija je ukupna ocjena niža od granične ocjene za najnižu potkategoriju svrsta u tu najnižu ili u višu potkategoriju i na taj način ga odrediti kao GSV kreditnu instituciju, o čemu je dužna da obavijesti Evropskog bankarskog regulatora uz navođenje razloga za donošenje takve odluke.

(5) Centralna banka je dužna da Evropskoj komisiji, Evropskom odboru za sistemske rizike i Evropskom bankarskom regulatoru dostavi nazive GSV kreditnih institucija i potkategorije u koje su one razvrstane, i te informacije javno objavi na svojoj internet stranici.

Ostale sistemski važne kreditne institucije

Član 161

(1) Centralna banka je imenovani organ ovlašćen da na pojedinačnoj, potkonsolidovanoj ili konsolidovanoj osnovi utvrđuje ostale sistemski važne kreditne institucije kojima je izdala dozvolu za rad (u daljem tekstu: OSV kreditne institucije).

(2) OSV kreditna institucija može biti sljedeće sistemski važno društvo, kod kojeg poremećaj u poslovanju ili prestanak poslovanja mogu dovesti do sistemskog rizika u Crnoj Gori:

- 1) kreditna institucija;
- 2) matična kreditna institucija iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 3) matični finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 4) matični mješoviti finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori.

(3) Sistemski važnost se za potrebe utvrđivanja OSV kreditnih institucija procjenjuje na osnovu namanje jednog od sljedećih kriterijuma:

- 1) veličina kreditne institucije;
- 2) značaj kreditne institucije za privredu Evropske unije ili Crne Gore;
- 3) značaj prekogranične aktivnosti kreditne institucije, i
- 4) povezanost kreditne institucije ili grupe sa finansijskim sistemom.

(4) Bliže uslove i način određivanja OSV kreditnih institucija propisuje Centralna banka.

Obavještanje o OSV kreditnih institucijama

Član 162

(1) Centralna banka je dužna da nazive OSV kreditnih institucija dostavi Evropskoj komisiji, Evropskom odboru za sistemske rizike i Evropskom bankarskom regulatoru.

(2) Centralna banka je dužna da jednom godišnje preispituje utvrđivanje OSV kreditnih institucija.

(3) O rezultatima preispitivanja iz stava 2 ovog člana Centralna banka obavještava:

- 1) OSV kreditne institucije i
- 2) Evropsku komisiju, Evropski odbor za sistemske rizike i Evropskog bankarskog regulatora.

(4) Centralna banka je dužna da na svojoj internet stranici objavljuje:

- 1) spisak OSV kreditnih institucija i sve promjene tog spiska koje su rezultat preispitivanja iz stava 2 ovog člana, i
- 2) bitne elemente metodologije za utvrđivanje OSV kreditnih institucija.

Zahtjev za održavanje bafera za OSV kreditne institucije

Član 163

(1) Centralna banka može propisati obavezu održavanja stope bafera za OSV kreditne institucije na konsolidovanoj, potkonsolidovanoj ili pojedinačnoj osnovi, u visini do 2% ukupnog iznosa izloženosti riziku kreditne institucije izračunatog u skladu sa posebnim propisom Centralne banke, koji se sastoji od redovnog osnovnog kapitala.

(2) Prilikom određivanja zahtjeva za održavanje bafera za OSV kreditnu instituciju, Centralna banka mora da vodi računa da bafer za OSV kreditnu instituciju ne smije da stvori prepreke za funkcionisanje unutrašnjeg tržišta i na taj način dovede do nesrazmjerno nepovoljnih uticaja na ukupni finansijski sistem država članica ili na djelove tog sistema, ili na finansijski sistem Evropske unije kao cjeline.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana i člana 150 ovog zakona, kada je OSV kreditna institucija zavisno društvo GSV kreditne institucije ili OSV kreditne institucije koja je matična kreditna institucija iz EU i na koju se primjenjuje bafer za OSV kreditnu instituciju na konsolidovanoj osnovi, bafer koji se primjenjuje na pojedinačnom ili potkonsolidovanom nivou za OSV kreditnu instituciju ne smije da prelazi veću od sljedećih vrijednosti:

- 1) 1% ukupnog iznosa izloženosti riziku, i
- 2) stope bafera za GSV kreditnu instituciju ili stope bafera za OSV kreditnu instituciju koja se primjenjuje na grupu na konsolidovanom nivou.

(4) OSV kreditna institucija je dužna da održava bafer za OSV kreditnu instituciju u visini koju odredi Centralna banka uzimajući u obzir stav 3 ovog člana i član 165 ovog zakona.

(5) OSV kreditna institucija ne smije da koristi redovni osnovni kapital, koji održava radi ispunjavanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana, za ispunjavanje bilo kojeg od zahtjeva iz člana 134 stav 2 ovog zakona, zahtjeva za održavanje bafera za očuvanje kapitala iz člana 138 ovog zakona, zahtjeva za održavanje kontracikličnog bafera iz člana 139 ovog zakona, kao ni za

realizaciju mjera koje Centralna banka naložila u skladu sa čl. 276, 279, 281 ili 324 ovog zakona.

(6) Centralna banka je dužna da najmanje jednom godišnje preispituje zahtjev za održavanje bafera za OSV kreditnu instituciju, i o rezultatima preispitivanja obavještava OSV kreditne institucije.

Obavještavanje o baferu za OSV kreditne institucije

Član 164

(1) Centralna banka je dužna da obavijesti Evropsku komisiju, Evropski odbor za sistemske rizike, Evropskog bankarskog regulatora i nadležne i imenovane organe relevantnih država članica:

- 1) o svakom određivanju ili promjeni bafera iz člana 163 stav 1 ovog zakona, i to mjesec dana prije objavljivanja te odluke;
- 2) nazivima OSV kreditnih institucija;
- 3) o rezultatu preispitivanja iz člana 163 stav 6 ovog člana.

(2) Obavještenje iz stava 1 tačka 1 ovog člana sadrži detaljno razrađene:

- 1) obrazloženje razloga zbog kojih Centralna banka smatra da će predloženi bafer za OSV kreditnu instituciju vjerovatno biti srazmjeran i efikasan za ublažavanje rizika;
- 2) procjenu vjerovatnog pozitivnog ili negativnog uticaja bafera za OSV kreditnu instituciju na unutrašnje tržište, zasnovanu na raspoloživim informacijama;
- 3) visinu stope bafera za OSV kreditnu instituciju koju Centralna banka namjerava da odredi.

(3) Centralna banka na svojoj internet stranici objavljuje stope bafera za OSI kreditne institucije.

Međuodnos bafera za strukturni sistemski rizik, GSV i OSV kreditne institucije i kombinovani bafer

Član 165

(1) Kada grupa na konsolidovanoj osnovi podliježe obavezi održavanja bafera za GSV kreditnu instituciju i bafera za OSV kreditnu instituciju, odnosno podliježe obavezi održavanja bafera za GSV kreditnu instituciju, bafera za OSV kreditnu instituciju i bafera za strukturni sistemski rizik, ta grupa na konsolidovanoj osnovi mora da održava bafer koji je veći.

(2) Kada kreditna institucija, na pojedinačnoj ili potkonsolidovanoj osnovi, podliježe zahtjevu za bafer za OSV kreditnu instituciju i zahtjevu za bafer za strukturni sistemski rizik, primjenjuje se bafer koji je veći.

(3) Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, ako se bafer za strukturni sistemski rizik primjenjuje na sve izloženosti u Crnoj Gori radi rješavanja pitanja makropudencionog rizika u Crnoj Gori, ali se ne primjenjuje na izloženosti van Crne Gore, taj bafer za strukturni sistemski rizik dodaje se baferu za OSV kreditnu instituciju odnosno baferu za GSV kreditnu instituciju koji se primjenjuje u skladu sa čl. 158 do 164 ovog zakona.

(4) Kada se primjenjuju st. 1 i 2 ovog člana i kada je kreditna institucija dio grupe ili podgrupe kojoj pripada GSV kreditna institucija ili OSV kreditna institucija, kreditna institucija je dužna da na pojedinačnoj osnovi ispunjava zahtjev za kombinovani bafer koji je najmanje jednak zbiru sljedećih bafera koji se mogu primijeniti na tu kreditnu instituciju na pojedinačnoj osnovi:

- 1) bafera za očuvanje kapitala;
- 2) kontracikličkog bafera, i
- 3) bafera za OSV kreditnu instituciju ili bafera za strukturni sistemski rizik, zavisno od toga koji je veći.

(5) Kada se primjenjuje stav 3 ovog člana i ako je kreditna institucija dio grupe ili podgrupe kojoj pripada GSV kreditna institucija ili OSV kreditna institucija, kreditna institucija je dužna da na pojedinačnoj osnovi ispunjava zahtjev za kombinovani bafer koji je najmanje jednak zbiru sljedećih bafera koji se mogu primijeniti na tu kreditnu instituciju na pojedinačnoj osnovi:

- 1) bafera za očuvanje kapitala;
- 2) kontracikličkog bafera;
- 3) bafera za OSV kreditne institucije, i
- 4) bafera za strukturni sistemski rizik.

(6) Kreditna institucija koja nije dio grupe ili podgrupe kojoj pripada GSV kreditna institucija ili OSV kreditna institucija i kreditna institucija koja je na pojedinačnoj osnovi utvrđena kao OSV kreditna institucija, dužna je da na pojedinačnoj osnovi ispunjava zahtjev za kombinovani bafer koji je najmanje jednak zbiru sljedećih bafera koji se mogu primijeniti na tu kreditnu instituciju na pojedinačnoj osnovi:

- 1) bafera za očuvanje kapitala;
- 2) kontracikličnog bafera, i
- 3) bafera za OSV kreditne institucije i bafera za strukturni sistemski rizik, zavisno od toga koji je veći.

(7) Izuzetno od stava 6 ovog člana, ako se bafer za strukturni sistemski rizik primjenjuje na sve izloženosti u Crnoj Gori radi rješavanja pitanja makroprudencijalnog rizika u Crnoj Gori, ali se ne primjenjuje na izloženosti van Crne Gore, kreditna institucija iz stava 6 ovog člana dužna je da na pojedinačnoj osnovi ispunjava zahtjev za kombinovani bafer koji je najmanje jednak zbiru sljedećih bafera koji se mogu primijeniti na tu kreditnu instituciju na pojedinačnoj osnovi:

- 1) bafera za očuvanje kapitala;
- 2) kontracikličnog bafera;
- 3) bafera za OSV kreditne institucije, i
- 4) bafera za strukturni sistemski rizik.

(8) Kreditna institucija ne smije da koristi isti redovni osnovni kapital za održavanje bafera za GSV kreditne institucije, bafera za OSV kreditne institucije i bafera za strukturni sistemski rizik.

Raspodjela u vezi sa redovnim osnovnim kapitalom

Član 166

(1) Kreditna institucija koja ispunjava zahtjev za kombinovani bafer ne smije da vrši raspodjelu dobiti u vezi sa redovnim osnovnim kapitalom ako bi ta raspodjela dovela do smanjenja redovnog osnovnog kapitala ispod nivoa potrebnog za ispunjavanje zahtjeva za kombinovani bafer.

(2) Raspodjelom u vezi sa redovnim osnovnim kapitalom, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se:

- 1) isplata dividendi u gotovini;
- 2) raspodjela potpuno ili djelimično plaćenih bonus akcija ili drugih instrumenata kapitala koji se uključuju u redovni osnovni kapital kreditne institucije;

- 3) otkup ili kupovina sopstvenih akcija ili drugih instrumenata kapitala kreditne institucije koji se uključuju u redovni osnovni kapital kreditne institucije
- 4) otplatu iznosa uplaćenih u vezi sa instrumentima kapitala koji se uključuju u redovni osnovni kapital kreditne institucije
- 5) raspodjelu na teret računa emisione premije, neraspoređene dobiti iz prethodnih godina, akumulirane ostale neraspoređene dobiti i ostalih rezervi.

Ograničenja raspodjele

Član 167

(1) Kreditna institucija koja ne ispunjava zahtjev za kombinovani bafer dužna je da izračuna maksimalni iznos za raspodjelu i o tome odmah obavijesti Centralnu banku.

(2) Kreditna institucija iz stava 1 ovog člana ne smije prije izračunavanja maksimalnog iznosa za raspodjelu da preduzima bilo koju od sljedećih aktivnosti:

- 1) raspodjelu u vezi sa redovnim osnovnim kapitalom iz člana 166 stav 2 ovog zakona;
- 2) stvaranje obaveze isplate varijabilnih primanja ili diskrecionih penzijskih pogodnosti ili isplatu varijabilnog primanja ako je obaveza plaćanja nastala u trenutku kada kreditna institucija nije ispunjavala zahtjev za kombinovani bafer, i
- 3) vršenje plaćanja po instrumentima dodatnog osnovnog kapitala.

(3) Kreditna institucija koja ne ispunjava utvrđeni zahtjev za kombinovani bafer ne može preduzimanjem aktivnosti iz stava 2 ovog člana vršiti raspodjele iznosa koje su veće od maksimalnog iznosa za raspodjelu izračunatog u skladu sa propisom iz stava 4 ovog člana.

(4) Način izračunavanja maksimalnog iznosa za raspodjelu i zahtjevi za obavještanje iz stava 1 ovog člana propisuje Centralna banka.

Plaćanja koja podliježu ograničenjima raspodjela

Član 168

Ograničenja propisana čl. 166 i 167 ovog zakona primjenjuju se samo na plaćanja koja dovode do smanjenja redovnog osnovnog kapitala ili smanjenja dobiti i ako privremeno obustavljanje ili neizvršavanje plaćanja ne dovode do nastanka statusa neispunjavanja obaveza ili sticanja uslova za pokretanje postupka u slučaju insolventnosti koji se sprovodi u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj kreditnih institucija.

Raspodjele u slučaju neispunjavanja zahtjeva za kombinovani bafer

Član 169

(1) Kreditna institucija koja ne ispunjava zahtjev za kombinovani bafer, a namjerava da izvrši raspodjelu neke od svojih raspoloživih dobiti ili da preduzme neku od aktivnosti iz člana 167 stav 2 ovog zakona, dužna je da o tome obavijesti Centralnu banku i dostavi sljedeće informacije:

- 1) iznos kapitala koji kreditna institucija održava, podijeljen na:
  - redovni osnovni kapital,
  - dodatni osnovni kapital, i
  - dopunski kapital;
- 2) iznos dobiti za tekuću godinu ostvarene tokom i na kraju poslovne godine;
- 3) iznos maksimalnog iznosa za raspodjelu, izračunat u skladu sa članom 167 st. 1 i 4 ovog zakona;

4) iznos raspoložive dobiti koju namjerava da rasporedi na sljedeće stavke:

- isplatu dividendi,
- otkup akcija,
- plaćanja po instrumentima dodatnog osnovnog kapitala,
- isplatu varijabilnih primanja ili diskrecionih penzijskih pogodnosti, stvaranjem nove obaveze plaćanja ili plaćanjem u skladu sa obavezom koja je nastala u vrijeme kada kreditna institucija nije ispunjavala zahtjev za kombinovani bafer.

(2) Kreditna institucija je dužna da uspostavi i održava sisteme kojim se obezbjeđuje tačan izračun iznosa dobiti koji je raspoloživ za raspodjelu i maksimalnog iznosa za raspodjelu, kao i da na zahtjev Centralne banke dokaže tačnost tih izračuna.

Plan za očuvanje kapitala

Član 170

(1) Kreditna institucija koja ne ispunjava zahtjev za kombinovani bafer dužna je da izradi plan za očuvanje kapitala i dostavi ga Centralnoj banci najkasnije u roku od pet radnih dana od dana kada ustanovi da neće uspjeti da ispuni taj zahtjev.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, na osnovu procjene pojedinačne situacije u kreditnoj instituciji, a uzimajući u obzir obim i složenost poslova koje ta kreditna institucija obavlja, Centralna banka može da izda odobrenje za produženje roka iz stava 1 ovog člana do najduže 10 dana.

(3) Plan za očuvanje kapitala mora da sadrži:

- 1) procjene prihoda i rashoda kao i projekciju iskaza o finansijskoj poziciji;
- 2) mjere za povećanje stopa kapitala kreditne institucije;
- 3) plan i vremenski okvir za povećanje regulatornog kapitala koji ima za cilj potpuno ispunjavanje zahtjeva za kombinovani bafer, i
- 4) druge podatke koje Centralna banka smatra potrebnim za sprovođenje procjene iz stava 4 ovog člana.

(4) Centralna banka razmatra plan kreditne institucije za očuvanje kapitala i odobrava ga samo ako ocijeni da je izvjesno da će se sprovođenjem plana očuvati ili prikupiti dovoljno dodatnog kapitala koji bi toj kreditnoj instituciji omogućio ispunjavanje zahtjeva za kombinovani bafer u roku koji Centralna banka smatra primjerenim.

(5) Ako ne odobri plan za očuvanje kapitala u skladu sa stavom 4 ovog člana, Centralna banka može da tražiti reviziju plana za očuvanje kapitala ili:

- 1) da zahtijeva od kreditne institucije da u određenom roku poveća regulatorni kapital do određenog nivoa i/ili
- 2) na osnovu ovlašćenja iz člana 276 ovog zakona, naloži strožija ograničenja raspodjele od onih koja se zahtijevaju čl. 166 do 169 ovog zakona.

(6) Kreditna institucija koja namjerava da preduzme druge mjere za povećanje stopa kapitala, odnosno promijeni vremenski okvir za povećanje regulatornog kapitala iz odobrenog plana za očuvanje kapitala, dužna je da o tome obavijesti Centralnu banku i dostavi izmijenjeni plan za očuvanje kapitala koji Centralna banka procjenjuje i odobrava u skladu sa stavom 4 ovog člana.

Mjere za očuvanje kapitala ako zahtjev za kombinovani bafer nije ispunjen na konsolidovanoj osnovi

Član 171

(1) Matična kreditna institucija u Crnoj Gori i matična kreditna institucija u EU sa sjedištem u Crnoj Gori, koje na pojedinačnoj osnovi ispunjavaju zahtjev za kombinovani bafer a na konsolidovanoj osnovi ne ispunjavaju zahtjev za kombinovani bafer koji se odnosi na grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori na konsolidovanoj osnovi, dužne su da na odgovarajući način primijene:

- 1) na pojedinačnoj osnovi – čl. 166 do 169 ovog zakona, i
- 2) na konsolidovanoj osnovi za grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori - član 169 ovog zakona.

(2) Matična kreditna institucija u Crnoj Gori i matična kreditna institucija u EU sa sjedištem u Crnoj Gori koje ne ispunjavaju zahtjev za kombinovani bafer koji se može primijeniti na njih na pojedinačnoj osnovi, kao ni takav zahtjev na konsolidovanoj osnovi koji se odnosi na grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori, dužne su da primjenjuju:

- 1) čl. 166 do 169 ovog zakona pri čemu se kao maksimalni iznos za raspodjelu uzima manji od sljedećih iznosa:
  - iznos koji je izračunat u skladu sa članom 167 ovog zakona, ili
  - iznos koji je izračunat u skladu sa stavom 1 tačka 1 ovog člana;
- 2) član 169 ovog zakona, na odgovarajući način, na konsolidovanoj osnovi za grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori.

(3) Izuzetno od člana 169 ovog zakona, član grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori koja na pojedinačnoj osnovi ne ispunjava zahtjev za kombinovani bafer nije dužan da izradi plan za očuvanje kapitala u slučaju iz st. 1 i 2 ovog člana, već je matična kreditna institucija u Crnoj Gori i matična kreditna institucija u EU sa sjedištem u Crnoj Gori dužna da izradi plan za očuvanje kapitala iz stava 1 tačka 2 i stava 2 tačka 2 ovog člana, koji minimalno sadrži i planove za očuvanje kapitala društava članova grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori koji na pojedinačnoj osnovi ne ispunjavaju zahtjev za kombinovani bafer.

(4) Obaveze koje matična kreditna institucija u Crnoj Gori i matična kreditna institucija u EU sa sjedištem u Crnoj Gori moraju da ispunjavaju u skladu sa ovim članom, kao i zahtjevi iz čl. 166 do 170 ovog zakona propisuje Centralna banka.

VI. OGRANIČENJA I ZABRANE

Ograničenja izloženosti

Član 172

(1) Izloženost, u smislu ovog zakona, predstavlja svaku stavku aktive ili vanbilansnu stavku kreditne institucije koja se, u skladu sa propisom Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija, ponderišu odgovarajućim ponderom rizika pri primjeni standardizovanog pristupa za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za kreditnim rizikom, bez primjene pondera rizika ili stepena rizika.

(2) Izloženost kreditne institucije prema jednom licu ili grupi povezanih lica smatra se velikom izloženošću ako je njena vrijednost jednaka ili prelazi 10 % osnovnog kapitala kreditne institucije.

(3) Izloženost kreditne institucije prema jednom licu ili grupi povezanih lica, nakon primjene efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika izračunatih u skladu sa propisom Centralne banke iz stava 5 ovog člana, ne smije da prelazi 25% osnovnog kapitala kreditne institucije.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, najveći iznos izloženosti kreditne institucije prema drugim kreditnim institucijama utvrđuje se propisom iz stava 6 ovog člana.

(5) Kreditna institucija je dužna da uspostavi adekvatne administrativne i računovodstvene postupke i odgovarajuće mehanizme interne kontrole za potrebe utvrđivanja, upravljanja, praćenja, izvještavanja i evidentiranja velikih izloženosti i njihovih naknadnih promjena u skladu sa propisom iz stava 6 ovog člana.

(6) Način izračunavanja velikih izloženosti kreditnih institucija, kriterijumi za utvrđivanje povezanosti, tehnike ublažavanja kreditnog rizika, najveći iznos izloženosti iz stava 3 ovog člana i izvještavanje o veliki izloženostima, propisuje Centralna banka.

Poslovanje sa licima povezanim sa kreditnom institucijom

Član 173

(1) Kada kreditna institucija pruža ili koristi usluge lica povezanih sa kreditnom institucijom, ne smije tim licima pružati usluge po uslovima koji su povoljniji od uslova po kojima te usluge pruža drugim licima, niti smije koristiti usluge lica povezanih sa kreditnom institucijom po uslovima koji su nepovoljniji od uslova po kojima bi druga lica pružala te usluge kreditnoj instituciji.

(2) Licima povezanim sa kreditnom institucijom, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) akcionari kreditne institucije koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili akcijama kreditne institucije sa pravom glasa;
- 2) članovi nadzornog ili upravnog odbora i prokuristi kreditne institucije;
- 3) lica odgovorna za rad kontrolnih funkcija, ovlašćeno lice za sprječavanje pranja novca, lice odgovorno za poslovanje sa pravnim licima, lice odgovorno za rad sa stanovništvom;
- 4) druga lica koja sa kreditnom institucijom imaju ugovor o radu čije odredbe ukazuju na značajan uticaj tih lica na poslovanje kreditne institucije, odnosno sadrži odredbe kojim se određuje nagrada za rad tih lica po posebnim kriterijumima koji se razlikuju od uslova za lica koja imaju zaključene standardne ugovore o radu, a koja nijesu lica iz tačke 1, 2 i 3 ovog stava;
- 5) pravno lice u kojem kreditna institucija, član nadzornog ili upravnog odbora ili prokurista kreditne institucije imaju značajno učešće;
- 6) pravno lice čiji je član organa upravljanja istovremeno i član nadzornog ili upravnog odbora ili prokurista kreditne institucije;
- 7) pravno lice čiji član organa upravljanja ima 10% ili više akcija kreditne institucije sa pravom glasa;
- 8) član organa upravljanja društva koje je, direktno ili indirektno, matično ili zavisno društvo kreditne institucije;
- 9) lice koje djeluje za račun lica iz tač. 1 do 7 ovog stava u vezi sa poslovima iz kojih bi nastala ili bi se povećala izloženost kreditne institucije;
- 10) lice koje sa licem iz stava 1 tač. 1 do 8 ovog člana predstavlja povezano lice;
- 11) član uže porodice fizičkih lica iz stava 1 tač. 1 do 8 ovog člana.

(3) Članom uže porodice jednog lica smatra se:

- 1) bračni drug ili lice sa kojim to lice živi u zajednici koja je po zakonu izjednačena sa bračnom zajednicom;
- 2) djeca i usvojena djeca tog lica i lica iz tačke 1 ovog stava;
- 3) lice koje nema punu poslovnu sposobnost i koje je pod starateljstvom tog lica.

(4) Poslovanje sa licima povezanim sa kreditnom institucijom propisuje Centralna banka.

Odobrenje Centralne banke za pojedina ulaganja

Član 174

(1) Kreditna institucija ne smije bez odobrenja Centralne banke da osnuje pravno lice ili zaključi pravni posao na osnovu kojeg, odmah ili postepeno, direktno ili indirektno, stiče:

- 1) većinsko učešće u kapitalu ili većinsko pravo odlučivanja u drugom pravnom licu, ili
- 2) 20% i više učešća u kapitalu drugog pravnog lica, ako je to učešće veće od 10% priznatog kapitala kreditne institucije.

(2) Indirektnim učešćem iz stava 1 ovog člana smatra se učešće posredstvom zavisnog društva (direktnog sticaoca).

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kreditna institucija nije dužna da pribavi odobrenje Centralne banke za zaključenje pravnog posla kojim stiče akcije ili udjele u drugim pravnim licima, ako namjerava da ih drži u knjizi trgovanja.

(4) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana prilažu se:

- 1) detaljan opis pravnog posla na koji se zahtjev odnosi;
- 2) opis radnji koje je podnosilac zahtjeva već preduzeo u vezi sa pravnim poslom na koji se zahtjev odnosi;
- 3) opis uticaja sticanja učešća u kapitalu ili glasačkim pravima na poslovanje podnosioca zahtjeva, i
- 4) poslovni plan sa projekcijama finansijskih izvještaja za naredne tri godine - za društvo koje se osniva, odnosno posljednje finansijske izvještaje - za društvo u kojem se stiče učešće na osnovu drugog pravnog posla.

(5) Kreditna institucija je dužna da obavijesti Centralnu banku o svakoj promjeni djelatnosti pravnog lica u kojem ima većinsko učešće u kapitalu ili glasačkim pravima prije upisa te djelatnosti u odgovarajući registar.

Ograničenje ulaganja u lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću

Član 175

(1) Kreditna institucija ne smije imati kvalifikovano učešće u pravnom licu koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću čiji je iznos veći od 15% priznatog kapitala kreditne institucije.

(2) Kreditna institucija ne smije imati ukupno kvalifikovano učešće u svim pravnim licima iz stava 1 ovog člana koje je veće od 60%.

(3) Licima iz stava 1 ovog člana smatraju se privredna društva koja nijesu subjekti finansijskog sektora, osim privrednih društava koja nijesu subjekti finansijskog sektora ali obavljaju poslove za koje Centralna banka ocijeni da predstavljaju:

- 1) direktni produžetak bankarskih usluga;

- 2) pomoćne usluge;
- 3) poslove lizinga, faktoringa, upravljanja investicionim fondovima, upravljanja uslugama obrade podataka i druge slične poslove.

(4) Subjekti finansijskog sektora iz stava 3 ovog člana su:

- 1) institucija;
- 2) finansijska institucija;
- 3) društvo za pomoćne usluge uključeno u konsolidovani finansijski položaj institucije;
- 4) društvo za osiguranje;
- 5) društvo za osiguranje iz treće zemlje;
- 6) društvo za reosiguranje;
- 7) društvo za reosiguranje iz treće zemlje;
- 8) holding osiguravača, pod kojim se podrazumijeva matično društvo koje nije mješoviti finansijski holding i čija je glavna djelatnost sticanje i učestvovanje u zavisnim društvima, koja su isključivo ili pretežno društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, ili društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje iz treće zemlje, pri čemu je barem jedno od tih zavisnih društava društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje;
- 9) društvo za osiguranje na koje se, zbog njegove veličine, ne primjenjuju propisi kojima se uređuje poslovanje društava za osiguranje;
- 10) društvo iz treće zemlje čija je osnovna djelatnost uporediva sa djelatnošću nekog od subjekata iz al.1-9 ove tačke.

(5) U obračun iznosa učešća iz st. 1 i 2 ne uključuju se akcije i udjeli:

- 1) koje kreditna institucija privremeno drži radi finansijske pomoći u cilju reorganizacije i spašavanja tog subjekta;
- 2) proizašle iz pružanja usluge sprovođenja ponude, odnosno prodaje, finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa koja se drži najviše pet radnih dana;
- 3) akcije ili udjeli koji se drže u ime kreditne institucije, a za račun drugih lica;
- 4) akcije i udjeli koji ne predstavljaju trajnu finansijsku imovinu.

Ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva

Član 176

(1) Ukupna ulaganja kreditne institucije u nepokretnosti i osnovna sredstva ne smiju prelaziti nivo kojim se obezbjeđuje potrebna tehnička osposobljenost kreditne institucije za obavljanje poslova.

(2) Minimalne standarde za ulaganja kreditnih institucija u nepokretnosti i osnovna sredstva propisuje Centralna banka.

Kupovina elemenata regulatornog kapitala kreditne institucije

Član 177

Kupovina akcija i drugih elemenata regulatornog kapitala kreditne institucije, sredstvima koja su direktno ili indirektno pribavljena iz kredita ili drugog pravnog posla zaključenog sa tom kreditnom institucijom, ništav je pravni posao.

Sticanje elemenata regulatornog kapitala kreditne institucije

Član 178

(1) Ukupni iznos sopstvenih akcija i drugih elemenata regulatornog kapitala kreditne institucije, stečenih od strane te kreditne institucije, ne smije da prelazi 5% regulatornog kapitala kreditne institucije.

(2) Kreditna institucija je dužna da stečene sopstvene akcije otuđi u roku od šest mjeseci od dana sticanja.

(3) Ukoliko u roku iz stava 2 ovog člana kreditna institucija ne otuđi stečene sopstvene akcije, dužna je da te akcije poništi.

Zabrana uzimanja u zalogu sopstvenih akcija

Član 179

Kreditna institucija ne smije uzimati u zalogu sopstvene akcije ni druge elemente regulatornog kapitala te kreditne institucije.

Zabrana isplate dobiti

Član 180

(1) Kreditna institucija ne smije da isplaćuje akontaciju dobiti ili dividende, dobit ili dividendu, ili da vrši isplate po osnovu učešća upravnog odbora, nadzornog odbora i zaposlenih u dobiti društva, ako:

- 1) je regulatorni kapital kreditne institucije manji od inicijalnog kapitala iz člana 18 ovog zakona;
- 2) kreditna institucija na vrijeme ne podmiruje svoje dospjele obaveze ili ako kreditna institucija zbog isplaćivanja dobiti ne bi mogla da izmiruje dospjele obaveze;
- 3) je Centralna banka naložila kreditnoj instituciji da otkloni slabosti i propuste vezane za iskazivanje aktivnih i pasivnih bilansnih i vanbilansnih stavki, a čije bi tačno iskazivanje uticalo na iskazani poslovni rezultat u iskazu o ukupnom rezultatu kreditne institucije;
- 4) Centralna banka rješenjem naloži takvu mjeru zbog propusta u upravljanju rizicima kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

(2) Zabrane iz stava 1 ovog člana traju:

- 1) u slučaju iz stava 1 tačka 1 ovog člana, do dostizanja propisane visine kapitala;
- 2) u slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, do otklanjanja poremećaja u likvidnosti kreditne institucije;
- 3) u slučaju iz stava 1 tačka 3 ovog člana, do otklanjanja propusta u iskazivanju bilansnih i vanbilansnih stavki, osim ako nakon pravilnog iskazivanja nastupi razlog za zabranu iz st.1 tač 1 i 2 ovog člana, i
- 4) u slučaju iz stava 1 tačka 4 ovog člana, do isteka rokova za realizaciju ili realizacije mjera naloženih rješenjem Centralne banke.

Isplata varijabilnih primanja

Član 181

Kreditna institucija koja ugovori isplatu varijabilnih primanja suprotno odredbama ovog zakona ili odredbama propisa iz člana 124 stav 5 ovog zakona, ne smije da isplaćuje tako ugovorena varijabilna primanja, a na taj način ugovorene odredbe su ništave.

VII. SPORAZUMI O FINANSIJSKOJ PODRŠCI U OKVIRU GRUPE

1. Sporazumi članova grupe iz Evropske unije

Učesnici u sporazumu o finansijskoj podršci u okviru grupe

Član 182

(1) Matična kreditna institucija u Crnoj Gori, matična kreditna institucija iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, matični finansijski holding u Crnoj Gori, matični finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, matični mješoviti finansijski holding u Crnoj Gori, matični finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, matični mješoviti holding u Crnoj Gori, matični mješoviti holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori kao i njihovo zavisno društvo koje je kreditna institucija, investiciono društvo ili finansijska institucija u drugim državama članicama koje je uključeno u superviziju na konsolidovanoj osnovi koju vrši Centralna banka u skladu sa ovim zakonom, mogu zaključiti sporazum o finansijskoj podršci u okviru grupe u Crnoj Gori, na osnovu kojeg potpisnice obezbjeđuju finansijsku podršku bilo kojoj drugoj potpisnici ovog sporazuma koja ispunjava uslove za primjenu mjera rane intervencije iz člana 288 ovog zakona.

(2) Kreditna institucija može, u cilju obezbjeđivanja međusobne finansijske podrške kada jedna ili više potpisnica ispune uslove za ranu intervenciju iz člana 288 ovog zakona, da zaključi sporazum o finansijskoj podršci grupe kreditnih institucija iz EU sa sljedećim društvima:

- 1) matičnom kreditnom institucijom iz EU sa sjedištem van Crne Gore;
- 2) matičnim finansijskim holdingom iz EU sa sjedištem van Crne Gore;
- 3) matičnim mješovitim finansijskim holdingom iz EU sa sjedištem van Crne Gore;
- 4) matičnim mješovitim holdingom iz EU sa sjedištem van Crne Gore;
- 5) zavisnim društvom društava iz tač. 1 do 4 ovog stava sa sjedištem van Crne Gore, koje je kreditna institucija, investiciono društvo ili finansijska institucija.

(3) Društva iz st. 1 i 2 ovog člana mogu zaključiti sporazum o finansijskoj podršci grupe samo ako u vrijeme njegovog predlaganja ili zaključivanja prema potpisnicima sporazuma nijesu preduzete mjere rane intervencije.

(4) Odredbe ovog zakona kojim se uređuje finansijska podrška u okviru grupe ne odnose se na ostale ugovore o finansiranju u okviru grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori, ili grupe kreditnih institucija u EU, kod kojih ni jedna od njegovih potpisnica u trenutku zaključenja nije bila u fazi rane intervencije, a koji nijesu zaključeni sa ciljem obezbjeđivanja međusobne finansijske podrške kada jedna ili više potpisnica ispune uslove za ranu intervenciju iz člana 288 ovog zakona.

(5) Zaključivanje sporazuma iz st. 1 ili 2 ovog člana ne predstavlja uslov za kreditnu instituciju da pruža finansijsku podršku drugom članu grupe koji ima finansijske poteškoće, ako:

- 1) je o tome u pojedinačnom slučaju kreditna institucija sama donijela odluku;
- 2) je davanje takve finansijske podrške u skladu sa politikom grupe, i
- 3) to ne predstavlja rizik za cijelu grupu.

(6) Zaključivanje sporazuma iz st. 1 ili 2 ovog člana ne predstavlja uslov za kreditnu instituciju koja je član grupe iz Crne Gore ili grupe iz EU za poslovanje na teritoriji Crne Gore.

Predmet uređivanja sporazuma o finansijskoj podršci u okviru grupe

Član 183

(1) Sporazumom iz člana 182 st.1 ili 2 ovog zakona može se obezbijediti finansijska podrška:

- 1) matičnog društva zavisnom društvu;
- 2) zavisnog društva matičnom društvu;
- 3) zavisnog društva drugom zavisnom društvu iz iste grupe, ili
- 4) u okviru članova grupe, na bilo koji drugi način koji nije obuhvaćen tač. 1, 2 i 3 ovog stava.

(2) Pružalac finansijske podrške može kroz jednu ili više transakcija dati podršku u vidu kredita ili zajma, izdavanjem garancije ili davanjem jemstva, zasnivanjem založnog prava ili prenosom prava vlasništva nad imovinom radi obezbjeđenja, ili kombinacijom ovih instrumenata.

(3) Oblici finansijske podrške iz stava 2 ovog člana odnose se na pravne poslove između potpisnica sporazuma o finansijskoj podršci grupe kao i na pravne poslove sa trećim licima.

(4) Sporazumom o finansijskoj podršci grupe pružalac finansijske podrške može da zahtijeva od korisnika podrške da se obaveže na davanje finansijske podrške tom pružaocu podrške.

(5) U sporazumu o finansijskoj podršci grupe potpisnice sporazuma su dužne da ugovore način obračuna kamate i drugih naknada, za svaku transakciju izvršenu u skladu sa sporazumom, pri čemu se visina kamate i drugih naknada mora odrediti u vrijeme pružanja finansijske podrške.

(6) Pri zaključivanju sporazuma finansijskoj podršci grupe i definisanju obračuna kamata i drugih naknada potpisnice sporazuma su dužne da vode računa o sljedećem:

- 1) da je zaključen sporazum izraz njihove slobodne volje;
- 2) da svaka potpisnica sporazuma djeluje u svom najboljem interesu, pri čemu se u obzir mogu uzeti sve neposredne ili posredne koristi koje potpisnica sporazuma može steći kao posljedicu davanja finansijske podrške;
- 3) da svaki korisnik finansijske podrške mora svakom davaocu finansijske podrške pružiti sve relevantne informacije prije određivanja kamata i drugih naknada za pružanje finansijske podrške i prije donošenja odluke o pružanju finansijske podrške;
- 4) da pri određivanju kamata i drugih naknada za pružanje finansijske podrške pružalac podrške može uzeti u obzir informacije kojima raspolaže zbog činjenice da je član iste grupe kao i korisnik finansijske podrške, a koje nisu javno dostupne, i
- 5) da način obračuna kamata i drugih naknada za pružanje finansijske podrške ne mora da uzima u obzir očekivani privremeni učinak na cijene na tržištu, koji proizilazi iz događaja koji ne proizilaze iz poslovanja grupe.

(7) Obavezu iz sporazuma o finansijskoj podršci grupe može ispuniti samo potpisnik sporazuma, i to samo prema drugom potpisniku tog sporazuma.

Provjera predloženog sporazuma kada je Centralna banka nadležni organ za konsolidaciju

Član 184

(1) Matična kreditna institucija iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori i kreditna institucija iz člana 310 stav 2 ovog zakona je dužna da Centralnoj banci, kao organu nadležnom za konsolidaciju, podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za zaključivanje sporazuma o finansijskoj podršci grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori (u daljem tekstu: sporazum o podršci u Crnoj Gori) i uz zahtjev priloži predlog teksta sporazuma sa nazivima članova grupe koji namjeravaju da budu potpisnici sporazuma.

(2) Centralna banka bez odlaganja proslijeđuje zahtjev iz stava 1 ovog člana nadležnom organu druge države članice u kojoj je sjedište zavisnog društva koje namjerava da bude potpisnik sporazuma o podršci.

(3) Centralna banka i nadležni organi drugih država članica, u kojima je sjedište zavisnih društava koja namjeravaju da budu potpisnici sporazuma o podršci u Crnoj Gori, će saradivati radi donošenja zajedničke odluke o ispunjenosti uslova za zaključivanje sporazuma o podršci iz člana 189 stav 1 ovog zakona, uzimajući u obzir mogući uticaj sprovođenja tog sporazuma u svakoj od država članica u kojima se nalazi sjedište bilo kojeg člana grupe iz Crne Gore, uključujući i njegove fiskalne efekte.

(4) Zajednička odluka iz stava 3 ovog člana mora biti donijeta u roku od četiri mjeseca od dana kada je Centralna banka primila zahtjev iz stava 1 ovog člana, mora biti sačinjena u pisanoj formi i obrazložena i dostavlja se podnosiocu zahtjeva.

(5) Centralna banka na osnovu zajedničke odluke iz stava 4 ovog člana, u kojoj se potvrđuje ispunjenost uslova iz člana 189 stav 1 ovog zakona, izdaje odobrenje za zaključivanje sporazuma o podršci u Crnoj Gori i dostavlja ga podnosiocu zahtjeva.

(6) Centralna banka će na osnovu zajedničke odluke iz stava 4 ovog člana, kojom se konstatuje da uslovi iz člana 189 stav 1 ovog zakona nijesu ispunjeni, odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja za zaključivanje sporazuma o podršci u Crnoj Gori i odluku o odbijanju zahtjeva dostaviti podnosiocu zahtjeva.

(7) Centralna banka može u postupku donošenja zajedničke odluke iz stava 4 ovog člana tražiti pomoć Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 31 Regulative (EU) br. 1093/2010.

Samostalno odlučivanje Centralne banke o ispunjenosti uslova za zaključivanje sporazuma

Član 185

(1) Centralna banka će samostalno odlučiti o zahtjevu iz člana 184 stav 1 ovog zakona ako zajednička odluka iz člana 184 stav 4 ovog zakona nije donijeta u roku, pri čemu će voditi računa o stavovima i izdvojenim mišljenjima koje su iznijeli drugi nadležni organi i odluku dostaviti podnosiocu zahtjeva i nadležnim organima država članica u kojima je sjedište zavisnih društava koja namjeravaju da zaključe sporazum.

(2) Centralna banka može u roku od četiri mjeseca od dana kada je primila zahtjev iz stava 1 ovog člana tražiti posredovanje Evropskog bankarskog regulatora, u skladu sa članom 19 stav 3 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(3) Izuzetno od stava 3 ovog člana, ako u roku od četiri mjeseca od dana kada je primila zahtjev iz stava 1 ovog člana, Centralna banka ili bilo koji nadležni organ drugih država članica zatraže posredovanje Evropskog bankarskog regulatora i ako je taj organ donio odluku u roku od mjesec dana, Centralna banka će donijeti odluku u skladu sa tom odlukom, a rok od četiri mjeseca smatraće se rokom za mirenje u smislu Regulative (EU) br. 1093/2010.

(4) Kreditna institucija iz člana 184 stav 1 ovog zakona ne smije zaključiti sporazum o podršci u Crnoj Gori bez odobrenja Centralne banke.

Provjera predloženog sporazuma kada Centralna banka nije

nadležni organ za konsolidaciju

Član 186

(1) Ako je nadležni organ druge države članice istovremeno i nadležni organ za konsolidaciju za grupu kreditnih institucija iz EU, Centralna banka će na zahtjev tog organa učestvovati u postupku donošenja zajedničke odluke o ispunjenosti uslova iz člana 189 stav 1 ovog zakona za zaključivanje sporazuma o finansijskoj podršci grupe kreditnih institucija iz EU (u daljem tekstu: sporazum o podršci u EU), uzimajući u obzir mogući uticaj sprovođenja tog sporazuma u svakoj od država članica u kojima se nalazi sjedište bilo kojeg člana grupe kreditnih institucija u EU, uključujući i njegove fiskalne efekte.

(2) Kreditna institucija je dužna da obavijesti Centralnu banku o namjeri zaključivanja sporazuma o podršci u EU, i ne smije zaključiti takav sporazum ako nadležni organ za konsolidaciju nije njenoj matičnoj kreditnoj instituciji izdao odobrenje za zaključivanje sporazuma o podršci u EU.

(3) Centralna banka može u postupku donošenja zajedničke odluke iz stavka 1 ovog člana tražiti pomoć Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 31 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(4) U postupku donošenja zajedničke odluke o ispunjenosti uslova za zaključivanje sporazuma o podršci, Centralna banka može, u roku od četiri mjeseca od dana kada je nadležni organ za konsolidaciju primio zahtjev za izdavanje odobrenja za zaključivanje sporazuma o podršci, tražiti posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 stav 3 Regulative (EU) br. 1093/2010.

Saglasnost skupštine akionara za zaključivanje sporazuma o podršci

Član 187

(1) Kada Centralna banka, ili drugi nadležni organ za konsolidaciju, izda odobrenje matičnoj kreditnoj instituciji za zaključivanje sporazuma o podršci, upravni odbor kreditne institucije koja namjerava da zaključi taj sporazum dužan je da za zaključivanje tog sporazuma dobije saglasnost ili ovlaštenje skupštine akcionara kreditne institucije.

(2) Sporazum iz stava 1 ovog člana proizvodi pravno dejstvo samo u odnosu na člana grupe kreditnih institucija čija je skupština ovlastila upravni odbor da samostalno odluči o tome da to društvo bude korisnik ili pružalac finansijske podrške u skladu sa uslovima iz sporazuma.

(3) Ako skupština ovlasti upravni odbor u skladu sa stavom 2 ovog člana, ne primjenjuju se odredbe statuta društva ili odluka nadzornog odbora kojom je utvrđeno da se određene vrste poslova mogu obavljati samo uz prethodnu saglasnost tog odbora, ako bi takve odredbe ili odluke ograničavale upravni odbor u donošenju odluke da kreditna institucija bude korisnik ili pružalac finansijske podrške.

(4) Skupština akionara može da opozove ovlaštenje iz stava 2 ovog člana, i u tom slučaju sporazum o podršci ne proizvodi pravno dejstvo za to društvo.

(5) Kreditna institucija je dužna da odluku skupštine akionara o davanju ovlaštenja upravnom odboru, i odluku o njegovom opozivu, bez odlaganja dostavi Centralnoj banci i svim potpisnicima tog sporazuma.

(6) Upravni odbor člana grupe kreditnih institucija koji je potpisnik sporazuma, dužan je da najmanje jednom godišnje izvještava skupštinu akcionara o sprovođenju sporazuma i svakoj odluci koja je donijeta u skladu sa tim sporazumom.

(7) Matična kreditna institucija iz Crne Gore, matična kreditna institucija iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, i kreditna institucija iz člana 310 stav 2 ovog zakona, su dužne da obezbijede da svi članovi grupe iz Crne Gore koji namjeravaju da zaključe sporazum, a nijesu kreditne institucije ili investiciona društva, postupaju u skladu sa odredbama ovog zakona kojima se uređuje zaključivanje sporazuma o finansijskoj podršci u okviru grupe.

Dostavljanje sporazuma o podršci

Član 188

(1) Kreditna institucija je dužna da bez odlaganja obavijesti Centralnu banku o zaključivanju sporazuma o podršci, i dostavi joj primjerak tog sporazuma za potrebe ostvarivanja funkcija supervizije i sanacije kreditnih institucija.

(2) Kada je Centralna banka nadležni organ za konsolidaciju, sporazum iz stava 1 ovog člana se dostavlja organima koji su nadležni za sanaciju u državama članicama u kojima je sjedište članova grupe kreditnih institucija iz Crne Gore koji su potpisnici sporazuma.

Uslovi za pružanje podrške

Član 189

(1) Kreditna institucija može pružiti podršku samo ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) ako će pruženom podrškom biti znatno smanjeni finansijski problemi korisnika podrške;
- 2) ako je cilj podrške očuvanje ili obnavljanje finansijske stabilnosti grupe u cjelini, ili bilo kog potpisnika sporazuma, i ako je to u interesu pružaoca podrške;
- 3) ako se podrška, uključujući kamate i druge naknade, daje u skladu sa uslovima iz člana 183 st. 5 i 6 ovog zakona;
- 4) ako je, na osnovu informacija dostupnih upravnom odboru pružaoca podrške u vrijeme kada je donijeta odluka o podršci, razumno očekivati da će korisnik podrške platiti kamatu i naknadu za podršku, i ako je podrška pružena u obliku zajma ili kredita vratiti zajam ili kredit, a ako je podrška pružena u obliku jemstva ili garancije ili u bilo kom drugom obliku, isti uslovi moraju biti primjenjeni na obavezu koja proizilazi za korisnika podrške ako je izvršeno plaćanje na osnovu jemstva, garancije ili sprovođenjem drugog oblika podrške;
- 5) ako pružanje podrške ne bi ugrozilo likvidnost ili solventnost pružaoca podrške;
- 6) ako pružanje podrške ne predstavlja prijetnju finansijskoj stabilnosti Crne Gore, ili finansijskoj stabilnosti druge države članice u kojoj je sjedište druge potpisnice sporazuma;
- 7) ako pružalac podrške, u vrijeme pružanja podrške, ispunjava sve propisane zahtjeve iz Uredbe (EU) br. 575/2013 u vezi sa kapitalom i likvidnošću, kao i sve mjere Centralne banke naložene u skladu sa ovlašćenjima iz ovog zakona i ako pružanje podrške ne uzrokuje kršenje tih zahtjeva;
- 8) ako pružalac podrške u vrijeme pružanja podrške ispunjava propisane zahtjeve koji se odnose na velike izloženosti, i ako pružanje podrške ne uzrokuje kršenje tih zahtjeva, i
- 9) ako pružanje pomoći ne bi ugrozilo mogućnost sanacije pružaoca pomoći.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kreditna institucija može, dati pomoć u slučaju kada nije ispunjen uslov iz stava 1 tač. 7 ili 8 ovog člana, ako je dobila odobrenje Centralne iz člana 191 stav 8 ovog zakona.

(3) Uslovi iz stava 1 ovog člana i uslovi pod kojima Centralna banka može usvojiti, u potpunosti ili djelimično, zahtjev iz člana 191 stav 4 ovog zakona, propisuje Centralna banka.

Odluka o pružanju i primanju podrške

Član 190

(1) Upravni odbor pružaoca podrške donosi odluku o pružanju podrške, koja mora biti detaljno obrazložena i u odluci moraju biti navedeni ciljevi podrške i opis načina na koji su ispunjeni uslovi iz člana 189 stav 1 ovog zakona.

(2) Odluku o primanju podrške donosi upravni odbor korisnika podrške.

Odobrenje Centralne banke za pružanje podrške

Član 191

(1) Kreditna institucija može da pruži podršku u skladu sa potpisanim sporazumom o podršci ako je za davanje podrške dobila odobrenje Centralne banke.

(2) Matična kreditna institucija iz Crne Gore, matična kreditna institucija iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori ili kreditna institucija iz člana 310 stav 2 ovog zakona je dužna da obavijesti Centralnu banku ako njeno zavisno društvo namjerava da pruži podršku.

(3) Kreditna institucija koja namjerava da pruži podršku je dužna da o tome prethodno obavijesti nadležni organ za konsolidaciju, nadležni organ korisnika podrške i Evropskog bankarskog regulatora.

(4) Zahtjev za davanje odobrenja iz stava 1 ovog člana smatra se urednim ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) zahtjev sadrži sve pojedinosti predložene podrške i njihovo obrazloženje;
- 2) uz zahtjev je priložen primjerak odluke upravnog odbora o pružanju podrške iz člana 190 stav 1 ovog zakona, i
- 3) kreditna institucija je dostavila Centralnoj banci kopiju sporazuma o podršci u skladu sa članom 188 stav 1 ovog zakona.

(5) Centralna banka najkasnije u roku od pet radnih dana od dana dostavljanja urednog zahtjeva iz stava 4 ovog člana donosi rješenje kojim odlučuje o zahtjevu, a ako u tom roku ne odluči o zahtjevu, smatra se da je izdala odobrenje za pružanje finansijske podrške.

(6) Centralna banka će izdati odobrenje kreditnoj instituciji za pružanje podrške ako su ispunjeni uslovi iz člana 189 stav 1 ovog zakona.

(7) Centralna banka će odbiti zahtjev iz stava 4 ovog člana ako procijeni da uslovi iz člana 189 stav 1 ovog zakona nijesu u potpunosti ispunjeni, a ako procijeni da su ti uslovi djelimično ispunjeni, Centralna banka može djelimično da usvoji zahtjev iz stava 4 ovog člana.

(8) Izuzetno od stava 7 ovog člana, ako uslovi iz člana 189 stav 1 tač. 7 ili 8 ovog zakona nijesu ispunjeni, Centralna banka može da usvoji ili djelimično usvoji zahtjev iz stava 4 ovog člana.

(9) U slučaju iz stava 8 ovog člana, Centralna banka je dužna da rješenjem odredi rok u kojem je kreditna institucija dužna da ponovo uskladi poslovanje sa zahtjevima iz člana 189 stav 1 tač. 7 ili 8 ovog zakona, i, ako kreditna institucija u ostavljenom roku ponovo uskladi poslovanje sa tim zahtjevima, smatraće se da kreditna institucija nije imala neusklađenost sa tim zahtjevima.

(10) Centralna banka je dužna da o odluci iz st. 6, 7 ili 8 ovog člana bez odlaganja obavijesti nadležni organ za konsolidaciju, nadležni organ korisnika podrške i Evropskog bankarskog regulatora.

(11) Odluku iz st. 6, 7 ili 8 ovog člana, Centralna banka koristi i za ostvarivanje funkcije organa nadležnog za sanaciju kreditnih institucija.

Postupak u slučaju odbijanja ili djelimičnog usvajanja zahtjeva za pružanje podrške

Član 192

(1) Ako je Centralna banka primila odluku organa nadležnog za konsolidaciju, ili drugog nadležnog organa, o odbijanju ili djelimičnom usvajanju zahtjeva za pružanje podrške, može, u roku od dva dana, taj predmet uputiti Evropskom bankarskom regulatoru i tražiti pomoć u skladu sa članom 31 Regulative (EU) br.1093/2010.

(2) Ako je zahtjev za pružanje podrške, na osnovu sporazuma o podršci koji je uključen u plan oporavka, odbijen ili djelimično usvojen od strane bilo kog nadležnog organa potpisnika sporazuma, Centralna banka će:

- 1) kao nadležni organ za konsolidaciju, samostalno ili na zahtjev drugog nadležnog organa potpisnika sporazuma, kojem je podrška odbijena ili djelimično usvojena, ponovo pokrenuti procjenu plana oporavka grupe u skladu sa članom 132 ovog zakona;
- 2) za pojedinog člana grupe koji je dužan da izradi plan oporavka na pojedinačnoj osnovi, za kojeg je Centralna banka nadležni organ, da naloži dostavljanje izmijenjenog plana oporavka.

(3) Ako Centralna banka nije nadležni organ za konsolidaciju, a zahtjev za podršku kreditnoj instituciji u Crnoj Gori je odbijen ili je djelimično usvojen, i plan oporavka grupe uključuje sporazum o podršci, Centralna banka može od organa nadležnog za konsolidaciju da traži novu procjenu plana oporavka grupe u skladu sa članom 132 ovog zakona.

(4) Ako Centralna banka donese odluku iz člana 191 st. 6, 7 ili 8 ovog člana, ili ako kao nadležni organ za konsolidaciju primi od drugog nadležnog organa obavještenje o odobrenju, ograničenju ili zabrani pružanja finansijske podrške, dužna je da o tome bez odlaganja obavijesti ostale članove kolegijuma supervizora i ostale članove sanacionog kolegijuma.

Obavještanje o donošenju odluke o pružanju finansijske podrške i objavljivanje informacija

Član 193

(1) Nakon dobijanja odobrenja Centralne banke iz člana 191 ovog zakona, kreditna institucija, odnosno društvo koje je član grupe, koja ima namjeru da obezbijedi finansijsku podršku u skladu sa sporazumom o finansijskoj podršci u okviru grupe, dužna je da dostavi obavještenje o toj odluci organu nadležnom za konsolidaciju, nadležnom organu korisnika podrške i Evropskom bankarskom regulatoru.

(2) Centralna banka će, kada je nadležni organ za konsolidaciju, nakon prijema odluke iz stava 1 ovog člana, o tome bez odlaganja obavijestiti ostale članove kolegijuma supervizora i članove sanacionog kolegijuma.

(3) Kreditna institucija je dužna da javno objavi, i najmanje jednom godišnje ažurira, informacije o:

- 1) zaključivanju sporazuma o podršci;
- 2) opštim uslovima zaključenog sporazuma o podršci, i
- 3) nazivima drugih potpisnica sporazuma.

(4) Matična kreditna institucija iz Crne Gore, matična kreditna institucija iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori i kreditna institucija iz člana 310 stav 2 ovog zakona, je dužna da za svakog člana grupe iz Crne Gore koji nije kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori javno objavi i najmanje jednom godišnje ažurira informacije iz stava 3 ovog člana.

(5) Javno objavljivanje obavještenja iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa čl. 431 do 434 Regulative (EU) br. 575/2013.

Primjena odredaba ovog zakona na sporazum o finansijskoj podršci i na izmjene sporazuma

Član 194

(1) Na sporazum o finansijskoj podršci grupe ne primjenjuju se odredbe ovog zakona i drugih propisa kojima se uređuje poslovanje sa licima povezanim sa kreditnom institucijom.

(2) Odredbe ovog zakona kojima se uređuje finansijska podrška grupe primjenjuju se i na svaku izmjenu sporazuma o finansijskoj podršci.

2. Sporazumi o finansijskoj podršci grupe iz trećih zemalja

Učesnici u sporazumu o finansijskoj podršci

Član 195

(1) Kreditna institucija koja je matično društvo može da sa zavisnim društvom koje je kreditna institucija, investiciono društvo ili finansijska institucija sa sjedištem u Crnoj Gori ili trećoj zemlji, a koje je uključeno u superviziju na konsolidovanoj osnovi koju vrši Centralna banka u skladu sa ovim zakonom, zaključi sporazum o finansijskoj podršci u okviru grupe na osnovu kojeg potpisnice obezbjeđuju finansijsku podršku bilo kojoj drugoj potpisnici ovog sporazuma kada ispuni uslove za primjenu mjera rane intervencije iz člana 288 ovog zakona.

(2) Kreditna institucija koja je zavisno društvo druge kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori ili trećoj zemlji, može da sa matičnom kreditnom institucijom i drugim članovima grupe zaključi sporazum o finansijskoj podršci u okviru grupe na osnovu kojeg potpisnice obezbjeđuju finansijsku podršku bilo kojoj drugoj potpisnici ovog sporazuma.

(3) Kreditne institucije iz st. 1 i 2 ovog člana mogu da zakluče sporazum o finansijskoj podršci grupe:

- 1) ako Centralna banka ima zaključen sporazum o saradnji iz člana 336 ovog zakona sa nadležnim organom države u kojoj je sjedište člana grupe koji namjerava da zaključi sporazum, i

2) u vrijeme predlaganja ili zaključivanja sporazuma prema potpisnicima sporazuma nijesu preduzete mjere rane intervencije.

(4) Odredbe ovog zakona kojima se uređuje finansijska podrška u okviru grupe ne odnose se na ostale ugovore o finansiranju, u okviru kojih ni jedna od njegovih potpisnica u trenutku zaključenja nije bila u fazi rane intervencije, a koji nijesu zaključeni sa ciljem obezbjeđivanja međusobne finansijske podrške kada jedna ili više potpisnica ispune uslove za ranu intervenciju iz člana 288 ovog zakona.

(5) Zaključivanje sporazuma iz st. 1 ili 2 ovog člana ne predstavlja uslov za kreditnu instituciju da pruža finansijsku podršku drugom članu grupe koji ima finansijske poteškoće, ako:

- 1) je o tome u pojedinačnom slučaju kreditna institucija sama donijela odluku;
- 2) je davanje finansijske podrške u skladu sa politikom grupe, i
- 3) to ne predstavlja rizik za cijelu grupu.

(6) Na sporazum o finansijskoj podršci iz st. 1 ili 2 ovog člana ne primjenjuju se odredbe ovog zakona i drugih propisa kojim se uređuje poslovanje sa licima povezanim sa kreditnom institucijom.

(7) Odredbe ovog zakona kojim se uređuje finansijska podrška članova grupe primjenjuju se i na svaku izmjenu sporazuma o finansijskoj podršci.

Predmet uređivanja sporazuma o finansijskoj podršci u okviru grupe

Član 196

(1) Sporazumom o finansijskoj podršci iz člana 195 st.1 ili 2 ovog zakona može se obezbijediti finansijska podrška:

- 1) matičnog društva zavisnom društvu;
- 2) zavisnog društva matičnom društvu;
- 3) zavisnog društva drugom zavisnom društvu iz iste grupe, ili
- 4) u okviru članova grupe, na bilo koji drugi način koji nije obuhvaćen tač. 1, 2 i 3 ovog stava.

(2) Pružalac finansijske podrške može kroz jednu ili više transakcija dati podršku u vidu kredita ili zajma, izdavanjem garancije ili davanjem jemstva, zasnivanjem založnog prava ili prenosom prava vlasništva nad imovinom radi obezbjeđenja, ili kombinacijom ovih instrumenata.

(3) Oblici finansijske podrške iz stava 2 ovog člana odnose se na pravne poslove između potpisnica sporazuma o finansijskoj podršci grupe kao i na pravne poslove sa trećim licima.

(4) Sporazumom o finansijskoj podršci grupe pružalac finansijske podrške može zahtijevati od korisnika podrške da se obaveže na davanje finansijske podrške tom pružaocu podrške.

(5) U sporazumu o finansijskoj podršci grupe potpisnice sporazuma su dužne da ugovore način obračuna kamate i drugih naknada, za svaku transakciju izvršenu u skladu sa sporazumom, pri čemu se visina kamate i drugih naknada mora odrediti u vrijeme pružanja finansijske podrške.

(6) Pri zaključivanju sporazuma o finansijskoj podršci grupe i definisanju obračuna kamata i drugih naknada potpisnice sporazuma su dužne da uzmu u obzir sljedeće principe:

- 1) zaključeni sporazum je izraz slobodne volje strana u sporazumu;

- 2) svaki potpisnik sporazuma djeluje u svom najboljem interesu, pri čemu se u obzir mogu uzeti sve neposredne ili posredne koristi koje potpisnica sporazuma može steći kao rezultat davanja finansijske podrške;
- 3) svaki korisnik finansijske podrške mora svakom davaocu finansijske podrške pružiti sve relevantne informacije prije određivanja kamata i drugih naknada za pružanje finansijske podrške i prije donošenja odluke o pružanju finansijske podrške;
- 4) prilikom određivanja kamata i drugih naknada za pružanje finansijske podrške pružalac podrške može uzeti u obzir informacije kojima raspolaže, zbog činjenice da je član iste grupe kao i korisnik finansijske podrške, a koje nisu javno dostupne, i
- 5) kod načina obračuna kamata i drugih naknada za pružanje finansijske podrške ne mora se uzeti u obzir očekivani privremeni efekat na cijene na tržištu, koji proizilaze iz događaja koji se ne odnose na poslovanja te grupe.

(7) Obavezu iz sporazuma o finansijskoj podršci grupe može ispuniti samo potpisnik sporazuma, i to samo prema drugom potpisniku tog sporazuma.

Provjera predloženog sporazuma

Član 197

(1) Kreditna institucija iz člana 195 st. 1 i 2 ovog zakona dužna je da Centralnoj banci, podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za zaključivanje sporazuma o finansijskoj podršci grupe i uz zahtjev priloži predlog teksta sporazuma sa nazivima članova grupe koji namjeravaju da budu potpisnici sporazuma.

(2) Centralna banka, kada je ispunjen uslov iz člana 195 stav 3 tačka 1 ovog zakona, bez odlaganja prosljeđuje zahtjev iz stava 1 ovog člana nadležnom organu treće zemlje u kojoj je sjedište zavisnog društva koje namjerava da bude potpisnik sporazuma o podršci.

(3) Centralna banka će saradivati sa nadležnim organima trećih zemalja u kojima je sjedište društava koja namjeravaju da budu potpisnici sporazuma o podršci, u skladu sa sporazumom iz člana 336 ovog zakona.

Saglasnost skupštine akionara za zaključivanje sporazuma o podršci

Član 198

(1) Kada Centralna banka izda odobrenje matičnoj kreditnoj instituciji u Crnoj Gori za zaključivanje sporazuma o podršci, upravni odbor kreditne institucije koja namjerava da zaključi sporazum je dužan da za zaključivanje tog sporazuma dobije saglasnost ili ovlašćenje skupštine akionara kreditne institucije.

(2) Ako skupština ovlasti upravni odbor društva u skladu sa stavom 1 ovog člana, ne primjenjuju se odredbe statuta kreditne institucije ili odluka nadzornog odbora kojom je utvrđeno da se određene vrste poslova mogu obavljati samo uz saglasnost tog odbora, ako bi takve odredbe ili odluke ograničavale upravni odbor u donošenju odluke da kreditna institucija bude korisnik ili pružalac finansijske podrške.

(3) Skupština akionara može da opozove saglasnost, odnosno ovlašćenje iz stava 1 ovog člana, i u tom slučaju sporazum o podršci ne proizvodi pravno dejstvo za tu kreditnu instituciju.

(4) Kreditna institucija je dužna da odluku skupštine akcionara o davanju ovlašćenja upravnom odboru i odluku o njegovom opozivu bez odlaganja dostavi Centralnoj banci i svim potpisnicima tog sporazuma.

(5) Upravni odbor člana grupe kreditnih institucija koji je potpisnik sporazuma je dužan da najmanje jednom godišnje izvijesti skupštinu o sprovođenju sporazuma i svake odluke koja je donesena u skladu sa tim sporazumom.

(6) Matična kreditna institucija iz Crne Gore je dužna da obezbijedi da svi članovi grupe koji namjeravaju da zaključe sporazum, a nijesu kreditne institucije ili investiciona društva, postupaju u skladu sa odredbama ovog zakona kojima se uređuje zaključivanje sporazuma o finansijskoj podršci u okviru grupe.

Dostavljanje sporazuma o podršci

Član 199

Kreditna institucija je dužna da bez odlaganja obavijesti Centralnu banku o zaključivanju sporazuma o podršci, i dostavi joj primjerak tog sporazuma za potrebe ostvarivanja funkcija supervizije i sanacije kreditnih institucija.

Uslovi za pružanje podrške

Član 200

(1) Kreditna institucija može da pruži podršku samo ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) ako će pruženom podrškom biti znatno smanjeni finansijski problemi korisnika podrške;
- 2) ako je cilj podrške očuvanje ili obnavljanje finansijske stabilnosti grupe u cjelini ili bilo kojeg potpisnika sporazuma i ako je to u interesu pružaoca podrške;
- 3) ako se podrška, uključujući kamate i druge naknade, daje u skladu sa uslovima iz člana 196 st. 5 i 6 ovog zakona;
- 4) ako je, na osnovu informacija dostupnih upravnom odboru pružaoca podrške u vrijeme kada je donijeta odluka o podršci, razumno očekivati da će korisnik podrške platiti kamatu i naknadu za podršku, i ako je podrška pružena u obliku zajma ili kredita vratiti zajam ili kredit, a ako je podrška pružena u obliku jemstva ili garancije ili u bilo kojem drugom obliku, isti uslovi moraju biti primjenjeni na obavezu koja proizilazi za korisnika podrške ako je izvršeno plaćanje na osnovu jemstva, garancije ili sprovođenjem drugog oblika podrške;
- 5) ako pružanje podrške ne bi ugrozilo likvidnost ili solventnost pružaoca podrške;
- 6) ako pružanje podrške ne predstavlja opasnost za finansijsku stabilnost Crne Gore ili treće zemlje u kojoj je sjedište druge potpisnice sporazuma;
- 7) ako pružalac podrške, u vrijeme pružanja podrške, ispunjava sve propisane zahtjeve u vezi sa kapitalom i likvidnošću, kao i sve mjere Centralne banke naložene u skladu sa ovlašćenjima iz ovog zakona i ako pružanje podrške ne uzrokuje kršenje tih zahtjeva;
- 8) ako pružalac podrške u vrijeme pružanja podrške ispunjava propisane zahtjeve koji se odnose na velike izloženosti i ako pružanje podrške ne uzrokuje kršenje tih zahtjeva, i
- 9) ako pružanje pomoći ne bi ugrozilo mogućnost sanacije pružaoca pomoći.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kreditna institucija može, uz odobrenje Centralne banke, dati pomoć u slučaju kada nije ispunjen uslov iz stava 1 tač. 7 ili 8 ovog člana, ako je dobila odobrenje Centralne banke iz člana 202 stav 7 ovog zakona.

Odluka o pružanju i primanju podrške

Član 201

- (1) Upravni odbor kreditne institucije pružaoca podrške donosi odluku o pružanju podrške, koja mora biti detaljno obrazložena i u odluci moraju biti navedeni ciljevi podrške i opis načina na koji su ispunjeni uslovi iz člana 200 stav 1 ovog zakona.
- (2) Odluku o primanju podrške donosi upravni odbor korisnika podrške.

Odobrenje Centralne banke za pružanje podrške

Član 202

- (1) Kreditna institucija može da pruži podršku u skladu sa potpisanim sporazumom o podršci ako je za davanje podrške dobila odobrenje Centralne banke.
- (2) Kreditna institucija iz člana 1 stav 1 ovog zakona je dužna da obavijesti Centralnu banku ako njeno zavisno društvo namjerava da pruži podršku.
- (3) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana smatra se urednim ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
- 1) zahtjev sadrži sve pojedinosti predložene podrške i njihovo obrazloženje;
  - 2) uz zahtjev je priložen primjerak odluke upravnog odbora o pružanju podrške iz člana 201 stav 1 ovog zakona, i
  - 3) kreditna institucija je dostavila Centralnoj banci kopiju sporazuma o podršci, koji će Centralna banka koristiti i za potrebe ostvarivanja funkcije sanacije kreditnih institucija.
- (4) Centralna banka najkasnije u roku od pet radnih dana od dana dostavljanja urednog zahtjeva iz stava 3 ovog člana donosi rješenje kojim odlučuje o zahtjevu, a ako u tom roku ne odluči o zahtjevu, smatra se da je izdala odobrenje za pružanje finansijske podrške.
- (5) Centralna banka će izdati odobrenje kreditnoj instituciji za pružanje podrške ako su ispunjeni uslovi iz člana 200 stav 1 ovog zakona.
- (6) Centralna banka će odbiti zahtjev iz stava 3 ovog člana ako procijeni da uslovi iz člana 200 stav 1 ovog zakona nijesu u potpunosti ispunjeni, a ako procijeni da su ti uslovi djelimično ispunjeni, Centralna banka može da djelimično usvoji zahtjev iz stava 4 ovog člana.
- (7) Izuzetno od stava 6 ovog člana, ako uslovi iz člana 200 stav 1 tač. 7 ili 8 ovog zakona nijesu ispunjeni, Centralna banka može da usvoji ili djelimično usvoji zahtjev iz stava 4 ovog člana.
- (8) U slučaju iz stava 7 ovog člana Centralna banka je dužna da rješenjem odredi rok u kojem je kreditna institucija dužna da ponovo uskladi poslovanje sa zahtjevima iz člana 200 stav 1 tač. 7 ili 8 ovog zakona, i ako kreditna institucija u ostavljenom roku ponovo uskladi poslovanje sa tim zahtjevima, smatraće se da kreditna institucija nije imala neusklađenost sa tim zahtjevima.

VIII. BANKARSKA TAJNA

Pojam bankarske tajne

Član 203

- (1) Bankarskom tajnom smatraju se:

- 1) podaci o pojedinačnom stanju depozita klijenata kreditne institucije;
- 2) podaci o stanju i prometu na pojedinačnim računima klijenata otvorenih u kreditnoj instituciji;
- 3) podaci o korisnicima kredita i stanju njihovih kredita, i
- 4) drugi podaci i informacije o klijentu do kojih je kreditna institucija došla na osnovu pružanja usluga klijentu i u obavljanju poslova sa klijentom, ukoliko drugim zakonom nije drugačije uređeno.

(2) Klijentom kreditne institucije, u smislu ovog zakona, smatra se svako lice koje je zatražilo ili primilo bankarsku i/ili finansijsku uslugu od kreditne institucije.

(3) Bankarska tajna predstavlja poslovnu tajnu.

Obaveza čuvanja bankarske tajne

Član 204

(1) Članovi organa kreditne institucije, akcionari kreditne institucije, zaposleni u kreditnoj instituciji, spoljni revizori i druga lica koja zbog prirode poslova koje obavljaju sa kreditnom institucijom ili za kreditnu instituciju imaju pristup povjerljivim podacima, dužni su da čuvaju podatke i informacije koji predstavljaju bankarsku tajnu i ne smiju ih učiniti dostupnim trećim trećim licima, iskoristiti protiv interesa kreditne institucije i njenih klijenata, ili omogućiti trećim licima da ih iskoriste.

(2) Obaveza čuvanja bankarske tajne postoji za lica iz stava 1 ovog člana i nakon prestanka njihovog rada u kreditnoj instituciji, odnosno nakon prestanka svojstva akcionara ili članstva u organima kreditne institucije, kao i nakon prestanka ugovornog odnosa o obavljanju poslova za kreditnu instituciju.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana:

- 1) svi podaci i informacije koji predstavljaju bankarsku tajnu mogu se učiniti dostupnim:
  - Centralnoj banci;
  - nadležnom sudu;
  - drugim licima, a na osnovu izričite pisane saglasnosti klijenta;
- 2) nadležnom državnom tužiocu i organu uprave nadležnom za poslove policije mogu se učini dostupnim podaci za potrebe gonjenja učinilaca krivičnih djela;
- 3) organu nadležnom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma mogu se učiniti dostupnim podaci u skladu sa zakonom kojim se reguliše sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- 4) notarima se mogu učini dostupni podaci za potrebe vođenja ostavinskog postupka,
- 5) javnim izvršiteljima, stečajnom upravniku i likvidatoru mogu se učini dostupnim podaci potrebni za izvršavanje ovlašćenja u skladu sa zakonom;
- 6) Fondu za zaštitu depozita mogu se učiniti dostupni podaci u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita depozita;
- 7) poreskom organu mogu se učiniti dostupnim podaci za potrebe postupka utvrđivanja, naplate i kontrole poreza, kao i za razmjenu informacija sa drugim državama u skladu sa međunarodnim ugovorima i propisima Evropske unije;
- 8) podatak o broju računa pravnog lica i fizičkog lica koje obavlja registrovanu djelatnost može se učiniti dostupnim povjeriocu klijenta kreditne institucije koji kreditnoj instituciji prezentira izvršnu sudsku odluku ili drugu izvršnu ispravu utvrđenu zakonom;

- 9) podaci o bonitetu i kreditnom zaduženju klijenta kod te kreditne institucije mogu se učiniti dostupnim drugoj kreditnoj instituciji ili članu grupe kreditnih institucija za svrhe upravljanja rizicima;
- 10) centrima za socijalni rad mogu se učiniti dostupnim podaci za potrebe preduzimanja mjera iz njihove nadležnosti radi zaštite prava maloljetne djece i lica pod starateljstvom;
- 11) podaci o kreditnom zaduženju klijenta kod te kreditne institucije i urednosti u vraćanju odobrenog kredita mogu se učiniti dostupnim licima koja po osnovu tog kreditnog zaduženja imaju potencijalnu obavezu prema kreditnoj instituciji, kao sudužnici, žiranti, garanti i slično;
- 12) kreditnoj instituciji preko koje se obavljaju međunarodne platne transakcije (korespondentskoj banci) mogu se učiniti dostupnim podaci o klijentu potrebni za izvršavanje obaveze identifikacije i provjere klijenta u skladu sa zakonom kojim se uređuje spjerečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- 13) licima koja obavljaju poslove faktoringa illi otkupa potraživanja mogu se učiniti dostupnim podaci o potraživanju kreditne institucije koja su predmet prodaje;
- 14) društvima za osiguranje mogu se učiniti dostupnim podaci koji su neophodni u postupku osiguranja potraživanja kreditne institucije;
- 15) licu koje namjerava da stekne kvalifikovano učešće u toj kreditnoj instituciji, licu kojoj se pripaja ili sa kojom se spaja kreditna institucija, pravnom licu koje namjerava preuzeti kreditnu instituciju, kao i revizorima i drugim stručnim, pravnim ili fizičkim licima ovlašćenim od potencijalnog sticaoca kvalifikovanog učešća mogu se, uz saglasnost upravnog odbora kreditne institucije, učiniti dostupnim podaci potrebni za sprovođenje procjene kreditne institucije;
- 16) pružaocima usluge eksternalizacije mogu se učiniti dostupnim podaci potrebni za izvršavanje usluge eksternalizacije;
- 17) licu koje je pogrešno uplatilo novčana sredstva na račun klijenta kreditne institucije, mogu se učiniti podaci koji su potrebni za pokretanje sudskog postupka radi povraćaja pogrešno uplaćenih novčanih sredstava;
- 18) drugim licima mogu se učiniti dostupni podaci u skladu sa zakonom.

(4) Odavanjem bankarske tajne ne smatra se odavanje podataka u agregatnoj formi iz kojih nije moguće utvrditi lične ili poslovne podatke o klijentu, kao i davanje podataka iz javnih registara.

(5) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da pisana saglasnost klijenta iz stava 3 tačka 1 alineja 3 ovog člana bude data kao poseban dokument.

(6) Kada se razmjena podataka koji predstavljaju bankarsku tajnu vrši na osnovu pisane saglasnosti klijenta iz stava 3 tačka 1 alineja 3 ovog člana, kreditna institucija je dužna da:

- 1) obezbijedi da su podaci koji se dostavljaju tačni, potpuni i ažurni;
- 2) klijentu omogući uvid u njegove podatke koje kreditna institucija dostavlja, i
- 3) obezbijedi da se na taj način ne razmjenjuju podaci u obimu većem od potrebnog za namjene za koje se podaci razmjenjuju.

Korišćenje i zaštita povjerljivih podataka

Član 205

(1) Lica iz člana 204 stav 3 ovog zakona koja su došla u posjed podataka koji predstavljaju bankarsku tajnu dužna su da te podatke koriste samo za namjene za koje su pribavljene i ne smiju ih učiniti dostupnim trećim licima, osim nadležnom pravosudnom organu i drugim licima u skladu sa zakonom.

(2) Odredba stava 1 ovog člana odnosi se i na sva fizička lica koja u svojstvu zaposlenih ili u drugom svojstvu rade ili su radile kod lica iz člana 204 stav 3 ovog člana.

IX. ZAŠTITA POTROŠAČA I DRUGIH KLIJENATA

Objavljivanje opštih uslova poslovanja

Član 206

(1) Kreditna institucija je dužna da na vidnom mjestu u svojim poslovnim prostorijama istakne opšte uslove poslovanja, kao i njihove izmjene i dopune, najmanje osam dana prije njihovog stupanja na snagu.

(2) Opštim uslovima poslovanja, u smislu ovog zakona, smatra se svaki dokument koji sadrži standardne uslove poslovanja koji se mogu primijeniti na sve klijente kreditne institucije, opšte uslove koji se odnose na uspostavljanje odnosa između klijenata i kreditne institucije, postupak komunikacije između klijenata i kreditne institucije, kao i opšte uslove obavljanja transakcija između klijenata i kreditne institucije.

(3) Pored obaveznog informisanja klijenata iz stava 1 ovog člana, kreditna institucija može informacije o uslovima poslovanja i na drugi način učiniti dostupnim potencijalnim klijentima.

(4) Klijent može od kreditne institucije da traži dodatna objašnjenja i instrukcije koja se odnose na primjenu opštih uslova poslovanja.

Obaveza informisanja potrošača

Član 207

(1) Kreditna institucija je dužna da na ugovoreni način, a najmanje jednom godišnje bez naknade, informiše potrošača o stanju kredita ili depozita, a u odnosu na odobrene kredite naročito o dospjelim nepodmirenim dugovanjima prema kreditnoj instituciji, i o rokovima za slanje opomena o dugu i upozorenja o otkazu ugovora o kreditu, kao i da mu obezbijedi pristup drugim podacima koji mogu biti dostupni potrošaču u skladu sa ovim zakonom.

(2) Potrošač, u smislu ovog zakona, je svako fizičko lice koje je klijent kreditne institucije, a koje djeluje izvan područja svoje privredne djelatnosti ili slobodnog zanimanja.

(3) Kreditna institucija je dužna da informaciju o stanju kredita iz stava 1 ovog člana dostavlja sve do trenutka pokretanja sudskog postupka za naplatu kredita.

(4) Kreditna institucija je dužna da, najmanje 15 dana prije namjeravanog pokretanja postupka prinudne naplate kredita koja će se vršiti na teret sudužnika, založnog dužnika i žiranta/jemca, uključujući i namjeravani jednostani raskid ugovora o kreditu, obavijesti ta lica o namjeri pokretanja postupka prinudne naplate, odnosno jednostranog raskida ugovora i uslovima pod kojima taj postupak neće biti pokrenut.

(5) Kreditna institucija je dužna da odmah po otkazu ugovora o kreditu, bez naknade, obavijesti korisnika kredita, sudužnika i žiranta/jemca o:

- 1) ukupnom iznosu i strukturi duga po osnovu glavnice, kamata, naknada i drugih troškova, i
- 2) osnovanosti zahtjeva za naplatu pojedinačnih stavki, uz naznaku stavki koje su podložne uvećanju i pripadajućoj kamatnoj stopi za te stavke.

(6) Odredba stava 4 ovog člana ne isključuje pravo kreditne institucije da, u skladu sa ugovorom, pokrene postupak prinudne naplate od dužnika.

Promjenljiva kamatna stopa

Član 208

(1) U slučaju kada je ugovorena promjenljiva kamatna stopa, kreditna institucija je dužna da, najmanje 15 dana prije primjene nove kamate, obavijesti klijenta o promjeni kamatne stope, sa objašnjenjem parametara zbog kojih je došlo do promjene kamatne stope, a kod ugovora o kreditu dužna je da klijentu dostavi i izmijenjeni plan otplate.

(2) Ako kreditna institucija ne obavijesti potrošača o promjeni kamatne stope na odobreni kredit najmanje 15 dana prije njene primjene, dužna je da odloži primjenu nove kamatne stope do narednog obračunskog perioda, osim u slučaju kada je došlo do smanjenja kamatne stope.

(3) Ako kreditna institucija ne obavijesti potrošača o promjeni kamatne stope na položeni depozit najmanje 15 dana prije njene primjene, dužna je da odloži primjenu nove kamatne stope do narednog obračunskog perioda, osim u slučaju kada je došlo do povećanja kamatne stope.

(4) Ako potrošač, korisnik kredita, nakon prijema obavještenja o povećanju kamatne stope nije saglasan sa navedenom promjenom, ima pravo u roku tri mjeseca od prijema obavještenja da izvrši prijevremenu otplatu kredita bez obaveze plaćanja bilo kakve naknade kreditnoj instituciji, uključujući i ugovorenu naknadu za prijevremenu otplatu kredita, a kreditna institucija nema pravo na naknadu štete zbog prijevremene otplate.

Ključne informacije o uslugama

Član 209

Kreditna institucija je dužna da za svaku uslugu koja je u ponudi za klijente-fizička lica izradi obrazac koji sadrži ključne informacije o usluzi i učini ga dostupnim na pogodnom mjestu u poslovnim prostorijama u kojima se pružaju usluge klijentima.

Informisanje drugih učesnika u kreditnom odnosu

Član 210

(1) Kod ugovora o kreditu, kreditna institucija je dužna da:

- 1) prije zaključivanja ugovora informiše i druge učesnike u kreditnom odnosu (sudužnike, založne dužnike i žirante/jemce) o svim bitnim uslovima iz ugovora koji se odnose na njihova prava i obaveze;
- 2) upozori druge učesnike u kreditnom odnosu (sudužnike, založne dužnike i žirante/jemce) na pravnu prirodu sudužništva odnosno žiriranja/jemstva, kao i na pravo kreditne institucije da naplatu svojih potraživanja može vršiti od svih učesnika u kreditnom odnosu;
- 3) o izvršenju obaveza iz tač. 1 i 2 ovog člana obezbijedi odgovarajući dokaz.

(2) Kreditna institucija je dužna da u slučaju zaključivanja ugovora o kreditu, osim dužniku po kreditu, dostavi po jedan primjerak ugovora i drugim učesnicima u kreditnom poslu.

Obračun i iskazivanje efektivne kamatne stope

Član 211

Kreditna institucija je dužna da obračunava i iskazuje aktivne efektivne kamatne stope na date kredite i efektivne pasivne kamatne stope na primljene depozite, i da informiše klijente i javnost o visini efektivnih kamatnih stopa, u skladu sa propisom Centralne banke.

Ugovaranje promjenljivih kamatnih stopa

Član 212

(1) Ako kreditna institucija nudi ugovaranje promjenljive kamatne stope, ili kredite za koje iznos otplate zavisi od kretanja kursa valute koja nije euro, dužna je da na jasan i nedvosmislen način upozori potrošača na sve rizike koji proizilaze iz promjenjivosti kamatne stope, odnosno kretanja valutnih kurseva.

(2) Promotivne kamatne stope koje se nude pri prodaji usluga na tačno određeni rok, čijim istekom se visina te kamatne stope koriguje na visinu tržišne kamatne stope, mogu biti ugovorene samo na kratkoročne usluge.

Uslovljavanje klijenata

Član 213

Kreditna institucija ne smije davanje kredita uslovljavati korišćenjem drugih usluga ili usluga drugih lica povezanih sa kreditnom institucijom, koje nijesu u vezi sa osnovnim poslom.

Zaštita klijenata pri prodaji dugovanja klijenata

Član 214

(1) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da klijenti prema kojima je imala potraživanja po osnovu kredita ili po drugom osnovu, a koja je prodajom ili da drugi način prenijela drugom licu, ne dođu u nepovoljniji položaj u odnosu na položaj koji su kao dužnici imali prema toj kreditnoj instituciji.

(2) Kreditna institucija, lice na koje je potraživanje iz stava 1 ovog člana prenijeto, i treće lice na koje je potraživanje dalje prenijeto, solidarno su odgovorni za štetu nastalu zbog dovođenja dužnika u pravno ili stvarno nepovoljniji položaj u odnosu na položaj koji je imao kao dužnik prema kreditnoj instituciji.

(3) Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na ugovore koji se zaključuju u okviru mjera koje je za kreditne institucije u finansijskim teškoćama naložila Centralna banka ili preduzela privremena ili sanaciona uprava kreditne institucije.

(4) Kada izvrši prenos dugova klijenta drugom licu, kreditna institucija je dužna da, pored obaveze obavještanja klijenta o prenosu u skladu sa zakonom, klijentu dostavi i izvještaj o ukupnom stanju potraživanja sa stanjem na dan prenosa potraživanja i strukturu potraživanja prema stavkama u kojima su jasno naznačene glavnica, kamata, naknade i drugi troškovi.

Zaštita klijenata pri smanjenju kapitala

Član 215

(1) Ako kreditna institucija, u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje privrednih društava, donese odluku o smanjenju kapitala kojom se smanjuje njena neto imovina, dužna je

da na zahtjev deponenta, koji je podnesen u skladu sa tim zakonom, isplati depozit i prije njegove dospelosti i kamate koje su obračunate do dana isplate, bez naplate naknada i troškova, i to u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva deponenta.

(2) Pojam „depozit“ iz stava 1 ovog člana ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Odlaganje sprovođenja isplate depozita

Član 216

(1) Kreditna institucija nije dužna da ispuni zahtjeve iz člana 215 ovog zakona ako odluči da sprovede smanjenje kapitala nakon isteka roka od dvije godine od dana donošenja odluke o smanjenju stavki redovnog osnovnog kapitala.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana kreditna institucija je dužna da odluku o smanjenju stavki kapitala i odluku o roku isplate bez odlaganja objavi na svojoj internet stranici.

Tretman smanjenja stavki redovnog osnovnog kapitala

Član 217

Kreditna institucija je dužna da iznos, za koji je donošenjem odluke o smanjenju kapitala kojom se smanjuje njena neto imovina umanjila stavke redovnog osnovnog kapitala, tretira kao stavke koje kreditnoj instituciji više nijesu dostupne za neograničeno i trenutno korišćenje za pokriće rizika ili gubitaka, pa se taj iznos ne smije iskazivati kao dio redovnog osnovnog kapitala kreditne institucije.

Postupak kreditne institucije po prigovoru klijenta

Član 218

(1) Klijent koji smatra da se kreditna institucija ne pridržava obaveza iz zaključenog ugovora može da podnijese prigovor nadležnoj organizacionoj jedinici ili organu kreditne institucije nadležnom za odlučivanje po prigovorima klijenata.

(2) Kreditna institucija je dužna da podnosiocu prigovora iz stava 1 ovog člana odgovori u razumnom roku, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prigovora, ukoliko zakonom za određene usluge nije utvrđen drugi rok.

(3) Kreditna institucija je dužna da poslove rješavanja prigovora klijenata povjeri najmanje jednom licu koje je u radnom odnosu u kreditnoj instituciji.

(4) Zaštita prava potrošača, u smislu zakona kojim se uređuju potrošački krediti, vrši se u skladu sa odredbama tog zakona.

Vansudsko rješavanje sporova

Član 219

(1) Klijent kreditne institucije koji nije zadovoljan aktom, radnjom ili nepostupanjem kreditne institucije, može podnijeti prigovor Centralnoj banci.

(2) Klijent kreditne institucije se može obratiti Centralnoj banci samo ako je prethodno iskoristio sve pravne mogućnosti zaštite svojih prava u postupku kod kreditne institucije.

(3) U cilju zaštite klijenata iz stava 1 ovog člana, Centralna banka razmatra prigovore klijenata i može da:

- 1) daje preporuke kreditnim institucijama za poboljšanje odnosa prema klijentima;
- 2) daje savjete klijentima u vezi sa drugim načinima rješavanja spora;
- 3) obavlja i druge radnje koji doprinose ostvarivanju zaštite prava klijenata.

(4) Centralna banka ne rješava pojedinačne prigovore klijenata kreditne institucije.

(5) Centralna banka prati broj i vrste prigovora klijenata po pojedinoj kreditnoj instituciji i njihove promjene.

(6) Kreditne institucije su dužne da podatke o prigovorima klijenata dostavljaju Centralnoj banci na način i u rokovima koje odredi Centralna banka.

(7) Klijent kreditne institucije iz stava 1 ovog člana može da pokrene vansudsko rješavanje spora i podnošenjem predloga za pokretanje postupka posredovanja, odnosno postupka arbitraže, u skladu sa zakonom.

(8) Vansudsko rješavanje sporova, na način utvrđen st. 1 do 7 ovog člana, primjenjuje se i na sporove između korisnika finansijskih usluga i pružalaca finansijskih usluga, utvrđenih zakonom kojim se uređuje finansijski lizing, faktoring, otkup potraživanja, mikrokreditiranje i kreditno-garantni poslovi.

(9) Centralna banka može propisom bliže urediti postupak zaštite prava klijenata kreditnih institucija iz ovog člana.

X. RAČUNOVODSTVO, REVIZIJA I IZVJEŠTAVANJE

1. Računovodstvo

Vođenje poslovnih knjiga

Član 220

(1) Kreditna institucija je dužna da vodi poslovne knjige, sastavlja knjigovodstvene isprave, vrednuje imovinu i obaveze i sastavlja i objavljuje finansijske iskaze u skladu sa ovim zakonom, propisima donijetim na osnovu ovog zakona i Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (u daljem tekstu: MRS/MSFI).

(2) Kreditna institucija je dužna da primjenjuje Međunarodne računovodstvene standarde i Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja od datuma koji je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) odredio kao dan početka njihove primjene, ukoliko Centralna banka za određeni MRS/MSFI ne odredi drugi datum kao dan početka njegove primjene.

(3) Kreditna institucija je dužna da poslovne knjige i ostalu poslovnu dokumentaciju i evidencije vodi na način koji omogućava, u bilo koje vrijeme, provjeru da li kreditna institucija posluje u skladu sa važećim propisima i standardima struke.

Kontni okvir

Član 221

(1) Kreditna institucija je dužna da vodi poslovne knjige po kontnom okviru za kreditne institucije.

(2) Kontni okvir iz stava 1 ovog člana propisuje Centralna banka.

2. Spoljna revizija

Obaveza vršenja spoljne revizije

Član 222

(1) Obavezi spoljne revizije podliježu godišnji finansijski iskazi kreditne institucije, godišnji konsolidovani finansijski iskazi grupe kreditnih institucija iz Crne Gore i konsolidovani godišnji finansijski iskazi grupe ako su članovi grupe i nefinansijske institucije.

(2) Revizija godišnjih finansijskih iskaza iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija, ako ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona nije drugačije određeno.

(3) Revizija, u smislu ovog zakona, obuhvata:

- 1) zakonsku reviziju godišnjih finansijskih iskaza kreditne institucije; i
- 2) reviziju za potrebe Centralne banke.

(4) Reviziju finansijskih iskaza i reviziju za potrebe Centralne banke mora izvršiti isti spoljni revizor odnosno društvo za reviziju, osim u slučaju iz člana 231 stav 4 tačka 2 ovog zakona.

Izbor društva za reviziju

Član 223

(1) Skupština akcionara kreditne institucije je dužna da, uz odobrenje Centralne banke, za reviziju finansijskih iskaza za određenu poslovnu godinu, najkasnije do 30. septembra te poslovne godine, izabere društvo za reviziju (u daljem tekstu: spoljni revizor).

(2) Nadzorni odbor kreditne institucije je dužan da dostavi odluku o imenovanju spoljnog revizora Centralnoj banci u roku od osam dana od dana donošenja odluke.

(3) Ugovor o vršenju revizije finansijskih iskaza mora biti zaključen u pisanoj formi.

(4) Spoljni revizor je dužan da za svaku kreditnu instituciju koja mu je povjerila vršenje revizije, najkasnije do 31. oktobra tekuće godine, dostavi Centralnoj banci plan vršenja revizije za tu poslovnu godinu, koji sadrži područja poslovanja koja će biti predmet revizije, opis sadržaja planirane revizije po pojedinim područjima i planirano trajanje revizije.

Razlozi za odbijanje izdavanja odobrenja

Član 224

(1) Centralna banka će odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja iz člana 223 stav 1 ovog zakona, ako:

- 1) za reviziju kreditne institucije neće biti angažovana najmanje tri lica koja su ovlašćeni revizori sa najmanje tri godine iskustva na poslovima revizije kreditnih institucija iz Crne Gore ili drugih država;
- 2) je spoljni revizor, odnosno lice koje angažuje spoljni revizor, povezano sa kreditnom institucijom ili članom grupe kojoj pripada ta kreditna institucija;
- 3) je spoljni revizor ili društvo povezano sa spoljnim revizorom, odnosno lice koje angažuje spoljni revizor, pružao kreditnoj instituciji nerezivorske usluge iz člana 225 ovog zakona čije obavljanje predstavljaju smetnju za vršenje revizije finansijskih iskaza kreditne institucije;
- 4) je društvo za reviziju, odnosno lice koje angažuje spoljni revizor, prethodne četiri godine uzastopno vršilo reviziju finansijskih iskaza te kreditne institucije;
- 5) iz podataka kojima raspolaže Centralna banka proizilazi da spoljni revizor nije na zadovoljavajući način vršio reviziju finansijskih iskaza kreditnih institucija.

(2) Dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana propisuje Centralna banka.

Smetnje za vršenje revizije

Član 225

(1) Reviziju finansijskih iskaza kreditne institucije ne može da vrši spoljni revizor koji je direktno ili indirektno, kreditnoj instituciji koja je predmet revizije, njenom matičnom društvu ili njenim zavisnim društvima pružao nerezivorske usluge iz stava 2 ovog člana, i to:

- 1) jednu ili više nerezivorskih usluga iz stava 2 ovog člana u periodu od početka godine koja je predmet revizije i izdavanja revizorskog izvještaja, i
- 2) nerezivorsku uslugu iz stava 2 tačka 5 u finansijskoj godini koja prethodi periodu iz tačke 1 ovog stava.

(2) Nerezivorskim uslugama iz stava 1 ovog člana smatraju se:

- 1) poreske usluge povezane sa pripremom poreskih obrazaca, porezom na zarade i carinom;
- 2) usluge koje uključuju bilo kakvu ulogu revizora u upravljanju ili donošenju odluka u kreditnoj instituciji koja je predmet revizije;
- 3) knjigovodstvene usluge i sačinjavanje računovodstvenih evidencija i finansijskih izvještaja;
- 4) usluge obračuna zarada;
- 5) usluge osmišljavanja i sprovođenje postupaka interne kontrole ili upravljanja rizikom povezanih sa pripremom i/ili nadzorom finansijskih informacija ili osmišljavanja i sprovođenja tehnoloških sistema za finansijske informacije;
- 6) pravne usluge povezane sa opštim savjetovanjem, pregovaranjem u ime kreditne institucije koji je predmet revizije i pravnim zastupanjem u rješavanju sudskih sporova;
- 7) usluge u vezi sa funkcijom interne revizije kreditne institucije;
- 8) usluge povezane sa finansiranjem, strukturom i dodjelom kapitala i investicionom strategijom kreditne institucije, osim pružanja usluga u vezi sa finansijskim izvještajima, kao što je davanje pisama podrške u vezi sa prospektima koje je izdala kreditna institucija;
- 9) trgovanje akcijama ili preuzimanje emisije akcija kreditne institucije i reklamne aktivnosti u vezi sa tim;

10) usluge koje se odnose na:

- pronalaženje kandidata za člana upravnog odbora koji može značajno da utiče na sačinjavanje računovodstvenih evidencija ili finansijskih izvještaja koji su predmet zakonske revizije, ili provjeru njegovih referenci;
- restrukturiranje modela organizovanja kreditne institucije, i
- kontrolu troškova.

Obavještavanje u slučaju raskida ugovora o reviziji

Član 226

U slučaju sporazumnog raskida ugovora o reviziji kreditna institucija odnosno matično društvo u grupi i spoljni revizor dužni su da, u primjerenom roku, u pisanoj formi dostave Centralnoj banci obrazloženje razloga za sporazumni raskid ugovora, a u slučaju jednostranog raskida ugovora ugovorna strana koja je raskinula ugovor dužna je da obrazloži razloge raskida, a druga ugovorna strana da se izjasni o razlozima za raskid ugovora navedenih u dostavljenom obrazloženju.

Revizija u slučaju restrukturiranja kreditne institucije

Član 227

(1) U slučaju restrukturiranja, kreditna institucija koja je osnovana spajanjem, kreditna institucija kojoj se pripojila druga kreditna institucija, odnosno kreditne institucije koje su nastale podjelom ili odvajanjem, dužne su da angažuju spoljnog revizora radi obavljanja revizije svojih finansijskih iskaza sa stanjem na dan spajanja, podjele ili odvajanja.

(2) Kreditne institucije iz stava 1 ovog člana dužne su da, u roku od 60 dana od dana registracije u Centralnom registru privrednih subjekata, dostave Centralnoj banci izvještaj spoljnog revizora o istinitosti i objektivnosti svog početnog iskaza o finansijskoj poziciji na dan spajanja, pripajanja, podjele ili odvajanja.

Saradnja revizora sa Centralnom bankom

Član 228

(1) Spoljni revizor je dužan da, odmah po saznanju, u pisanoj formi obavijesti Centralnu banku o:

- 1) utvrđenim nezakonitostima ili dugim činjenicama i okolnostima koje mogu na bilo koji način da ugroze dalje poslovanje kreditne institucije,
- 2) činjenicama koje predstavljaju razlog za oduzimanje dozvole za rad kreditne institucije;
- 3) materijalno značajnoj razlici u procjeni rizika prisutnih u poslovanju kreditne institucije i vrednovanju bilansnih i vanbilansnih stavki i stavki računa dobiti i gubitka,
- 4) težem kršenju internih akata kreditne institucije,
- 5) značajnim slabostima u strukturi sistema internih kontrola ili propustima u primjeni sistema internih kontrola, i
- 6) činjenicama koje bi mogle dovesti do davanja mišljenja sa rezervom, negativnog mišljenja, ili suzdržavanja od izražavanja mišljenja na finansijske iskaze kreditne institucije.

(2) Spoljni revizor je dužan da u pisanoj formi obavijesti Centralnu banku o svakoj činjenici ili okolnosti iz stava 1 ovog člana za koju sazna u toku postupka revizije finansijskih iskaza društva, koje je sa kreditnom institucijom za koju se vrši revizija povezano odnosom kontrole.

(3) Dostavljanje podataka Centralnoj banci iz st.1 i 2 ovog člana ne predstavlja kršenje obaveze čuvanja povjerljivih informacija koja proizilazi iz zakona kojim se uređuje revizija ili iz ugovora zaključenog sa kreditnom institucijom.

(4) Ako spoljni revizor obavijesti Centralnu banku o činjenicama i okolnostima iz stava 1 i 2 ovog člana, dužan je da o tome istovremeno obavijesti i upravni i nadzorni odbor kreditne institucije, osim ako ocijeni da postoje opravdani razlozi zbog kojih ne treba obavještavati te organe.

Revizorski izvještaj

Član 229

(1) Nakon izvršene revizije iz člana 222 stav 3 tačka 1 ovog zakona spoljni revizor sačinjava izvještaj i daje mišljenje o usklađenosti godišnjih finansijskih iskaza kreditne institucije sa ovim zakonom, Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, zakonom kojim se uređuje revizija i drugim propisima, i o tome da li godišnji finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju finansijsku poziciju kreditne institucije, rezultate poslovanja i novčane tokove za tu poslovnu godinu po svim materijalno značajnim pitanjima.

(2) Centralna banka može da traži od spoljnog revizora dodatne informacije u vezi sa izvršenom revizijom.

Neprihvatanje godišnjih finansijskih izvještaja

Član 230

(1) Ako Centralna banka utvrdi da su godišnji finansijski iskazi i godišnji konsolidovani finansijski iskazi sačinjeni suprotno propisima, ili da ne pružaju istinit i fer prikaz finansijske pozicije i uspješnosti poslovanja kreditne institucije, odnosno grupe, a za te izvještaje je u revizorskom izvještaju dato pozitivno ili mišljenje sa rezervom, neće prihvatiti te godišnje finansijske izvještaje, odnosno godišnje konsolidovane finansijske izvještaje, i o tome će obavijestiti kreditnu instituciju.

(2) U slučaju iz st. 1 i 6 ovog člana kreditna institucija je dužna da ponovo izradi godišnje finansijske iskaze, odnosno godišnje konsolidovane finansijske iskaze, angažuje drugog spoljnog revizora u skladu sa odredbama ovog zakona, i, u roku koji odredi Centralna banka, dostavi Centralnoj banci novi revizorski izvještaj, uključujući i relevantne finansijske iskaze.

(3) Neprihvatanje finansijskih iskaza ima za posljedicu i neprihvatanje ocjene iz člana 231 stav 1 ovog zakona.

(4) O neprihvatanju finansijskih iskaza, Centralna banka bez odlaganja obavještava organ nadležan za nadzor lica ovlašćenih za vršenje revizorskih usluga u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija, uz obrazloženje razloga za neprihvatanje finansijskih iskaza kreditne institucije.

(5) Kreditna institucija ne smije javno da objavi godišnje finansijske iskaze odnosno godišnje konsolidovane finansijske iskaze koje nije prihvatila Centralna banka.

(6) Ako su godišnji finansijski iskazi koje nije prihvatila Centralna banka već dostavljeni drugim organima radi javnog objavljivanja, kreditna institucija je dužna da odmah po prijemu obavještenja iz stava 1 ovog člana o tome obavijesti te organe.

Revizija za potrebe Centralne banke

Član 231

(1) Na osnovu izvršene revizije za potrebe Centralne banke iz člana 222 stav 3 tačka 2 ovog zakona spoljni revizor daje ocjenu o:

- 1) poštovanju propisa o upravljanju rizicima u kreditnoj instituciji;
- 2) adekvatnosti obavljanja poslova funkcije kontrole rizika, funkcije praćenja usklađenosti i funkcije interne revizije;
- 3) stanja informacionog sistema i adekvatnosti upravljanja informacionim sistemom, i
- 4) pravilnosti, tačnosti i potpunosti izvještaja koji se dostavljaju Centralnoj banci.

(2) Centralna banka može od revizora da traži dodatne informacije u vezi sa izvršenom revizijom.

(3) Ocjena iz stava 1 ovog člana je opisna i kreće se u rasponu od potpuno zadovoljavajuće do potpuno nezadovoljavajuće (potpuno zadovoljavajuće, zadovoljavajuće, nezadovoljavajuće, u potpunosti nezadovoljavajuće).

(4) Ako Centralna banka utvrdi da ocjena iz stava 1 ovog člana nije data u skladu sa ovim zakonom, , zakonom kojim se uređuje revizija i pravilima revizorske struke, ili ako na osnovu izvršene kontrole poslovanja kreditne institucije ili na drugi način utvrdi da ocjena nije zasnovana na istinitim i objektivnim činjenicama, može da:

- 1) zahtijeva od spoljnog revizora da svoju ocjenu ispravi, odnosno dopuni, ili
- 2) zahtijeva od kreditne institucije da angažuje drugog spoljnog revizora da izvrši reviziju iz stava 1 ovog člana na trošak kreditne institucije.

(5) Neprihvatanje ocjene iz stava 1 ovog člana nema za posljedicu odbijanje revizorskog izvještaja o obavljenoj reviziji finansijskih iskaza kreditne institucije za tu godinu ako je revizorski izvještaj o obavljenoj reviziji prihvatljiv za Centralnu banku.

Dostavljanje izvještaja o reviziji

Član 232

(1) Kreditna institucija je dužna da godišnje finansijske iskaze, sa izvještajem i mišljenjem spoljnog revizora, dostavi Centralnoj banci u roku od 120 dana od dana isteka poslovne godine na koju se izvještaj odnosi.

(2) Matično društvo u grupi je dužno da dostavi Centralnoj banci godišnje konsolidovane finansijske iskaze grupe kreditnih institucija, sa izvještajem i mišljenjem spoljnog revizora, u roku od 150 dana od isteka poslovne godine na koju se izvještaj odnosi.

3. Izvještavanje i javno objavljivanje podataka

Izvještavanje Centralne banke

Član 233

(1) Kreditne institucije i filijale kreditnih institucija iz drugih država koje pružaju bankarske i/ili finansijske usluge na teritoriji Crne Gore, dužne su da pripremaju, i da u rokovima i na način utvrđenim propisom iz stava 2 ovog člana, dostavljaju Centralnoj banci tačne i potpune izvještaje i druge podatke:

- 1) koji se odnose na ispunjavanje kapitalnih zahtjeva iz člana 134 ovog zakona;

- 2) o likvidnoj pokrivenosti i stabilnim izvorima finansiranja iz člana 114 ovog zakona;
- 3) o velikim izloženostima iz člana 172 ovog zakona;
- 4) o koeficijentu finansijskog leveridža iz člana 115 ovog zakona;
- 5) o klasifikaciji aktive iz člana 118 ovog zakona;
- 6) i druge izvještaje i podatke potrebne za ostvarivanje supervizorske funkcije Centralne banke.

(2) Vrste izvještaja, formu i sadržaj izvještaja i podataka iz stava 1 ovog člana i rokove za njihovo dostavljanje Centralnoj banci, propisuje Centralne banka.

Izvještavanje na zahtjev Centralne banke

Član 234

Kreditna institucija je dužna da na zahtjev i u roku koji utvrdi Centralna banka dostavi izvještaje, informacije i podatke o svim pitanjima koja su od značaja za sprovođenje supervizije ili za izvršavanje ostalih zadataka iz nadležnosti Centralne banke.

Obavještavanje Centralne banke

Član 235

- (1) Kreditna institucija je dužna da u roku od tri radna dana obavijesti Centralnu banku o:
- 1) svakom izvršenom upisu promjene podataka u Centralni registar privrednih subjekata;
  - 2) sazivanju i datumu održavanja skupštine akcionara i svim odlukama koje su donijete na toj skupštini;
  - 3) svakoj planiranoj promjeni osnovnog kapitala kreditne institucije u iznosu od 10% ili više;
  - 4) prestanku pružanja pojedinih usluga koje je kreditna institucija pružala na osnovu dozvole za rad ili posebnog odobrenja;
  - 5) saznanju da je fizičko ili pravno lice steklo ili povećalo kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji iznad nivoa za koje ima odobrenje Centralne banke, odnosno o saznanju da je lice sa kvalifikovanim učešćem prodalo ili na drugi način otuđilo akcije, čime je smanjilo učešće u kapitalu kreditne institucije ispod nivoa za koji ima odobrenje Centralne banke;
  - 6) nastalim bliskim povezanostima kreditne institucije i drugih fizičkih i pravnih lica, i
  - 7) promjenama u sastavu grupa povezanih lica prema kojima je kreditna institucije izložena.

(2) Kreditna institucija čije su akcije uključene za trgovanje na regulisanom tržištu dužna je da najmanje jednom godišnje obavijesti Centralnu banku o akcionarima sa kvalifikovanim učešćem u kreditnoj instituciji i o visini učešća, u skladu sa članom 233 stav 2 ovog zakona.

- (3) Upravni odbor kreditne institucije je dužan da odmah obavijesti Centralnu banku o:
- 1) ugroženoj likvidnosti ili solventnosti kreditne institucije;
  - 2) nastanku razloga za oduzimanju dozvole za rad kreditne institucije i za oduzimanje odobrenja iz ovog zakona;
  - 3) promjeni finansijskog stanja kreditne institucije koja je rezultirala smanjenjem regulatornog kapitala i/ili pokazatelja poslovanja kreditne institucije ispod propisanog nivoa;
  - 4) razrješenju ili ostavci člana nadzornog ili upravnog odbora, člana revizorskog odbora, izvršnog direktora ili internog revizora, i razlozima za razrješenje ili ostavku tih lica.

Dostavljanje podataka o prekograničnim aktivnostima

Član 236

(1) Kreditna institucija koja pruža usluge u drugim državama je dužna je da Centralnoj banci jednom godišnje dostavlja podatke koji se odnose na proteklu finansijsku godinu, po zemljama u kojima pruža usluge, i to o:

- 1) bankarskim i finansijskim uslugama koje pruža, prirodi aktivnosti i geografskom području tih usluga;
- 2) iznosu ukupnih prihoda (promet);
- 3) broju zaposlenih na osnovu ekvivalenta punog radnog vremena;
- 4) iznosu dobiti ili gubitka prije oporezivanja;
- 5) iznosu poreza na dobit (ili gubitak), i
- 6) iznosu primljenih javnih subvencija.

(2) Podaci iz stava 1 ovog člana moraju biti revidirani i objavljeni kao prilog godišnjim finansijskim iskazima i, kada je primjenjivo, konsolidovanim godišnjim finansijskim iskazima.

Javno objavljivanje podataka o kreditnoj instituciji

Član 237

(1) Kreditna institucija je dužna da, u rokovima i na način utvrđen propisom iz stava 3 ovog člana, javno objavi tačne i potpune kvantitativne i kvalitativne podatke, koji su od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju, poslovanju i rizičnom profilu.

(2) Kreditna institucija je dužna da svojim aktima, zavisno od veličine, obima i složenosti poslovnih aktivnosti, nivoa preuzetog rizika i finansijskog stanja kreditne institucije, utvrdi:

- 1) vrste podataka koji se javno objavljuju;
- 2) rokove i način javnog objavljivanja podataka.

(3) Minimum podataka iz stava 1 ovog člana koji se javno objavljuju, način objavljivanja i rokove za javno objavljivanje podataka iz stava 1 ovog člana, propisuje Centralna banka.

Objavljivanje informacija o upravljanju

Član 238

(1) Kreditna institucija je dužna da javno objavi način na koji je usklađena sa odredbama ovog zakona kojima se uređuju:

- 1) organizaciona struktura kreditne institucije;
- 2) sastav, dužnosti i odgovornosti nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije i odgovornosti odbora za imenovanja;
- 3) obaveza nadzornog odbora da obrazuje odbor za primanja, odbor za imenovanja i odbor za rizike;
- 4) politike primanja, uključujući varijabilne djelove primanja i odgovornosti odbora za primanja;
- 5) informacije iz člana 236 stav 1 ovog zakona.

(2) Kreditna institucija je dužna da informacije iz ovog člana objavi i redovno ažurira na svojoj internet stranici.

Objavljivanje informacija o organizaciji i pokazateljima poslovanja

Član 239

(1) Kreditna institucija koja je matično društvo u grupi kreditnih institucija, i kreditna institucija iz člana 310 stav 2 ovog zakona, dužna je da javno objavi opis pravnih odnosa u svojoj grupi i opis sistema upravljanja i organizacione strukture grupe, direktno ili upućivanjem na linkove koji sadrže objavljene ekvivalentne informacije.

(2) Kreditna institucija je dužna da u svojim godišnjim izvještajima u okviru glavnih pokazatelja objavi pokazatelj povrata na aktivu (neto dobit podijeljena sa ukupnom aktivom, iskazan u procentu).

(3) Kreditna institucija je dužna da objavljuje informacije iz ovog člana najmanje jednom godišnje na svojoj internet stranici i da ih redovno ažurira.

XI. SUPERVIZIJA KREDITNIH INSTITUCIJA

1. Osnovne odredbe

Supervizija kreditnih institucija

Član 240

Centralna banka je ovlaštena da u cilju održavanja zdravog bankarskog sistema u Crnoj Gori i podsticanja i očuvanja njegove sigurnosti i stabilnosti vrši superviziju kreditnih institucija, pod kojom se podrazumijeva:

- 1) posredna kontrola koja se vrši prikupljanjem i analizom izvještaja, informacija i drugih podataka koje kreditne institucije dostavljaju u skladu sa zakonom i propisima Centralne banke, informacija i podataka koje kreditne institucije dostavljaju na zahtjev Centralne banke i drugih podataka o poslovanju kreditnih institucija kojima Centralna banka raspolaže, i kontinuiranim praćenjem poslovanja kreditnih institucija;
- 2) neposredna kontrola koja se vrši pregledom poslovnih knjiga, knjigovodstvene i druge dokumentacije u kreditnim institucijama i kod drugog učesnika u poslu koji je predmet kontrole;
- 3) preduzimanje supervizorskih mjera prema kreditnoj instituciji, uključujući i supervizorske mjere u fazi rane intervencije;
- 4) davanje dozvola, odobrenja, saglasnosti i mišljenja, kao i procjenjivanje poslovanja kreditne institucije u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija;
- 5) komunikacija sa kreditnim institucijama u skladu sa članom 243 ovog zakona.

Pravna zaštita

Član 241

(1) Članovi Savjeta Centralne banke, lica ovlaštena za kontrolu i drugi zaposleni u Centralnoj banci, kao i zastupnici, privremeni članovi upravnog odbora kreditne institucije, ovlaštena lica i pomoćnici ovlašćenih lica, administratori i pomoćnici administratora, članovi privremene uprave i asistenti privremene uprave, spoljni revizori i druga lica koja angažuje Centralna banka u vezi sa izvršavanjem funkcija u skladu sa ovim zakonom, ne mogu odgovarati za štetu koja bi mogla da nastane prilikom obavljanja dužnosti u skladu sa zakonom i propisima donijetim na osnovu zakona, osim ako se dokaže da su određenu radnju učinili namjerno ili grubom nepažnjom.

(2) Troškove zaštite lica iz stava 1 ovog člana, u sudskim sporovima koji se odnose na obavljanje dužnosti iz stava 1 ovog člana, snosi Centralna banka.

Subjekti supervizije

Član 242

(1) Centralna banka vrši superviziju:

- 1) kreditnih institucija i njihovih filijala van Crne Gore;
- 2) kreditnih institucija iz drugih država članica u dijelu poslovanja koje se obavlja neposrednim pružanjem usluga na teritoriji Crne Gore;
- 3) filijala kreditnih institucija sa sjedištem u drugoj državi članici koje posluju u Crnoj Gori;
- 4) filijala kreditnih institucija sa sjedištem u trećoj zemlji koje posluju u Crnoj Gori.

(2) Ovlašćena lica Centralne banke iz člana 250 ovog zakona mogu, u cilju ostvarivanja ciljeva supervizije kreditnih institucija, vršiti pregled i dijela poslovanja lica povezanih sa kreditnom institucijom, ili lica na koje je kreditna institucija prenijela dio svojih poslovnih aktivnosti.

(3) Kada nadzor nad poslovanjem lica iz stava 2 ovog člana vrše drugi nadzorni organi ili institucije u skladu sa ovlaštenjima utvrđenim zakonom, Centralna banka može da učestvuje u nadzoru poslovanja lica sa tim nadzornim organom, ili od nadzornog organa tražiti da joj pribavi potrebne podatke i informacije u svrhu supervizije kreditne institucije.

(4) Odredbe stava 1 ovog člana ne isključuju vršenje supervizije na konsolidovanoj osnovi u skladu sa ovim zakonom.

Komunikacija sa kreditnim institucijama

Član 243

Centralna banka, kao dio stalnog procesa supervizije, održava komunikaciju sa kreditnim institucijama, koja se naročito ogleda u:

- 1) održavanju, po potrebi, konsultativnih sastanaka sa članovima upravnog odbora kreditne institucije prije početka neposredne kontrole kreditne institucije;
- 2) održavanju sastanka sa upravnim odborom kreditne institucije nakon sačinjavanja izvještaja o izvršenoj kontroli;
- 3) davanju preventivnih upozorenja u cilju obezbjeđivanja poslovanja kreditne institucije u skladu sa propisima;
- 4) prisustvovanju ovlašćenih predstavnika Centralne banke sjednicama nadzornog ili upravnog odbora kreditne institucije;
- 5) korespondenciji vezanoj za praćenje izrečenih mjera kreditnoj instituciji;
- 6) održavanju sastanaka i korespondenciji koji se odnose na pitanja regulatorne prirode, dobre prakse upravljanja rizicima u poslovanju kreditnih institucija i druga pitanja iz oblasti funkcionisanja bankarskog sektora.

Pribavljanje informacija od drugih lica

Član 244

(1) Lica koja imaju kvalifikovano učešće i lica povezana sa kreditnom institucijom, kao i lica na koje je kreditna institucija prenijela dio svojih poslovnih aktivnosti, dužni su da na zahtjev Centralne banke, a radi postizanja ciljeva supervizije kreditne institucije, dostave Centralnoj banci odgovarajuću dokumentaciju i informacije.

(2) Za potrebe izvršavanja svojih ovlaštenja, Centralna banka može da zahtijeva dostavljanje potrebnih informacija, uključujući dostavljanje informacija za potrebe supervizije i sa njima povezane statističke potrebe periodično i u utvrđenoj formi, od sljedećih subjekata:

- 1) kreditne institucije;
- 2) finansijskog holdinga sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 3) mješovitog finansijskog holdinga sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 4) mješovitog holdinga sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 5) pružaoca usluge eksternalizacije nekom od lica iz tač. 1 do 4 ovog stava.

(3) U cilju utvrđivanja činjenica i okolnosti o licima iz stava 2 ovog člana, neophodnih za izvršavanje svojih ovlaštenja, uključujući utvrđivanje postojanja uslova za pokretanje prekršajnog postupka, Centralna banka može da:

- 1) od bilo kog pravnog ili fizičkog lica, za koje ocijeni da posjeduje relevantnu dokumentaciju, zahtijeva da dostavi tu dokumentaciju;
- 2) izvrši pregled poslovnih knjiga i dokumentacije lica iz stava 1 ovog člana uključujući pribavljanje kopija te dokumentacije;
- 3) zahtijeva pisana i usmena objašnjenja od lica iz stava 1 ovog člana, kao i od njihovih zaposlenih;
- 4) obavi razgovore za potrebe prikupljanja informacija sa bilo kojim licem za koje ocijeni da ima relevantna saznanja, uz uslov izričitog pristanka tog lica.

(4) Centralna banka može da izvršiti neposrednu kontrolu poslovanja lica iz stava 2 ovog člana, uz prethodno obavještanje relevantnog nadležnog organa i, ukoliko su ispunjeni potrebni uslovi, svih drugih društava uključenih u superviziju na konsolidovanoj osnovi, i to u sjedištu i na drugim mjestima gdje ta društva posluju.

2. Supervizija kreditnih institucija

Obuhvat supervizije

Član 245

(1) Pri vršenju supervizije Centralna banka, polazeći od tehničkih kriterijuma iz člana 246 ovog zakona, kontroliše zakonitost poslovanja kreditne institucije, uključujući organizaciju, strategije, politike, procese i mehanizme koje kreditna institucija sprovodi u cilju usklađivanja svog poslovanja sa ovim zakonom i procjenjuje:

- 1) rizike kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u toku poslovanja;
- 2) rizike koje kreditna institucija predstavlja za finansijski sistem, uzimajući u obzir kriterijume za identifikaciju i mjerenje sistemskog rizika;
- 3) rizike koji se identifikuju testiranjem otpornosti na stres, uzimajući u obzir vrstu, obim i složenost poslova kreditne institucije.

(2) Na osnovu kontrole iz stava 1 ovog člana Centralna banka utvrđuje da li organizacija, strategije, procesi i mehanizmi koje kreditna institucija sprovodi, kao i regulatorni kapital i likvidnost kreditne institucije, obezbjeđuju primjeren sistem upravljanja i pokrivanje svih rizika.

(3) Centralna banka određuje učestalost i intezitet vršenja kontrole iz stava 1 ovog člana, polazeći od veličine i značaja kreditne institucije za bankarski sistem Crne Gore, vrste, obima i složenosti poslova koje kreditna institucija obavlja, kao i principa proporcionalnosti.

(4) Kontrolu iz člana 1 ovog stava Centralna banka vrši najmanje jednom godišnje za svaku kreditnu instituciju obuhvaćenu planom kontrola iz člana 249 ovog zakona.

(5) Centralna banka po potrebi, a najmanje jednom godišnje, sprovodi odgovarajuća testiranja otpornosti kreditnih institucija na stres.

Tehnički kriterijumi za superviziju

Član 246

(1) Supervizija kreditnih institucija, pored procjene izloženosti kreditnom, tržišnom i operativnom riziku i upravljanja tim rizicima, obuhvata kao minimum:

- 1) rezultate testiranja otpornosti na stres koje sprovodi kreditna institucija koja primjenjuje pristup zasnovan na internim rejting sistemima;
- 2) izloženost riziku koncentracije i upravljanje tim rizikom od strane kreditne institucije, uključujući usklađenost kreditne institucije sa propisanim zahtjevima;
- 3) robusnost, adekvatnost i način primjene politika i procedura koje kreditna institucija sprovodi za upravljanje rezidualnim rizikom povezanim sa korišćenjem priznatih tehnika ublažavanja kreditnog rizika;
- 4) obim u kojem je regulatorni kapital kreditne institucije adekvatan sa aspekta imovine koju je kreditna institucija sekjuritizovala, uzimajući u obzir ekonomski sadržaj transakcije kao i stepen ostvarenog transfera rizika;
- 5) izloženost, mjerenje i upravljanje rizikom likvidnosti od strane kreditne institucije, uključujući izradu analiza različitih scenarija, upravljanje instrumentima za ublažavanje rizika (naročito nivoom, sastavom i kvalitetom bafera za likvidnost), kao i efikasne planove za postupanje u nepredviđenim okolnostima;
- 6) uticaj efekata diversifikacije i način na koji su ti efekti uključeni u sistem mjerenja rizika;
- 7) rezultate testiranja otpornosti na stres koje sprovodi kreditna institucija koja koristi interni model za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik;
- 8) geografski položaj izloženosti kreditne institucije;
- 9) model poslovanja kreditne institucije, i
- 10) procjenu sistemskog rizika, u skladu sa kriterijumima iz člana 245 ovog zakona.

(2) Pri procjeni rizika likvidnosti kojem je kreditna institucija izložena, Centralna banka redovno i sveobuhvatno sprovodi ocjenu ukupnog upravljanja rizikom likvidnosti od strane kreditne institucije i podstiče razvoj internih metodologija, uzimajući u obzir značaj i ulogu te kreditne institucije na finansijskom tržištu, i sa dužnom pažnjom razmatra mogući efekat svojih odluka na stabilnost finansijskog sistema u drugim relevantnim državama članicama.

(3) Ako Centralna banka pri vršenju kontrole utvrdi da je kreditna institucija više puta pružila implicitnu podršku sekjuritizaciji, a ukoliko je vjerovatno da će kreditna institucija nastaviti da pruža podršku sekjuritizaciji što će onemogućiti transfer značajnog dijela povezanog rizika, Centralna banka će kreditnoj instituciji naložiti odgovarajuće supervizorske mjere.

(4) Pri vršenju kontrole Centralna banka razmatra da li vrednosna usklađivanja za pozicije ili portfolia u knjizi trgovanja omogućavaju kreditnoj instituciji da u kratkom vremenskom periodu proda svoje pozicije ili ih zaštiti od rizika bez ostvarivanja značajnih gubitaka u uobičajenim tržišnim uslovima.

(5) Centralna banka je dužna da pri vršenju kontrole obuhvati i:

- 1) izloženost kreditne institucije kamatnom riziku iz pozicija kojima se ne trguje, a ako utvrdi smanjenje ekonomske vrijednosti kreditne institucije veće od 20% regulatornog kapitala kreditne institucije koje je posljedica iznenadne i neočekivane promjene kamatnih stopa od 200 baznih bodova ili promjene definisane propisom Centralne banke kojim se

uređuje upravljanje tim rizikom, Centralna banka će naložiti kreditnoj instituciji odgovarajuće supervizorske mjere, uključujući i mjeru obezbjeđivanja dodatnog kapitala ako utvrdi da je negativan uticaj na neto kamatni prihod ili dobit značajan u odnosu na regulatorni kapital kreditne institucije;

- 2) izloženost kreditne institucije riziku prekomjernog finansijskog leveridža, koji se odražava u pokazateljima prekomjernog finansijskog leveridža, pri čemu Centralna banka uzima u obzir model poslovanja kreditne institucije, kao i ocjenu adekvatnosti organizacije, strategije, politike, postupaka i procedura koje je usvojila kreditna institucija za namjene upravljanja rizikom prekomjernog finansijskog leveridža;
- 3) sisteme upravljanja kreditnom institucijom, korporativnu kulturu i vrijednosti, kao i sposobnost članova nadzornog i upravnog odbora da izvršavaju svoje obaveze, s tim što pri sprovođenju te provjere i ocjene Centralna banka, kao minimum, ostvaruje uvid u dokumentaciju koja sadrži dnevni red i materijale sa sjednica nadzornog i upravnog odbora, kao i sastanaka odbora i drugih radnih tijela ovih organa upravljanja.

Redovna provjera odobrenja za korišćenje internih pristupa

Član 247

(1) Centralna banka redovno, a najmanje na trogodišnjoj osnovi, provjerava usklađenost kreditne institucije sa zahtjevima koji se odnose na interne pristupe za izračunavanje kapitalnih zahtjeva u skladu sa propisom Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija, a za čiju primjenu je dobila odobrenje od Centralne banke, naročito uzimajući u obzir promjene u poslovanju kreditne institucije kao i primjenu tih pristupa na nove proizvode.

(2) Centralna banka naročito provjerava i ocjenjuje da li kreditna institucija primjenjuje dobro razvijene i ažurirane tehnike i prakse za interne pristupe.

(3) Ako utvrdi značajne nedostatke u obuhvatu izloženosti riziku internih pristupa kreditne institucije, Centralna banka će kreditnoj instituciji naložiti odgovarajuće supervizorske mjere za njihovo otklanjanje ili ublažavanje njihovih posljedica, što može uključiti i nalaganje viših multiplikacionih faktora ili dodatnih kapitalnih zahtjeva, odnosno preduzimanje drugih odgovarajućih i efikasnih mjera.

(4) Ako utvrdi da interni model koji kreditna institucija primjenjuje za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike nije ili više nije dovoljno tačan zbog brojnih prekoračenja koja su rezultat primjene retroaktivnog testiranja hipotetičkih promjena vrijednosti portfelja u skladu sa propisom Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija, Centralna banka će oduzeti odobrenje za korišćenje internog modela ili naložiti odgovarajuće supervizorske mjere kako bi se obezbijedilo poboljšanje modela u što kraćem roku.

(5) Ako utvrdi da kreditna institucija više ne ispunjava propisane zahtjeve za primjenu internog pristupa prilikom izračunavanja kapitalnih zahtjeva, Centralna banka će od kreditne institucije zahtijevati da:

- 1) dokaže da je uticaj takve neusklađenosti beznačajan, ili
- 2) prezentuje Centralnoj banci plan za blagovremeno ponovno uspostavljanje usklađenosti sa zahtjevima i odredi rok za njegovo sprovođenje, pri čemu Centralna banka može zahtijevati poboljšanje tog plana ako ocijeni da nije vjerovatno da će prezentovani plan dovesti do potpune usklađenosti, ili je rok rok za njegovo sprovođenje neodgovarajući.

(6) Na bazi postupka provjere iz stava 1 ovog člana Centralna banka će oduzeti kreditnoj instituciji odobrenje za korišćenje internog pristupa, ili će ga ograničiti na ona područja u kojima je usklađenost moguće postići u odgovarajućem roku, ako:

- 1) nije vjerovatno da će kreditna institucija biti u mogućnosti da ponovo uspostavi usklađenost u odgovarajućem roku, ili
- 2) kreditna institucija ne uspije da na zadovoljavajući način dokaže da je uticaj neusklađenosti beznačajan, kada je to primjenjivo.

Ocjena internih pristupa za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za izloženosti ili pozicije koje su uključene u referentne portfolije

Član 248

(1) Kreditna institucija koja, u skladu sa Regulativom (EU) br. 575/2013, ima odobrenje za interni pristup za izračunavanje iznosa izloženosti ponderisanih rizikom ili kapitalnih zahtjeva, osim za operativni rizik, dužna je da Centralnoj banci i Evropskom bankarskom regulatoru najmanje jednom godišnje dostavlja izvještaj o rezultatima izračuna svojih internih pristupa za izloženosti ili pozicije koje su uključene u referentne portfolije, koji sadrži prikaz rezultata dobijenih izračunavanjem sa obrazloženjem metodologija korišćenih prilikom izračunavanja.

(2) Kao referentni portfolio iz stava 1 ovog člana primjenjuje se portfolio koji tehničkim standardom propisuje Evropska komisija.

(3) Centralna banka može donijeti propis kojim se bliže uređuje sadržaj, način i rokovi za dostavljanje izvještaja iz stava 1 ovog člana i može utvrditi specifične portfolije za koje je potrebno izračunati kapitalne zahtjeve.

(4) Centralna banka će se prije utvrđivanja specifičnog portfolia iz stava 3 ovog člana konsultovati sa Evropskim bankarskim regulatorom.

(5) Centralna banka, na osnovu informacija koje su joj kreditne institucije dostavile u skladu sa stavom 1 ovog člana, po potrebi, prati i analizira raspon iznosa izloženosti ponderisanih rizikom ili kapitalnih zahtjeva, osim za operativni rizik, za izloženosti ili transakcije u referentnom portfoliju, a koji proizilaze iz internih pristupa koje primjenjuju te kreditne institucije.

(6) Centralna banka, minimalno na godišnjoj osnovi, provjerava kvalitet pristupa iz stava 1 ovog člana, pri čemu posebnu pažnjom posvećuje pristupima:

- 1) koji pokazuju značajne razlike u kapitalnim zahtjevima za istu izloženost;
- 2) kod kojih postoji naročito velika ili mala razlika, i
- 3) kod kojih postoji značajno i sistemsko potcjenjivanje kapitalnih zahtjeva.

(7) Ako se rezultati izračuna pojedinih kreditnih institucija značajno razlikuju od rezultata većine uporedivih kreditnih institucija, ili ako pristupi pružaju veći broj različitih rezultata, Centralna banka će ispitati razloge tih razlika.

(8) Kada utvrdi da interni modeli koje primjenjuje kreditna institucija potcjenjuju kapitalne zahtjeve, a to ne proizilazi iz razlika u odnosnim rizicima izloženosti ili pozicija, Centralna banka će preduzeti korektivne mjere.

(9) Korektivne mjere iz stava 3 ovog člana moraju biti u skladu sa ciljevima primjene internih pristupa i u tom smislu ne smiju da:

- 1) dovode do standardizacije internih pristupa ili korišćenja preferiranih metoda;

- 2) stvaraju pogrešne podsticaje, ili
- 3) prouzrokuju da sve kreditne institucije neosnovano preduzimaju iste aktivnosti.

Plan kontrole

Član 249

(1) Centralna banka, uzimajući u obzir obim supervizije iz člana 245 ovog zakona, najmanje jednom godišnje donosi plan kontrole kreditnih institucija, kojim obuhvata:

- 1) kreditne institucije za koje rezultati testiranja otpornosti na stres, ili rezultati supervizije iz člana 245 ovog zakona, ukazuju na postojanje značajnih rizika za njihovo postojeće finansijsko stanje ili upućuju na kršenje odredbi ovog zakona ili propisa donesenih na osnovu ovog zakona;
- 2) kreditne institucije koje predstavljaju sistemski rizik za finansijski sistem, i
- 3) druge kreditne institucije za koje Centralna banka ocijeni da je potreban pojačan nadzor zbog drugih okolnosti.

(2) Planom kontrole iz stava 1 ovog člana Centralna banka definiše:

- 1) aktivnosti koje namjerava da preduzme prema određenoj kreditnoj instituciji i uslove za obavljanje tih aktivnosti;
- 2) kreditne institucije za koje će biti sprovedene pojačane supervizorske aktivnosti i mjere koje će biti preduzete u skladu sa stavom 3 ovog člana, i
- 3) plan neposredne kontrole, uključujući i filijale i zavisna društva kreditne institucije osnovane u drugim državama članicama u skladu sa ovim zakonom.

(3) Kada Centralna banka ocijeni da je za pojedinu kreditnu instituciju potrebno sprovođenje pojačane supervizije, plan kontrole iz stava 1 ovog člana obuhvata sljedeće aktivnosti i/ili mjere:

- 1) povećanje broja i učestalosti neposrednih kontrola kreditne institucije;
- 2) imenovanje ovlašćenog lica za praćenje stanja u kreditnoj instituciji, u skladu sa članom 282 ovog zakona;
- 3) dodatno ili učestalije izvještavanje kreditne institucije;
- 4) dodatne ili učestalije provjere operativnih, strateških ili poslovnih planova kreditne institucije, ili
- 5) vršenje kontrole pojedinog dijela poslovanja kreditne institucije i praćenja rizika za koji je vjerovatno da će se ostvariti.

(4) Centralna banka može da, u skladu sa odredbama ovog zakona, izvrši neposrednu kontrolu poslovanja filijale kreditne institucije iz druge države članice koja pruža usluge u Crnoj Gori posredstvom filijale, nezavisno od plana supervizije nadležnog organa matične države članice.

Lica ovlašćena za kontrolu

Član 250

(1) Neposrednu kontrolu vrše zaposleni u Centralnoj banci, koje Centralna banka ovlasti za vršenje tih poslova (u daljem tekstu: ovlašćeni kontrolori).

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, za obavljanje pojedinih zadataka u vezi sa neposrednom kontrolom poslovanja kreditne institucije Centralna banka može da ovlasti i lica koja nijesu zaposlena u Centralnoj banci.

(3) Lica iz stava 2 ovog člana imaju ista ovlašćenja i odgovornosti kao i ovlašćeni kontrolori iz stava 1 ovog člana pri obavljanju poslova u vezi sa neposrednom kontrolom poslovanja kreditne institucije za koje su ovlašćeni.

(4) Posrednu kontrolu vrše zaposleni kojima su ti poslovi povjereni u skladu sa aktom o unutrašnjoj organizaciji Centralne banke.

Obavještavanje kreditne institucije o neposrednoj kontroli

Član 251

(1) Centralna banka, po pravilu 10 radnih dana prije početka kontrole, obavještava kreditnu instituciju o planiranoj neposrednoj kontroli.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži predmet kontrole, podatke o planiranom početku i trajanju kontrole, kao i informacije o dokumentaciji koju kreditna institucija treba da pripremi za potrebe vršenja neposredne kontrole.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ukoliko iz izvještaja i informacija koje posjeduje Centralna banka proizilazi da postoje nepravilnosti koje mogu biti od značaja za sigurnost i stabilnost poslovanja kreditne institucije, neposredna kontrola može otpočeti i bez prethodne najave.

Obezbjedivanje uslova za rad ovlašćenih kontrolora

Član 252

(1) Kreditna institucija je dužna da ovlašćenim kontrolorima Centralne banke omogući nesmetani uvid u poslovne knjige, drugu poslovnu dokumentaciju i evidencije, uvid u funkcionisanje informacione tehnologije i u kompjutersku bazu podataka i da na zahtjev ovlašćenih kontrolora obezbijedi kopije poslovnih knjiga, drugu poslovnu dokumentaciju i evidencije, u papirnoj i/ili elektronskoj formi.

(2) Kreditna institucija je dužna da ovlašćenim kontrolorima, na njihov zahtjev, omogući vršenje neposredne kontrole u sjedištu kreditne institucije i na ostalim mjestima na kojima kreditna institucija, odnosno drugo lice na osnovu ovlašćenja dobijenih od kreditne institucije, obavlja djelatnosti i poslove u vezi sa kojima Centralna banka sprovodi kontrolu.

(3) Kreditna institucija je dužna da ovlašćenim kontrolorima tokom radnog vremena, a ukoliko je to zbog obima ili prirode kontrole potrebno i nakon isteka radnog vremena, obezbijedi odgovarajuće prostorije u kojima mogu nesmetano i bez prisustva drugih lica vršiti kontrolu.

(4) Kreditna institucija je dužna da omogući da u toku neposredne kontrole u prostorijama iz stava 3 ovog člana po potrebi budu prisutna i ovlašćena lica kreditne institucije, koja na zahtjev ovlašćenih kontrolora mogu dati odgovarajuća pojašnjenja u vezi sa poslovnim knjigama, poslovnom dokumentacijom, poslovnim događajima i administrativnim odnosno poslovnim evidencijama koje su predmet kontrole.

Izvještaj o kontroli

Član 253

(1) Nakon izvršene kontrole poslovanja kreditne institucije sačinjava se izvještaj o kontroli.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, u slučaju posredne kontrole, ako u postupku kontrole nijesu utvrđene nepravilnosti u poslovanju kreditne institucije, ne sačinjava se izvještaj o kontroli.

(3) Izvještaj o izvršenoj kontroli ima povjerljiv karakter i ne može se objavljivati djelimično ili u cjelosti bez saglasnosti Centralne banke.

Postupak po primjedbama na izvještaj

Član 254

(1) Kreditna institucija može dostaviti Centralnoj banci primjedbe na izvještaj o izvršenoj kontroli u roku od osam radnih dana od dana njegovog prijema.

(2) Centralna banka može neposredno provjeriti navode kreditne institucije sadržane u primjedbama na izvještaj o izvršenoj kontroli, i u tom slučaju sačinjava dopunu izvještaja na koju kreditna institucija u roku od tri radna dana od dana prijema dopune može dostaviti primjedbe.

(3) Centralna banka u roku od osam dana od prijema primjedbi na izvještaj, odnosno primjedbi na dopunu izvještaja o izvršenoj kontroli, razmatra prispjele primjedbe i u pisanoj formi obavještava kreditnu instituciju o prihvatanju, odnosno neprihvatanju tih primjedbi.

3. Supervizija kreditnih institucija koje pružaju usluge u drugim državama članicama

Saradnja u superviziji

Član 255

(1) Centralna banka saraduje sa nadležnim organom države članice domaćina u superviziji kreditne institucije koja posredstvom filijale pruža usluge na teritoriji te države članice.

(2) Centralna banka je dužna da nadležnom organu države članice domaćina dostavlja informacije od značaja za superviziju, a naročito informacije:

- 1) u vezi sa upravljanjem i vlasničkom strukturom kreditnih institucija, koje mogu olakšati vršenje supervizije i ispitivanje ispunjenosti uslova za izdavanje odobrenja za rad iz njihove nadležnosti;
- 2) koje bi mogle olakšati praćenje kreditnih institucija iz njihove nadležnosti u vezi sa likvidnošću, solventnošću, osiguranjem depozita, ograničavanjem velikih izloženosti;
- 3) o ostalim činjenicama koje mogu uticati na sistemski rizik koji te kreditne institucija predstavljaju, kao i o administrativnim i računovodstvenim procedurama i mehanizmima interne kontrole.

(3) Centralna banka odmah obavještava nadležna organe svih država članica domaćina ako nastanu, ili se osnovano može očekivati da će nastati, problemi sa likvidnošću kreditne institucije, sa informacijom o pojedinostima o planiranju i sprovođenju plana oporavka kao i o svim mjerama prudencijalne supervizije koje su preduzete u tom kontekstu.

(4) Centralna banka je dužna da bez odlaganja obavijesti nadležni organ države članice domaćina o svim informacijama i nalazima koji se odnose na superviziju likvidnosti poslovanja kreditne institucije posredstvom filijale, i to u skladu sa dijelom šestim Regulative 575/2913 (EU) i odredbama ovog zakona kojima se uređuje supervizija na konsolidovanoj osnovi, ako su te informacije i nalazi od značaja za zaštitu deponenata ili investitora iz države članice domaćina.

(5) Centralna banka je dužna da bez odlaganja obavijesti nadležne organe svih država članica domaćina o problemima sa likvidnošću u kreditnoj instituciji koji su nastupili ili se realno može očekivati da će nastupiti, a to obavještenje treba da sadrži podatke o planiranju i primjeni plana oporavka i podatke o svim preduzetim supervizorskim mjerama Centralne banke po tom osnovu.

(6) Centralna banka je dužna da na zahtjev nadležnog organa države članice domaćina obrazloži na koji je način informacije i nalaze koje joj je dostavio taj nadležni organ uzela u obzir pri svom postupanju prema kreditnoj instituciji, a ako nadležni organ države članice domaćina smatra da Centralna banka nije preduzela odgovarajuće mjere, može, nakon obavještanja Centralne banke i Evropskog bankarskog regulatora, preduzeti odgovarajuće mjere kako bi spriječio dalja kršenja, u cilju zaštite opšteg interesa deponenata, investitora i drugih lica kojima se pružaju bankarske i finansijske usluge ili u cilju zaštite stabilnosti finansijskog sistema države članice domaćina.

(7) Centralna banka kao nadležni organ matične države članice može, u slučaju neslaganja sa mjerama iz stava 5 ovog člana koje je preduzeo nadležni organ države članice domaćina, odnosno sa mjerama koje nadležni organ države članice domaćina namjerava da preduzme, da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(8) Centralna banka može da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010 i u slučaju kada nadležni organ iz druge države članice odbije njen zahtjev za saradnju, a naročito zahtjev za razmjenu informacija, ili ako nije postupio po tom zahtjevu u primjerenom roku.

Neposredna kontrola poslovanja filijale u državi članici domaćinu

Član 256

(1) Centralna banka, odnosno lica koja je Centralna banka ovlastila za obavljanje pojedinih poslova kontrole, može da izvrši neposrednu kontrolu poslovanja, uključujući provjeru informacija iz člana 255 ovog zakona, u filijali kreditne institucije koja posluje na teritoriji druge države članice posredstvom filijale, uz prethodno obavještanje nadležnog organa države članice domaćina.

(2) Centralna banka može da traži od nadležnog organa države članice domaćina, u kojoj kreditna institucija pruža usluge, da taj organ ili druge stručno osposobljeno lice koje taj organ ovlasti izvrši neposrednu kontrolu filijale.

(3) Centralna banka može da učestvuje u neposrednoj kontroli filijale kreditne institucije u državi članici nezavisno od toga ko vrši neposrednu kontrolu.

(4) Ako je nadležni organ države članice domaćina, u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema te države članice, izvršio neposrednu kontrolu poslovanja filijale kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori i dostavio Centralnoj banci pribavljene informacije i nalaze koji su relevantni za procjenu rizika kreditne institucije ili stabilnost finansijskog sistema države članice domaćina, Centralna banka je dužna da, pri utvrđivanju plana kontrole iz člana 249 ovog zakona, uzme u obzir te informacije kao i stabilnost finansijskog sistema države članice domaćina.

Mjere prema filijali u državi članici domaćinu vezano za pružanje usluga na

teritoriji te države članice

Član 257

(1) Ako nadležni organ države članice domaćina u kojoj kreditna institucija pruža usluge posredstvom filijale, na osnovu informacija koje je dostavila Centralna banka u skladu sa članom 255 ovog zakona, obavijesti Centralnu banku da ta kreditna institucija, vezano uz pružanje usluga na području te države članice, krši propise te države u koje je prenijeta Direktiva 2013/36/EU ili odredbe Regulative (EU) br. 575/2013, ili postoji značajan rizik da se kreditna institucija neće uskladiti sa tim propisima, Centralna banka će, ako u Crnoj Gori nije donijeta odluka o mjerama reorganizacije, bez odlaganja naložiti kreditnoj instituciji supervizorske mjere za otklanjanje neusklađenosti i o tome bez odlaganja obavijestiti nadležni organ države članice domaćina.

(2) Ako je nadležni organ države članice domaćina u kojoj kreditna institucija pruža usluge posredstvom filijale preduzeo preventivne mjere vezane za kršenja iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može, ako se ne slaže sa preduzetim mjerama, da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010.

Obavješćavanje nadležnih organa države članice domaćina

Član 258

Ako Centralna banka oduzme kreditnoj instituciji odobrenje za pružanje bankarskih i/ili finansijskih usluga, odnosno izrekne supervizorsku mjeru zabrane pružanja pojedinih finansijskih usluga, dužna je da o tome bez odlaganja obavijesti nadležni organ države članice domaćina.

Supervizija kreditne institucije koja neposredno pruža usluge u drugoj državi članici i finansijske institucije koja pruža usluge u drugoj državi članici

Član 259

(1) Na superviziju kreditne institucije koja neposredno pruža usluge u drugoj državi članici primjenjuju se odredbe čl. 255 do 258 ovog zakona.

(2) Na superviziju finansijskih institucija, koje u skladu sa članom 74 ovog zakona pružaju uzajamno priznate usluge na teritoriji druge države članice, primjenjuju se odredbe ovog zakona kojim se uređuje supervizija kreditnih institucija koje pružaju usluge u drugim državama članicama.

4. Supervizija kreditnih institucija iz drugih država članica koje pružaju usluge u Crnoj Gori

Ovlašćenje za vršenje supervizije

Član 260

(1) Pored supervizije poslovanja filijale kreditne institucije sa sjedištem u drugoj državi članici koja na teritoriji Crne Gore pruža uzajamno priznate finansijske usluge, koju vrši nadležni organ matične države članice, superviziju te filijale vrši i Centralna banka u skladu sa čl. 261 do 267 ovog zakona.

Ovlašćenja za prikupljanje informacija i vršenje neposredne kontrole filijale

Član 261

(1) Filijala kreditne institucije sa sjedištem u drugoj državi članici koja na teritoriji Crne Gore pruža uzajamno priznate usluge dužna je da Centralnoj banci dostavi informacije o svim uslugama koje ta filijala pruža na teritoriji Crne Gore na način i u rokovima utvrđenim propisom iz člana 233 stav 2 ovog zakona, kao i druge informacije u skladu sa članom 234 ovog zakona.

(2) Centralna banka može da koristi informacije pribavljene u skladu sa stavom 1 ovog člana za:

- 1) informativne ili statističke svrhe;
- 2) utvrđivanje značajnosti filijale u skladu sa odredbama ovog zakona, i
- 3) vršenje supervizije filijale u skladu sa ovim zakonom.

(3) Podatke pribavljene u skladu sa stavom 1 ovog člana Centralna banka dužna je da čuva kao povjerljive u skladu sa ovim zakonom.

(4) Ako filijala kreditne institucije sa sjedištem u drugoj državi članici posluje na teritoriji Crne Gore, nadležni organ matične države članice može:

- 1) uz prethodno obavještanje Centralne banke, samostalno ili posredstvom lica koje je ovlastio, izvršiti neposrednu kontrolu te filijale uključujući i provjeru informacija iz člana 248 ovog zakona, ili
- 2) tražiti od Centralne banke da ovlašćeni kontrolori ili druga lica koja ovlasti Centralna banka izvrše neposrednu kontrolu poslovanja te filijale.

(5) U slučaju iz stava 4 tačka 2 ovog člana, nadležni organ matične države članice može da učestvuje u neposrednoj kontroli filijale koju vrše ovlašćeni kontrolori ili druga lica koja je ovlastila Centralna banka.

(6) Centralna banka može da izvrši neposrednu kontrolu poslovanja filijale kreditne institucije iz druge države članice i da zahtijeva da joj se dostave informacije o poslovanju filijale, kao i informacije za potrebe supervizije poslovanja te filijale, ako je to potrebno radi očuvanja stabilnosti finansijskog sistema Crne Gore, s tim što je Centralna banka dužna da se prije početka kontrole savjetuje sa nadležnim organom matične države članice.

(7) Nakon izvršene kontrole iz stava 6 ovog člana Centralna banka će dostaviti nadležnom organu matične države članice prikupljene informacije i nalaze koji su relevantni za procjenu rizika kreditne institucije ili stabilnosti finansijskog sistema Crne Gore.

(8) Neposredna kontrola filijale kreditne institucije iz druge države članice vrši se u skladu sa propisima Crne Gore.

(9) Pri izricanju mjera filijali kreditne institucije iz druge države članice Centralna banka neće preduzimati mjere koje imaju diskriminatorni ili ograničavajući karakter zbog toga što je kreditna institucija dobila odobrenje u drugoj državi članici.

Saradnja u superviziji kreditnih institucija sa sjedištem u drugoj državi članici koje pružaju usluge na teritoriji Crne Gore

Član 262

(1) Centralna banka saraduje sa nadležnim organom matične države članice u superviziji kreditne institucije sa sjedištem u toj državi članici koja posredstvom filijale pruža usluge na teritoriji Crne Gore.

(2) Centralna banka i nadležni organ matične države članice, pored ostalih obaveza obavještanja utvrđenih ovim zakonom, međusobno razmjenjuju informacije od značaja za superviziju, a naročito informacije:

- 1) u vezi sa upravljanjem i vlasničkom strukturom kreditnih institucija, koje mogu olakšati vršenje supervizije i ispitivanje ispunjenosti uslova za izdavanje odobrenja za rad iz njihove nadležnosti;
- 2) koje bi mogle olakšati praćenje kreditnih institucija iz njihove nadležnosti u vezi sa likvidnošću, solventnošću, osiguranjem depozita, ograničavanjem velikih izloženosti;
- 3) o ostalim činjenicama koje mogu uticati na sistemski rizik koji te kreditne institucija predstavljaju, kao i o administrativnim i računovodstvenim procedurama i mehanizmima interne kontrole.

(3) Centralna banka može da traži od nadležnog organa matične države članice obrazloženje na koji je način informacije i nalaze koje mu je dostavila u vezi sa poslovanjem kreditne institucije iz stava 1 ovog člana uzeo u obzir u svom postupanju prema toj kreditnoj instituciji.

(4) Ako ocijeni da nadležni organ matične države članice nakon dobijanja informacija i nalaza iz stava 3 ovog člana nije preduzeo adekvatne mjere, Centralna banka može, nakon obavještanja nadležnog organa matične države članice i Evropskog bankarskog regulatora, preduzeti odgovarajuće mjere kako bi spriječila dalja kršenja u cilju zaštite opšteg interesa deponenata, investitora i drugih lica kojima se pružaju bankarske ili finansijske usluge ili u cilju zaštite stabilnost finansijskog sistema u Crnoj Gori.

(5) Centralna banka može da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010, ako je nadležni organ iz druge države članice odbio njen zahtjev za saradnju, a naročito za razmjenu informacija, ili nije postupio po zahtjevu u primjerenom roku.

Supervizorske mjere nadležnog organa matične države članice u vezi s uslugama koje se pružaju u Crnoj Gori

Član 263

(1) Ako Centralna banka na osnovu informacija koje pribavi u skladu sa čl. 217, 247 i 248 ovog zakona utvrdi da kreditna institucija iz druge države članice koja pruža usluge u Crnoj Gori krši propise te države članice kojima se prenose Direktiva 2013/36/EU ili Regulativu (EU) br. 575/2013, i ako postoji značajan rizik da se neće uskladiti sa tim propisima u odnosu na usluge koje kreditna institucija pruža u Crnoj Gori, Centralna banka će o tome obavijestiti nadležni organ matične države članice.

(2) Ako Centralna banka ocijeni da nadležni organ matične države članice nije preduzeo, ili da neće preduzeti mjere za otklanjanje neusklađenosti ili mjere za sprečavanje rizika neusklađenosti, može da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010.

Preventivne mjere

Član 264

(1) Prije pokretanja postupka iz člana 263 ovog zakona, a prije donošenja mjera od strane nadležnog organa matične države članice ili mjera reorganizacije iz člana 356 ovog zakona, Centralna banka će u vanrednoj situaciji naložiti preventivne mjere kada ocijeni da je to potrebno radi sprečavanja finansijske nestabilnosti koja može ozbiljno ugroziti zajedničke

interese deponenata, investitora i drugih lica korisnika usluga te kreditne institucije na teritoriji Crne Gore i o preduzetim preventivnim mjerama će bez odlaganja obavijestiti nadležni organ matične države članice, Evropskog bankarskog regulatora i Evropsku komisiju.

(2) Preventivne mjere iz stava 1 ovog člana moraju biti srazmjerne njihovoj svrsi, a to je preventivna zaštita od finansijske nestabilnosti koja može ozbiljno da ugrozi zajedničke interese deponenata, investitora i drugih lica korisnika usluga te kreditne institucije na teritoriji Crne Gore, i one mogu da uključuju privremenu zabranu plaćanja.

(3) Centralna banka je dužna da, pri izricanju preventivnih mjera iz stava 1 ovog člana, vodi računa o tome da povjerieoce u Crnoj Gori ne dovede u povoljniji položaj u odnosu na povjerieoce te kreditne institucije iz drugih država članica.

(4) Preventivne mjere iz stava 1 ovog člana prestaju kada nadležni upravni organ, organ sa javnim ovlašćenjima ili sud matične države članice, donese odluku o mjerama reorganizacije u skladu sa članom 356 ovog zakona i ta mjera postane izvršna.

(5) Centralna banka će obustaviti sprovođenje preventivnih mjera iz stava 1 ovog člana ako ocijeni da te mjere više nijesu potrebne jer je nadležni organ matične države članice postupio u skladu sa obavještenjem iz člana 263 stav 1 ovog zakona, ili su mjere prestale u skladu sa stavom 4 ovog člana.

Radnje za sprečavanje ili kažnjavanje kršenja i za zaštitu opšteg dobra

Član 265

(1) Izuzetno od odredbi čl. 263 i 264 ovog zakona, Centralna banka može, na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona, da preduzme radnje za sprečavanje ili kažnjavanje za kršenje odredbi ovog zakona i drugih propisa u koje je prenijeta Direktiva 2013/36/EU ili propisa koji su donijeti radi zaštite opšteg dobra u Crnoj Gori, za čiju superviziju je ovlašćena tim propisima.

(2) Radnje iz stava 1 ovog člana mogu da uključuju i zabranu filijali kreditne institucije iz druge države članice da na teritoriji Crne Gore zaključuje nove pravne poslove.

Mjere nakon oduzimanja odobrenja za rad matične kreditne institucije

Član 266

Centralna banka je dužna da preduzme odgovarajuće mjere za sprečavanje filijale kreditne institucije iz druge države članice koja pruža usluge u Crnoj Gori da zaključuje nove pravne poslove na teritoriji Crne Gore, ako je nadležni organ države članice ukinuo odobrenje za rad matične kreditne institucije.

Supervizija kreditne institucije iz druge države članice koja neposredno pruža usluge u Crnoj Gori i finansijske institucije koja pruža usluge u Crnoj Gori

Član 267

(1) Na superviziju kreditne institucije iz druge države članice koja neposredno pruža usluge u Crnoj Gori primjenjuju se odredbe čl. 260 do 266 ovog zakona.

(2) Na superviziju finansijske institucije iz druge države članice koja u skladu sa članom 85 ovog zakona pruža uzajamno priznate usluge na teritoriji Crne Gore, primjenjuju se odredbe ovog

zakona kojim se uređuje supervizija kreditnih institucija iz drugih država članica koje pružaju usluge u Crnoj Gori.

5. Supervizija filijala kreditnih institucija iz trećih zemalja u Crnoj Gori

Način i obim supervizije filijala kreditnih institucija iz trećih zemalja

Član 268

Centralna banka vrši superviziju filijala kreditnih institucija iz trećih zemalja koje pružaju usluge u Crnoj Gori na način i u obimu u kojem vrši superviziju kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori.

6. Naknada za superviziju

Vrste naknada

Član 269

- (1) Za vršenje supervizije iz člana 240 ovog zakona plaća se naknada Centralnoj banci.
- (2) Naknadu iz stava 1 ovog člana čine naknade za:
  - 1) izdavanje dozvola za rad kreditnih institucija;
  - 2) za izdavanje odobrenja, saglasnosti i mišljenja iz ovog zakona;
  - 3) kontrolu kreditnih institucija i filijala kreditnih institucija iz trećih zemalja.

Iznos naknada

Član 270

- (1) Ukupan godišnji iznos naknada iz člana 269 stav stava 1 ovog zakona ne može biti veći od 0,25% ukupnog iznosa aktive kreditnih institucija i filijala stranih kreditnih institucija u Crnoj Gori na kraju godine koja prethodi godini za koji se obračunava naknada.
- (2) Visinu, osnovicu, način obračuna i način plaćanja ukupne godišnje naknade iz stava 1 ovog člana i iznose pojedinačnih naknada, propisuje Centralna banka.

XII. SUPERVIZORSKE MJERE

1. Opšte odredbe

Izricanje mjera prema kreditnoj instituciji

Član 271

- (1) Ako kreditna institucija, u rokovima propisanim ovim zakonom, ne dostavi primjedbe na izvještaj o izvršenoj kontroli ili dostavljenim primjedbama osnovano ne ospori nalaze iz izvještaja, odnosno dopune izvještaja, u kojima su konstatovane nepravilnosti u poslovanju kreditne institucije, Centralna banka će kreditnoj instituciji izreći mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.
- (2) Nepravilnostima u poslovanju kreditne institucije, u smislu ovog zakona, smatraju se:
  - 1) neadekvatno upravljanje rizicima kojima je kreditna institucija izložena u svom poslovanju;

- 2) postupanje kreditne institucije (činjenjem, odnosno nečinjenjem) koje nije u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
- 3) primjena nesigurnih ili nesolidnih praksi u poslovanju kreditne institucije.

(3) Nesigurnim ili nesolidnim praksama u poslovanju kreditne institucije iz stava 2 tačka 3 ovog člana smatra se svaka radnja ili odsustvo radnje koja je u suprotnosti sa opšteprihvaćenim standardima opreznog poslovanja i čije su moguće posljedice, u slučaju da rizik potraje, gubitak ili šteta za kreditnu instituciju.

Cilj i način utvrđivanja mjera

Član 272

(1) Cilj supervizorskih mjera Centralne banke je blagovremano preduzimanje aktivnosti za poboljšanje sigurnosti i stabilnosti poslovanja kreditne institucije, kao i otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

(2) Supervizorske mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u poslovanju kreditne institucije utvrđuju se:

- 1) pisanim upozorenjem;
- 2) sporazumom o otklanjanju nepravilnosti
- 3) rješenjem o nalaganju mjera za otklanjanje nepravilnosti.

(3) Supervizorske mjere Centralne banke moraju biti efikasne, srazmjerne i usmjerene na postizanje cilja opšte i specijalne prevencije.

Pisano upozorenje

Član 273

(1) Pisano upozorenje upućuje se kreditnoj instituciji u čijem su poslovanju utvrđene nepravilnosti koje nijesu direktno uticale na njeno finansijsko stanje, ali bi mogle imati takav uticaj ukoliko ne bi bile otklonjene.

(2) Pisano upozorenje sadrži i rokove za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Sporazum o otklanjanju nepravilnosti

Član 274

(1) Centralna banka može da sa kreditnom institucijom zaključi sporazum o otklanjanju utvrđenih nepravilnosti, u čijem su poslovanju utvrđene nepravilnosti koje nijesu od značajnog uticaja na finansijsko stanje kreditne institucije.

(2) Centralna banka može da predloži kreditnoj instituciji zaključivanje sporazuma o otklanjanju nepravilnosti ako:

- 1) je kreditna institucija započela oklanjanje nepravilnosti tokom ili neposredno nakon izvršene kontrole;
- 2) je kreditna institucija spremna da se obaveže na otklanjanje nepravilnosti u predloženim rokovima i na predloženi način;
- 3) se iz dosadašnjeg odnosa kreditne institucije prema mjerama, primjedbama i uputstvima Centralne banke može zaključiti da će uredno ispuniti obaveze koje će preuzeti sporazumom;

- 4) se iz dosadašnjeg poslovanja kreditne institucije i učestalosti nepravilnosti u poslovanju može zaključiti da će kreditna institucija u svom budućem poslovanju obezbijediti zakonitost, sigurnost i stabilnost poslovanja.

(3) Sporazumom iz stava 1 ovog člana definišu se rokovi i način postupanja kreditne institucije u cilju otklanjanja nepravilnosti u poslovanju i rok, odnosno dinamika izvještavanja Centralne banke o izvršavanju obaveza kreditne institucije preuzetih sporazumom.

Posljedice neispunjavanja obaveza iz pisanog upozorenja ili sporazuma o otklanjanju nepravilnosti

Član 275

Ako kreditna institucija ne ispuni obaveze iz pisanog upozorenja iz člana 273 ili sporazuma iz člana 274 ovog zakona, Centralna banka će rješenjem izreći mjere prema kreditnoj instituciji, kao i opomenu iz člana 57 ovog zakona odgovornom licu iz upravnog odbora kreditne institucije.

Rješenje o izricanju mjera

Član 276

(1) Centralna banka će rješenjem naložiti kreditnoj instituciji mjere iz člana 279 ovog zakona i druge mjere utvrđene ovim zakonom, ako u okviru svojih ovlašćenja utvrdi da:

- 1) je kreditna institucija svojim radnjama ili propuštanjem određenih radnji postupila suprotno ovom zakonu ili drugim propisima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija;
- 2) se prema podacima kojima raspolaže Centralna banka opravdano može očekivati da će u narednih 12 mjeseci doći do kršenja odredbi ovog zakona ili drugih propisa kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, ili
- 3) postoje slabosti ili nedostaci u poslovanju kreditne institucije koji ne predstavljaju kršenja propisa, ali je potrebno da kreditna institucija preduzme radnje i postupke za poboljšanje poslovanja.

(2) Rješenjem iz stava 1 ovog člana obavezno se:

- 1) utvrđuju rokovi i način postupanja kreditne institucije u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u poslovanju ili sprečavanja nastanka nepravilnosti u poslovanju;
- 2) utvrđuju rokovi u kojima je kreditna institucija dužna da obavještava Centralnu banku o preduzetim mjerama za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti;
- 3) ako je primjenljivo, nalaže odgovornom licu ili kreditnoj instituciji da prekine i da više ne ponavlja postupanje koje je ovim zakonom utvrđeno kao prekršaj, i
- 4) utvrđuje iznos sredstava koji je kreditna institucija dužna da uplati Centralnoj banci, s tim što taj iznos može biti utvrđen u visini do 0,5% regulatornog kapitala kreditne institucije.

(3) Kreditna institucija je dužna da sprovede mjere na način i u rokovima kako je naloženo rješenjem Centralne banke.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, Centralna banka može na obrazloženi zahtjev kreditne institucije produžiti rok za ispunjenje jedne ili više obaveza iz rješenja, ukoliko zahtjev ocijeni opravdanim, o čemu će obavijestiti kreditnu instituciju.

Rješenje tokom neposredne kontrole

Član 277

Izuzetno od člana 271 ovog zakona, Centralna banka može da, na predlog lica koje rukovodi kontrolom, donese privremeno rješenje i tokom neposredne kontrole naloži kreditnoj instituciji mjere koje je dužna da sprovede bez odlaganja, ako:

- 1) ovlašćeni kontrolori pri vršenju neposredne kontrole utvrde da kreditna institucija nije organizovala poslovanje ili ne vodi poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju i ostalu poslovnu evidenciju na način koji u svakom trenutku omogućava provjeru poslovanja kreditne institucije u skladu sa propisima i pravilima o upravljanju rizicima;
- 2) kreditna institucija obavlja poslove na način koji može pogoršati ili ugroziti njenu likvidnost ili solventnost;
- 3) kreditna institucija obavlja poslove na način da se osnovano može očekivati da će do sastavljanja izvještaja o sprovedenoj neposrednoj kontroli ili neposredno nakon sastavljanja izvještaja doći do kršenja odredbi ovog zakona ili drugih propisa kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, ili
- 4) nije moguće nastaviti neposrednu kontrolu u kreditnoj instituciji.

Postupak nakon izricanja mjera

Član 278

(1) Kreditna institucija je dužna da po otklanjanju utvrđenih nepravilnosti, a najkasnije odmah po isteku posljednjeg roka za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, podnese Centralnoj banci izvještaj o otklanjanju nepravilnosti, sa odgovarajućim dokazima.

(2) Centralna banka donosi zaključak kojim utvrđuje da je kreditna institucija otklonila nepravilnosti u poslovanju, kada na osnovu izvještaja iz stava 1 ovog člana ili neposrednom kontrolom, utvrdi da je kreditna institucija otklonila utvrđene nepravilnosti u poslovanju.

(3) Ako je kreditna institucija podnijela Centralnoj banci izvještaj iz stava 1 ovog člana, Centralna banka će, u roku od 30 dana od dana prijema tog izvještaja, donijeti zaključak o otklanjanju nepravilnosti ako na osnovu tog izvještaja utvrdi da je kreditna institucija otklonila utvrđene nepravilnosti.

(4) Ako ocijeni da se na osnovu izvještaja iz stava 1 ovog člana ne može pouzdano utvrditi da je kreditna institucija otklonila utvrđene nepravilnosti, Centralna banka će izvršiti neposrednu ciljnu kontrolu kreditne institucije radi utvrđivanja da li je kreditna institucija otklonila te nepravilnosti.

(5) Ako utvrdi da kreditna institucija nije izvršila naložene mjere ili nije otklonila utvrđene nepravilnosti u rokovima za njihovo otklanjanje, Centralna banka će prema kreditnoj instituciji preduzeti nove mjere u skladu sa ovim zakonom, zavisno od značaja nepravilnosti koje nijesu, ili nijesu u cjelosti, otklonjene.

Vrste mjera

Član 279

(1) Centralna banka može, pored ostalih mjera propisanih ovim zakonom, naložiti kreditnoj instituciji da:

- 1) poveća iznos regulatornog kapitala iznad minimalno propisanog nivoa, ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 281 ovog zakona;
- 2) poboljša sistem upravljanja u skladu sa članom 104 ovog zakona, kao i da poboljša strategije i postupke procjene adekvatnosti internog kapitala;

- 3) dostavi Centralnoj banci plan za ponovno uspostavljanje usklađenosti sa regulatornim zahtjevima iz ovog zakona i propisa donijetih za sprovođenje ovog zakona i odredi kreditnoj instituciji rokove za njegovo sprovođenje, uključujući poboljšanje tog plana po pitanju obima i rokova za njegovo sprovođenje;
- 4) primjeni posebne politike rezervisanja ili tretmana aktive u odnosu na izračunavanje kapitalnih zahtjeva;
- 5) ograniči poslovanje ili širenje poslovne mreže poslovnica kreditne institucije ili da prestane sa obavljanjem djelatnosti koja predstavlja pretjeran rizik za stabilnost kreditne institucije;
- 6) smanji rizike koji proizlaze iz djelatnosti, proizvoda i sistema kreditne institucije;
- 7) ograniči varijabilna primanja na procenat neto prihoda kada ta primanja nijesu u skladu sa održavanjem dobre kapitalne osnove;
- 8) neto dobit iskoristi za jačanje regulatornog kapitala;
- 9) privremeno prestane ili ograniči isplatu dividende ili bilo kojeg drugog oblika isplate dobiti akcionarima, kao i obračun i raspodjelu imaočima instrumenata dodatnog osnovnog kapitala, ako zabrana ili ograničenje ne predstavlja nastanak statusa neispunjavanja obaveze kreditne institucije;
- 10) dodatno ili učestalije izvještava Centralnu banku, uključujući izvještavanje o pozicijama kapitala i likvidnosti;
- 11) ispuni posebne zahtjeve za likvidnost, uključujući i ograničenja ročnih neusklađenosti između imovine i obaveza;
- 12) javno objavi dodatne informacije;
- 13) privremeno prestane da daje kredite i pruža ostale usluge licima sa neodgovarajućom kreditnom sposobnošću;
- 14) privremeno prestane ili ograniči poslovanje sa licima povezanim sa tom kreditnom institucijom;
- 15) privremeno prestane da stiče udjele u investicionim fondovima i vrši ulaganja u druga pravna lica;
- 16) privremeno prestane da prima depozite i druga povratna sredstva ili uvodi nove proizvode;
- 17) ne povećava ili da ograniči rast imovine i rizičnih vanbilansnih stavki kreditne institucije;
- 18) smanji troškove poslovanja;
- 19) utvrdi posebne uslove poslovanja, koji mogu da sadrže najniže odnosno najviše kamatne stope, rokove dospijeca potraživanja i obaveza kao i druge uslove;
- 20) proda materijalnu i drugu imovinu;
- 21) proda akcije ili poslovne udjele ili da pokrene postupak likvidacije zavisnog društva kreditne institucije;
- 22) razriješi člana nadzornog ili upravnog odbora i zabrani tim licima obavljanje funkcije do okončanja postupka po nalogu za razrješenje,
- 23) promijeni područja poslovanja, odnosno strukturu usluga koje pruža;
- 24) usvoji i sprovede mjere za poboljšanje postupaka naplate dospjelih potraživanja, poboljša računovodstveni i informacioni sistem i/ili poboljša sistem internih kontrola i internu reviziju;
- 25) poboljša ili ograniči primjenu pojedinog internog pristupa ili modela iz člana 135 stav 2 ovog zakona;
- 26) smanji, odnosno ograniči izloženosti kreditne institucije;
- 27) preduzme druge mjere koje Centralna banka smatra primjerenim i proporcionalnim, kako bi kreditna institucija uskladila svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona i drugim propisima kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija.

(2) Pri izricanju supervizorske mjere Centralna banka će, kada je primjenjivo, naložiti kreditnoj instituciji da prekine sa protivpravnim postupanjem i da više ne ponavlja postupanje.

(3) Pored mjera iz stava 1 ovog člana izrečenih kredinoj instituciji, Centralna banka može posebnim rješenjem, privremeno a ne duže od šest mjeseci, suspendovati pravo glasa licu koje ima kvalifikvano učešće u kreditnoj instituciji, ako postoji vjerojatnoća da će to lice koristiti svoj uticaj suprotno pravilima dobrog i razumnog upravljanja kreditnom institucijom, ili da neće postupati sa pažnjom dobrog privrednika.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, lice kome je suspendovano pravo glasa ne može ostvarivati pravo glasa iz akcija za koje mu je potrebno odobrenje Centralne banke, a kvorum za odlučivanje i potrebna većina za donošenje odluka skupštine akcionara računaju se u odnosu na ukupan broj akcija sa pravom glasa, umanjen za iznos akcija po osnovu kojih to lice ne može ostvarivati pravo glasa.

(5) Ako Centralna banka pri sprovođenju supervizije utvrdi da su kreditne institucije sličnih rizičnih profila (npr. slični modeli poslovanja ili geografski položaj izloženosti) izložene ili bi mogle biti izložene sličnim rizicima ili predstavljaju slične rizike za finansijski sistem, može prema tim kreditnim institucijama primijeniti jednak način vršenja supervizije i naložiti slične ili jednake supervizorske mjere.

(6) Centralna banka banka može pri identifikovanju kreditnih institucija iz stava 5 ovog člana, naročito koristiti kriterijume iz člana 246 stav 1 tačke 10 ovog zakona.

(7) U slučaju iz stava 5 ovog člana Centralna banka banka će i podzakonskim propisom propisati dodatne prudencijalne zahtjeve i druga ograničenja kojima se određuju posebni uslovi poslovanja kreditnih institucija.

(8) Centralna banka o postupanjima iz stava 5 ovog člana obavještava Evropskog bankarskog regulatora.

Posebni zahtjevi za likvidnost

Član 280

(1) Za namjene određivanja odgovarajućeg nivoa zahtjeva za likvidnost na osnovu izvršene kontrole, Centralna banka će procijeniti potrebu nalaganja posebnih zahtjeva za likvidnost radi obuhvatanja rizika likvidnosti kojima je kreditna institucija izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

(2) Pri odlučivanju iz stava 1 ovog člana, Centralna banka će voditi računa o:

- 1) modelu poslovanja kreditne institucije;
- 2) sistemima, procesima i mehanizmima kreditne institucije koji su propisani ovim zakonom, a naročito zahtjevima za likvidnost iz člana 114 ovog zakona;
- 3) nalazu iz izvještaja o izvršenoj kontroli kreditne institucije iz člana 253 ovog zakona;
- 4) sistemskom riziku likvidnosti koji prijeti stabilnosti finansijskom sistemu Crne Gore.

Kapital iznad minimalno propisanog

Član 281

(1) Centralna banka će naložiti kreditnoj instituciji mjeru iz 279 stav 1 tačka 1 ovog zakona u sljedećim slučajevima:

- 1) ako kreditna institucija nije uspostavila ili ako dosljedno ne sprovodi adekvatni sistem upravljanja u skladu sa odredbama člana 104 ovog zakona i propisima o upravljanju rizicima;
- 2) ako kreditna institucija nije uspostavila ili ako dosljedno ne sprovodi adekvatne administrativne i računovodstvene postupke i odgovarajući sistem unutrašnjih kontrola za utvrđivanje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o velikim izloženostima u skladu sa članom 172 ovog zakona;
- 3) ako kreditna institucija nije uspostavila ili ako dosljedno ne sprovodi adekvatne strategije i postupke procjene adekvatnosti internog kapitala u skladu sa odredbama člana 136 ovog zakona i propisima o upravljanju rizicima;
- 4) ako rizici ili elementi rizika nijesu obuhvaćeni kapitalnim zahtjevima na način propisan odredbama ovog zakona kojim se uređuju baferi kapitala ili propisom Centralne banke kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija;
- 5) ako postoji vjerovatnoća da će rizici kreditne institucije biti potcijenjeni, iako postoji usklađenosti sa odredbama ovog zakona;
- 6) ako je kontrolom u skladu sa članom 246 ili članom 247 st. 5 i 6 ovog zakona utvrđeno da će neusklađenost sa zahtjevima za primjenu internih pristupa vjerovatno dovesti do neadekvatnih iznosa kapitalnih zahtjeva;
- 7) ako nije vjerovatno da će se samo primjenom drugih mjera postići dovoljno poboljšanje organizacije, strategija, politika, postupaka i procedura u odgovarajućem roku, ili
- 8) ako rezultati testiranja otpornosti na stres koji je izvršila kreditna institucija koja primjenjuje interni model za obračun kapitalnog zahtjeva za korelacijski portfolio namijenjen trgovanju značajno prelaze njene kapitalne zahtjeve za portfolio namijenjen trgovanju korelacijama.

(2) Odluka iz stava 1 ovog člana zasniva se na:

- 1) ocjeni kvalitativnih i kvantitativnih aspekata procesa i postupka procjene adekvatnosti internog kapitala u skladu sa odredbama člana 136 ovog zakona;
- 2) ocjeni sistema, procesa i mehanizama kreditne institucije iz člana 104 ovog zakona;
- 3) izvještaju o izvršenoj kontroli iz člana 253 ovog zakona, i
- 4) ocjeni sistemskog rizika.

2. Imenovanje ovlašćenog lica

Uslovi za imenovanje ovlašćenog lica

Član 282

(1) Kada Centralna banka preduzme prema kreditnoj instituciji mjere iz člana 279 ovog zakona ili kada ocijeni da su potrebne pojačane kontrolne aktivnosti za praćenje finansijskog stanja i poslovanja kreditne institucije, može rješenjem imenovati lice za praćenje sprovođenja izrečenih mjera prema kreditnoj instituciji ili lice za praćenje stanja u kreditnoj instituciji (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

(2) Rješenjem o imenovanju ovlašćenog lica Centralna banka može imenovati jednog ili više njegovih pomoćnika, od kojih će jednog od njih odrediti za zamjenika ovlašćenog lica.

(3) Rješenjem iz stava određuje se i vremenski period u kojem će ta lica biti angažovana na izvršenju obaveza iz člana 283 ovog zakona, koji ne može biti duži od 12 mjeseci.

(4) Za ovlašćeno lice može se imenovati zaposleni u Centralnoj banci ili drugo lice.

(5) Ovlašćeno lice i pomoćnici ovlašćenog lica imaju pravo na naknadu za svoj rad, čiji iznos utvrđuje i isplaćuje Centralna banka.

(6) Centralna banka rješenjem o imenovanju ovlašćenog lica određuje sadržaj izvještaja o finansijskom stanju iz člana 284 ovog zakona, koje je ovlašćeno lice dužno da pripremi.

(7) Centralna banka može da opozove ovlašćeno lice tokom njegovog mandata i imenuje drugo ovlašćeno lice.

Prava i obaveze ovlašćenog lica

Član 283

(1) Ovlašćeno lice dužno je da prati sve aktivnosti koje kreditna institucija preduzima po izrečenim mjerama ili da prati stanje u kreditnoj instituciji i da o tome izvještava Centralnu banku.

(2) Kreditna institucija je dužna da na sjednicu skupštine akcionara, nadzornog i upravnog odbora, odbora za reviziju i tijela nadzornog odbora pozove ovlašćeno lice i da mu blagovremeno dostavi dnevni red sa potrebnom dokumentacijom, a ovlašćeno lice ima pravo da prisustvuje tim sjednicama i učestvuje u radu bez prava glasa.

(3) Ovlašćeno lice ima pravo da traži sazivanje skupštine akcionara, sjednice nadzornog i upravnog odbora i odbora za reviziju, da predlaže dnevni red i daje predloge odluka, a članovi tih organa i tijela dužni su da se odazovu pozivu.

(4) Kreditna institucija je dužna da ovlašćenom licu i njegovim pomoćnicima omogući ostvarivanje prava iz st. 2 i 3 ovog člana, nesmetani uvid u poslovne knjige, drugu poslovnu dokumentaciju i evidencije, kao i uvid u funkcionisanje informacione tehnologije i kompjutersku bazu podataka.

(5) Ovlašćeno lice i pomoćnik ovlašćenog lica ne mogu prenijeti svoja ovlašćenja na druga lica i za svoj rad su odgovorna Centralnoj banci.

Izvještaj ovlašćenog lica o finansijskom stanju kreditne institucije

Član 284

(1) Ovlašćeno lice je dužno da u roku od 30 dana od imenovanja podnese izvještaj o finansijskom stanju i uslovima poslovanja kreditne institucije sa procjenom njene finansijske stabilnosti i mogućnostima za njeno dalje poslovanje (u daljem tekstu: izvještaj o finansijskom stanju) i dostavi ga Centralnoj banci.

(2) Centralna banka će dostaviti izvještaj iz stava 1 ovog člana kreditnoj instituciji na uvid, o čemu će se kreditna institucija izjasniti u roku od pet radnih dana od prijema izvještaja.

Obaveza ovlašćenog lica u vezi sa dodatnim izvještavanjem

Član 285

(1) Ovlašćeno lice je dužno da bez odlaganja obavijesti Centralnu banku o svim okolnostima koje po njegovoj ocjeni mogu uticati na neizvršavanje naloženih mjera i o svim okolnostima koje po njegovoj ocjeni mogu uticati na pogoršanje finansijskog stanja kreditne institucije ili mogu uticati na ispunjenje uslova za ranu intervenciju iz člana 288 ovog zakona.

(2) Ako ovlašćeno lice utvrdi postojanje okolnosti iz stava 1 ovog člana, dužno je da o tome sastavi poseban izvještaj i podnese ga Centralnoj banci.

Postupanje Centralne banke na osnovu izvještaja ovlašćenog lica

Član 286

(1) Centralna banka može na osnovu izvještaja o finansijskom stanju kreditne institucije da naloži kreditnoj instituciji mjere propisane čl. 279, 280 i 281 ovog zakona.

(2) Ako Centralna banka na osnovu izvještaja o finansijskom stanju ocijeni da su ispunjeni uslovi iz člana 288 ovog zakona, izreći će mjere u skladu sa članom 289 ovog zakona.

Prestanak angažovanja ovlašćenog lica

Član 287

(1) Angažovanje ovlašćenog lica, odnosno njegovog pomoćnika, prestaje:

- 1) istekom vremenskog perioda utvrđenog odlukom o imenovanju;
- 2) opozivom njegovog imenovanja;
- 3) uvođenjem privremene uprave u kreditnoj instituciji;
- 4) oduzimanjem dozvole za rad kreditne institucije;
- 5) uvođenjem sanacione uprave u kreditnoj instituciji.

(2) U slučaju opoziva ili prestanka angažovanja ovlašćenog lica iz drugih razloga i imenovanja drugog ovlašćenog lica, angažovanje tog drugog lica traje najduže do isteka roka utvrđenog za prethodno ovlašćeno lice rješenjem iz člana 282 stav 3 ovog zakona.

XIII POSTUPAK I MJERE RANE INTERVENCIJE

1. Rana intervencija

Uslovi za ranu intervenciju

Član 288

Centralna banka rješenjem nalaže mjere rane intervencije, ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

- 1) ako je kreditna institucija radnjama ili propuštanjem određenih radnji postupila suprotno ovom zakonu, propisu kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija ili propisom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, u mjeri koja ugrožava ili bi mogla da ugrozi njenu likvidnost, solventnost ili održivost poslovanja, ili
- 2) prema podacima kojima raspolaže Centralna banka, osnovano se može očekivati da će kreditna institucija u neposrednoj budućnosti prekršiti odredbe ovog zakona, propisa kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija ili drugog propisa kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, u mjeri koja bi mogla da ugrozi njenu likvidnost, solventnost ili održivost poslovanja, a naročito zbog naglog pogoršanja finansijskog stanja kreditne institucije, uključujući pogoršanje likvidnosti, pokazatelja adekvatnosti kapitala i drugih pokazatelja poslovanja, porast nivoa nekvalitetnih kredita, povećanje koncentracije izloženosti, narušenu održivost poslovnog modela ili narušenu efikasnost i pouzdanost sistema upravljanja i internih kontrola.

Mjere rane intervencije

Član 289

(1) Rješenjem iz člana 288 ovog zakona, pored drugih mjera za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti utvrđenih ovim zakonom, Centralna banka može da:

- 1) naloži kreditnoj instituciji da sprovede jednu ili više mjera iz plana oporavka ili da izmijeni plan oporavka, ako se okolnosti koje su dovele do rane intervencije razlikuju od pretpostavki iz plana oporavka i da sprovede jednu ili više mjera iz izmijenjenog plana, u određenom roku;
- 2) naloži kreditnoj instituciji da razmotri postojeće stanje u kreditnoj instituciji, utvrdi mjere za rješavanje mogućih utvrđenih problema i izradi program aktivnosti za rješavanje tih problema, sa rokovima za njegovo sprovođenje;
- 3) naloži kreditnoj instituciji i da sazove skupštinu akcionara sa dnevnim redom koji odredi Centralna banka i zahtjevom da akcionari razmotre donošenje određenih odluka;
- 4) naloži kreditnoj instituciji da sačini plan pregovora o restrukturiranju dugova sa pojedinim ili svim povjeriocima kreditne institucije u skladu sa planom oporavka;
- 5) naloži kreditnoj instituciji da izvrši promjene u poslovnoj strategiji;
- 6) naloži kreditnoj instituciji da izvrši izmjene organizacione strukture kreditne institucije;
- 7) naloži kreditnoj instituciji da dostavi potrebne informacije u cilju ažuriranja plana sanacije i pripreme kreditne institucije za moguću sanaciju i vrednovanje imovine i obaveza kreditne institucije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija;
- 8) naloži kreditnoj instituciji da razriješi jednog ili više članova višeg rukovodstva, ako utvrdi da nemaju dovoljno dobar ugled ili odgovarajuća stručna znanja, sposobnost, spremnost ili iskustvo za izvršavanje funkcija i imenuje druga lica u skladu sa ovim zakonom;
- 9) naloži kreditnoj instituciji da razriješi jednog ili više članova nadzornog ili upravnog odbora ili oduzme odobrenje za izbor jednog ili više članova nadzornog ili upravnog odbora u skladu sa članom 291 ovog zakona;
- 10) imenuje administratora u skladu sa članom 292 ovog zakona, i/ili
- 11) uvede privremenu upravu u kreditnoj instituciji u skladu sa članom 295 ovog zakona.

(2) Za izvršenje pojedinih naloženih mjera iz stava 1 ovog člana, Centralna banka određuje odgovarajući rok.

(3) Rješenja iz stava 1 tač. 10 i 11 ovog člana donosi Savjet Centralne banke.

(4) Na postupak preduzimanja mjera iz ovog člana ne primjenjuju se odredbe člana 254 ovog zakona.

(5) Rješenje iz stava 1 ovog člana, Centralna banka koristi i za ostvarivanje funkcije organa nadležnog za sanaciju kreditnih institucija, u okviru kojih može zahtijevati od kreditne institucije da kontaktira potencijale kupce u cilju pripreme za potencijalnu primjenu instrumenata sanacije u skladu sa odredbama zakona kojim se reguliše sanacija kreditnih institucija, a uzimajući u obzir odredbe tog zakona koje se odnose na zahtjeve za čuvanje profesionalne tajne.

Sazivanje skupštine akcionara

Član 290

(1) Ako kreditna institucija ne postupi po nalogu iz člana 289 stav 1 tačka 3 ovog zakona na način i u rokovima naloženim rješenjem, Centralna banka može, najmanje 15 dana prije dana

utvrđenog za održavanje skupštine akcionara, da sazove skupštinu akcionara i utvrdi dnevni red sa predlozima odluka koje treba da se donesu na skupštini.

(2) Centralna banka, na osnovu izvršene kontrole, sačinjava i dostavlja akcionarima izvještaj o poslovanju kreditne institucije radi razmatranja na skupštini iz stava 1 ovog člana.

(3) Na dnevni red koji predloži Centralna banka akcionari ne mogu davati prigovor ni predlagati izmjene ili dopune predloženog dnevnog reda.

2. Razrješenje organa upravljanja i višeg rukovodstva

Uslovi za razrješenje

Član 291

(1) Ako je finansijsko stanje kreditne institucije značajno pogoršano ili je došlo do ozbiljnog kršenja ovog zakona i drugih propisa i drugih nepravilnosti, a mjere iz člana 289 stav 1 tač. 1 do 7 ovog zakona ne bi bile dovoljne za poboljšanje stanja u kreditnoj instituciji, Centralna banka može da naloži kreditnoj instituciji da razrješi jednog ili više članova upravnog odbora, nadzornog odbora i višeg rukovodstva kreditne institucije i/ili da oduzme odobrenje za imenovanje jednog ili više članova upravnog i nadzornog odbora.

(2) U slučaju razrješenja jednog ili više članova upravnog odbora, Centralna banka može da imenuje potreban broj lica koja će privremeno obavljati funkciju člana upravnog odbora (u daljem tekstu: privremeni član upravnog odbora), sa pravima i obavezama člana upravnog odbora utvrđenim ovim zakonom.

(3) Za privremenog člana upravnog odbora može biti imenovan zaposleni u Centralnoj banci ili drugo lice koje ima najmanje VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja, odgovarajuća stručna znanja i sposobnosti za obavljanje svojih dužnosti, koje nije povezano sa kreditnom institucijom i ako ne postoje razlozi za mogući sukob interesa u slučaju imenovanja tog lica za privremenog člana upravnog odbora.

(4) Privremeni član upravnog odbora ima pravo na naknadu za rad, koju utvrđuje Centralna banka, a isplaćuje se na teret kreditne institucije.

(5) Rješenjem o imenovanju privremenog člana upravnog odbora kreditne institucije određuje se trajanje njegovog mandata, ovlašćenja i dužnosti i rokovi za izvještavanje Centralne banke, kao i prestanak ovlašćenja.

(6) Centralna banka može rješenjem iz stava 4 ovog člana da odredi da upravni odbor kreditne institucije ne može donijeti određenu odluku ako za nju ne glasa privremeni član upravnog odbora.

3. Imenovanje administratora

Uslovi za imenovanje administratora

Član 292

(1) Ako mjera iz člana 291 ovog zakona nije dovoljna za poboljšanje stanja u kreditnoj instituciji, Centralna banka može da rješenjem imenuje administratora i jednog ili više pomoćnika administratora (u daljem tekstu: pomoćnik).

(2) Administrator i pomoćnici mogu biti lica koja su zaposlena u Centralnoj banci ili druga lica koja ispunjavaju uslove iz stava 3 ovog člana.

(3) Za administratora ili pomoćnika se može imenovati lice koje ima najmanje VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja, odgovarajuća stručna znanja i sposobnosti za obavljanje svojih poslova i zadataka, koje nije povezano sa kreditnom institucijom i ako ne postoje razlozi za mogući sukob interesa u slučaju imenovanja tog lica za administratora.

(4) Administrator i pomoćnici se imenuju na period do 12 mjeseci.

(5) Ako ocijeni da i dalje postoji uslov iz člana 288 ovog zakona Centralna banka može da produži mandat administratora i pomoćnika najduže za još 12 mjeseci, u kom slučaju dostavlja kreditnoj instituciji i obrazloženje odluke o produženju mandata.

(6) Administrator i pomoćnici imaju pravo na zaradu i/ili naknadu za rad, čiji iznos utvrđuje Centralna banka, koji se isplaćuje iz sredstava kreditne institucije.

(7) Po tužbi podnijetoj protiv rješenja iz stava 1 ovog člana, nadležni sud odlučuje po hitnom postupku, a najkasnije u roku od 30 dana od prijema tužbe.

Ovlašćenja i obaveze administratora i pomoćnika

Član 293

(1) Rješenjem o imenovanju administratora i pomoćnika utvrđuju se njihova ovlašćenja i obaveze, trajanje mandata, rokovi za izvještavanje, a mogu se odrediti i poslovi koje administrator može da obavlja samo uz prethodnu saglasnost Centralne banke.

(2) Rješenjem o imenovanju, pored ovlašćenja i obaveza koje ima ovlašćeno lice u skladu sa čl. 283 i 285 ovog zakona, administrator može biti ovlašćen i za:

- 1) davanje prethodne saglasnosti na određene odluke nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije, i/ili
- 2) pružanje stručnog mišljenja nadzornom i upravnom odboru kreditne institucije prije donošenja odluka.

(3) Centralna banka može da naloži administratoru da sačini izvještaj o finansijskom stanju kreditne institucije i radnjama izvršenim tokom njegovog mandata, u periodima koje odredi Centralna banka, i na kraju mandata.

(4) U slučaju iz stava 2 tačka 1 ovog člana, članovi nadzornog i upravnog odbora ne mogu samostalno da donose odluke, a odluke koje su donijete bez prethodne saglasnosti administratora su ništave.

(5) U slučaju iz stava 2 tačka 3 ovog člana nadzorni i upravni odbor su dužni da pri donošenju odluka razmotre mišljenje administratora.

(6) Ako je Centralna banka rješenjem o imenovanju administratora odredila da pojedine radnje ili odluke u kreditnoj instituciji mogu da se preduzimaju ili donose samo uz prethodnu saglasnost administratora, to ograničenje se upisuje u Centralni registar privrednih subjekata kao ograničenje ovlašćenja za lica koja su ovlašćena za zastupanje kreditne institucije.

(7) Prijavu za upis ograničenja iz stava 6 ovog člana u Centralni registar privrednih subjekata podnosi Centralna banka.

Prestanak ovlaštenja administratora i pomoćnika

Član 294

(1) Ovlaštenja administratora, odnosno pomoćnika, prestaju istekom mandata, ili prije isteka mandata ako:

- 1) prestane potreba za njihovim angažovanjem;
- 2) se uvede privremena uprava u kreditnoj instituciji u skladu sa ovim zakonom;
- 3) se pokrene postupak sanacije kreditne institucije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditne institucije;
- 4) se oduzme dozvola za rad kreditne institucije;
- 5) budu razriješeni iz razloga utvrđenih u stavu 2 ovog člana ili podnesu ostavku, ili
- 6) nastupe drugi razlozi zbog kojih nijesu u mogućnosti da obavljaju povjerene poslove.

(2) Centralna banka može da razriješi administratora i pomoćnika u toku njegovog mandata i imenuje drugog administratora, odnosno pomoćnika, ako ne obavljaju svoju dužnost na zadovoljavajući način.

4. Uvođenje privremene uprave u kreditnoj instituciji

Uslovi za uvođenje privremene uprave

Član 295

(1) Centralna banka donosi rješenje o uvođenju privremene uprave u kreditnoj instituciji ako:

- 1) kreditna institucija značajno krši odredbe ovog zakona i drugih propisa kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija ili postoje značajni nedostaci u poslovanju kreditne institucije, ili
- 2) se finansijsko stanje kreditne institucije, i pored naloženih mjera, nije poboljšalo ili je ocijenila da mjera iz člana 292 ovog zakona nijesu dovoljne za poboljšanje stanja u kreditnoj instituciji.

(2) Centralna banka rješenjem iz stava 1 ovog člana imenuje članove privremene uprave, a može imenovati i jedno ili više lica za obavljanje pomoćnih, administrativnih i tehničkih poslova po nalogu privremene uprave (u daljem tekstu: asistenti privremene uprave) koja nijesu članovi privremene uprave.

(3) Rješenjem o uvođenju privremene uprave se:

- 1) utvrđuje da je uvedena privremena uprava u kreditnoj instituciji;
- 2) imenuju predsjednik i članovi privremene uprave;
- 3) imenuju asistenti privremene uprave;
- 4) određuje mandat privremene uprave;
- 5) određuje uloga i funkcije privremene uprave, koje mogu obuhvatati utvrđivanje finansijske pozicije kreditne institucije, upravljanje poslovanjem ili dijelom poslovanja kreditne institucije sa ciljem očuvanja ili obnavljanja finansijske pozicije kreditne institucije i preduzimanje mjera radi obnove zdravog i stabilnog poslovanja kreditne institucije;
- 6) određuju sadržaj i rokovi za dostavljanje izvještaja iz člana 301 ovog zakona.

(4) Rješenjem iz stava 3 ovog člana mogu da se odrede i:

- 1) vrste poslova kojima rukovodi pojedini član privremene uprave;
- 2) radnje koje privremena uprava može da preduzme samo uz prethodnu saglasnost Centralne banke.

(5) Centralna banka imenuje privremenu upravu na period koji ne može biti duži od 12 mjeseci.

(6) Mandat iz stava 5 ovog člana može se produžiti za još 12 mjeseci ako Centralna banka ocijeni da i dalje postoje uslovi iz stava 1 ovog člana, u kojem slučaju Centralna banka dostavlja kreditnoj instituciji i obrazloženje te odluke.

(7) Po tužbi podnijetoj protiv rješenja Centralne banke o uvođenju privremene uprave nadležni sud odlučuje po hitnom postupku, a najkasnije u roku od 30 dana od prijema tužbe.

Članovi i asistenti privremene uprave

Član 296

(1) Privremena uprava kreditne institucije ima najmanje dva člana, od kojih se jedan imenuje za predsjednika privremene uprave.

(2) Za člana privremene uprave kreditne institucije može biti imenovano lice koje ima najmanje VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja i stručna znanja i sposobnosti za obavljanje svojih dužnosti, nije povezano sa kreditnom institucijom i ne postoje druge činjenice koje ukazuju na mogući konflikt interesa u slučaju imenovanja tog lica za člana privremene uprave.

(3) Članovi i asistenti privremene uprave mogu biti lica zaposlena u Centralnoj banci ili druga lica koja ispunjavaju uslove iz ovog zakona.

(4) Članovi i asistenti imaju pravo na zaradu i/ili naknadu za svoj rad, čiji iznos utvrđuje Centralna banka, koja se isplaćuje iz sredstava kreditne institucije.

(5) Centralna banka može tokom trajanja privremene uprave, ako ocijeni da na zadovoljavajući način ne obavlja svoju dužnost, da razriješi člana ili asistenta privremene uprave i imenuje drugog člana, odnosno asistenta privremene uprave, čiji mandat može da traje najduže do isteka mandata privremene uprave.

(6) Članovi privremene uprave zajedno vode poslove kreditne institucije, a zastupaju kreditnu instituciju pojedinačno.

(7) Privremena uprava donosi odluke većinom glasova svojih članova, a ako su glasovi pri odlučivanju izjednačeni, odlučujući je glas predsjednika privremene uprave.

(8) Mandat člana privremene uprave prestaje istekom perioda koji je određen rješenjem o uvođenju privremene uprave, ili prije isteka tog perioda u slučaju:

- 1) razrješenja ili podnošenja ostavke;
- 2) skraćenja perioda trajanja privremene uprave;
- 3) oduzimanja dozvole za rad kreditne institucije;
- 4) pokretanja postupka sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija, ili
- 5) postojanja drugih razloga zbog kojih član privremene uprave nije u mogućnosti da obavlja povjerene poslove.

(9) Danom prestanka privremene uprave prestaje i mandat asistentata privremene uprave.

Objavljivanje odluke o uvođenju privremene uprave

Član 297

(1) Centralna banka bez odlaganja dostavlja rješenje o uvođenju privremene uprave kreditnoj instituciji.

(2) Rješenje o uvođenju privremene uprave Centralna banka dostavlja »Službenom listu Crne Gore« radi objavljivanja i Centralnom registru privrednih subjekata radi upisa promjena podataka.

Pravne posljedice odluke o uvođenju privremene uprave

Član 298

Danom dostavljanja rješenja o uvođenju privremene uprave kreditnoj instituciji:

- 1) sva ovlašćenja nadzornog i upravnog odbora i zastupnika kreditne institucije prenose se na privremenu upravu;
- 2) članovima nadzornog i upravnog odbora kreditne institucije prestaje funkcija na koju su imenovani, i
- 3) prestaju da važe odobrenja za obavljanje funkcije predsjednika odnosno člana upravnog odbora i člana nadzornog odbora kreditne institucije.

Dužnost saradnje sa privremenom upravom

Član 299

(1) Dosadašnji članovi nadzornog i upravnog odbora i više rukovodstvo u kreditnoj instituciji su dužni da privremenoj upravi i asistentima privremene uprave bez odlaganja omoguće pristup cjelokupnoj poslovnoj i drugoj dokumentaciji kreditne institucije i da pripreme izvještaj o primopredaji poslova.

(2) Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da privremenoj upravi ili članu privremene uprave pruže sve informacije ili dodatne izvještaje o poslovanju kreditne institucije.

(3) Svi zaposleni u kreditnoj instituciji su dužni da sarađuju sa privremenom upravom i asistentima privremene uprave.

Poslovi privremene uprave

Član 300

(1) Privremena uprava vodi poslovanje kreditne institucije.

(2) Centralna banka je ovlašćena da daje privremenoj upravi pisane naloge i uputstva.

(3) Pri vođenju poslova kreditne institucije privremena uprava je dužna da se pridržava ograničenja koja su utvrđena rješenjem Centralne banke o njenom imenovanju.

(4) Ako u toku mandata privremene uprave kreditna institucija prenosi ugovore o depozitu ili ugovore o kreditu na drugu kreditnu instituciju, taj prenos se može izvršiti bez prethodne saglasnosti druge ugovorne strane.

Dužnosti privremene uprave

Član 301

(1) Privremena uprava je dužna da nakon imenovanja, u roku koji odredi Centralna banka, pripremi i dostavi Centralnoj banci izvještaj o finansijskom stanju i uslovima poslovanja kreditne institucije, zajedno sa procjenom finansijske stabilnosti i mogućnosti za nastavljjanje poslovanja kreditne institucije.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, privremena uprava nije dužna da pripremi i dostavi izvještaj iz stava 1 ovog člana ako je, neposredno prije imenovanja privremene uprave, administrator pripremio izvještaj iz člana 293 stav 3 ovog zakona.

(3) Privremena uprava je dužna da, na zahtjev Centralne banke, dostavi dodatne izvještaje i informacije o svim pitanjima koja su od značaja za sprovođenje kontrole i procjene finansijskog stanja i mogućnosti daljeg poslovanja kreditne institucije.

(4) Privremena uprava je dužna da, bez odlaganja, obavijesti Centralnu banku o svim činjenicama i okolnostima koje mogu da utiču na pogoršanje finansijskog stanja kreditne institucije.

(5) Privremena uprava je dužna da postupa po nalogima i uputstvima Centralne banke i da je redovno izvještava o izvršenju tih naloga i uputstava.

(6) Centralna banka može da naloži privremenoj upravi da sazove skupštinu akcionara kreditne institucije sa utvrđenim dnevnim redom i predlogom odluka.

(7) U toku trajanja mandata privremene uprave skupština akcionara kreditne institucije se može sazvati samo po nalogu ili uz prethodnu saglasnost Centralne banke, i to najkasnije u roku od osam dana od dana prijema naloga Centralne banke iz stava 6 ovog člana.

(8) Privremena uprava može da sazove skupštinu akcionara kreditne institucije iz stava 6 ovog člana najmanje 15 dana prije dana utvrđenog za održavanje skupštine akcionara.

(9) Akcionari ne mogu davati prigovore niti predloge izmjena ili dopuna predloženog dnevnog reda.

5. Nalaganje mjera u fazi rane intervencije za grupu kreditnih institucija

Nalaganje mjera kada je Centralna banka nadležni organ za konsolidaciju

Član 302

(1) Ako su ispunjeni uslovi za sprovođenje mjera rane intervencije ili za imenovanje administratora ili privremene uprave u matičnoj kreditnoj instituciji iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, Centralna banka kao nadležni organ za konsolidaciju dužna je da o tome obavijesti Evropskog bankarskog regulatora i da se savjetuje sa drugim nadležnim organima koji su uključeni u kolegijum supervizora o ispunjenosti tih uslova i o namjeri preduzimanja mjera iz člana 289 stav 1 ovog zakona prema toj kreditnoj instituciji.

(2) Centralna banka može da naloži kreditnoj instituciji iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori neku od mjera iz člana 289 stav 1 ovog zakona nakon dobijanja mišljenja drugih nadležnih organa

uključenih u kolegijum supervizora ili nakon isteka roka za dostavljanje mišljenja koji utvrđuje Centralna banka, a koji ne može biti duži od pet dana.

(3) Prilikom odlučivanja o preduzimanju mjera iz stava 2 ovog člana Centralna banka je dužna da uzme u obzir sve efekte koje donošenje tih mjera može imati na članove grupe u drugim državama članicama.

(4) Centralna banka o donošenju mjera iz stava 2 ovog člana obavještava druge nadležne organe uključene u kolegijum supervizora i Evropskog bankarskog regulatora.

(5) Ako nadležni organ druge države članice, u kojoj je sjedište zavisnog društva matične kreditne institucije iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, namjerava da donese neku od mjera koje su predviđene posebnim propisom, a koje svojim sadržajem odgovaraju mjerama iz čl. 27 i 29 Direktive 2014/59/EU, za to zavisno društvo i o tome obavijesti Centralnu banku kao organa nadležnog za konsolidaciju, Centralna banka može dati mišljenje o planiranom donošenju mjera i procijeniti efekte tih mjera na matičnu kreditnu instituciju iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, na grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori i na druge članove te grupe i o tome obavijestiti taj nadležni organ najkasnije u roku od tri dana od dana prijema tog obavještenja.

(6) Ako Centralna banka kao nadležni organ za konsolidaciju namjerava da naloži mjeru iz člana 289 stav 1 ovog zakona matičnoj kreditnoj instituciji iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori i ako je dobila obavještenje jednog ili više nadležnih organa drugih država članica iz stava 5 ovog člana, dostaviće tim nadležnim organima obavještenje o svim mjerama i sarađivaće sa tim nadležnim organima u donošenju zajedničke odluke o mogućnosti usklađivanja primjene mjera koje svojim sadržajem odgovaraju mjerama iz čl. 27 i 29 Direktive 2014/59/EU), u dvije ili više kreditnih institucija ili investicionih društava iz iste grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori, sa ciljem lakšeg sprovođenja mjera za poboljšanje finansijske pozicije te kreditne institucije ili investicionog društva.

(7) Zajednička odluka iz stava 6 ovog člana se donosi u roku od pet dana od dana kada je Centralna banka dostavila obavještenje o svim planiranim mjerama, mora biti u pisanoj formi i obrazložena, a Centralna banka tu odluku dostavlja matičnoj kreditnoj instituciji iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori.

(8) Centralna banka na osnovu zajedničke odluke iz stava 6 ovog člana donosi rješenje i dostavlja ga članu grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori za koga je Centralna banka nadležni organ.

(9) Ako je Centralna banka primila obavještenje iz stava 5 ovog člana od više nadležnih organa drugih država članica, ona će dostaviti tim nadležnim organima obavještenje o svim planiranim mjerama i sarađivaće sa tim organima u donošenju zajedničke odluke o mogućnosti usklađivanja primjene mjera predviđenih posebnim propisom koje svojim sadržajem odgovaraju mjerama iz članova 27 i 29 Direktive 2014/59/EU, u dvije ili više kreditnih institucija ili investicionih društava iste grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori, sa ciljem lakšeg sprovođenja mjera za poboljšanje finansijske pozicije te kreditne institucije ili investicionog društva.

(10) Zajednička odluka iz stava 8 ovog člana donosi se u roku od pet dana od dana kada je Centralna banka dostavila obavještenje o svim mjerama koje namjerava da preduzme, mora biti u pisanoj formi i obrazložena, a Centralna banka dostavlja tu odluku matičnoj kreditnoj instituciji iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori.

(11) U postupku donošenja zajedničke odluke iz st. 6 ili 8 ovog člana Centralna banka može da traži pomoć Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 31 Regulative (EU) br. 1093/2010.

Postupak u slučaju različitih mišljenja nadležnih organa o mjerama

Član 303

(1) Ako postoje različita mišljenja u vezi sa donošenjem odluke iz člana 302 stav 6 ovog zakona, a nadležni organ druge države članice u kojoj je sjedište zavisnog društva matične kreditne institucije iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori namjerava da preduzme mjere predviđene posebnim propisom koje svojim sadržajem odgovaraju mjerama iz člana 27 stav 1 tačka a) koje se odnose na tač 4, 10, 11 i 19 iz odjeljka A Aneksa, tačka e) ili tačka g) Direktive 2014/59/EU, Centralna banka može u roku za savjetovanje iz stava 5 ovog člana da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 stav 3 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(2) Ako zajednička odluka iz stava 302 stav 6 ovog zakona nije donijeta u predviđenom roku, Centralna banka će samostalno odlučiti o donošenju mjere za matičnu kreditnu instituciju iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, vodeći računa o stavovima i izdvojenim mišljenjima koje su iznijeli drugi nadležni organi kao i o potencijalnom uticaju tih mjera na stabilnost finansijskog sistema relevantnih država članica.

(3) Centralna banka odluku iz stava 2 ovog člana dostavlja matičnoj kreditnoj instituciji iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori.

(4) Izuzetno od člana 302 stav 2 ovog člana, ako u roku od pet dana od dana kada je Centralna banka dostavila obavještenje o planiranim mjerama iz stava 1 ovog člana bilo koji nadležni organ druge države članice zatraži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 stav 3 Regulative (EU) br. 1093/2010 i ako je Evropski bankarski regulator donio odluku u roku od tri dana, Centralna banka će donijeti mjeru za matičnu kreditnu instituciju iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori u skladu sa tom odlukom.

(5) Izuzetno od člana 302 stav 9 i stava 1 ovog člana, ako u roku od pet dana od dana kada je Centralna banka dostavila obavještenje o svim mjerama iz stava 9 ovog člana koje namjerava da preduzme, nadležni organ bilo koje druge države članice ili Centralna banka zatraži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 stav 3 Regulative (EU) br. 1093/2010 i ako je Evropski bankarski regulator donio odluku u roku od tri dana, Centralna banka će donijeti mjeru za matičnu kreditnu instituciju iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori u skladu sa tom odlukom.

(6) Rok od pet dana iz st. 4 i 5 ovog člana smatra se rokom za mirenje u smislu Regulative (EU) br. 1093/2010.

Nalaganje mjera u fazi rane intervencije kada Centralna banka nije nadležni organ za konsolidaciju

Član 304

(1) Ako je nadležni organ druge države članice istovremeno i nadležni organ za konsolidaciju, Centralna banka može na zahtjev tog organa dati svoje mišljenje u postupku donošenja odluke o nalaganju mjera predviđenih posebnim propisom koje svojim sadržajem odgovaraju mjerama iz čl. 27 i 29 Direktive 2014/59/EU za matičnu kreditnu instituciju iz EU.

(2) Ako Centralna banka namjerava da naloži mjeru iz člana 289 stav 1 ovog zakona kreditnoj instituciji sa sjedištem u Crnoj Gori, koja je zavisno društvo matične kreditne institucije iz EU, dužna je da o tome obavijesti nadležni organ za konsolidaciju i Evropskog bankarskog regulatora.

(3) Centralna banka će, nakon savjetovanja sa organom nadležnim za konsolidaciju koje ne može trajati duže od tri dana, i vodeći računa o mišljenju organa nadležnog za konsolidaciju, samostalno donijeti odluku iz stava 2 ovog člana i o tome obavijestiti nadležni organ za konsolidaciju, ostale nadležne organe uključene u kolegijum supervizora i Evropskog bankarskog regulatora.

(4) Ako više nadležnih organa namjerava da naloži mjere predviđene posebnim propisima koje svojim sadržajem odgovaraju mjerama iz čl. 27 ili 29 Direktive 2014/59/EU za dvije ili više kreditnih institucija ili investicionih društava iz grupe kreditnih institucija iz EU, Centralna banka će na zahtjev organa nadležnog za konsolidaciju učestvovati u donošenju zajedničke odluke o mogućnosti usklađivanja primjene mjera koje svojim sadržajem odgovaraju mjerama iz čl. 27 i 29 Direktive 2014/59/EU u više kreditnih institucija ili investicionih društava te grupe, uključujući i imenovanje zajedničkog privremenog upravnika.

(5) Zajednička odluka iz stava 4 ovog člana donosi se u roku od pet dana od prijema obavještenja organa nadležnog za konsolidaciju o namjeri nalaganja neke od tih mjera za više članova grupe, a Centralna banka će na osnovu zajedničke odluke donijeti rješenje i dostaviti ga članu grupe kreditnih institucija iz EU-u za kojeg je Centralna banka nadležni organ.

(6) Centralna banka može u postupku donošenja zajedničke odluke iz stava 4 ovog člana da traži pomoć Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 31 Regulative (EU) br. 1093/2010.

Postupak u slučaju različitih mišljenja nadležnih organa o mjerama

Član 305

(1) Ako postoje različita mišljenja u vezi sa donošenjem odluke iz člana 304 stav 3 ovog zakona, koja se odnosi na mjere iz člana 289 ovog zakona koje svojim sadržajem odgovaraju mjerama iz člana 27 stav 1 tačka a) koje se odnose na tač. 4, 10, 11 i 19 iz odjeljka A Aneksa, tačka e) ili tačka g) Direktive 2014/59/EU i ako je nadležni organ za konsolidaciju tražio posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 stav 3 Regulative (EU) br. 1093/2010, a taj regulator donio odluku u roku od tri dana od prijema zahtjeva za posredovanje, Centralna banka će donijeti odluku u skladu sa tom odlukom.

(2) Ako Evropski bankarski regulator ne donese odluku u roku od tri dana od prijema zahtjeva za posredovanje, Centralna banka će samostalno odlučiti o nalaganju tih mjera kreditnoj instituciji za koju je Centralna banka nadležni organ.

(3) Ako zajednička odluka iz stava 4 ovog člana nije donijeta u roku, Centralna banka će samostalno odlučiti o donošenju mjere za kreditnu instituciju sa sjedištem u Crnoj Gori koja je zavisno društvo matične kreditne institucije u EU.

(4) Centralna banka može, po prijemu obavještenja organa nadležnog za konsolidaciju o namjeri nalaganja mjera predviđenih posebnim propisom koje svojim sadržajem odgovaraju mjerama iz člana 27 stav 1 tačka a) koje se odnose na tač. 4, 10, 11 i 19 iz odjeljka A Aneksa, tačka e) ili tačka g) Direktive 2014/59/EU matičnoj kreditnoj instituciji iz EU, da traži

posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 stav 3 Regulative (EU) br. 1093/2010, ako se ne slaže sa predlogom organa nadležnog za konsolidaciju.

(5) Centralna banka može da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 stav 3 Regulative (EU) br. 1093/2010 u roku od pet dana od dana prijema obavještenja organa nadležnog za konsolidaciju, ako postoje različita mišljenja u vezi sa donošenjem zajedničke odluke iz stava 4 ovog člana.

(6) Rok od pet dana iz stava 5 ovog člana smatra se rokom za mirenje u smislu Regulative (EU) br. 1093/2010.

(7) Ako Evropski bankarski regulator donese odluku u roku od tri dana od prijema zahtjeva za posredovanje, Centralna banka će donijeti odluku u skladu sa tom odlukom, a ako odluka Evropskog bankarskog regulatora nije donijeta u tom roku Centralna banka će samostalno donijeti odluku o nalaganju mjera kreditnoj instituciji za koju je ona nadležni organ.

Uvođenje privremenog rukovodstva u filijali kreditne institucije iz treće zemlje

Član 306

(1) Centralna banka će donijeti rješenje o uvođenju privremenog rukovodstva u filijali kreditne institucije iz treće zemlje u Crnoj Gori, ako je:

- 1) filijali kreditne institucije iz treće zemlje naloženo sprovođenje supervizorskih mjera, a filijala ih nije počela sprovoditi ili ih nije sprovela u roku određenom za njihovo sprovođenje, zbog čega bi mogla biti ugrožena njena likvidnost, odnosno solventnost, radi zaštite interesa njenih povjerilaca;
- 2) je filijala kreditne institucije iz treće zemlje i pored naloženih supervizorskih mjera nije dostigla zahtijevani pokazatelj adekvatnosti kapitala iz člana 134 stav 2 ovog zakona; ili
- 3) je zbog nepravilnosti u poslovanju ugrožena, ili bi mogla biti ugrožena njena likvidnost ili solventnost, radi zaštite interesa njenih povjerilaca.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako Centralna banka utvrdi postojanje činjenica koje sa velikom vjerovatnoćom ukazuju na poboljšanje stanja u filijali, Centralna banka može odložiti donošenje odluke o privremenom rukovodstvu.

(3) Rješenjem iz stava 1 ovog člana imenuju se članovi privremenog rukovodstva filijale i utvrđuje obim poslova koje obavlja i/ili kojima upravlja pojedini član privremenog rukovodstva i period na koji se imenuje privremeno rukovodstvo, a koje ne može biti duži od jedne godine računajući od dana donošenja rješenja.

(4) Centralna banka je ovlašćena da privremenom rukovodstvu daje naloge za vođenje poslovanja te filijale.

(5) Po tužbi podnijetoj protiv rješenja Centralne banke iz stava 1 ovog člana nadležni sud odlučuje po hitnom postupku, a najkasnije u roku od 30 dana od prijema tužbe.

Pravne posljedice rješenja o privremenom rukovodstvu

Član 307

Danom dostavljanja filijali kreditne institucije iz treće zemlje rješenja o privremenom rukovodstvu prestaju sva ovlašćenja lica odgovornih za vođenje poslova te filijale

Primjena odredbi ovog zakona na privremeno rukovodstvo

Član 308

Na privremeno rukovodstvo filijale kreditne institucije iz treće zemlje shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona kojima se uređuje privremena uprava u kreditnim institucijama.

XIV. SUPERVIZIJA NA KONSOLIDOVANOJ OSNOVI

1, Obim zahtjeva na pojedinačnoj i konsolidovanoj osnovi

Zahtjevi na pojedinačnoj osnovi

Član 309

(1) Kreditna institucija je dužna da na pojedinačnoj osnovi ispunjava zahtjeve iz ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, koji se odnose na:

- 1) sistem upravljanja iz člana 104 ovog zakona;
- 2) strategije i postupke procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala iz člana 136 ovog zakona;
- 3) bafer za očuvanje kapitala iz člana 138 ovog zakona;
- 4) kontraciklični bafer iz člana 139 ovog zakona;
- 5) bafer za strukturni sistemski rizik iz člana 150 ovog zakona, a na način utvrđen članom 165 ovog zakona;
- 6) bafer za OSV kreditne institucije iz člana 161 ovog zakona, a na način utvrđen članom 165 ovog zakona;
- 7) ulaganje u nepokretnosti i osnovna sredstva iz člana 176 ovog zakona;
- 8) sačinjavanje i dostavljanje finansijskih i drugih izvještaja za potrebe Centralne banke;
- 9) kapitalne zahtjeve iz člana 134 stav 2 ovog zakona;
- 10) velike izloženosti;
- 11) izloženost prenesenom kreditnom riziku;
- 12) likvidnost;
- 13) finansijski leveridž uređen propisom iz člana 115 stav 7 ovog člana;
- 14) objelodanjivanje podataka;
- 15) kvalifikovana učešća u licima koja se bave nefinansijskim poslovnim aktivnostima.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana:

- 1) kreditna institucija koja je uključena u grupu kreditnih institucija Crnoj Gori, ako u Crnoj Gori ima položaj matične kreditne institucije ili zavisnog društva matične kreditne institucije u Crnoj Gori, matičnog finansijskog holdinga u Crnoj Gori ili matičnog mješovitog finansijskog holdinga u Crnoj Gori, nije dužna da na pojedinačnoj osnovi ispunjava zahtjeve iz stava 1 tačka 2 ovog člana;
- 2) kreditna institucija koja je matično ili zavisno društvo u grupi iz Crne Gore i kreditna institucija koja je uključena u konsolidaciju, nije dužna da na pojedinačnoj osnovi ispunjava obavezu iz stava 1 tač. 15 ovog člana;
- 3) kreditna institucija koja je matično ili zavisno društvo i svaka institucija koja je uključena u konsolidaciju nije dužna da na pojedinačnoj osnovi ispunjava obaveze iz stava 1 tač. 10 ovog člana.

(3) Obaveza iz stava 1 tačka 2 ovog člana odnosi se i na kreditnu instituciju koja je u skladu sa članom 313 ovog zakona isključena iz grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori.

(4) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Centralna banka može:

- 1) osloboditi obaveze ispunjavanja, na pojedinačnoj osnovi, zahtjeva iz stava 1 tač. 5,6,7 i 10 ovog člana, kreditnu instituciju koja je zavisno društvo druge kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gore i koja je uključena u superviziju matične kreditne institucije na konsolidovanoj osnovi, ako su u cilju obezbjeđenja adekvatnog raspodjeljivanja regulatornog kapitala između matične i zavisne kreditne institucije, ispunjeni sljedeći uslovi:
  - ne postoje tekuće ili predvidljive značajne praktične ili pravne prepreke za brzi prenos regulatornog kapitala, ili za otplatu obaveza od strane matične kreditne institucije;
  - matična kreditna institucija ispunjava zahtjeve Centralne banke u vezi sa prudencijalnim upravljanjem zavisnom kreditnom institucijom;
  - matična kreditna institucija je, uz odobrenje Centralne banke, dala izjavu da garantuje za obaveze zavisne kreditne institucije ili su rizici zavisne kreditne institucije zanemarljivi;
  - procedurama procjene, mjerenja i kontrole rizika matične kreditne institucije obuhvaćena je i zavisna kreditna institucija;
  - matična kreditna institucija ima više od 50% glasačkih prava povezanih sa učešćem u kapitalu zavisne kreditne institucije, ili ima pravo da imenuje ili razrješava većinu članova nadzornog ili upravnog odbora.
- 2) u cjelosti ili djelimično, osloboditi obaveze ispunjavanja, na pojedinačnoj osnovi, zahtjeva iz stava 1 tač. 12 ovog člana, matičnu kreditnu instituciju i sve ili pojedine kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori koje su zavisna društva te kreditne institucije, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
  - matična kreditna institucija na konsolidovanoj osnovi, odnosno zavisna kreditna institucija na potkonsolidovanoj osnovi, ispunjava obaveze propisane stavom 1 tač. 12 ovog člana;
  - matična kreditna institucija na konsolidovanoj osnovi ili zavisna institucija na potkonsolidovanoj osnovi prate i u svakom trenutku imaju uvid u likvidnosne pozicije svih kreditnih institucija u okviru grupe ili podgrupe na koje se odnosi izuzetak iz ove tačke i obezbjeđuje zadovoljavajući nivo likvidnosti za sve te kreditne institucije;
  - kreditne institucije su, u skladu sa zahtjevima Centralne banke, zaključile ugovore koji omogućavaju slobodno kretanje sredstava između tih kreditnih institucija, u cilju izmirivanja pojedinačnih i zajedničkih obaveza po njihovom dospjeću, i
  - ne postoje tekuće ili predvidive značajne praktične ili pravne prepreke za ispunjavanje obaveza iz ugovora iz alineje 3 ove tačke.

Zahtjevi na konsolidovanoj i potkonsolidovanoj osnovi

Član 310

(1) Matična kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori koja je matično društvo u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori dužna je da za tu grupu ispunjava na konsolidovanoj osnovi zahtjeve koji se odnose na:

- 1) sistem upravljanja iz člana 104 ovog zakona;
- 2) strategije i procedure procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala iz člana 136 ovog zakona;
- 3) bafer za očuvanje kapitala iz člana 138 ovog zakona;
- 4) kontraciklični bafer iz člana 139 ovog zakona;

- 5) bafer za strukturni sistemski rizik iz člana 150 ovog zakona, a na način iz člana 165 ovog zakona;
- 6) bafer za GSV kreditne institucije iz člana 160 ovog zakona, a na način iz člana 165 ovog zakona;
- 7) bafer za OSV kreditne institucije iz člana 161 ovog zakona, a na način iz člana 165 ovog zakona;
- 8) ulaganje u nepokretnosti i osnovna sredstva iz člana 176 ovog zakona;
- 9) sačinjavanje i dostavljanje finansijskih i drugih izvještaja za potrebe Centralne banke;
- 10) regulatorni kapital;
- 11) kapitalne zahtjeve;
- 12) velike izloženosti;
- 13) izloženost prenijetom kreditnom riziku;
- 14) likvidnost;
- 15) finansijski leveridž;
- 16) objelodanjivanje podataka;
- 17) kvalifikovana učešća van finansijskog sektora.

(2) Ispunjavanjem zahtjeva na konsolidovanoj osnovi iz stava 1 ovog člana smatra se ispunjavanje zahtjeva na osnovu konsolidovanog položaja kreditne institucije, pod kojim se podrazumijeva položaj koji nastaje kao rezultat primjene zahtjeva iz ovog zakona koje se odnose na superviziju na konsolidovanoj osnovi, a koji se odnose na jednu kreditnu instituciju kao da ta institucija sa jednim ili više drugih subjekata čini jedinstvenu instituciju.

(3) Obaveza iz stava 1 ovog člana odnosi se i na matičnu kreditnu instituciju iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori.

(4) Kreditna institucija koja je zavisno društvo finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga na način iz člana 312 ovog zakona, dužna je da na konsolidovanoj osnovi ispunjava zahtjeve iz stava 1 ovog člana za grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori kojoj pripada, a ako je više kreditnih institucija u Crnoj Gori zavisno društvo istog matičnog finansijskog holdinga ili istog matičnog mješovitog finansijskog holdinga, obavezu ispunjavanja zahtjeva iz stava 1 ovog člana ima kreditna institucija koja ima najveću bilansnu sumu.

(5) Matična kreditna institucija dužna je da za svoju grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori na potkonsolidovanoj osnovi ispunjava zahtjeve koje se odnose na:

- 1) sistem upravljanja iz člana 104 ovog zakona;
- 2) bafer za strukturni sistemski rizik iz člana 150 ovog zakona, a na način iz člana 165 ovog zakona, ako je tako propisano u skladu sa članom 150 ili članom 163 stav 1 ovog zakona, i
- 3) bafer za OSV kreditne institucije iz člana 161 ovog zakona, a na način iz člana 165 ovog zakona, ako je tako uređeno propisom donijetim na osnovu člana 163 stav 1 ili člana 150 stav 4 ovog zakona.

(6) Ispunjavanjem zahtjeva na potkonsolidovanoj osnovi iz stava 5 ovog člana smatra se ispunjavanje zahtjeva na osnovu potkonsolidovanog položaja, pod kojim se podrazumijeva konsolidovani položaj matične kreditne institucije, finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga, isključujući podgrupu subjekata, ili konsolidovani položaj matične kreditne institucije, finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga koji nije konačna matična institucija, finansijski holding ili mješoviti finansijski holding.

(7) Ako je kreditna institucija zavisno društvo finansijskog ili mješovitog finansijski holdinga u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori, a ta kreditna institucija, ili matični finansijski ili mješoviti finansijski holding, imaju položaj matičnog društva ili imaju značajno učešće u drugoj kreditnoj instituciji, finansijskoj instituciji ili društvu za upravljanje UCITS-om, ta kreditna institucija je dužna da na potkonsolidovanoj osnovi, ispunjava zahtjeve iz stava 1 tačka 2 ovog člana.

(8) Matična kreditna institucija u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori i matični finansijski holding i matični mješoviti finansijski holding iz člana 312 ovog zakona, kao i njihova zavisna društva u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori dužni su da uspostave organizacionu strukturu i mehanizme internih kontrola koji obezbjeđuju adekvatnu obradu i razmjenu podataka potrebnih za superviziju, a naročito da obezbijede da zavisna društva na koja se ne primjenjuje ovaj zakon primjenjuju sisteme, procese i mehanizme koji obezbjeđuju odgovarajuću superviziju.

(9) Matična kreditna institucija u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori i matični finansijski holding i matični mješoviti finansijski holding iz člana 312 ovog zakona, kao i njihova zavisna društva u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori, dužni su da:

- 1) na konsolidovanoj ili potkonsolidovanoj osnovi ispunjavaju obaveze o sistemu upravljanja iz člana 104 ovog zakona, kao i obaveze iz propisa iz člana 134 stav 9 ovog zakona (adekvatnost kapitala koja se odnosi na izloženosti prenijetom kreditnom riziku na nivou grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori), sa ciljem da se obezbijedi da organizaciona struktura, procedure i sistemi u okviru grupe kreditnih institucija budu usklađeni i primijenjeni i da omogućavaju nesmetano prikupljanje svih podataka i informacija za potrebe supervizije;
- 2) obezbijede da organizaciona struktura, procedure i sistemi iz tačke 1 ovog stava budu uspostavljeni u njihovim zavisnim društvima u trećim zemljama, i to na način da ta zavisna društva mogu nesmetano prikupljati sve podatke i informacije za potrebe supervizije.

(10) Izuzetno od stava 9 ovog člana, matična kreditna institucija u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori i matični finansijski holding i matični mješoviti finansijski holding iz člana 312 ovog zakona, kao i njihova zavisna društva u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori nijesu dužni da ispunjavaju obaveze iz člana 104 ovog zakona u dijelu koji se odnosi na zavisna društva u trećim zemljama, ako mogu da dokažu Centralnoj banci da bi ispunjavanje tih zahtjeva bilo u suprotnosti sa propisima treće zemlje u kojoj je zavisno društvo osnovano.

2. Sprovođenje supervizije na konsolidovanoj osnovi

Nadležnost Centralne banke za superviziju na konsolidovanoj osnovi

Član 311

(1) Centralna banka je pored supervizije kreditnih institucija na pojedinačnoj osnovi nadležna i odgovorna za superviziju grupa kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori na konsolidovanoj osnovi.

(2) Na vršenje supervizije na konsolidovanoj osnovi shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona kojima se uređuje supervizija kreditnih institucija na pojedinačnoj osnovi.

Subjekti supervizije

Član 312

(1) Predmet supervizije na konsolidovanoj osnovi je grupa kreditnih institucija u Crnoj Gori, koju čine kreditne institucije, investiciona društva i finansijske institucije sa sjedištem u Crnoj Gori ili u drugoj državi, u okviru koje najmanje jedna institucija ima položaj:

- 1) kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori, koja je matično društvo članovima grupe iz Crne Gore i/ili trećih zemalja;
- 2) matične kreditne institucije u EU sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 3) matičnog finansijskog holdinga u Crnoj Gori koji ima kao zavisno društvo najmanje jednu kreditnu instituciju kojoj je Centralna banka izdala dozvolu za rad, a ostali članovi grupe imaju sjedište u Crnoj Gori i/ili trećoj zemlji;
- 4) matičnog finansijskog holdinga u EU sa sjedištem u Crnoj Gori koji ima kao zavisno društvo najmanje jednu kreditnu instituciju kojoj je Centralna banka izdala dozvolu za rad;
- 5) matičnog mješovitog finansijskog holdinga u Crnoj Gori koji ima kao zavisno društvo najmanje jednu kreditnu instituciju kojoj je Centralna banka izdala dozvolu za rad, a ostali članovi grupe imaju sjedište u Crnoj Gori i/ili trećoj zemlji;
- 6) matičnog mješovitog finansijskog holdinga u EU sa sjedištem u Crnoj Gori koji ima kao zavisno društvo najmanje jednu kreditnu instituciju kojoj je Centralna banka izdala dozvolu za rad;
- 7) kreditne institucije koja je dobila dozvolu za rad od Centralne banke, a koja je sa drugom kreditnom institucijom, investicionim društvom ili finansijskom institucijom povezana zajedničkim upravljanjem na način iz člana 11 stav 1 tač. 1 i 3 ovog zakona.

(2) Centralna banka može da rješenjem odredi da u pojedinim slučajevima grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori čine i kreditne institucije, investiciona društva i finansijske institucije povezane na način iz člana 9 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

(3) Grupa kreditnih institucija u Crnoj Gori postoji i ako su:

- 1) istom matičnom finansijskom holdingu u Crnoj Gori ili matičnom mješovitom finansijskom holdingu u Crnoj Gori, pored kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori, zavisna društva i kreditne institucije iz tećih zemalja;
- 2) istom matičnom finansijskom holdingu matičnom finansijskom holdingu u EU sa sjedištem u Crnoj Gori ili matičnom finansijskom holdingu u EU sa sjedištem u Crnoj Gori, pored kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori, zavisna društva i kreditne institucije iz trećih zemalja.

(4) Grupa kreditnih institucija u Crnoj Gori postoji i ako je kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori zavisno društvo u odnosu na više finansijskih holdinga ili više mješovitih finansijskih holdinga koji imaju sjedišta i u Crnoj Gori i drugim državama članicama i ako je svakom od tih holdinga zavisna kreditna institucija u svakoj od tih država članica i ako kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori ima najveću bilansnu sumu u odnosu na kreditne institucije u drugim državama članicama.

(5) Grupa kreditnih institucija u Crnoj Gori postoji i ako su istom matičnom finansijskom holdingu u EU ili istom matičnom mješovitom finansijskom holdingu u EU sa sjedištem u drugoj državi članici zavisne jedna ili više kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori, odnosno ako su istom matičnom finansijskom holdingu u EU ili istom matičnom mješovitom finansijskom holdingu u EU sa sjedištem u drugoj državi članici, osim kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori, zavisne i kreditne institucije iz drugih država članica, pod uslovom da ni jedna od zavisnih kreditnih institucija nije dobila odobrenje za rad u državi članici u kojoj je sjedište tog finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga i da kreditna institucija sa sjedištem u

Crnoj Gori ima najveći bilansnu sumu u odnosu na kreditne institucije u drugim državama članicama.

Isključivanje iz konsolidacije

Član 313

(1) Centralna banka može da, na zahtjev matične kreditne institucije u Crnoj Gori, za potrebe supervizije na konsolidovanoj osnovi, iz grupe kreditnih institucija isključi instituciju, finansijsku instituciju ili društvo za pomoćne usluge koje je zavisno društvo ili društvo u kojem ta kreditna institucija ima značajno učešće ako je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uslova:

- 1) bilansna suma tog člana grupe je manja od jedan 1% bilansne sume matičnog člana grupe, ali ne veća od 10.000.000 eura;
- 2) uključivanje tog člana u konsolidaciju je od zanemarljivog uticaja, uzimajući u obzir ciljeve supervizije na konsolidovanoj osnovi;
- 3) uključivanje tog člana u konsolidaciju ne bi bilo bilo prikladno ili bi navodilo na pogrešne zaključke, uzimajući u obzir ciljeve supervizije kreditnih institucija, ili
- 4) član grupe kreditnih institucija ima sjedište u trećoj zemlji u kojoj postoje pravne smetnje za dostavljanje potrebnih podataka i informacija matičnoj kreditnoj instituciji.

(2) Ako više zavisnih društava matične kreditne institucije ispunjava uslov iz stava 1 tač. 1 ili 2 ovog člana, Centralna banka može da naloži uključivanje tih članova grupe kreditnih institucija u konsolidovane finansijske izvještaje ako zajedno imaju uticaj na ostvarivanje ciljeva supervizije na konsolidovanoj osnovi.

Konsolidacija u drugim slučajevima

Član 314

(1) Centralna banka može da naloži kreditnoj instituciji koja je matično društvo pravnim licima koja nijesu institucija ili finansijska institucija, odnosno kreditnoj instituciji koja je sa tim licima povezana na način iz člana 11 ovog zakona, da u grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori uključi i ta lica i da u skladu sa ovim zakonom sprovede konsolidaciju svih članova grupe, nezavisno od njihove djelatnosti, ukoliko je to potrebno radi potpunog i objektivnog prikazivanja finansijskog stanja i rezultata poslovanja kreditne institucije.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, Centralna banka će rješenjem odrediti način sprovođenja konsolidacije.

(3) Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da blagovremeno dostavljaju kreditnoj instituciji sve podatke potrebne za izradu konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Obveznik izrade konsolidovanih izvještaja

Član 315

(1) Konsolidovane finansijske izvještaje za grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori sa matičnom kreditnom institucijom sačinjava matična kreditna institucija.

(2) Konsolidovane finansijske izvještaje za grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori sa matičnim finansijskim ili mješovitim holdingom sačinjava kreditna institucija koja je pod kontrolom tog holdinga, a koja ima sjedište u Crnoj Gori.

(3) Članovi grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori dužni su da obvezniku izvještavanja na konsolidovanoj osnovi dostavljaju sve podatke neophodne za sprovođenje konsolidacije.

Preuzimanje i prenos nadležnosti za superviziju na konsolidovanoj osnovi

Član 316

(1) Centralna banka može da, u slučajevima iz člana 312 st. 3, 4 i 5 ovog zakona, uzimajući u obzir relativnu važnost aktivnosti pojedinih članova grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori i drugim državama članicama, a u dogovoru sa nadležnim organim tih država članica:

- 1) preuzme nadležnost za superviziju na konsolidovanoj osnovi od nadležnog organa druge države članice u kojoj je sjedište druge kreditne institucije koja je član grupe, ili
- 2) prenese nadležnost za superviziju na konsolidovanoj osnovi na nadležni organ države članice u kojoj je sjedište druge kreditne institucije koja je član grupe.

(2) Prije donošenja odluke o prenosu nadležnosti iz stava 1 tačka 2 ovog člana Centralna banka će matičnoj kreditnoj instituciji iz EU, matičnom finansijskom holdingu iz EU, matičnom mješovitom finansijskom holdingu iz EU ili kreditnoj instituciji sa najvećom bilansnom sumom, obezbijediti mogućnost da daju mišljenje o toj odluci.

Uključivanje holdinga u superviziju na konsolidovanoj osnovi

Član 317

(1) Zavisni članovi grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori, kao i matični mješoviti finansijski holdinzi i matični finansijski holdinzi iz člana 312 ovog zakona dužni su da matičnoj kreditnoj instituciji u Crnoj Gori, odnosno kreditnoj instituciji iz 310 stav 2 ovog zakona:

- 1) dostavljaju podatke potrebne za konsolidaciju;
- 2) obezbijede odgovarajuće postupke internih kontrola za provjeru ispravnosti tih podataka i informacija, i
- 3) dostavljaju podatke koji su od značaja za utvrđivanje obima konsolidacije.

(2) Matična kreditna institucija u Crnoj Gori ili kreditna institucija iz člana 310 stav 2 ovog zakona dužna je da obezbijedi da joj zavisna društva koja su članovi grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori, matični mješoviti finansijski holding i matični finansijski holding, dostavljaju podatke potrebne za konsolidaciju.

(3) Ako matični mješoviti finansijski holding ili matični finansijski holding iz stava 2 ovog člana ne dostave podatke potrebne za konsolidaciju, kreditna institucija je dužna da o tome odmah obavijesti Centralnu banku.

(4) Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da Centralnoj banci, kao nadležnom organu za superviziju na konsolidovanoj osnovi, omoguće vršenje kontrole poslovanja, radi provjere informacija iz st. 1 i 2 ovog člana.

(5) Matično društvo kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori koju je isključena iz supervizije na konsolidovanoj osnovi matičnog društva dužno je da na zahtjev Centralne banke dostavi informacije potrebne za superviziju te kreditne institucije.

(6) Investiciono društvo, finansijska institucija ili društvo za pomoćne usluge, koje je zavisno društvo matične kreditne institucije u Crnoj Gori ili mješovitog finansijskog holdinga ili finansijskog holdinga iz člana 312 ovog zakona, a koje nije uključeno u superviziju na konsolidovanoj osnovi, dužno je da na zahtjev Centralne banke dostavi informacije potrebne za

superviziju pojedinačnih kreditnih institucija u grupi kreditnih institucija u Crnoj Gori i omogućiti vršenje neposredne kontrole poslovanja radi provjere dostavljenih informacija.

(7) Ako lice iz stava 6 ovog člana ima sjedište u državi članici EU, kontrola poslovanja tog lica vrši se u skladu sa članom 333 ovog zakona.

Dodatni poslovi supervizije na konsolidovanoj osnovi

Član 318

(1) Pored obaveza utvrđenih ovim zakonom, Centralna banka kao nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi:

- 1) koordinira, prikuplja i obezbjeđuje razmjenu relevantnih i značajnih informacija između nadležnih organa iz drugih država koji su uključeni u superviziju na konsolidovanoj osnovi, u okviru redovnog poslovanja i u vanrednim situacijama;
- 2) planira i koordinira supervizorske aktivnosti u okviru redovnih aktivnosti, a u saradnji sa drugim nadležnim organima iz drugih država, naročito u vezi sa aktivnostima supervizije na konsolidovanoj osnovi;
- 3) u saradnji sa nadležnim organima iz drugih država i, ako je to potrebno, u saradnji sa centralnim bankama ESCB-a, planira i koordinira vršenje supervizije tokom pripreme za vanredne situacije i tokom vanrednih situacija, uključujući nepovoljna kretanja u kreditnim institucijama u državama članicama ili na finansijskim tržištima, primjenjujući, ako je moguće, uspostavljene sisteme komunikacije za upravljanje krizom.

(2) Planiranje i koordinacija supervizije iz stava 1 tačka 3 ovog člana uključuje značajnije mjere iz člana 327 stav 6 tačka 4 ovog zakona, pripremanje zajedničkih ocjena stanja, sprovođenje planova za vanredne situacije i komunikaciju sa javnošću.

(3) Kada je Centralna banka nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi, a nadležni organi koji su uključeni u superviziju na konsolidovanoj osnovi ne saraduju sa Centralnom bankom na način kojim se obezbjeđuje ispunjavanje obaveza iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(4) Kada Centralna banka nije nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi, a organ koji je nadležan ne ispunjava obaveze ekvivalentne obavezama iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010.

Metodi konsolidacije

Član 319

(1) Kredine institucije koje su dužne da ispunjavaju zahtjeve iz člana 310 stav 1 ovog zakona na osnovu svog konsolidovanog položaja, dužne su da primjenom odgovarajućih metoda konsolidacije sprovedu konsolidaciju svih kreditnih i finansijskih institucija koje su njihova zavisna društva ili, ako je potrebno, zavisnih društava istog matičnog finansijskog holdinga ili matičnog mješovitog finansijskog holdinga.

(2) Metode konsolidacije koje se primjenjuju pri konsolidaciji zavisnih društava iz stava 1 ovog člana i izvještaje koji se dostavljaju Centralnoj banci za potrebe supervizije na konsolidovanoj osnovi, propisuje Centralna banka.

Kolegijum supervizora

Član 320

(1) Ako neki član grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori ima sjedište u drugoj državi članici, Centralna banka će, kao nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi, osnovati kolegijum supervizora za izvršavanje obaveza iz čl. 318, 322 i 325 ovog zakona.

(2) Kolegijum supervizora obezbjeđuje okvir u kojem Centralna banka zajedno sa Evropskim bankarskim regulatorom i drugim nadležnim organima:

- 1) međusobno razmjenjuju informacije, pri čemu se razmjena informacija sa Evropskim bankarskim regulatorom vrši u skladu sa članom 21 Regulative (EU) br. 1093/2010;
- 2) dogovaraju podjelu radnih zadataka i dobrovoljni prenos odgovornosti, gdje je to potrebno;
- 3) utvrđuju planove supervizije na osnovu procjene rizika poslovanja grupe kreditnih institucija;
- 4) rade na jačanju efikasnost supervizije otklanjanjem mogućih višestrukih identičnih supervizorskih zahtjeva, naročito u vezi sa pribavljanjem informacija iz čl. 325 i 327 stav 6 ovog zakona;
- 5) dosljedno primjenjuju prudencijalne zahtjeve u skladu sa posebnim propisima kojima se prenosi Direktiva 2013/36 EU i Uredbe (EU) br. 575/2013, na sve članove grupe kreditnih institucija, vodeći računa o nacionalnim propisima drugih država članica u dijelu iskorišćenih opcija i nacionalnih diskrecija u skladu sa propisima Evropske unije kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija iz država članica, i
- 6) obavljaju poslove iz člana 318 stav 1 tačka 3 ovog zakona, vodeći računa o aktivnostima radnih tijela osnovanih za tu oblast.

(3) Centralna banka blisko saraduje sa ostalim nadležnim organima, članovima kolegijuma supervizora i Evropskim bankarskim regulatorom, uzimajući u obzir ovlašćenja tih organa.

(4) Osnivanje i rad kolegijuma supervizora ne utiču na ovlašćenja Centralne banke propisana ovim zakonom.

(5) Kada u trećoj zemlji postoji član grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori ili član te grupe ima filijalu u trećoj zemlji, Centralna banka može da, uzimajući u obzir odredbe člana 215 ovog zakona i uporedivost zakonodavstava, obezbijedi saradnju i koordinira aktivnosti sa nadležnim organima treće zemlje.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, Centralna banka može da osnuje kolegijum supervizora.

Rad kolegijuma supervizora

Član 321

(1) Kada je nadležna za konsolidaciju, Centralna banka može da u rad kolegijuma uključi:

- 1) nadležne organe iz Crne Gore ili država članica Evropske unije u kojima je sjedište članova grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori;
- 2) nadležne organe iz država članica Evropske unije u kojima kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori ima značajne filijale;
- 3) centralne banke iz drugih država članica, ako je potrebno, i
- 4) nadležne organe iz trećih zemalja, kada je svrsishodno i ako je prema mišljenju svih nadležnih organa koji su članovi kolegijuma, obezbijeđeno ispunjavanje obaveza

čuvanja povjerljivih informacija koje je identično obavezi čuvanja povjerljivih informacija iz člana 347 ovog zakona.

(2) Centralna banka, kada je nadležni organ za konsolidaciju, predsjedava sastancima kolegijuma, odlučuje koji nadležni organi učestvuju u radu na sastancima i/ili u pojedinim aktivnostima kolegijuma i stara se da svi članovi kolegijuma budu potpuno i na vrijeme obaviješteni o:

- 1) mjestu i vremenu održavanja sastanaka, kao i o osnovnim pitanjima koja će biti predmet rasprave na tim sastancima i aktivnostima koje će se razmatrati, i
- 2) aktivnostima koje su preduzete na tim sastancima ili o sprovedenim mjerama.

(3) Centralna banka, kada je nadležni organ za konsolidaciju, pri odlučivanju vodi računa o značaju planiranih supervizorskih aktivnosti za članove kolegijuma, a naročito o potencijalnom uticaju tih aktivnosti na stabilnost njihovog finansijskog sistema, kao i o obavezama iz člana 342 st. 5 i 6 ovog zakona.

(4) Centralna banka će, kada je nadležni organ za konsolidaciju, u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na povjerljivost informacija, izvještavati Evropskog bankarskog regulatora o radu kolegijuma supervizora u redovnim i vanrednim situacijama i dostavljaće tom organu sve informacije koje su posebno značajne za usklađivanje supervizorskih postupaka.

(5) U slučaju neslaganja između nadležnih organa o funkcionisanju kolegijuma supervizora, Centralna banka može da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010.

Zajedničke odluke o specifičnim zahtjevima kada je Centralna banka nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi

Član 322

(1) Centralna banka, kada je nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi, saraduje sa nadležnim organima drugih država članica u kojima se nalazi sjedište drugih društava koja su uključena u grupu kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori, radi donošenja zajedničkih odluka:

- 1) iz oblasti supervizije i procjene adekvatnosti uspostavljenog postupka procjene i održavanja internog kapitala, u cilju utvrđivanja adekvatnog nivoa konsolidovanog regulatornog kapitala grupe kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori, koji odgovara njenom finansijskom stanju i rizičnom profilu i o mjeri nalaganja dodatnog iznosa regulatornog kapitala koja odgovara mjeri iz člana 104 stav 1 tačka (a) Direktive 2013/36 (EU) svakom pojedinačnom članu grupe i na konsolidovanoj osnovi, i
- 2) o nalaganju mjera za rješavanje svih značajnih pitanja i nalaza vezanih za superviziju likvidnosti, adekvatnost organizacije i upravljanje rizikom likvidnosti, kao i u vezi sa potrebom za posebnim zahtjevima za likvidnost pojedinom članu grupe, koji odgovaraju zahtjevima iz člana 105 Direktive 2013/36 (EU).

(2) Centralna banka, na osnovu sprovedene kontrole i procjene adekvatnosti uspostavljenog postupka procjene i održavanja internog kapitala grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori podnosi nadležnim organima drugih država članica u kojima je sjedište drugih društava koja su uključena u grupu kreditnih institucija u Crnoj Gori, izvještaj o procjeni rizičnosti poslovanja grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori.

(3) Centralna banka na osnovu sprovedene kontrole i izvršene procjene podnosi organima iz stava 2 ovog člana izvještaj koji sadrži procjenu profila rizika likvidnosti grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori.

(4) Zajednička odluka iz stava 1 tačka 1 ovog člana se donosi u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja izvještaja iz stava 2 ovog člana, pri čemu se u obzir uzima i procjena relevantnih nadležnih organa drugih država članica o rizičnosti poslovanja članova grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori koji su u njihovoj nadležnosti.

(5) Zajednička odluka iz stava 1 tačka 2 ovog člana se donosi u roku od mjesec dana od dana podnošenja izvještaja iz stava 3 ovog člana, pri čemu se u obzir uzima i procjena relevantnih nadležnih organa drugih država članica o rizičnosti poslovanja članova grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori koji su u njihovoj nadležnosti.

(6) Odluke iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana moraju biti u pisanoj formi i obrazložene, a Centralna banka ove odluke dostavlja matičnoj kreditnoj instituciji u Evropskoj uniji sa sjedištem u Crnoj Gori.

Postupak u slučaju različitih mišljenja članova kolegijuma supervizora u vezi sa donošenjem zajedničke odluke iz člana 322

Član 323

(1) Ako postoje različita mišljenja u vezi sa donošenjem zajedničke odluke iz člana 322 stav 1 ovog zakona, Centralna banka je dužna da na zahtjev nadležnog organa druge države članice traži savjet Evropskog bankarskog regulatora, a takav savjet može tražiti i samoinicijativno.

(2) Ako u rokovima iz člana 322 st. 4 i 5 ovog zakona zajednička odluka nije donesena, Centralna banka će, uzimajući u obzir procjene rizičnosti poslovanja pojedinih članova grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori koje su izvršili relevantni nadležni organi, samostalno donijeti pojedinačne odluke, ili odluku na potkonsolidovanoj osnovi, za članove grupe za koje je Centralna banka nadležni organ.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja izvještaja iz člana 322 stav 2 ovog zakona, odnosno mjesec dana od dana podnošenja izvještaja iz člana 322 stav 3 ovog zakona, a prije donošenja zajedničke odluke, Centralna banka ili nadležni organ druge države članica traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora, Centralna banka će odložiti donošenje te odluke, a ako Evropski bankarski regulator donese odluku u roku od mjesec dana od prijema zahtjeva za posredovanje, Centralna banka će donijeti odluku u skladu sa tom odlukom.

(4) Rokovi iz stava 3 ovog člana smatraju se rokovima za mirenje u smislu Regulative (EU) br. 1093/2010.

(5) U slučaju iz stava 2 ovog člana odluke svih nadležnih organa za pojedine članove grupe se objedinjuju u jedinstveni dokument koji sadrži obrazloženje svake odluke pojedinačno, a u vezi sa procjenom rizičnosti poslovanja svakog pojedinačnog člana grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori, kao i stavove i izdvojena mišljenja data tokom trajanja rokova iz st. 4 i 5 ovog člana i taj dokument Centralna banka dostavlja svim nadležnim organima iz stava 1 ovog člana i matičnoj kreditnoj instituciji u EU sa sjedištem u Crnoj Gori.

(6) U slučaju iz stava 3 ovog člana pojedini nadležni organi su uzimajuu u obzir savjet Evropskog bankarskog regulatora i i obrazlažu svako značajno odstupanje od tog savjeta.

(7) Centralna banka na osnovu odluka iz člana 322 st. 4 i 5, ili odluka iz st. 2 ili 3 ovog člana donosi rješenje i dostavlja ga članu grupe kreditnih institucija u Crnoj Gori za koga je Centralna banka nadležni organ.

(8) Centralna banka preispituje odluke iz stava 7 ovog člana najmanje jednom godišnje.

(9) Izuzetno od stava 8 ovog člana, preispitivanje odluka iz člana 322 stav 1 ovog člana se sprovodi na bilateralnoj osnovi ako je nadležni organ druge države članice podnio Centralnoj banci i , u pisanoj form, izahtjev za ažuriranje te odluke, sa obrazloženjem.

Zajedničke odluke u slučaju kada Centralna banka nije nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi

Član 324

(1) Ako je nadležni organ druge države članice istovremeno i nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi, Centralna banka će na zahtjev tog organa učestvovati u postupku donošenja zajedničke odluke:

- 1) iz oblasti supervizije i procjene adekvatnosti uspostavljenog postupka procjene i održavanja internog kapitala, u cilju utvrđivanja adekvatnog nivoa konsolidovanog regulatornog kapitala grupe kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori, koji odgovara njenom finansijskom stanju i rizičnom profilu i o mjeri nalaganja dodatnog iznosa regulatornog kapitala koja odgovara mjeri iz člana 104 stav 1 tačka (a) Direktive 2013/36 (EU) svakom pojedinačnom članu grupe i na konsolidovanoj osnovi, i
- 2) o nalaganju mjera za rješavanje svih značajnih pitanja i nalaza vezanih za superviziju likvidnosti, adekvatnost organizacije i upravljanja rizikom likvidnosti i u vezi sa potrebom za posebnim zahtjevima za likvidnost pojedinom članu grupe, koji odgovaraju zahtjevima iz člana 105 Direktive 2013/36 (EU).

(2) Centralna banka , na osnovu sprovedene kontrole i procjene adekvatnosti uspostavljenog postupka procjene i održavanja internog kapitala člana relevantne grupe kreditnih institucija za koga je Centralna banka nadležni organ, sačinjava izvještaj o procjeni rizičnosti njenog poslovanja i izvještaj koji sadrži procjenu profila rizika likvidnosti i dostavlja ga organu nadležnom za superviziju na konsolidovanoj osnovi.

(3) Ako je zajednička odluka iz stava 1 ovog člana donijeta, Centralna banka će na osnovu te odluke donijeti rješenje i dostaviti ga članu grupe kreditnih institucija za koju je Centralna banka nadležni organ.

(4) Ako postoje različita mišljenja u vezi sa donošenjem zajedničke odluke iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može podnijeti zahtjev organu nadležnom za superviziju na konsolidovanoj osnovi da traži savjet od Evropskog bankarskog regulatora.

(5) Kada Evropski bankarski regulator, na zahtjev organa nadležnog za superviziju na konsolidovanoj osnovi, dâ savjet u vezi sa donošenjem odluke iz stava 1 ovog člana, Centralna banka je dužna da taj savjet uzme u obzir pri donošenju odluke iz stava 6 ovog člana, kao i da obrazloži svako značajno odstupanje od tog savjeta pri donošenju odluke.

(6) Ako zajednička odluka iz stava 1 tačka 1 ovog člana nije donijeta u roku od četiri mjeseca od dana kada je nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi podnio izvještaj o procjeni rizičnosti poslovanja relevantne grupe kreditnih institucija, odnosno ako zajednička odluka iz stava 1 tačka 2 ovog člana nije donijeta u roku od mjesec dana od dana kada je nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi podnio izvještaj koji sadrži procjenu profila rizika likvidnosti, Centralna banka će donijeti pojedinačnu odluku iz stava 1 ovog člana za svakog člana grupe za koga je nadležni organ, ili na potkonsolidovanoj osnovi za grupu za koju je nadležni organ, uzimajući u obzir stavove i izdvojeno mišljenje organa nadležnog za superviziju na konsolidovanoj osnovi.

(7) Izuzetno od stava 6 ovog člana, ako su Centralna banka ili nadležni organ druge države članice u roku od četiri mjeseca od dana kada je nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi podnio izvještaj o procjeni rizičnosti poslovanja relevantne grupe kreditnih institucija, odnosno ako zajednička odluka iz stava 1 tačka 2 ovog člana nije donijeta u roku od mjesec dana od dana kada je nadležni organ za superviziju na konsolidovanoj osnovi podnio izvještaj koji sadrži procjenu profila rizika likvidnosti, a prije donošenja zajedničke odluke, tražili posredovanje Evropskog bankarskog regulatora i ako je Evropski bankarski regulator u postupku posredovanja donio odluku, Centralna banka će donijeti odluku u skladu sa tom odlukom.

(8) Rokovi iz stava 7 ovog člana smatraju se rokovima za mirenje u smislu Regulative (EU) br. 1093/2010.

(9) Centralna banka može da organu nadležnom za superviziju na konsolidovanoj osnovi podnese, u pisanoj formi, e zahtjev za preispitivanje odlike iz stava 1 ovog člana, sa obrazloženjem. za.

(10) Centralna banka je dužna da odluke iz st. 6 ili 7 ovog člana preispituje najmanje jednom godišnje.

Obavještanje u slučaju vanredne situacije

Član 325

(1) Ako nastupi vanredna situacija, uključujući situaciju iz člana 18 Regulative (EU) br. 1093/2010, ili nastanu nepovoljna tržišna kretanja, koja bi mogla ugroziti likvidnost tržišta i stabilnost finansijskog sistema u bilo kojoj državi članici u kojoj su članovi grupe kreditnih institucija dobili odobrenje za rad ili u kojoj posluje značajna filijala kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori, Centralna banka će, ako je nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi, bez odlaganja i u skladu sa odredbama ovog zakona kojim se uređuje razmjena povjerljivih informacija o tome obavijestiti Evropskog bankarskog regulatora, organe iz člana 346 stav 1 tačka 6 i člana 349 stav 1 tačka 1 ovog zakona, kao i Evropski odbor za sistemske rizike i proslijediti im informacije koje su od značaja za njihov rad, koristeći uspostavljeni sistem komunikacije.

(2) Kada Centralna banka nije nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi, a u okviru svojih zakonskih ovlašćenja procijeni da bi mogla nastupiti vanredna situacija iz stava 1 ovog člana, o tome će obavijestiti organ u drugoj državi članici koji je nadležan za superviziju na konsolidovanoj osnovi, koristeći uspostavljeni sistem komunikacije.

(3) Ako su Centralnoj banci u vezi sa supervizijom na konsolidovanoj osnovi za koju je nadležna, potrebne informacije o grupi kreditnih institucija, a te informacije su već dostavljene

drugom nadležnom organu, Centralna banka će, ako je moguće, te informacije tražiti od tog nadležnog organa, kako bi se izbjeglo dvostruko izvještavanje za različite nadležne organe koji su uključeni u superviziju.

Sporazumi o usklađivanju i saradnji

Član 326

(1) Centralna banka, u cilju uspostavljanja efektivne supervizije na konsolidovanoj osnovi zaključuje sa drugim nadležnim organima država članica koje su uključene u tu superviziju pisane sporazume o koordinaciji i saradnji.

(2) Sporazumima iz stava 1 ovog člana mogu se organu nadležnom za superviziju na konsolidovanoj osnovi povjeriti dodatni poslovi i detaljno definisati procedure u postupku donošenja odluka i za saradnju sa drugim nadležnim organima.

(3) Centralna banka može bilateralnim sporazumom u skladu sa članom 28 Regulative (EU) br. 1093/2010 prenijeti nadležnost za superviziju kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori koja je zavisno društvo matične kreditne institucije iz druge države članice, nadležnom organu te države članice koji vrši nadzor nad tom matičnom kreditnom institucijom.

(4) Centralna banka može, na osnovu bilateralnog sporazuma zaključenog sa nadležnim organom druge države članice, preuzeti od tog organa nadležnost za superviziju kreditne institucije iz te države članice koja je zavisno društvo kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori.

Razmjena informacija sa nadležnim organima država članica

Član 327

(1) Centralna banka saraduje sa nadležnim organima drugih država članica i dostavlja im informacije koje su od značaja ili su relevantne za vršenje supervizije u skladu sa ovim zakonom i Regulativom (EU) br. 575/2013 i u tom cilju, Centralna banka može da drugom nadležnom organu:

- 1) na njegov zahtjev, dostavi sve informacije koje su relevantne ili se odnose na superviziju koju vrši taj nadležni organ; ili
- 2) samoinicijativno dostavi sve informacije koje bi mogle da značajno utiču na procjenu finansijskog stanja kreditne ili finansijske institucije u drugoj državi članici.

(2) Centralna banka, u skladu sa Regulativom (EU) br. 1093/2010, saraduje sa Evropskim bankarskim regulatorom u cilju primjene ovog zakona i Regulative (EU) br. 575/2013 i dostavlja tom regulatoru sve informacije neophodne za ostvarivanje njegovih zadataka, a na način uređen članom 35 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(3) Centralna banka može da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora, ako joj drugi nadležni organ nije dostavio značajne informacije iz stava 1 tačka 1 ovog člana, ili ako je odbio ili nije u razumnom roku udovoljio zahtjevu Centralne banke za saradnju, a naročito za razmjenu relevantnih informacija.

(4) Ako je Centralna banka nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi matične kreditne institucije iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, kreditna institucija koju kontroliše matični finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori ili kreditne institucije koju kontroliše matični mješoviti finansijski holding iz EU sa sjedištem u Crnoj Gori, dužna je da nadležnim organima iz drugih

država članica koji vrše nadzor zavisnih društava tih matičnih društava dostavi sve relevantne informacije.

(5) Pri određivanju obima relevantnih informacija koje se dostavljaju u skladu sa stavom 4 ovog člana uzima se u obzir važnost tih zavisnih društava za finansijski sistem u državama članicama u kojima je sjedište tih zavisnih društava.

(6) Značajnim informacijama, u smislu ovog člana, smatraju se materijalno značajne informacije za procjenu finansijske stabilnosti pojedinog člana grupe u državi članici, a naročito:

- 1) značajni podaci o pravnim odnosima u grupi, o upravljačkoj i organizacionoj strukturi grupe, uključujući sve regulisane i neregulisane subjekte, neregulisana zavisna društva i značajne filijale koji pripadaju grupi, kao i matična društva, u skladu sa članom 69 stav 1 tač. 7 i 8, članom 310 stav 6 i članom 104 ovog zakona, kao i značajni podaci o organima koji su nadležni za nadzor regulisanih subjekata u grupi;
- 2) procedure za prikupljanje podataka od kreditnih institucija u grupi i za kontrolu tih podataka;
- 3) nepovoljna kretanja u kreditnoj instituciji u grupi ili kod drugog člana grupe koja bi mogla da ozbiljno utiču na druge kreditne institucije u grupi, i
- 4) značajni prekršaji i važnije mjere koje je nadležni organ izrekao kreditnoj instituciji u grupi, uključujući nalaganje dodatnih kapitalnih zahtjeva na osnovu čl. 279 i 281 ovog zakona i nalaganje bilo kojih ograničenja za primjenu naprednog pristupa za izračunavanje kapitalnih zahtjeva u skladu sa članom 312 stav 2 Regulative br. 575/2013.

(7) Ako vrši superviziju kreditne institucije koju kontroliše matična kreditna institucija iz EU i ako su joj potrebne informacije koje se odnose na sprovođenje pristupa i metodologija iz ovog zakona i Regulative (EU) br. 575/2013, Centralna banka će, kada je to moguće, od organa nadležnog za kontrolu na konsolidovanoj osnovi tražiti informacije koje su dostupne tom organu.

Saradnja sa nadležnim organima država članica koji su uključeni u kontrolu na konsolidovanoj osnovi

Član 328

(1) Prije donošenja odluke koja je značajna nadležnim organima drugih država članica za vršenje supervizije u okviru njihovih nadležnosti, Centralna banka će se savjetovati sa tim nadležnim organima o:

- 1) promjenama u akcionarskoj, organizacionoj ili upravljačkoj strukturi kreditne institucije u grupi za koje je potrebno odobrenje nadležnog organa, i
- 2) važnijim mjerama koje namjerava da naloži kreditnoj instituciji u skladu sa ovim zakonom, uključujući nalaganje dodatnog iznosa regulatornog kapitala i uspostavljanje bilo kojeg ograničenja za primjenu naprednog pristupa za izračunavanje kapitalnih zahtjeva u skladu sa članom 312 stav 2 Regulative (EU) br. 575/2013.

(2) U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, Centralna banka će se konsultovati sa organom nadležnim za konsolidaciju.

(3) Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, Centralna banka nije dužna da se konsultuje sa drugim nadležnim organima u hitnim slučajevima ili kada bi takve konsultacije mogle da ugroze efektivnost odluke koju namjerava da donese, već će bez odlaganja obavijestiti druge nadležne organe o donijetoj odluci.

Obaveze mješovitog holdinga i njegovih zavisnih društava u vezi sa supervizijom na konsolidovanoj osnovi

Član 329

(1) U slučaju kada je mješoviti holding iz Crne Gore matično društvo u odnosu na jednu ili više kreditnih institucija, taj mješoviti holding i njegova zavisna društva su dužni da na zahtjev Centralne banke, upućen direktno ili posredstvom kreditnih institucija koje su zavisna društva tog holdinga, dostave sve informacije potrebne za superviziju kreditnih institucija koje su zavisna društva tog holdinga.

(2) Ovlašćeni kontrolori Centralne banke, ili drugo lice na osnovu ovlašćenja Centralne banke, mogu da izvrše neposrednu kontrolu radi provjere informacija dobijenih od mješovitog holdinga i njegovih zavisnih društava.

(3) U slučaju kada je mješoviti holding ili neko od njegovih zavisnih društava društvo za osiguranje, može se primijeniti postupak kontrole iz člana 332 ovog zakona.

(4) U slučaju kada mješoviti holding ili jedno od njegovih zavisnih društava nema sjedište u istoj državi članici kao i zavisna kreditna institucija, postupak neposredne kontrole radi provjere dobijenih informacija se sprovodi u skladu sa članom 333 ovog zakona.

Kontrola transakcija u okviru grupe

Član 330

(1) Pored zahtjeva iz ovog zakona koji se odnose na velike izloženosti, u slučaju kada je mješoviti holding matično društvo jedne ili više kreditnih institucija, Centralna banka će, u okviru svojih ovlašćenja za superviziju kreditnih institucija, vršiti kontrolu transakcija između tih kreditnih institucija i mješovitog holdinga i njegovih zavisnih društava.

(2) Kreditne institucije iz stava 1 ovog člana dužne su da:

- 1) uspostave adekvatne procedure upravljanja rizicima i mehanizme internih kontrola, uključujući sistem izvještavanja i računovodstvene procedure radi adekvatnog utvrđivanja, mjerenja, praćenja i kontrole transakcija u okviru grupe sa matičnim mješovitim holdingom i njegovim zavisnim društvima, i
- 2) obavještavaju Centralnu banku o svakoj značajnoj transakciji u okviru grupe sa matičnim mješovitim holdingom i njegovim zavisnim društvima, osim o transakcijama koje predstavljaju velike izloženosti o kojima se izvještava Centralna banka u skladu sa propisom iz člana 172 stav 5 ovog zakona.

(3) Procedure i značajne transakcije u okviru grupe iz stava 2 ovog člana su predmet kontrole Centralne banke.

Razmjena informacija za potrebe supervizije na konsolidovanoj osnovi

Član 331

(1) Kada matično društvo i bilo koja kreditna institucija koja je zavisno društvo tog matičnog društva nemaju sjedište u istoj državi članici, ali neko od tih društava ima sjedište u Crnoj Gori, Centralna banka će sa nadležnim organima država članica razmjenjivati sve potrebne informacije potrebne za vršenje ili olakšavanje vršenja supervizije na konsolidovanoj osnovi.

(2) Kada Centralna banka ne vrši superviziju na konsolidovanoj osnovi nad matičnim društvom koje ima sjedište u Crnoj Gori, može na zahtjev nadležnog organa druge države članice koje je odgovorno za sprovođenje supervizije tražiti od matičnog društva da dostavi sve informacije koje su potrebne za sprovođenje supervizije na konsolidovanoj osnovi i proslijediti te podatke nadležnim organima drugih država članica.

(3) Centralna banka, na osnovu ovog zakona, nije nadležna za superviziju na pojedinačnoj osnovi finansijskog holdinga, mješovitog finansijskog holdinga, druge finansijske institucije, društva za pomoćne usluge, mješovitog holdinga i njegovih zavisnih društava koja nijesu kreditne institucije, kao i društava koja nijesu uključena u superviziju na konsolidovanoj osnovi, a za koje se pribavljaju ili posjeduju informacije iz stava 2 ovog člana.

Saradnja nadzornih organa u slučaju kada je jedno od zavisnih društava društvo za osiguranje ili društvo ovlašćeno za pružanje investicionih usluga

Član 332

(1) Kada kreditna institucija, finansijski holding, mješoviti finansijski holding ili mješoviti holding kontroliše jedno ili više zavisnih društava za osiguranje ili investicionih društava, koji obavljaju djelatnost na osnovu izdatog odobrenja za rad, Centralna banka će saradivati sa organima odgovornim za nadzor tih društava, na način što će sa tim organima razmjenjivati informacije koje bi mogle olakšati obavljanje njihovih zadataka i omogućiti nadzor nad aktivnostima i opštom finansijskom pozicijom tih društava.

(2) Za informacije koje su primljene u okviru supervizije na konsolidovanoj osnovi u skladu sa stavom 1 ovog člana, a naročito za svaku razmjenu informacija između nadzornih organa koja je predviđena ovim zakonom, važi obaveza čuvanja povjerljivih informacija.

Ovlašćenja u vršenju neposredne kontrole

Član 333

(1) Nadležni organ druge države članice koji, u posebnim slučajevima, namjerava da provjeri informacije koje se odnose na kreditnu instituciju, mješoviti finansijski holding, finansijski holding, drugu finansijsku instituciju, društvo za pomoćne usluge, mješoviti holding, zavisna društva iz člana 332 stav 1 ovog zakona ili zavisna društva kreditne institucije, mješovitog finansijskog holdinga ili finansijskog holdinga koja nijesu uključena u superviziju na konsolidovanoj osnovi, a ta društva imaju sjedište u Crnoj Gori, može da Centralnoj banci uputi zahtjev za odobravanje obavljanja neposredne kontrole.

(2) Na osnovu zahtjeva nadležnog organa druge države članice iz stava 1 ovog člana, a u okviru nadležnosti propisanih ovim zakonom, Centralna banka može:

- 1) samostalno izvršiti neposrednu kontrolu poslovanja subjekata iz stava 1 ovog člana,
- 2) u skladu sa sporazumom, dati nadležnom organu druge države članice koji je podnio zahtjev da izvrši neposrednu kontrolu poslovanja subjekata iz stava 1 ovog člana, saglasnost da izvrši kontrolu; ili
- 3) ovlastiti revizora ili drugo stručno osposobljeno lice da izvrši neposrednu kontrolu poslovanja subjekata iz stava 1 ovog člana.

(3) U slučaju kada ne vrši neposrednu kontrolu iz stava 1 ovog člana, nadležni organ druge države članice može da učestvuje u neposrednoj kontroli koju vrše ovlašćeni kontrolori Centralne banke ili lica iz stava 2 tačka 3 ovog člana.

(4) Ako Centralna banka namjerava da, u posebnim slučajevima, izvrši provjeru informacija koje se odnose na kreditnu instituciju, mješoviti finansijski holding, finansijski holding, drugu finansijsku instituciju, društvo za pomoćne usluge, mješoviti holding, zavisna društva iz člana 332 stav 1 ovog zakona ili zavisna društva kreditne institucije, mješovitog finansijskog holdinga ili finansijskog holdinga koja nijesu uključena u kontrolu na konsolidovanoj osnovi, a koja imaju sjedište u drugoj državi članici, uputiće zahtjev nadležnom organu te države članice za odobravanje vršenja neposredne kontrole tih subjekata.

Nalaganje supervizorskih mjera finansijskom holdingu, mješovitom finansijskom holdingu i mješovitom holdingu

Član 334

Ako finansijski holding, mješoviti finansijski holding, mješoviti holding ili odgovorna lica u tim društvima krše propise kojima se uređuje vršenje supervizije na konsolidovanoj osnovi, Centralna banka može tim društvima izreći supervizorske mjere.

Primjena propisa na mješoviti finansijski holding

Član 335

(1) Ako se na mješoviti finansijski holding primjenjuju odredbe ovog zakona koje su identične odredbama zakona kojim se uređuje dodatna supervizija finansijskih konglomerata, naročito u dijelu supervizije poslovanja, Centralna banka, u slučaju kada je nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi i nakon obavljenih konsultacija sa ostalim organima nadležnim za kontrolu zavisnih društava, može donijeti odluku da se na mješoviti finansijski holding primjenjuju samo relevantne odredbe zakona kojim se uređuje dodatna supervizija finansijskih konglomerata.

(2) Ako se na mješoviti finansijski holding odnose odredbe ovog zakona koje su identične odredbama zakona kojim se uređuje osiguranje, naročito u dijelu supervizije poslovanja, Centralna banka, ako je nadležna za superviziju na konsolidovanoj osnovi i uz saglasnost organa nadležnog za superviziju društava za osiguranje, može donijeti odluku da se na taj mješoviti finansijski holding primjenjuju samo relevantne odredbe ovog zakona koje se odnose na najznačajniji finansijski sektor, utvrđen u skladu sa zakonom kojim se uređuje dodatna kontrola finansijskih konglomerata.

(3) Centralna banka će obavijestiti Evropskog bankarskog regulatora i Evropski organ za superviziju osiguranja i dobrovoljnih penzijskih fondova o odlukama koje je donijela u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana.

Saradnja sa nadležnim organima trećih država u vezi sa vršenjem supervizije na konsolidovanoj osnovi

Član 336

(1) Centralna banka može da zaključi sporazum sa jednim ili više nadležnih organa trećih zemalja radi vršenja supervizije na konsolidovanoj osnovi nad:

- 1) kreditnom institucijom čije matično društvo ima sjedište u trećoj državi, ili
- 2) kreditnom institucijom u trećoj zemlji koja je zavisno društvo kreditne institucije, finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holding sa sjedištem u Crnoj Gori.

(2) Sporazumom iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se osnova za razmjenu informacija potrebnih za superviziju kreditnih institucija na konsolidovanoj osnovi između učesnika u sporazumu.

(3) Centralna banka može da predloži Evropskoj komisiji zaključivanje sporazuma sa jednom ili više trećih zemalja za potrebe sprovođenja supervizije na konsolidovanoj osnovi.

Procjena ekvivalentnosti supervizije na konsolidovanoj osnovi trećih zemalja

Član 337

(1) Ako je kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori zavisno društvo druge kreditne institucije, finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga, koji imaju sjedište u trećoj zemlji i ne podliježu superviziji na konsolidovanoj osnovi za koju je nadležna Centralna banka ili nadležni organ druge države članice, Centralna banka će, ako je nadležna, provjeriti da li ta zavisna kreditna institucija podliježe superviziji na konsolidovanoj osnovi nadležnog organa iz treće zemlje čija su pravila identična pravilima utvrđenim ovim zakonom i zahtjevima iz dijela prvog, glave II, poglavlja 2. Regulative (EU) br. 575/2013.

(2) Centralna banka je nadležna za provjeru iz stava 1 ovog člana, ako bi bila odgovorna za superviziju na konsolidovanoj osnovi koja se sprovodi u skladu sa stavom 6 ovog člana.

(3) Provjeru iz stava 1 ovog člana Centralna banka vrši na zahtjev matičnog društva kreditne institucije, drugog subjekta koje podliježe superviziji u drugoj državi članici ili samoinicijativno, pri čemu će se savjetovati sa ostalim nadležnim organima uključenim u superviziju.

(4) Centralna banka pri provjeri iz stava 1 ovog člana uzima u obzir moguće opšte smjernice Evropskog odbora za bankarstvo o usklađenosti pravila supervizije na konsolidovanoj osnovi koju sprovode nadležni organi trećih zemalja nad kreditnim institucijama čija matična društva imaju sjedište u trećim zemljama sa principima utvrđenim ovim zakonom i Regulativom (EU) br. 575/2013 i prije odlučivanja se savjetuje sa Evropskim bankarskim regulatorom i ostalim nadležnim organima uključenim u superviziju.

(5) Kada utvrdi da u trećoj zemlji ne postoji supervizija na konsolidovanoj osnovi čija su pravila identična pravilima utvrđenim ovim zakonom i Regulativom (EU) br. 575/2013, Centralna banka će, ako je nadležna, na kreditnu instituciju sa sjedištem u Crnoj Gori shodno primijeniti odredbe ovog zakona i Regulative (EU) br. 575/2013 ili druge odgovarajuće supervizorske postupke kojima se postižu ciljevi supervizije kreditnih institucija na konsolidovanoj osnovi.

(6) Supervizorski postupci iz stava 4 ovog člana, nakon usaglašavanja sa ostalim nadležnim organima uključenim u superviziju, moraju biti odobreni od strane Centrale banke ako je nadležna u smislu stava 2 ovog člana.

(7) Centralna banka može, u izuzetnim slučajevima, zahtijevati osnivanje finansijskog holdinga ili mješovitog finansijskog holdinga sa sjedištem u jednoj od država članica i da se sprovede konsolidacija u skladu sa ovim zakonom.

Isključivanje nadležnosti za superviziju na pojedinačnoj osnovi

Član 338

Ovlašćenja Centralne banke iz ovog zakona kojim se uređuje supervizija na konsolidovanoj osnovi u odnosu na finansijske holdinge, mješovite finansijske holdinge, finansijske institucije,

društva za pomoćne usluge ili druga društava koja nijesu kreditne institucije, ne predstavljaju ovlaštenja Centralne banke da vrši superviziju tih društava na pojedinačnoj osnovi.

XV. SARADNJA SA NADLEŽNIM ORGANIMA I RAZMJENA INFORMACIJA

Saradnja između organa iz Crne Gore

Član 339

(1) Centralna banka, Agencija za nadzor osiguranja i Komisija za tržište kapitala će, na zahtjev pojedinog od tih nadležnih organa, dostaviti tom organu sve informacije o subjektu nad čijim poslovanjem vrši superviziju ili nadzor, koje su mu potrebne u postupku vezanom za izdavanje odobrenja i saglasnosti ili pri odlučivanju o drugim pojedinačnim zahtjevima iz svoje nadležnosti.

(2) Organi iz stava 1 ovog člana dužni su da se međusobno obavještavaju o ukidanju odobrenja, nezakonitostima i nepravilnostima koje utvrde tokom vršenja supervizije, odnosno nadzora i o izrečenim mjerama za njihovo otklanjanje, ako su ti nalazi i izrečene mjere od strane jednog organa od značaja za rad drugog organa.

Saradnja u okviru Evropskog sistema finansijskih supervizora

Član 340

(1) U izvršavanju svojih ovlaštenja Centralna banka je dužna da vodi računa o ujednačavanju supervizorskih alata i procedura pri primjeni ovog ovog zakona, Uredbe (EU) br. 575/2013 i drugih propisa, i u tom cilju:

- 1) sticanjem statusa članice Evropskog sistema finansijskih supervizora sa povjerenjem i potpunim međusobnim uvažavanjem saraduje sa ostalim članicama tog organa, posebno pri obezbjeđivanju protoka blagovremenih i pouzdanih informacija sa drugim članicama u skladu sa načelom otvorene saradnje iz člana 4 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije;
- 2) učestvuje u aktivnostima Evropskog bankarskog regulatora i, kada je to primjereno, kolegijuma supervizora;
- 3) preuzima sve aktivnosti u svrhu usklađivanja sa smjernicama i preporukama koje je izdao Evropski bankarski regulator u skladu sa članom 16 Regulative (EU) br. 1093/2010 i odgovara na upozorenja i preporuke koje je izdao Evropski odbor za sistemske rizike u skladu sa članom 16 Regulative (EU) br. 1092/2010, i
- 4) blisko saraduje sa Evropskim odborom za sistemske rizike.

(2) Centralna banka u izvršavanju svojih ovlaštenja, a naročito u vanrednim situacijama, na osnovu raspoloživih informacija uzima u obzir moguće posljedice svojih odluka i postupaka na stabilnost finansijskog sistema u relevantnim državama članicama.

Odlučivanje o statusu značajne filijale kada Centralna banka nije nadležni organ za konsolidaciju

Član 341

(1) Centralna banka može da organu nadležnom za konsolidaciju uputi zahtjev da filijala kreditne institucije iz te države članice koja pruža usluge na teritoriji Crne Gore dobije status značajne filijale.

(2) Ako kreditna institucija iz države članice nije član grupe kreditnih institucija u EU, zahtjev iz stava 1 ovog člana se upućuje nadležnom organu matične države članice.

(3) U zahtjevu iz st. 1 ili 2 ovog člana Centralna banka će navesti razloge zbog kojih tu filijalu smatra značajnom, a naročito:

- 1) da li učeše depozita filijale u ukupnom iznosu depozita položenih kod kreditnih institucija u Crnoj Gori iznosi više od 2%;
- 2) da li privremeni ili trajni prestanak pružanja usluga filijale može uticati na sistemsku likvidnost tržišta, na platni sistem i sistem za kliring i saldiranje finansijskih instrumenata u Crnoj Gori, i
- 3) veličinu i značaj filijale, u smislu broja klijenata, za bankarski ili finansijski sistem Crne Gore.

(4) Centralna banka u postupku donošenja zajedničke odluke o značajnoj filijali, saraduje sa nadležnim organom matične države članice, odnosno organom nadležnim za konsolidaciju.

(5) Ako zajednička odluka iz stava 4 ovog člana nije donijeta u roku od dva mjeseca od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana, Centralna banka će u roku od naredna dva mjeseca donijeti samostalnu odluku, pri čemu će uzeti u obzir stavove organa nadležnog za konsolidaciju, odnosno nadležnog organa matične države članice.

(6) Odluke iz st. 3 i 4 ovog člana moraju biti u pisanoj formi i obrazložene, obavezujuće su i dostavljaju se relevantnim nadležnim organima, a njihovo donošenje ne utiče na ovlašćenja drugog nadležnog organa iz ovog zakona.

(7) Ako se nadležni organ matične države članice nije savjetovao sa Centralnom bankom ili ako je nakon savjetovanja Centralna banka ocijenila da operativni postupci propisani za planove oporavka likvidnosti koje je preduzeo nadležni organ matične države članice nijesu adekvatni, Centralna banka može da traži posredovanje Evropskog bankarskog regulatora u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(8) Centralna banka će saradivati sa nadležnim organima matične države članice u kojoj kreditna institucija iz države članice ima značajnu filijalu u Crnoj Gori pri planiranju i koordinaciji aktivnosti iz člana 318 stav 1 tačka 3 ovog zakona.

(9) Centralna banka će učestvovati u radu kolegijumu supervizora za značajnu filijalu kreditne institucije iz države članice koja pruža usluge na teritoriji Crne Gore, a koji je osnovao nadležni organ matične države članice, radi ostvarivanja saradnje uređene čl. 261 i 318 stav 1 tačka 3 ovog zakona i radi razmjene informacija iz člana 327 stav 6 tač. 3 i 4. ovog zakona, ako je nadležni organ matične države članice uključio Centralnu banku u rad kolegijuma supervizora.

Odlučivanje o statusu značajne filijale kada je Centralna banka nadležna za konsolidaciju

Član 342

(1) Ako Centralna banka, kao nadležni organ za konsolidaciju, primi zahtjev nadležnog organa druge države članice da filijala koja pruža usluge na teritoriji te države članice dobije status značajne filijale, Centralna banka će saradivati sa nadležnim organom te države članice pri donošenju zajedničke odluke o statusu značajne filijale.

(2) Odluka iz stava 1 ovog člana mora biti u pisanoj formi i obrazložena, a dostavlja se relevantnim nadležnim organima.

(3) Ako zajednička odluka o značajnosti filijale nije donijeta u roku od dva mjeseca od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana, a nadležni organ države članice u roku od naredna dva mjeseca donese odluku da se filijali iz stava 1 ovog člana dodjeljuje status značajne filijale, ta je odluka obavezujuća i za Centralnu banku.

(4) Centralna banka će nadležnim organima države članice u kojoj kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori ima značajnu filijalu proslijediti informacije iz člana 327 stav 6 tač. 3 i 4 ovog zakona i u saradnji sa tim nadležnim organima planirati i koordinirati aktivnosti 318 stav 1 tačka 3 ovog zakona.

(5) Ako u kreditnoj instituciji iz stava 1 ovog člana nastupi vanredna situacija koja može ugroziti finansijsku stabilnost Crne Gore ili druge države članice, Centralna banka o tome bez odlaganja obavještava lica iz čl. 349 stav 1 tačka 1 i 350 stav 1 ovog zakona i Evropski odbor za sistemske rizike.

(6) Centralna banka će nadležnim organima države članice u kojoj kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori ima značajnu filijalu proslijediti sljedeće informacije:

- 1) procjenu rizika kreditne institucije koja ima značajnu filijalu, na pojedinačnoj ili konsolidovanoj osnovi u skladu sa čl. 245 stav 1 i 246 stav 1 ovog zakona i , ako je primjenjivo, procjenu rizika iz člana 322 st. 2 i 3 ovog zakona;
- 2) odluke o izrečenim supervizorskim mjerama iz člana 279 i 280 ovog zakona, ako su relevantne za tu filijalu, i
- 3) odluke u vezi sa validacijom internih modela koje su relevantne za tu filijalu.

(7) Centralna banka će se savjetovati sa nadležnim organom države članice u kojoj kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori ima značajnu filijalu o operativnim postupcima propisanim za planove oporavka likvidnosti, ako je to relevantno za rizik likvidnosti u valuti države članice domaćina.

Osnivanje kolegijuma supervizora za značajne filijale

Član 343

(1) Ako kolegijum supervizora iz člana 320 ovog zakona nije osnovan, a kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori ima status značajne filijale u drugim državama članicama, Centralna banka će osnovati kolegijum supervizora, kojim će predsjedavati, kako bi se omogućila saradnja iz čl. 255 i 318 stav 1 tačka 3 ovog zakona i razmjena informacija iz člana 327 stav 6 tač. 3 i 4 ovog zakona.

(2) Centralna banka će, nakon konsultacija sa relevantnim nadležnim organima, opštim aktom urediti osnivanje i rad kolegijuma iz stava 1 ovog člana.

(3) Centralna banka određuje koji od relevantnih nadležnih organa mogu prisustvovati sastancima ili na drugi način učestvovati u radu kolegijuma, vodeći računa o mogućem uticaju planiranih supervizorskih aktivnosti, naročito u odnosu na stabilnost finansijskog sistema u njihovim državama, kao i i obavezama iz člana 328 ovog zakona.

(4) Centralna banka će, u potpunosti i blagovremeno, obavještavati članove kolegijuma supervizora o planiranim sastancima, pitanjima o kojima će se raspravljati i aktivnostima koje će se razmatrati na tim sastancima, kao i o zauzetim stavovima ili preduzetim mjerama.

(5) Ako kolegijum supervizora iz člana 320 ovog zakona nije osnovan, a kreditnoj instituciji je dodijeljen status značajne filijale u Crnoj Gori, Centralna banka će učestvovati u kolegijumu supervizora kojim predsjedava nadležni organ države članice u kojoj ta kreditna institucija ima sjedište.

Obaveza čuvanja povjerljivih informacija

Član 344

(1) Centralna banka, zaposleni u Centralnoj banci, spoljni revizori i druga stručna lica koja rade ili su radila po ovlaštenju Centralne banke dužna su da čuvaju kao povjerljive sve informacije o superviziji kreditne institucije do kojih su došli tokom rada za Centralnu banku.

(2) Lica iz stava 2 ovog člana mogu da koriste informacije koje se smatraju povjerljivim samo tokom i u svrhu obavljanja svojih dužnosti i ne smiju te informacije učiniti dostupnim drugim licima ili organima osim u obliku sažetih ili zbirnih podataka iz kojih nije moguće prepoznati pojedinačnu kreditnu instituciju ili lice na koje se odnose.

(3) Obaveza čuvanja povjerljivih informacija iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na:

- 1) povjerljive informacije koje se saopštavaju na pisani zahtjev nadležnog pravosudnog organa za potrebe sprovođenja krivičnog postupka;
- 2) dostavljanje povjerljivih informacija u slučaju kad je nad kreditnom institucijom pokrenut postupak stečaja ili postupak likvidacije ili je u vezi sa tim postupcima pokrenut sudski postupak, osim informacija koje se odnose na pravna i fizička lica koja preduzimaju radnje i postupke u cilju reorganizacije kreditne institucije;
- 3) javno objavljivanje informacija iz člana 237 ovog zakona;
- 4) objavljivanje rezultata testiranja otpornosti na stres sprovedenih u skladu sa članom 245 stav 5 ovog zakona.
- 5) povjerljive informacije koje se saopštavaju na zahtjev ovlašćenog organa druge države članice za potrebe sprovođenja krivičnog postupka; i
- 6) dostavljanje rezultata testiranja otpornosti na stres Evropskom bankarskom regulatoru za namjene objavljivanja rezultata testiranja otpornosti na stres na nivou Evropske unije.

(4) Izuzetno od st. 1, 2, i 3 ovog člana, Centralna banka može da razmjenjuje povjerljive informacije sa nadležnim organima iz drugih država članica ili da ih prosljeđuje Evropskom bankarskom regulatoru, Evropskom odboru za sistemske rizike ili Evropskom organu za hartije od vrijednosti i tržišta kapitala na način uređen ovim zakonom i drugim propisima, uz obavezu čuvanja povjerljivih informacija dobijenih razmjenom.

Korišćenje povjerljivih informacija

Član 345

Centralna banka može da koristiti povjerljive informacijama koje je saznala tokom vršenja supervizije ili obavljanja drugih poslova iz svoje nadležnosti samo:

- 1) pri provjeri uslova za izdavanje dozvola, odobrenja i saglasnosti o kojima odlučuje na osnovu ovog zakona;
- 2) pri vršenju supervizije kreditne institucije, na pojedinačnoj i/ili konsolidovanoj osnovi, naročito u odnosu na likvidnost, solventnost, velike izloženosti i njihove administrativne i

- računovodstvene procedure, sistem internih kontrola i izricanje supervizorskih mjera i mjera rane intervencije;
- 3) pri izvršavanju ovlašćenja u vezi sa sanacijom kreditnih institucija;
  - 4) u prekršajnim postupcima;
  - 5) u postupku koji se vodi protiv upravnih akata Centralne banke;
  - 6) u sudskim postupcima koji se odnose na kreditne institucije;
  - 7) u sudskim postupcima koji su pokrenuti u skladu sa odredbama posebnih propisa Evropske unije koji se odnose na kreditne institucije iz država članica, ili
  - 8) pri ispunjavanju zahtjeva Evropskog Parlamenta zasnovanih na ovlašćenju za provjeru iz člana 226 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije.

Razmjena informacija sa subjektima iz Crne Gore

Član 346

- (1) Centralna banka može da razmjenjuje povjerljive informacije sa sljedećim subjektima u Crnoj Gori, za namjene vršenja nadzora i obavljanja drugih poslova za koje su ti subjekti ovlašćeni:
- 1) Agencijom za nadzor osiguranja;
  - 2) Komisijom za tržište kapitala;
  - 3) Savjetom za finansijsku stabilnost;
  - 4) revizorima koji vrše reviziju finansijskih iskaza kreditnih i finansijskih institucija u obavljanju njihovih zakonom utvrđenih zadataka;
  - 5) Fondom za zaštitu depozita;
  - 6) ministarstvom nadležnom za poslove finansija, za izvršavanje ovlašćenja za pripremu zakona iz oblasti supervizije i sanacije kreditnih institucija.

- (2) Na lica kojima je Centralna banka dostavila povjerljive informacije u skladu sa stavom 1 ovog člana primjenjuje se obaveza čuvanja povjerljivih informacija iz člana 344 ovog zakona.

Razmjena informacija sa subjektima iz drugih država članica

Član 347

- (1) Centralna banka može da proslijedi povjerljive informacije sljedećim subjektima u državama članicama za namjene sprovođenja supervizije, odnosno nadzora za koje su ti subjekti ovlašćeni:
- 1) organima koji su nadležni za nadzor kreditnih institucija u tim državama članicama i drugim organima nadležnim za nadzor finansijskih institucija, društava za osiguranje, društava za reosiguranje i finansijskih tržišta;
  - 2) organima nadležnim za upravljanje finansijskom stabilnošću primjenom makroprudencijalnih pravila;
  - 3) organima koji sprovode postupke reorganizacije ili organima čiji je cilj očuvanje finansijske stabilnosti;
  - 4) ugovornim ili institucionalnim sistemima zaštite iz člana 113 stav 7 Regulative (EU) 575/2013;
  - 5) organima uključenim u stečaj i likvidaciju institucija ili slične postupke;
  - 6) revizorima koji vrše reviziju finansijskih iskaza kreditnih i finansijskih institucija u obavljanju njihovih zakonom utvrđenih zadataka;
  - 7) organima nadležnim za sanaciju kreditnih institucija, i
  - 8) relevantnim ministarstvima nadležnim za finansije, odnosno državnim organima ovlašćenim za predlaganje zakona iz oblasti supervizije institucija, finansijskih institucija i društava za osiguranje, za potrebe sprovođenja nadzora iz njihove nadležnosti i za

provođenje preventivnih i sanacionih mjera za kreditne institucije iz država članica koje posluju sa teškoćama, ako nastupi vanredna situacija iz člana 325 ovog zakona.

(2) Na lica kojima je Centralna banka dostavila povjerljive informacije u skladu sa stavom 1 ovog člana primjenjuje se obaveza čuvanja povjerljivih informacija iz člana 344 ovog zakona.

Razmjena informacija sa organima za nadzor

Član 348

(1) Centralna banka može da razmjenjuje povjerljive informacije sa organima u Crnoj Gori ovlašćenim za sprovođenje nadzora nad:

- 1) organima koji obavljaju poslove u vezi sa postupkom likvidacije, odnosno stečaja kreditne institucije ili u nekom drugom sličnom postupku;
- 2) sistemom zaštite depozita;
- 3) revizorima koji vrše reviziju finansijskih iskaza kreditnih institucija, društava za osiguranje i finansijskih institucija.

(2) Centralna banka razmjenjuje povjerljive informacije sa organima iz stava 1 ovog člana ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) informacije se daju samo za svrhu izvršavanja ovlašćenja u vezi sa nadzorom koji vrše ti organi;
- 2) organi čuvaju primljene informacije kao povjerljive u skladu sa zahtjevima iz člana 344 ovog zakona ili primjenjuju zahtjeve koji su, kao minimum, ekvivalentni tim zahtjevima, i
- 3) informacije koje potiču iz druge države ne smiju se dostaviti bez izričite saglasnosti nadležnog organa države od koje je informaciju primila i, ako je primjenjivo, samo za svrhu za koju je data saglasnost nadležnog organa druge države.

(3) Centralna banka može da, radi jačanja stabilnosti i očuvanja cjelovitosti finansijskog sistema, razmjenjuje informacije i sa drugim organima u Crnoj Gori koji u skladu sa zakonom sprovode postupke otkrivanja i istraživanja kršenja prava privrednih društava ako to u pisanoj formi zatraži ili naloži nadležni sud.

(4) Centralna banka će organima iz stava 3 ovog člana saopštiti povjerljive informacije ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) informacije se daju samo za svrhe istrage u slučajevima kršenja prava privrednih društava;
- 2) organi čuvaju primljene informacije kao povjerljive u skladu sa članom 344 ovog zakona, i
- 3) informacije koje potiču od nadležnog organa iz druge države ne smiju se dostavljati bez izričite saglasnosti tog nadležnog organa i, ako je primjenjivo, samo za svrhe za koje je saglasnost data.

(5) Ako se organi iz stava 3 ovog člana u obavljanju svojih zadataka koriste uslugama lica koja nijesu zaposlena u javnom sektoru, Centralna banka može i sa tim licima razmjenjivati informacije iz stava 3 ovog člana, ako su ispunjeni uslovi iz stava 4 ovog člana.

(6) Organi iz stava 3 ovog člana dostavljaju Centralnoj banci identifikacione podatke i detaljne podatke o odgovornostima lica kojima se dostavljaju podaci u skladu sa stavom 5 ovog člana.

(7) Centralna banka može da razmjenjuje povjerljive informacije sa organima iz druge države članice, koja ima status organa iz st. 1 i 3 ovog člana, na način i pod uslovima iz ovog člana.

(8) Centralna banka dostavlja Evropskom bankarskom regulatoru podatke o nazivima organa u Crnoj Gori koji mogu dobijati informacije u skladu sa ovim članom.

Razmjena informacija koje se odnose na monetarnu politiku, zaštitu depozita, sistemski rizik i nadzor nad platnim prometom

Član 349

(1) Centralna banka, za potrebe vršenja njihovih ovlašćenja, dostavlja povjerljive informacije sljedećim organima u drugim državama članicama:

- 1) centralnim bankama ESCB-a i drugim organima sa ovlašćenjima i odgovornostima za sprovođenje monetarne politike, kada je ta povjerljiva informacija relevantna za ostvarivanje njihovih ciljeva vezanih za sprovođenje monetarne politike i održavanje likvidnosti, nadzor nad platnim sistemima, sistemima za kliring i saldiranje finansijskih instrumenata i očuvanje stabilnosti finansijskog sistema, a posebno u vanrednim situacijama iz člana 325 ovog zakona, kada je takve informacije potrebno dostaviti bez odlaganja;
- 2) ugovornim ili obaveznim sistemima zaštite depozita;
- 3) prema potrebi, drugim organima nadležnim za nadzor platnih sistema, i
- 4) Evropskom odboru za sistemске rizike, Evropskom organu za osiguranje i strukovno penzijsko osiguranje, Evropskom organu za hartije od vrijednosti i tržišta kapitala, ako su te informacije relevantne za ispunjavanje njihovih zadataka.

(2) Centralna banka može da od organa iz stava 1 ovog člana traži informacije u slučaju kada su te informacije neophodne za vršenje supervizije ili drugih poslova iz nadležnosti Centralne banke u skladu sa članom 345 ovog zakona.

(3) Na lica iz stava 1 ovog člana primjenjuje se obaveza čuvanja povjerljivih informacija iz člana 344 ovog zakona.

Saradnja sa nadležnim organima i drugim organima trećih zemalja

Član 350

(1) Centralna banka može da zaključi sporazum o saradnji sa:

- 1) jednim ili više nadležnih organa trećih zemalja;
- 2) organima trećih zemalja nadležnim za nadzor finansijskih institucija, društava za osiguranje, društava za reosiguranje i finansijskih tržišta;
- 3) organima trećih zemalja nadležnim za upravljanje finansijskom stabilnošću primjenom makroprudencijalnih pravila;
- 4) organima trećih zemalja koji sprovode postupke reorganizacije ili organima čiji je cilj očuvanje finansijske stabilnosti;
- 5) ugovornim ili institucionalnim sistemima zaštite iz trećih zemalja;
- 6) organima uključenim u stečaj i likvidaciju institucija ili slične postupke;
- 7) revizorima koji vrše reviziju kreditnih i finansijskih institucija iz treće zemlje u izvršavanju njihovih zakonom utvrđenih zadataka;
- 8) organima nadležnim za sanaciju kreditnih institucija;
- 9) organima iz trećih zemalja koje imaju isti status kao organi iz člana 348 ovog zakona.

(2) Centralna banka može da dostavi povjerljive informacije organima i licima iz stava 1 ovog člana ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- 1) sporazumom iz stava 1 ovog člana je dogovorena međusobna razmjena podataka;

- 2) po propisima treće zemlje za organe i lica iz stava 1 ovog člana postoji obaveza čuvanja povjerljivih informacija koja je ekvivalentna zahtjevu iz člana 330 ovog zakona;
- 3) informacije koje su predmet dostavljanja organima i licima iz stava 1 ovog člana će se koristiti samo za svrhu vršenja supervizije, nadzora ili drugih poslova za koje je taj organ ovlašten, i
- 4) obezbjeđeno je da će primljene informacije biti saopštene trećim licima samo uz izričitu saglasnost pružaoca informacija.

Obrada ličnih podataka

Član 351

Na prikupljanje, obradu i korišćenje ličnih podataka primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Obavješćavanje organa Evropske unije

Član 352

- (1) Centralna banka će obavijestiti Evropsku komisiju o:
  - 1) odbijanju zahtjeva kreditne institucije za osnivanje filijale u drugoj državi članici, propustima u prosljeđivanju informacija i o preventivnim mjerama iz člana 264 ovog zakona i
  - 2) preuzimanju i prenosu nadležnosti iz člana 316 stav 1 ovog zakona.
- (2) Centralna banka je dužna da obavijesti Evropsku komisiju, Evropskog bankarskog regulatora i Evropski odbor za bankarstvo o svakom odobrenju za rad filijale izdatom kreditnoj instituciji sa sjedištem u trećoj zemlji.
- (3) Centralna banka je dužna da sačinjava spisak matičnih finansijskih holdinga u Crnoj Gori i matičnih mješovitih finansijskih holdinga u Crnoj Gori iz člana 310 stav 2 ovog zakona i dostavlja ga relevantnim nadležnim organima drugih država članica, Evropskom bankarskom regulatoru i Evropskoj komisiji.
- (4) Centralna banka je dužna da o postupcima iz člana 337 stav 3 ovog zakona obavijesti ostale nadležne organe uključene u superviziju na konsolidovanoj osnovi, Evropskog bankarskog regulatora i Evropsku komisiju.
- (5) Centralna banka će obavijestiti Evropskog bankarskog regulatora o:
  - 1) uslovima za dobijanje odobrenja za rad kreditne institucije;
  - 2) izdavanju i ukidanju odobrenja za rad kreditnih institucija, razlozima za ukidanje odobrenja za rad, kao i o sistemu zaštite depozita u koji je kreditna institucija uključena;
  - 3) odbijanju zahtjeva kreditnih institucija za osnivanje filijale u drugoj državi članici, propustu u prosljeđivanju informacija i preventivnim mjerama iz člana 264 ovog zakona;
  - 4) podacima koje je kreditna institucija objavila u vezi sa informacijama o ukupnim primanjima i brojem pojedinaca sa primanjima iznad predviđenog iznosa;
  - 5) podacima o zaposlenima čiji ukupni godišnji prihodi prelaze iznos utvrđen u skladu sa propisom iz člana 124 stav 5 ovog zakona;
  - 6) preuzimanju i prenosu nadležnosti iz člana 316 stav 1 ovog zakona;
  - 7) organima sa kojima će, u skladu sa članom 348 ovog zakona, razmjenjivati povjerljive informacije;
  - 8) svim odlukama u prekršajnom postupku, o pravnim lijekovima i toku postupka;
  - 9) postojanju i sadržaju bilateralnih sporazuma iz člana 326 st. 3 i 4 ovog zakona;

- 10) nalazima supervizije, ako se utvrdi da kreditna institucija može predstavljati sistemski rizik;
- 11) funkcionisanju postupka supervizije kreditnih institucija iz člana 245 ovog zakona;
- 12) metodologiji na kojoj se zasnivaju odluke iz čl. 245 stav 5, 246, 247, 276 stav 1, 279 i 280 ovog zakona;
- 13) svim mjerama preduzetim u skladu sa članom 280 ovog zakona;
- 14) sastancima koji se odnose na pripremu i usklađivanje aktivnosti vezanih za planove oporavka i sanacije, a posebno o datumu i mjestu održavanja, glavnim pitanjima o kojima će se raspravljati i o aktivnostima koje se razmatraju, i
- 15) nastanku vanredne situacije ili nepovoljnog tržišnog kretanja, koje bi moglo ugroziti likvidnost tržišta ili stabilnost finansijskog sistema u bilo kojoj državi članici.

(6) Ako je Centralna banka nadležna za konsolidaciju, ona će drugim relevantnim nadležnim organima i Evropskom bankarskom regulatoru dostaviti sve informacije o grupi iz člana 69 stav 1 tač. 7 i 8, člana 310 st. 5, 6 i 7 i člana 104 ovog zakona, a naročito informacije o pravnim odnosima u grupi kreditnih institucija i o upravljačkoj i organizacionoj strukturi grupe.

(7) Centralna banka može da Evropskom bankarskom regulatoru dostavi informacije dobijene od nadležnog organa treće zemlje, na osnovu saradnje iz člana 350 ovog zakona.

Javno objavljivanje podataka o regulativi i statističkih podataka

Član 353

(1) Centralna banka je dužna da javno objavi:

- 1) tekstove zakona, odluka, uputstava i opštih smjernica iz oblasti prudencijalne regulative koji su donijeti u Crnoj Gori;
- 2) način korišćenja opcija i diskrecionih prava koja su sadržani u propisima Evropske unije kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija u državama članicama;
- 3) opšte kriterijume i metodologije koje se primjenjuju u postupku supervizije kreditnih institucija iz člana 246 ovog zakona;
- 4) agregatne statističke podatke o ključnim aspektima sprovođenja prudencijalnog okvira koje je Centralna banka prikupila na osnovu ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, uključujući broj i vrstu naloženih supervizorskih mjera i izrečene kazne za prekršaje propisane ovim zakonom.

(2) Informacije iz stava 1 ovog člana moraju se redovno ažurirati i moraju biti dostupne na internet stranici Centralne banke.

(3) Informacije iz stava 1 ovog člana moraju biti objavljene na način koji omogućava poređenje pristupa koje primjenjuju nadležni organi u drugim državama članicama.

(4) Centralna banka može, pored informacija iz stava 1 ovog člana, da objavljuje i druge informacije iz svoje nadležnosti.

Javno objavljivanje podataka o prekršajima kreditnih institucija i odgovornih lica u kreditnim institucijama

Član 354

(1) Centralna banka na svojoj internet stranici, bez odlaganja, objavljuje podatke o pravosnažnim kaznama izrečenim kreditnoj instituciji i odgovornim licima u kreditnoj instituciji, u prekršajnom postupku zbog kršenja odredbi ovog zakona ili propisa donesenih na osnovu ovog

zakona, pokrenutim na zahtjev Centralne banke i prekršaje za koje je Centralna banka izdala prekršajni nalog u skladu sa zakonom kojim se uređuju prekršaji.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, odluke o prekršajnim kaznama izrečenim kreditnim institucijama i odgovornim licima u kreditnim institucijama Centralna banka će objaviti na način kojim se ne odaju podaci o kreditnoj instituciji i odgovornim licima, ako:

- 1) je kazna izrečena odgovornim licima kreditne institucije, a Centralna banka je procijenila da objavljivanje ličnog podatka nije srazmjerno utvrđenom prekršaju;
- 2) bi objavljivanje ugrozilo stabilnost finansijskog tržišta ili su u toku istražne radnje u krivičnom postupku;
- 3) bi objavljivanje prouzrokovalo nesrazmjernu štetu za kreditnu institucije ili odgovorna lica, koju je moguće utvrditi.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako ocjeni da će se u razumnom periodu steći uslovi za objavljivanje odluke na način iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može odložiti objavljivanje odluke odluke o prekršajnim kaznama izrečenim kreditnim institucijama i odgovornim licima u kreditnim institucijama do sticanja tih uslova.

(4) Podaci iz st. 1 i 3 ovog člana ostaju na internet stranici Centralne banke do isteka roka od pet godina od dana objavljivanja.

(5) Podaci koji se u skladu sa ovim zakonom smatraju povjerljivim ne objavljuju se na način iz st. 1 i 2 ovog člana.

Posebni zahtjevi za javno objavljivanje informacija Centralne banke

Član 355

(1) Centralna banka je dužna da u vezi sa izloženošću kreditnih institucija prenijetom kreditnom riziku javno objavi :

- 1) opšte kriterijume i metodologije donijete radi kontrole primjene čl. 405 do 409 Regulative (EU) br. 575/2013, i
- 2) jednom godišnje, sažeti opis nalaza kontrole i preduzetih mjera u slučajevima nepoštovanja odredbi čl. 405 do 409 Regulative (EU) br. 575/2013.

(2) Ako Centralna banka koristi diskreciono pravo iz člana 7 stav 3 Regulative (EU) br. 575/2013, dužna je da objavi sljedeće podatke:

- 1) kriterijume koje primjenjuje za utvrđivanje postojanja tekućih ili predviđenih značajnih praktičnih ili pravnih smetnji za brzi prenos regulatornog kapitala ili za otplatu obaveza;
- 2) broj matičnih kreditnih institucija koje ostvaruju korist od diskrecionog prava iz člana 7 stav 3 Regulative (EU) br. 575/2013 i broj tih kreditnih institucija koje imaju zavisna društva u trećoj zemljama;
- 3) na agregatnoj osnovi, za Crnu Goru:
  - ukupan iznos regulatornog kapitala, na konsolidovanoj osnovi, matičnih kreditnih institucija u Crnoj Gori koje koriste diskreciono pravo iz člana 7 stav 3 Regulative (EU) br. 575/2013 koje drže u zavisnim društvima u trećoj zemlji;
  - procenat ukupnog regulatornog kapitala, na konsolidovanoj osnovi, matičnih kreditnih institucija u Crnoj Gori koje koriste diskreciono pravo iz člana 7 stav 3 Regulative (EU) br. 575/2013, u obliku regulatornog kapitala koji se drži u zavisnim društvima u trećoj zemlji, i
  - procenat ukupnog regulatornog kapitala koji se zahtijeva u skladu sa članom 92 Regulative (EU) br. 575/2013, na konsolidovanoj osnovi, matičnih kreditnih institucija

u Crnoj Gori koje koriste diskreciono pravo iz člana 7 stav 3 Regulative (EU) br. 575/2013, u obliku regulatornog kapitala koji se drži u zavisnim društvima u trećim zemljama.

(3) Ako Centralna banka koristi diskreciono pravo iz člana 9 stav 1 Regulative (EU) br. 575/2013, dužna je da objavi:

- 1) kriterijume koje primjenjuje za utvrđivanje postojanja tekućih ili predvidivih značajnih praktičnih ili pravnih smetnji za brzi prenos regulatornog kapitala ili za otplatu obaveza;
- 2) broj matičnih kreditnih institucija koje koriste diskreciono pravo iz člana 9 stav 1 Regulative (EU) br. 575/2013 i broj tih kreditnih institucija koje imaju zavisna društva u trećoj zemlji, i
- 3) na agregatnoj osnovi, za Crnu Goru:
  - ukupan iznos regulatornog kapitala matičnih kreditnih institucija koje koriste diskreciono pravo iz člana 9 stav 1 Regulative (EU) br. 575/2013, koji se drži u zavisnim društvima u trećoj zemlji;
  - procenat ukupnog regulatornog kapitala matičnih kreditnih institucija koje koriste diskreciono pravo iz člana 9 stav 1 Regulative (EU) br. 575/2013, koji se drži u zavisnim društvima u trećoj zemlji;
  - procenat ukupnog regulatornog kapitala, koji se zahtijeva članom 92 Regulative (EU) br. 575/2013, matičnih kreditnih institucija koje koriste diskreciono pravo iz člana 9 stav 1 Regulative (EU) br. 575/2013, u obliku regulatornog kapitala koji se drži u zavisnim društvima u trećoj zemlji.

XVI. MJERE REORGANIZACIJE

Značenje pojma

Član 356

Mjere reorganizacije, u smislu ovog zakona, su mjere koje imaju za cilj očuvanje ili obnavljanje finansijske stabilnosti kreditne institucije, koje bi mogle uticati na ranije stečena prava trećih lica, uključujući i mjere koje obuhvataju mogućnost privremenog obustavljanja plaćanja, privremeno obustavljanje mjera izvršenja ili smanjenje potraživanja.

Pravne posljedice odluke o mjerama reorganizacije

Član 357

(1) Mjere reorganizacije koje su upravni ili pravosudni organi preduzeli prema kreditnoj instituciji iz druge države članice koja ima filijalu u Crnoj Gori sprovode se po propisima matične države članice, proizvode bez ograničenja pravne posljedice na teritoriji Crne Gore prema trećim licima i nastupaju istovremeno sa nastupanjem pravnih posljedica u matičnoj državi članici.

(2) Upravnim i pravosudnim organima iz stava 1 ovog člana, u smislu ovog zakona, smatraju se državni organi, agencije i drugi organi sa javnim ovlaštenjima ili sudovi, u čijoj nadležnosti su mjere restrukturiranja prema kreditnim institucijama

Obavještanje nadležnih organa država članica domaćina

Član 358

(1) Ako se u Crnoj Gori kao matičnoj državi članici donosi odluka o uvođenju mjere reorganizacije nad kreditnom institucijom koja ima filijalu u drugoj državi članici, Centralna

banka dužna je da o toj odluci, kao i o njenim konkretnim pravnim posljedicama bez odlaganja obavijesti nadležni organ države članice domaćina te filijale i to prije uvođenja te mjere, a ako to nije moguće, neposredno nakon njenog uvođenja.

(2) Stav 1 ovog člana ne primjenjuje se u slučaju primjene sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.

Obavješćavanje nadležnog organa matične države članice

Član 359

Ako se u Crnoj Gori kao državi članici domaćinu donosi odluka o sprovođenju mjera reorganizacije nad filijalom kreditne institucije iz druge države članice, Centralna banka je dužna da o toj odluci obavijesti nadležni organ matične države članice.

Javno obavješćavanje

Član 360

(1) Ako bi sprovođenje mjera reorganizacije u Crnoj Gori, kao matičnoj državi članici, nad kreditnom institucijom koja ima filijalu u drugoj državi članici moglo uticati na prava trećih lica u državi članici domaćinu i ako je protiv odluke o uvođenju mjera reorganizacije dozvoljena žalba ili drugi pravni lijek, Centralna banka će objaviti odluku o uvođenju mjere reorganizacije u „Službenom listu Evropske unije“ i u dva dnevna lista koji se distribuiraju u svakoj državi članici domaćina, kako bi se olakšalo korišćenje prava na žalbu ili drugog pravnog lijeka.

(2) Obavješćenje o odluci o uvođenju mjere reorganizacije iz stava 1 ovog člana Centralna banka u najkraćem roku dostavlja i Kancelariji za publikacije Evropske unije.

(3) Obavješćenje iz stava 1 ovog člana objavljuje se na službenom jeziku, odnosno službenim jezicima relevantne države članice, pri čemu se u obavješćenju navodi cilj i pravni osnov za donošenje mjere reorganizacije, rokovi za podnošenje žalbe ili drugog pravnog lijeka, datum kada ti rokovi ističu i puna adresa organa ili suda nadležnog za odlučivanje o žalbi ili drugom pravnom lijeku.

(4) Mjera iz stava 1 ovog člana izvršna je bez obzira na aktivnosti iz st. 1 2 i 3 ovog člana i ima pravno dejstvo u odnosu na povjerioce, ako zakonom nije drugačije propisano.

Pravno dejstvo na određene ugovore i prava

Član 361

Pri sprovođenju mjera reorganizacije, za:

- 1) ugovore o radu i radne odnose isključivo je mjerodavno pravo države članice koje je mjerodavno za ugovor o radu;
- 2) ugovore koji ovlašćuju na korišćenje ili sticanje neke nepokretnosti i za određivanje da li neka imovina predstavlja nepokretnost ili pokretnu stvar isključivo je mjerodavno pravo države članice na čijem se području ta imovina nalazi;
- 3) prava na nekoj nepokretnosti, brodu ili avionu, a koja se upisuju u javne knjige, isključivo je mjerodavno pravo države članice pod čijim se nadzorom ta javna knjiga vodi.

Stvarna prava trećih lica

Član 362

(1) Uvođenje mjera reorganizacije ne utiče na stvarna i druga prava povjerilaca ili trećih lica na materijalnoj ili nematerijalnoj, pokretnoj ili nepokretnoj, imovini kreditne institucije iz Crne Gore ili druge države članice i na tačno određenim predmetima, i na određenoj grupi neodređenih predmeta čiji se sastav mijenja, koji se u trenutku uvođenja mjere reorganizacije nalaze na teritoriji neke druge države članice.

(2) Pravima iz stava 1 ovog člana smatraju se naročito sljedeća prava na imovini iz stava 1 ovog člana:

- 1) pravo unovčavanja ili davanje na unovčavanje imovine i namirenje potraživanja unovčavanjem ili korišćenjem te imovine;
- 2) pravo naplate potraživanja, posebno na osnovu založnog prava ili hipoteke;
- 3) isključivo pravo na namirenje potraživanja, posebno u slučaju postojanja založnog prava na potraživanju ili ustupanja potraživanja radi obezbjeđenja;
- 4) stvarno pravo plodouživanja.

(3) Pravo koje je upisano u javnu knjigu i ima dejstvo prema trećim stranama, a na osnovu kojeg je moguće steći stvarno pravo u smislu stava 1 ovog člana, smatra se stvarnim pravom.

(4) Odredba stava 1 ovog člana ne sprečava isticanje zahtjeva za proglašavanje ništavom, ili pobijanje neke pravne radnje ako je to dozvoljeno propisima matične države članice.

Pravo zadržavanja

Član 363

(1) Uvođenje mjere reorganizacije u odnosu na kreditnu instituciju iz Crne Gore ili druge države članice koja kupuje neku stvar ne utiče na pravo zadržavanja, pod uslovom da se stvar u trenutku uvođenja mjere reorganizacije nalazila na teritoriji neke druge države članice, a ne države u kojoj je uvedena mjera reorganizacije.

(2) Uvođenje mjere reorganizacije u odnosu na kreditnu instituciju iz Crne Gore ili druge države članice koja prodaje neku stvar ne predstavlja osnov, pod uslovom da je dostavljanje stvari izvršeno, za raskid ili prestanak kupoprodajnog ugovora i ne sprečava sticanje svojine kupca, ako se ta stvar u trenutku uvođenja mjere reorganizacije nalazila na teritoriji druge države članice koja nije država u kojoj je uvedena mjera reorganizacije.

(3) Odredba stava 1 ovog člana ne sprečava pokretanje postupka za proglašavanje ništavom, ili pobijanje neke pravne radnje ako je to dozvoljeno propisima matične države članice.

Prebijanje potraživanja

Član 364

(1) Uvođenje mjere reorganizacije ne utiče na ovlašćenje povjerica da prebije svoje potraživanje sa potraživanjem kreditne institucije iz Crne Gore ili druge države članice, ako je to prebijanje dozvoljeno po propisima koji su mjerodavni za potraživanje kreditne institucije.

(2) Odredba stava 1 ovog člana ne sprečava pokretanje postupka za proglašavanje ništavom, ili pobijanje neke pravne radnje ako je to dozvoljeno propisima matične države članice.

Mjerodavno pravo za svojinsko pravne odnose ili druga prava na instrumentima

Član 365

(1) Tokom sprovođenja mjere reorganizacije nad kreditnom institucijom iz Crne Gore ili druge države članice za izvršavanje svojinskih prava ili drugih prava na instrumentima čije postojanje ili prenos pretpostavlja upis u neku javnu knjigu, račun ili centralni depozitarni sistem koji vodi neka država članica ili koji se nalazi u nekoj državi članici mjerodavno je pravo države u kojoj nalazi javna knjiga, račun ili centralni depozitarni sistem u koji su ta prava upisana.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, tokom sprovođenja mjere reorganizacije nad kreditnom institucijom iz Crne Gore ili druge države članice za repo ugovore mjerodavno je pravo koje se primjenjuje na takve ugovore.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, tokom sprovođenja mjere reorganizacije nad kreditnom institucijom iz Crne Gore ili druge države članice na poslove koji se zaključuju na regulisanom tržištu mjerodavno je pravo koje se primjenjuje na takve poslove.

Ugovor o prebijanju i ugovor o netiranju

Član 366

Tokom sprovođenja mjere reorganizacije nad kreditnom institucijom iz Crne Gore ili druge države članice za ugovore o prebijanju i ugovore o netiranju mjerodavno je pravo koje se primjenjuje na takve ugovore.

Upravnik kreditne institucije u reorganizaciji

Član 367

(1) Ako je u drugoj državi članici imenovan upravnik za kreditnu instituciju iz te države, upravnik svoje imenovanje dokazuje u Crnoj Gori ovjerenim prepisom izvornika strane odluke kojom je imenovan ili potvrdom koju je izdao državni organ, organ sa javnim ovlaštenjima ili sud države članice.

(2) Upravnikom kreditne institucije iz stava 1 ovog člana smatra se svako lice ili organ imenovan od strane upravnog ili pravosudnog organa, čiji je zadatak da upravlja mjerama restrukturiranja u kreditnoj instituciji.

(3) Upravnik, imenovan u drugoj državi članici, na teritoriji Crne Gore ima sva ovlaštenja koja mu pripadaju po propisima države članice i može imenovati lica za sprovođenje postupka i zastupanje.

(4) Lica iz st. 2 i 3 ovog člana pri izvršavanju svojih ovlaštenja dužna su da poštuju zakonske i druge propise Crne Gore, a naročito u dijelu kojim se uređuje način unovčavanja imovine i obavještanje zaposlenih.

(5) Ovlašćenja upravnika ne uključuju ovlašćenje za primjenu sredstava prinude niti ovlašćenje za odlučivanje u sudskim ili drugim sporovima.

Upis u javne knjige

Član 368

(1) Uvođenje mjere reorganizacije upisaće se u Crnoj Gori na zahtjev državnog organa, organa sa javnim ovlaštenjima ili suda države članice u Centralni registar privrednih subjekata, u katastar nepokretnosti ili druge relevantne registre.

(2) Troškovi upisa iz stava 1 smatraju se troškovima postupka reorganizacije.

Pravilo „lex rei sitae“

Član 369

(1) Kada kreditna institucija iz Crne Gore ili druge države članice nakon uvođenja mjere reorganizacije namiruje potraživanja prodajom nepokretnosti, tada se pravne posljedice te pravne radnje utvrđuju po propisima države članice na čijoj se teritoriji nepokretnost nalazi.

(2) Kada se kreditna institucija iz Crne Gore nakon uvođenja mjere reorganizacije namiruje prodajom broda, vazduhoplova i instrumenata ili prava na instrumentima čije postojanje i prenos pretpostavlja upis u javni registar, na račun ili u centralni depozitarni sistem, tada se pravne posljedice te pravne radnje utvrđuju prema pravu države članice u kojoj se vodi taj javni registar, račun ili centralni depozitarni sistem.

Postupci u toku

Član 370

Za pravne posljedice mjera reorganizacije na sudske postupke koji u toku, a koji se odnose na imovinska prava kreditne institucije, mjerodavno je pravo države članice u kojoj se postupak vodi.

Obaveza čuvanja povjerljivih informacija

Član 371

(1) Odredbe ovog zakona o razmjeni i čuvanju povjerljivih informacija odnose se na sva lica koja u vezi sa mjerama reorganizacije dostavljaju ili razmjenjuju povjerljive podatke.

(2) Stav 1 ovog člana ne primjenjuje se u slučaju obaveze čuvanja povjerljivih informacija iz zakona kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.

XVII. NADZOR NAD PRIMJENOM DRUGIH ZAKONA

Predmet nadzora

Član 372

(1) Centralna banka pored supervizije kreditnih institucija vrši i nadzor kreditnih institucija u vezi sa primjenom zakona kojim se uređuje Centralna banka Crne Gore i propisa donesenih na osnovu tog zakona, zakona i drugih propisa kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kao i drugih zakona na osnovu ovlašćenja iz tih zakona.

(2) Nadzor kreditnih institucija iz stava 1 ovog člana Centralna banka vrši shodnom primjenom odredbi člana 240 ovog zakona, ukoliko drugim zakonom nije drugačije uređeno.

XVIII. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji kreditnih institucija

Član 373

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1% do 10% povrijeđene zaštićene vrijednosti kazniće se za prekršaj kreditna institucija ako:

- 1) je dobila odobrenje za rad na osnovu netačnih ili lažnih izjava i informacija ili na neki drugi nedozvoljen način;
- 2) nema uspostavljen efikasan i pouzdan sistem upravljanja na način propisan u članu 104 stav 1 ovog zakona;
- 3) je izložena kreditnom riziku sekjuritizovanih pozicija, a ne ispunjava uslove pod kojima može biti izložena tom riziku, utvrđene propisom iz člana 134 stav 9 ovog zakona (član 110 stav 7);
- 4) više puta ili kontinuirano ne ispunjava zahtjev za održavanjem koeficijent likvidne pokrivenosti minimalno na nivou od 100% (član 114 stav 3);
- 5) ne usvoji i ne dostavi Centralnoj banci plan oporavka u kome su utvrđene mjere za poboljšanje finansijske pozicije kreditne institucije u slučaju nastanka značajnog pogoršanja njenog finansijskog stanja (član 125 stav 1);
- 6) plan oporavka ne ažurira najmanje jednom ili na zahtjev Centralne banke više puta u toku godine (član 126 stav 1);
- 7) izvrši isplatu imaoćima instrumenata redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala, ili dopunskog kapitala, koja nije dozvoljena propisom iz člana 134 stav 9 ovog člana (član 134 stav 8);
- 8) ispunjava zahtjev za kombinovani bafer, a vrši raspodjelu dobiti u vezi sa redovnim osnovnim kapitalom, a ta raspodjela dovodi do smanjenja redovnog osnovnog kapitala ispod nivoa potrebnog za ispunjavanje zahtjeva za kombinovani bafer (član 166 stav 1);
- 9) prije izračunavanja maksimalnog iznosa za raspodjelu, izvrši raspodjelu u vezi sa redovnim osnovnim kapitalom iz člana 166 stav 2 ovog zakona (član 167 stav 2 tačka 1);
- 10) prije izračunavanja maksimalnog iznosa za raspodjelu, stvori obavezu isplate varijabilnih primanja ili obavezu isplate diskrecionih penzijskih pogodnosti, a obaveza plaćanja je nastala u trenutku kada nije ispunjavala zahtjev za kombinovani bafer (član 167 stav 2 tačka 2);
- 11) prije izračunavanja maksimalnog iznosa za raspodjelu vrši plaćanja po instrumentima dodatnog osnovnog kapitala (član 167 stav 2 tačka 3);
- 12) prekorači ograničenja izloženosti prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica (član 172);
- 13) pruži finansijsku podršku, a nije dobila odobrenje Centralne banke za pružanje finansijske podrške (član 191 stav 1);
- 14) u rokovima i na način utvrđen propisom iz člana 233 stav 2 ovog zakona, ne dostavi Centralnoj banci tačne i potpune izvještaje koji se odnose na ispunjavanje kapitalnih zahtjeva iz člana 134 ovog zakona (član 233 stav 1 tačka 1);
- 15) u rokovima i na način utvrđen propisom iz člana 233 stav 2 ovog zakona, ne dostavi Centralnoj banci tačne i potpune izvještaje o likvidnoj pokrivenosti i stabilnim izvorima finansiranja iz člana 114 ovog zakona (član 233 stav 1 tačka 2);
- 16) u rokovima i na način utvrđen propisom iz člana 233 stav 2 ovog zakona, ne dostavi Centralnoj banci tačne i potpune izvještaje o velikim izloženostima iz člana 172 ovog zakona (član 233 stav 1 tačka 3);
- 17) u rokovima i na način utvrđen propisom iz člana 233 stav 2 ovog zakona, ne dostavi Centralnoj banci tačne i potpune izvještaje o koeficijentu finansijskog leveridža iz člana 115 ovog zakona (član 233 stav 1 tačka 4);
- 18) u roku od tri radna dana od saznanja da je fizičko ili pravno lice steklo ili povećalo kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji iznad nivoa za koje ima odobrenje Centralne banke, odnosno od saznanja da je lice sa kvalifikovanim učešćem prodalo ili na drugi

način otuđilo akcije čime je smanjilo učešće u kapitalu kreditne institucije ispod nivoa za koji ima odobrenje Centralne banke, ne obavijesti Centralnu banku (član 235 stav 1 tačka 5);

- 19) najmanje jednom godišnje ne obavijesti Centralnu banku o akcionarima sa kvalifikovanim učešćem u kreditnoj instituciji i o visini učešća, u skladu sa članom 233 stav 2 ovog zakona (član 235 stav 2);
- 20) u rokovima i na način utvrđen propisom iz člana 237 stav 3 ovog zakona ovog člana, javno ne objavi tačne i potpune kvantitativne i kvalitativne podatke, koji su od značaja za informisanje javnosti o njenom finansijskom stanju, poslovanju i rizičnom profilu (član 237 stav 1);
- 21) je Centralna banka naložila kreditnoj instituciji da razriješi člana nadzornog ili upravnog odbora i zabranila tim licima obavljanje funkcije do okončanja postupka po nalogu za razrješenje, a kreditna institucija nije sprovela izrečenu mjeru u roku utvrđenom rješenjem (član 279 stav 1 tačka 22).

(2) Povrijeđenom zaštićenom vrijednošću, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se očuvanje stabilnosti bankarskog sistema i zaštita sredstava klijenata koja se, za potrebe prekršajnog postupka, izražava kao neto prihod ostvaren u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je prekršaj učinjen i koji je objavljen u godišnjem finansijskom izvještaju te kreditne institucije.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako je prekršaj počinila kreditna institucija koja je zavisno društvo matičnom društvu u Crnoj Gori, relevantni neto prihod po kamatama i naknadama utvrđuje se iz konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja krajnjeg matičnog društva u Crnoj Gori.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i član nadzornog odbora, član upravnog odbora ili drugo odgovorno lice u kreditnoj instituciji novčanom kaznom u iznosu od od 5.000 do 20.000 eura.

(5) Za prekršaje iz koristoljublja kojima je ostvarena imovinska korist kazniće se kreditna institucija i odgovorno lice u kreditnoj instituciji novčanom kaznom u dvostrukom iznosu novčane kazne propisane za taj prekršaj.

Član 374

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 EUR do 40.000 EUR kazniće se kreditna institucija ako:

- 1) direktno ili indirektno, kreditira sticanje ili izdaje garancije ili druga jemstva za sticanje akcija te kreditne institucije, ili akcija odnosno poslovnih udjela društva u kojem ima 20% ili više učešća u kapitalu, a takvim sticanjem akcija odnosno poslovnih udjela ne prestaje svaka kapitalna povezanost kreditne institucije sa odnosnim društvom (član 20);
- 2) ukupan iznos njenog akcionarskog kapitala koji se odnosi na povlašćene akcije prelazi jednu četvrtinu iznosa akcionarskog kapitala kreditne institucije (član 21);
- 3) stekne kvalifikovano učešće u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u toj kreditnoj instituciji (član 22);
- 4) ne obavijesti Centralnu banku o prestanku mandata člana nadzornog ili upravnog odbora i ne navede razloge za prestanak mandata, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana prestanka mandata (član 42 stav 4);
- 5) u potpunosti eksternalizuje kontrolne funkcije (član 116);
- 6) nema utvrđenu strategiju i postupke za kontinuiranu procjenu i održavanje iznosa, vrste i rasporeda internog kapitala (član 136);

- 7) ne ispunjava zahtjev za kombinovani bafer, a ne izradi i dostavi Centralnoj banci plan za očuvanje kapitala najkasnije u roku od pet radnih dana od dana kada ustanovi da neće uspjeti da ispuni taj zahtjev (član 170 stav 1);
- 8) pri pružanju ili korišćenju usluge lica povezanih sa kreditnom institucijom, pruža usluge po uslovima koji su povoljniji od uslova po kojima te usluge pruža drugim licima i/ili koristi usluge lica povezanih sa kreditnom institucijom po uslovima koji su nepovoljniji od uslova po kojima bi druga lica pružala te usluge kreditnoj instituciji (član 173 stav 1);
- 9) bez prethodnog odobrenja Centralne banke osnuje pravno lice ili zaključi pravni posao na osnovu kojeg direktno ili indirektno, stiče većinsko učešće u kapitalu ili većinsko pravo odlučivanja u drugom pravnom licu ili 20% i više učešća u kapitalu drugog pravnog lica, ako je to učešće veće od 10% priznatog kapitala kreditne institucije (član 174 stav 1);
- 10) stekne kvalifikovano učešće u pravnom licu koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću čiji je iznos veći od 15% priznatog kapitala kreditne institucije (član 175 stav 1);
- 11) stekne sopstvene akcije ili druge elemente regulatornog kapitala čiji iznos prelazi 5% regulatornog kapitala kreditne institucije (član 178 stav 1);
- 12) stečene sopstvene akcije ne otuđi u roku od šest mjeseci od dana sticanja (član 178 stav 2);
- 13) uzme u zalogu sopstvene akcije ili druge elemente regulatornog kapitala (član 179);
- 14) isplati akontaciju dobiti ili dividende, dobit ili dividendu i izvrši isplatu po osnovu učešća upravnog odbora, nadzornog odbora i zaposlenih u dobiti društva u slučajevima iz člana 180 stav 1 ovog zakona;
- 15) pruži podršku u skladu sa potpisanim sporazumom o podršci bez odobrenje Centralne banke (202 stav 1);
- 16) na vidnom mjestu u svojim poslovnim prostorijama ne istakne opšte uslove poslovanja, kao i njihove izmjene i dopune, najmanje osam dana prije njihovog stupanja na snagu (član 206);
- 17) ako na ugovoren način, a najmanje jednom godišnje bez naknade, ne informiše potrošača o stanju kredita ili depozitnog računa klijenta, a u odnosu na odobrene kredite naročito o dospjelim nepodmirenim dugovanjima prema kreditnoj instituciji i o rokovima za slanje opomena o dugu i upozorenja o otkazu kredita ili ne obezbijedi pristup drugim podacima koji mogu biti dostupni klijentu u skladu sa ovim zakonom (član 207 stav 1);
- 18) prije zaključivanja ugovora o kreditu ne informiše i druge učesnike u kreditnom odnosu (sudužnike, založne dužnike i žirante/jemce) o svim bitnim uslovima iz ugovora koji se odnose na njihova prava i obaveze i ne upozori ih na pravnu prirodu sudužništva odnosno žiriranja/jamstva, kao i na pravo kreditne institucije da naplatu svojih potraživanja može vršiti od svih učesnika kreditnog odnosa (član 210 stav 1);
- 19) pri ponudi kredita sa promjenljivom kamatnom stopom ili kredita za koje iznos otplate zavisi od kretanja kursa valute koja nije euro, nije na jasan i nedvosmislen način upozorila potrošača na sve rizike koji proizilaze iz promjenjivosti kamatne stope, odnosno kretanja valutnih kurseva (član 212 stav 1);
- 20) ne vodi poslovne knjige po kontnom okviru koji propisuje Centralna banka (član 221);
- 21) skupština akcionara kreditne institucije ne izabere društvo za reviziju (spoljnog revizora), za reviziju finansijskih iskaza za određenu poslovnu godinu, najkasnije do 30. septembra te poslovne godine (član 223 stav 1);
- 22) javno objavi godišnji finansijski iskaz i/ili godišnje konsolidovane finansijske iskaze koje nije prihvatila Centralna banka (član 230 stav 5);

- 23) godišnje finansijske iskaze, sa izvještajem i mišljenjem spoljnog revizora, ne dostavi Centralnoj banci u roku od 120 dana od dana isteka poslovne godine na koju se izvještaj odnosi (član 232 stav 1);
- 24) kao matično društvo u grupi, godišnje konsolidovane finansijske iskaze grupe kreditnih institucija, sa izvještajem i mišljenjem spoljnog revizora, ne dostavi Centralnoj banci u roku od 150 dana od isteka poslovne godine na koju se izvještaj odnosi (član 232 stav 2);
- 25) ne dostavi Centralnoj banci, u rokovima i na način utvrđenim propisom iz člana 233 stava 2 ovog zakona, tačne i potpune izvještaje iz člana 233 stav 1 al. 5 i 6 ovog zakona;
- 26) ovlašćenim kontrolorima Centralne banke ne omogući nesmetani uvid u poslovne knjige, drugu poslovnu dokumentaciju i evidencije, uvid u funkcionisanje informacione tehnologije i u kompjutersku bazu podataka, kao i na zahtjev ovlašćenih kontrolora ne obezbijedi kopije poslovnih knjiga, drugu poslovnu dokumentaciju i evidencije u papirnoj i/ili elektronskoj formi (član 252 stav 1);
- 27) na sjednicu skupštine akcionara, nadzornog i upravnog odbora, odbora za reviziju i tijela nadzornog odbora ne pozove ovlašćeno lice i blagovremeno mu ne dostavi dnevni red sa potrebnom dokumentacijom (član 283 stav 2).

(2) Za prekršaj iz stava 1 i 4 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u kreditnoj instituciji novčanom kaznom u iznosu od od 1.000 EUR do 4.000 EUR.

Član 375

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1% do 10% povrijeđene zaštićene vrijednosti kazniće se pravno lice ako:

- 1) nije lice iz člana 3 stav 1 tač 1 do 5 ovog zakona, a u svom nazivu ili pravnom prometu koristi riječi „kreditna institucija“, „banka“ ili izvedenice iz tih riječi (član 1);
- 2) stekne kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji koja ima kvalifikovano učešće u tom pravnom licu (član 22 stav 1);
- 3) bez odobrenja Centralne banke stekne kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji (član 23 stav 1);
- 4) ima kvalifikovano učešće u kreditnoj instituciji, a direktno ili indirektno, bez odobrenja Centralne, poveća kvalifikovano učešće do nivoa koji je jednak ili veći od 20%, 33% , odnosno 50% učešća u kapitalu odnosno glasačkim pravima u toj kreditnoj instituciji (član 23 stav 3);
- 5) ima odobrenje za sticanje kvalifikovanog učešća u kreditnoj instituciji i odlučilo je da proda ili na drugi način otuđi svoje akcije čime se njegovo učešće smanjuje ispod visine za koju je dobilo odobrenje, a prije prodaje ili otuđivanja akcija na drugi način o tome ne obavijesti Centralnu banku (član 38 stav 1);
- 6) nije lice iz člana 62 ovog zakona, a u vidu djelatnosti obavlja poslove primanja depozita ili ostalih povratnih sredstava od javnosti (član 63 stav 1);
- 7) u vidu djelatnosti obavlja poslove odobravanja kredita (član 63 stav 3).

(2) Povrijeđenom zaštićenom vrijednošću, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se očuvanje stabilnosti bankarskog sistema i zaštita sredstava klijenata, koja se, za potrebe prekršajnog postupka, izražava kao neto prihod pravnog lica u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je prekršaj učinjen i koji je objavljen u godišnjem finansijskom izvještaju tog pravnog lica.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako je prekršaj počinilo pravno lice koje je zavisno društvo matičnog društva sa sjedištem u Crnoj Gori, relevantni neto prihod utvrđuje se iz konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja krajnjeg matičnog društva u Crnoj Gori.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od od 1.000 eura do 10.000 eura.

(5) Za prekršaj iz stav 1 tač. 2 do 7 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od od 1.500 eura do 30.000 eura.

(5) Za prekršaj iz stava 1 tač. 2 do 7 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 10.000 eura.

(6) Za prekršaje iz stava 1 ovog člana koji su počinjeni iz koristoljublja kojima je ostvarena imovinska korist kazniće se pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u dvostrukom iznosu novčane kazne propisane za taj prekršaj.

Član 376

(1) Novčanom kaznom za prekršaj u iznosu od 10.000 EUR do 40.000 EUR kazniće se pravno lice, ako:

- 1) radi postizanja ciljeva supervizije kreditne institucije, na zahtjev ne dostavi Centralnoj banci odgovarajuću dokumentaciju i informacije (član 244 stav 1);
- 2) obvezniku izvještavanja na konsolidovanoj osnovi ne dostavi sve podatke neophodne za sprovođenje konsolidacije (član 315 stav 3);
- 3) kao mješoviti holding iz Crne Gore, a koje je matično društvo u odnosu na jednu ili više kreditnih institucija u Crnoj Gori i njegova zavisna društva, na zahtjev upućen direktno ili posredstvom kreditnih institucija koje su zavisna društva tog holdinga, Centralnoj banci, ne dostavi sve informacije potrebne za superviziju kreditnih institucija koje su zavisna društva tog holdinga (član 329 stav 1).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 EUR do 4.000 EUR.

IXX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje propisa

Član 377

(1) Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, propis iz člana 233 ovog zakona donijeće se u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Do početka primjene propisa iz st. 1 i 2 ovog člana, primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o bankama („Službeni list CG“ br. 17/08 i 44/10).

Dozvole za rad i odobrenja

Član 378

(1) Kreditne institucije koje na dan početka primjene ovog zakona imaju dozvolu za rad izdatu od strane Centralne banke nastavljaju da posluju kao kreditne institucije u skladu sa ovim zakonom, na osnovu postojeće dozvole za rad.

(2) Odobrenja Centralne banke izdata u skladu sa propisima koji se primjenjuju do početka primjene ovog zakona ostaju na snazi, osim odobrenja za članove odbora direktora i izvršne direktore koja prestaju da važe stupanjem na dužnost članova upravnog i nadzornog odbora kreditne institucije izabranih u skladu sa ovim zakonom.

(3) Kreditne institucije su dužne da u periodu od dana stupanja na snagu propisa iz člana 43 stav 5 i člana 52 stav 3 ovog zakona do 1. septembra 2020. godine podnesu Centralnoj banci zahtjeve za izdavanje odobrenja za izbor članova nadzornog i upravnog odbora u skladu sa ovim zakonom.

Započeti postupci

Član 379

(1) Postupci za izdavanje dozvole za rad kreditnih institucija i postupci za izdavanje odobrenja pokrenuti u skladu sa propisima koji se primjenju do početka primjene ovog zakona okončaće se u skladu sa tim propisima.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kreditne institucije za koje je zahtjev za izdavanje dozvole za rad podnijen nakon stupanja na snagu ovog zakona moraju imati inicijalni kapital namanje u visini minimalnog inicijalnog kapitala iz člana 18 ovog zakona.

(3) Na kreditne institucije iz st 1 i 2 ovog člana primjenjuju se odredbe člana 377 st. 2 i 3 ovog zakona.

Organizacija i planovi oporavka

Član 380

(1) Kreditne institucije iz člana 378 ovog zakona dužne su da u roku od tri mjeseca od početka primjene ovog zakona usklade akta i poslovanje sa odredbama ovog zakona.

(2) Prve planove oporavka pripremljene u skladu sa ovim zakonom kreditne institucije su dužne da dostave Centralnoj banci najkasnije u roku od šest mjeseci od početka primjene ovog zakona.

(3) Prema kreditnim institucijama koje ne postupe u skladu sa stavom 1 ovog člana Centralna banka će preduzeti mjere u skladu sa ovim zakonom.

Status kreditnih institucija iz države članice do dana prijema Crne Gore u Evropsku uniju

Član 381

Do dana prijema Crne Gore u Evropsku uniju na kreditnu instituciju iz države članice primjenjivaće se odredbe ovog zakona koje se odnose na kreditnu instituciju iz treće zemlje.

Prelazni period za kapitalne zahtjeve

Član 382

Izuzetno od člana 134 stav 2 tač 1 i 2 ovog zakona, u periodu od početka primjene propisa iz člana 134 stav 9 ovog zakona do kraja 2020 godine kreditna institucija je dužna da održava:

- 1) koeficijent redovnog osnovnog kapitala minimalno na nivou od 4%;
- 2) koeficijent osnovnog kapitala minimalno na nivou od 5,5%.

Prelazni period za priznati kapital

Član 383

Izuzetno od člana 16 tačka 50 ovog zakona, kreditna institucija može, prilikom izračunavanja iznosa priznatog kapitala, umjesto jedne trećine osnovnog kapitala kreditne institucije, u priznati kapital uključivati dopunski kapital u sljedećim procentima:

- 1) 100% - do kraja 2020 godine;
- 2) 75% - u 2021. godini;
- 3) 50% - u 2022. godini.

Prelazni period za zahtjeve za likvidnošću

Član 384

Izuzetno od člana 114 stav 3 ovog zakona, kreditna institucija je dužna da u periodu od početka primjene propisa iz člana 114 stav 10 ovog zakona do 2024. godine održava koeficijent likvidne pokrivenosti minimalno na nivou od:

- 1) 60% - od početka primjene propisa iz člana 114 stav 10 ovog zakona do kraja 2021. godine;
- 2) 70% - u 2022. godini;
- 3) 80% - u 2023. godini.

Prelazni period za velike izloženosti

Član 385

(1) Prekoračenje ograničenja izloženosti iz člana 172 stav 3 ovog zakona zbog primjene odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, neće se smatrati kršenjem odredbi ovog zakona, ako je izloženost nastala prije početka primjene ovog zakona, a u trenutku početka primjene propisa iz člana 172 stav 6 ovog zakona iznos izloženosti ne prelazi ograničenja utvrđena propisima koji su bili na snazi u vrijeme odobravanja izloženosti.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, svođenje izloženosti u zakonom propisane okvire može se izvršiti kroz otplatu duga u skladu sa ugovorenim uslovima, s tim što kreditna institucija ne smije mijenjati ugovorene uslove ili zaključivati nove pravne poslove kojima se povećava postojeća izloženost, do svođenje izloženosti u zakonom propisane okvire.

Prelazni period za bafer za očuvanje kapitala

Član 386

Izuzetno od člana 138 ovog zakona, u periodu do kraja 2023. godine kreditne institucije su dužne da održavaju bafer za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala, u iznosu od:

- 1) 0,625 % ukupnog iznosa izloženosti riziku, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona - u 2021. godini;
- 2) 1,25 % ukupnog iznosa izloženosti riziku, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona - u 2022. godini;
- 3) 1,875 % ukupnog iznosa izloženosti riziku, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona - u 2023. godini.

Prelazni period za kontraktični bafer

Član 387

Izuzetno od člana 139 ovog zakona, za period do kraja 2023. godine kontraktični bafer specifičan za kreditnu instituciju u obliku redovnog osnovnog kapitala, može iznositi najviše:

- 1) 0,625 % ukupnog iznosa izloženosti riziku, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona - za 2021. godinu;
- 2) 1,25 % ukupnog iznosa izloženosti riziku, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona - za 2022. godinu;
- 3) 1,875 % ukupnog iznosa izloženosti riziku, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke iz člana 134 stav 9 ovog zakona - za 2023. godinu.

Plan za očuvanje kapitala i ograničenje raspodjele

Član 388

U periodu do kraja 2023. godine kreditna institucija je dužna da ispunjava obaveze koje se odnose na plan za očuvanje kapitala iz člana 170 i obaveze ograničenja raspodjele iz čl. 167, 168 i 169 ovog zakona, ako ne ispunjava zahtjev za kombinovani bafer, pri čemu se primjenjuje zahtjev za održavanjem bafera za očuvanje kapitala iz člana 386 i zahtjev za održavanjem kontraktičnog bafera iz člana 387 ovog zakona.

Početak primjene odredbi o zaštiti klijenata pred Centralnom bankom

Član 389

Odredbe člana 219 ovog zakona primjenjivaće se od dana isteka mandata lica koje, na dan početka primjene ovog zakona, obavlja funkciju bankarskog ombudsmana po Zakonu o bankama („Službeni list CG“ br. 17/08, 44/10, 40/11 i 73/17).

Primjena odredbi ovog zakona na investiciona društava

Član 390

(1) Do donošenja zakona kojim će se urediti plan oporavka, sporazumi o finansijskoj podršci u okviru grupe i postupak i mjere rane intervencije investicionih društava, odredbe čl. 125 do 133, čl. 182 do 202, čl. 288 do 308 ovog zakona shodno će se primjenjivati na investiciona društva.

(2) Pri primjeni odredbi iz stava 1 ovog člana, ovlašćenja i odgovornosti Centralne banke kao nadležnog organa smatraće se ovlašćenjima i odgovornostima Komisije za tržište kapitala.

Odložena primjena

Član 391

Odredbe čl. 6, 7 i 8, člana 26 st. 3 i 4, člana 28 stav 5 tačka 3, člana 30, član 42 stav 6, člana 43 stav 3 tačka 2, člana 44 stav 7, člana 53 stav 11, člana 60 st. 2 i 3, člana 62 tačka 2, člana 63 stav 2 tač. 2 i 5, člana 66 stav 5, člana 69 st. 3 i 4, čl. 74 do 80, čl. 84 do 88, člana 124 stav 7, člana 125 stav 1 tač. 3 i 4, člana 126 stav 8, člana 127 stav 3, čl. 130 do 133, člana 144 st. 3 i 4, člana 149 stav 2, člana 150 stav 4, člana 151 st. 3 i 4, čl. 153 i 154, čl. 157 do 160, člana 161 stav 2 tač. 2, 3 i 4, člana 162 stav 1 i stav 3 tačka 2, člana 163 stav 2, člana 164 st. 1 i 2, čl. 182 do 193, člana 242 stav 1 tač. 2 i 3, člana 246 stav 2, člana 248, člana 249 stav 4, čl. 255 do 267, člana 279 stav 8, čl. 302 do 305, člana 310 st. 2, 4 i 5, člana 312 stav 1 tač. 2, 4 i 6, stav 3 tačka 2 i st. 4 i 5, člana 316, člana 317 stav 7, člana 318 stav 1 tačka 3 i st. 2, 3 i 4, člana 320 st. 1 do 4, čl. 321 do 328, člana 329 stav 4, čl. 331, 333 i 335, člana 336 stav 3, člana 337, čl.

340 do 343, člana 344 stav 3 tač. 5 i 6 i stav 4, člana 345 tač 7 i 8, člana 347, člana 348 st. 7 i 8, čl. 349 i 352, člana 353 stav 3 i čl. 355 do 371 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja propisa

Član 392

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o bankama („Službeni list CG“ br. 17/08, 44/10, 40/11 i 73/17) i član 177 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje („Službeni list CG“, br. 40/11 i 55/18).

Danom početka primjene odredbi člana 219 ovog zakona prestaje da važi član 30 stav 2 Zakona o potrošačkim kreditima („Službeni list CG“; br. 35/13 i 73/17) i Odluka o bankarskom ombudsmanu („Službeni list CG“ br. 15/09 i 02/12).

Stupanje na snagu

Član 393

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. oktobra 2020. godine.

MINISTARSTVO FINANSIJA

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

o Nacrtu zakona o kreditnim institucijama

Vrijeme trajanja javne rasprave: Javna rasprava je održana u periodu od 25 januara do 04. marta 2019. godine.

Način sprovođenja javne rasprave:

- Dostavljanje primjedbi, predloga i sugestija u pisanom ili elektronskom obliku

Ovlašćeni predstavnici ministarstva koji su učestvovali u javnoj raspravi: Direktorat za finansijski sistem i unapređenje poslovnog ambijenta

Podaci o broju i strukturi učesnika u javnoj raspravi: U toku trajanja javne rasprave dostavljen su su primjedbe dva učenika, i to: Udruženja banaka Crne Gore i fizičkog lica Dušana Vujovića.

Rezime dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija, sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja, odnosno neprihvatanja:

Prihvaćene primjedbe, predlozi i sugestije

1. Prihvaćen je predlog da se kroz zakonske norme pojasni da li član nadzornog odbora kreditne institucije nakon isteka četvorogodišnjeg mandata može biti ponovo biran u nadzorni odbor, pa će član 43 Nacrta zakona biti dopunjen odredbom da član nadzornog odbora kreditne institucije kome istekne mandat može biti ponovo imenovan.
2. Prihvaćen je predlog da se preispita član 46 stav 4 Nacrta zakona kojim se uređuje odgovornost članova nadzornog odbora, pa će, imajući u vidu rješenja iz novog zakona o privrednim društvima koji je u pripremi i, koji detaljno obrađuje obim odgovornosti ovog organa privrednih društava, biti brisan član 46 stav 4 Zakona. Iz istih razloga, prihvaćen je predlog vezan za definisanje odgovornosti članova upravnog odbora pa će biti brisan i član 55 stav 7 predloženog zakona.
3. Prihvaćen je predlog da se preciznije definiše sastav mješovitog odbora za rizike i reviziju pa će biti dopunjen član 61 zakona su smislu da jedan član kombinovanog odbora za rizike i reviziju mora imati znanje iz oblasti računovodstva i revizije i ne smije biti zaposleni, akcionar ili član organa upravljanja kreditne institucije.
4. Prihvaćen je predlog da se definiše krug lica koje čiji je izbor, razrješenje i određivanje zarada u nadležnosti upravnog odbora odbora kreditne institucije, pa će se član 55 stav 4 Nacrta zakona biti dopunjen odredbom da upravni odbor bira i razrješava više rukovodstvo kreditne institucije i druga lica u skladu sa ovim zakonom i statutom kreditne institucije i određuje im zaradu.
5. Prihvaćen je predlog da se iz člana 73 stav 2 Zakona kao jedan od razloga za

- oduzimanje dozvole za rad isključivo radnje povezane sa prekršajima, pa će se izvršiti odgovarajuće izmjene ove odredbe.
6. Prihvaćen je predlog da se donošenje aka kojim će se bliže urediti kontrolne funkcije u kreditnoj instituciji utvrdi kao obaveza Centralne banke pa će se u članu 120 Nacrta zakona riječ „može“ zamijeniti riječju „će“.
  7. Prihvaćena je sugestija za izmjenu člana 138 stav 3 Nacrta zakona na način da se broj „158“ zamijeni brojem „167“, čime će se otkloniti greška koja se ogleda u pogrešnom pozivu na druge odredbe Zakona;
  8. Prihvaćen je predlog da se precizira odredba člana 207 stav 4 nacrta zakona, u smislu da se utvrdi da se obavještavanja klijenata vrši „na ugovoreni način“, pa će se u stavu 4 ovog člana iza riječi naknade, dodati riječi „na ugovoreni način“, a u stavu 6 brisati riječi „preporučenom pošiljkom“, uz napomenu da će kreditna institucija, u slučaju da obavještavanje ne vrši takvom pošiljkom, morati obezbijediti adekvatan dokaz da je klijent obaviješten, u slučaju spora sa klijentom po tom pitanju.
  9. Djelimično je prihvaćen predlog za izmjenu člana 208 st. 1 i 2 predloženog zakona, pa će se iz ovih stavova brisati riječi „najmanje 15 dana“
  10. Prihvaćen je i predlog da se, radi izbjegavanja mogućih različitih tumačenja, , pojam „dug“ u članu 214 zamijeni pojmom „potraživanje“ pa će se na adekvatan način izvršiti usklađivanje člana 214 sa tim predlogom.
  11. Prihvaćena je sugestija za izmjenu člana 217 Nacrta zakona na način da se broj „215“ zamijeni brojem 216“, čime će se otkloniti greška u pozivu na druge odredbe Zakona.
  12. Prihvaćen je predlog za izmenu člana 218 stav 2 u smislu da se kao trenutak od kada teku rokovi za odlučivanje o prigovoru klijenta utvrdi trenutak prijema prigovora, umjesto trenutka podnošenja prigovora, pa će se u članu 218 riječ „podnošenja“ zamijeniti riječju „prijema“.
  13. Prihvaćen je predlog da se 0,5% aktive banaka, kao gornja granica za obračun naknade za kontrolu kreditnih institucija smanji, pa će u članu 270 stav 1 Zakona procenat „0,5%“ biti zamijenjen procentom 0,25%.
  14. Prihvaćena je sugestija vezana za član 278 predloženog zakona da se utvrde rokovi za donošenje zaključka o otklanjanju nepravilnosti , pa će se dopuniti član 278 na način koji obezbjeđuje da od podnošenja izvještaja o otklanjanju utvrđenih nepravilnosti ne protekne značajno dug period preispitivanja da li su se stekli uslovi za donošenje takvog zaključka.

Primjedbe, predlozi i sugestije čije se pojašnjenje tražilo ili koji nijesu prihvaćeni

1. Predlog da se Zakonom odredi očekivana vrijednosti strukturnog sistemskog bafera i precizira prelazni period za implementaciju nije moguće prihvatiti, jer se visina ovog u skladu sa relevantnom direktivom bafera utvrđuje primjenom odgovarajuće metodologije pa se ne može unaprijed procijeniti da li će taj bafer biti uveden, a ako bude uveden, njegov nivo će biti minimalno 1% iznosa izloženosti na koju se obračunava. Takođe, Direktiva 2013/36 ne dozvoljava prelazni period za ovaj bafer. Iz istih razloga se zakonom ne može uvrstiti precizan iznos ni kontracikličnog bafera, niti prelazni period za njegovu punu primjenu.

2. Predlog da se popis finansijskih usluga dopuni uslogom „odobravanja komisionih kredita“ nije ocijenjen prihvatljivim, jer relevantnim direktivama nijesu identifikovani kao poseban posao, s tim što ta činjenica ne sprječava niti ograničava kreditne institucije da obavljaju i taj posao;
3. U odnosu na komentar vezan za član 42 stav 4 Zakona, kojim se od kreditne institucije zahtijeva dostavljanje Centralnoj banci informacije o prestanku mandata člana organa upravljanja, ukazuje se da se ovom odredbom zahtijeva samo informacija o prestanku i razlozima prestanka mandata, bez obaveze dostavljanja bilo kakve druge dokumentacije, pa nije potrebno produžavati utvrđeni rok od tri dana za dostavljanje takve informacije
4. Po pitanju predloga da se imenovanje spoljnog revizora povjeri nadzornom odboru, umjesto skupštini akcionara, ocijenjeno je da nije potrebno praviti takav izuzetak u odnosu na opšte propise (važeći i nacrt novog Zakona o privrednim društvima), iz razloga što je kvalitetna spoljna revizija prvenstveno u interesu akcionara i imenovanje revizora neposredno od strane akcionara smanjuje mogućnost uticaja nadzornog odbora na rezultate revizije.
5. Predlog da se Zakonom definiše pojam „banka“ nije prihvaćen, jer je ocijenjeno da nije potrebno posebno definisati ovaj pojam, pošto je za značenje ovog pojma dovoljna odrednica iz zakona da se u Crnoj Gori kreditna može osnovati samo kao banka, a drugi oblici kreditnih institucija koji postoje u uporednim sisemima, kao što su štedionice, štedne banke i slično, sa posebnim uslovima osnivanja, nijesu predviđeni predmetim zakonom.
6. Za primjedbu koja se odnosi na organizacioni status funkcije usklađenosti član 121 stav 3 Zakona je ocijenjeno da se ne prihvati jer je rješenje sadržano u članu 121 zasnovano na relevantnim smjernicama Evropskog bankarskog regulatora (EBA) o internom upravljanju po kojima je, za razliku od drugih kontrolnih funkcija, organizovanje obavljanje poslova funkcije praćenja usklađenosti može izvršiti u okviru funkcije kontrole rizika ili neke funkcije podrške, ako to odgovara veličini i vrsti, obimu i složenosti poslova kreditne institucije (princip proporcionalnosti), s tim što se poslovi te funkcije ne mogu organizovati u okviru funkcije interne revizije. Takođe, istim smjernicama je uvrđen sistem izvještavanja prema upravnom odboru, a izuzetno prema nadzornom odboru, kao i pitanje statusa te funkcije, u smislu da upravni odbor ne može smijeniti nosioca funkcije usklađenosti bez saglasnosti nadzornog odbora, pa su u tom smislu definisane norme o nadležnostima upravnog i nadzornog odbora po pitanju izbora i razrješenja lica zaduženog za usklađenost (imenovanje i razrješenje od strane upravnog odbora, ali samo uz saglasnost nadzornog odbora).
7. Predlog za izmjenu člana 122 stav 4 u smislu da imenovanje i razrješavanje lica koja se bave poslovima interne revizije vrši nadzornog odbora ocijenjen je neprihvatljivim iz razloga što je smjernicama Evropskog bankarskog regulatora (EBA) o internom upravljanju u kreditnim institucijama definisan koncept interne revizije, kao i ostalih kontrolnih funkcija (kontrola rizika, usklađenost) na način da, u dvodomnom sistemu upravljanja, imenovanje vrši organ upravljanja, s tim što se imenovanje i razrješenje tih lica ne može vršiti bez saglasnosti organa nadzora, čime se ostvaruje uticaj na izbor i obezbjeđuje potrebn nivo zaštite nosilaca ovih funkcija od potencijalnih neosnovanih postupaka upravnog odbora vezanih za razrješenje tih lica. U tom kontekstu treba posmatrati i davanje saglasnosti

nadzornog odbora na akt o internoj reviziji, što je bilo predmet komentara vezanih za član 46 predloženog zakona;

8. Na osnovu ovlaštenja iz Zakona o kreditnim institucijama, biće donesen set podzakonskih akata kojim će se detaljno urediti veći broj pitanja, na koja je ukazano u okviru komentara datih u javnoj raspravi. U tom smislu, podzakonskim aktima će biti uređena i pojašnjena sljedeća pitanja iz javne rasprave:
  - pitanje sadržine programa rada sa projekcijom finansijskih izvještaja iz člana 53 predloženog zakona biće detaljno uređeno propisom Centralne banke u uslovim koje moraju ispunjavati članovi organa upravljanja kreditnih institucije;
  - pitanje uređivanja kontrolnih funkcija, uključujući i funkciju usklađenost, biće detaljno uređeni podzakonskim aktom iz člana 104 stav 6 predloženog zakona.
9. Dio komentara i sugestija se odnosio na potrebu definisanja određenih pojmova koji se koriste u Nacrtu zakona. Pravilo je da se pri pripremi zakonskih tekstova i podzakonske regulative, koji treba da budu usklađeni sa relevantnim propisima EU, izbjegava definisanje pojmova čija definicija nije data u propisima EU. U tom smislu, Nacrtom zakona se ne definišu pojmovi "prudencijalna regulativa", povratna sredstva od javnosti" i „model“. Dio sugestija se odnosio na potrebu definisanja pojmova koji su već definisani predmetnim zakonom. Pojam "lice povezano sa kreditnom institucijom" je definisan članom 173 stav 2, a pojmovi "klijent" i "potrošač" su definisani članom 203 stav 2, odnosno članom 207 stav 2 predmetnog zakona, a definicija „povezanih lica" je sadržana u definiciji „grupe povezanih lica iz člana 14 Zakona,
10. Vezano za predlog da se izmijeni član 210, na način da se u stavu 1 dodaju riječi „ u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju" ocijenjeno je da ne treba prihvatiti u predloženom tekstu, već da se, radi obezbjeđivanja dokaza da je žirant odnosno sudužnik informisan o posljedicama žiriranja, dopuni ova odredba u smislu da je kreditna institucija dužna da obezbijedi dokaz da su ta lica adekvatno informisana o mogućim posljedicama žiriraja odnosno sudužništva.
11. U odnosu na komentar koji se odnosi na pravnu zaštitu supervizora, ističe se da je član 241 u potpunosti usklađen sa međunarodnim standardima kojima se uređuje ta zaštita.

Primjedbe, predlozi i sugestije koje su se odnosile na potrebu pojašnjenje određenih odredbi Zakona

1. Vezano za potrebu pojašnjenja da li se u slučaju nepoštovanja odredbe člana 46 stav 3 tačka 2 Zakona odgovornost može snositi i kreditna institucija, konstatuje se da je u pitanju individualna odgovornost člana organa upravljanja, jer kreditna institucija ne mora da zna da je član organa upravljanja stekao učešće u nekom pravnom licu;
2. Pojam „periodično“ iz člana 46 stav 1 tačka 7 označava vremenski period nakon čijeg isteka, po procjeni nadležnog organa kreditne institucije, treba provjeriti opšta načela politike primanja u kreditnoj instituciji;
3. Po pitanju sugestije da u Zakonu treba jasnije razgraničiti funkciju nadzora i funkciju upravljanja kreditnom institucijom, ukazuje se da je koncept korporativnog upravljanja u potpunosti zasnovan na rješenjima iz Direktive 2013/36, kao i rješenjima iz nacrtu novog Zakona o privrednim društvima kojim se po prvi put uređuje tzv. dvodomni sistem

upravljanja u privrednim društvima, po kojima se nadzorni i upravni odbor zajednički nazivaju „organ upravljanja“, a funkcije nadzora i upravljanja se definišu kroz nadležnosti pojedinih ovih organa. Ovaj model se značajno razlikuje od razlika od važećih rješenja (jednodomni model), ali je detaljnim utvrđivanjem nadležnosti za oba ova organa izvršeno adekvatno razgraničavanje funkcija, tako da neće biti problema u primjeni ovih normi u praksi.

4. U odnosu na potrebu pojašnjavanja da li „organ nadležan za konsolidaciju“ može biti različit od nadležnog organa, može se istaći da je to uvijek neki od nadležnih organa (organ za superviziju), s tim što se „organom nadležnim za konsolidaciju“ u skladu sa predloženim zakonom smatra nadležni organ u državi u kojoj se nalazi matično društvo neke grupe kreditnih institucija i nadležnosti ovog organa kada je u pitanju grupa iz Crne Gore su uređene predmetnim Zakonom, uključujući i primjenu mjera prema grupi iz Crne Gore, kada nijesu ispunjeni zahtjevi koji moraju biti zadovoljeni na konsolidovanoj osnovi zakonom (konsolidovani regultorni kapital, parametri poslovanja na konsolidovanoj osnovi i dr). Pitanje načina sprovođenja supervizije na konsolidovanoj osnovi je regulisano članom 311 stav 2 predmetnog zakona kojim je propiano da se na vršenje supervizije na konsolidovanoj osnovi shodno se primjenjuju odredbe tog zakona kojima se uređuje supervizija kreditnih institucija na pojedinačnoj osnovi.
5. U odnosu na komentare koji se odnose na pojašnjenje pitanja vezanih za primanja u kreditnim institucijama (čl. 50 st. 1 i 2 i član 124 Zakona), ističe se da će sva pitanja koja su predmet ovih sugestija biti detaljno uređena podzakonskim aktom Centralne banke, usklađenim sa zahtjevima iz relevantnih akata EU.
6. Vezano za pojašnjenje člana 118 Zakona sa aspekta tretmana obračunatih rezervacija nakon potpunog uvođenja Bazela III, ukazuje se na predložena formulacija ovog člana omogućava da se podzakonskim aktom uredi tretman rezervacija, uključujući i ukidanje prudencionog filtera, zavisno od analize primjene MSFI-a 9 u praksi;
7. Po pitanju pojašnjenja nadležnosti funkcije „kontrola rizika“ iz člana 122 Zakona, ističe se da je u pitanju nova kontrolna funkcija, različita od funkcije upravljanja rizicima iz važećeg zakona, a nadležnosti ove funkcije će biti detaljno uređene propisom Centralne banke iz člana 104 predloženog zakona;
8. Nedoumica po pitaju značenja pojma „bliska povezanost“ iz člana 34 tačka 34 Zakona, a koji je preuzet iz Regulative 575/2913, otklanja se ako se pojam „kontrola“ iz te definicije dovede u vezu sa pojmom „kontrola“ iz člana 13 stav 7 predmetnog zakona;
9. Vezano za potrebu pojašnjenja formulacije „zakon kojim se uređuje poslovanje privrednih društava“ iz člana 52 i 54 Zakona , ističe se da su ovakve formulacije usklađene sa pravno-tehničkim pravilima za izradu propisa, bez navođenja tačnog naziva zakona i poziva na određeni član, kako bi se izbjegle situacije da se zbog izmjena i dopuna tog zakona morao mijenjati i zakon u kojem se vrši pozivanje na taj zakon;
10. Po pitanju pojašnjenja odredbi člana 135 stav 1 predloženog zakona, važno je istaći da će sve stavke iz pomenutih članova biti predmet podzakonskog propisa kojim se uređuje adekvatnost kapitala kreditnih institucija, kojom će biti otklonjene sve dileme po pitanju njihovog značenja;
11. Za komentare i sugestije sa javne rasprave vezane za potencijalni uticaj uvođenja bafera kapitala na dodatne potrebe za kapitalom kreitnih institucija, generalno se može dati ocjena

da su po pitanju njihovog nivoa i dinamike ispunjavanja, odredbe predloženog zakona u potpunosti usklađene da zahtjevima iz Direktive 2013/39, kao i da neće imati značajniji uticaj na kreditne institucije, imajući u vidu aktuelni minimalni koeficijent solventnosti od 10%;

12. Po pitanju sugestija vezanih za pitanje bankarske tajne (član 204), problem koji se ističe u odnosu rješenja iz Zakona o platnom prometu se prevazilazi formulacijom "u skladu sa zakonom" tako da se u skladu sa tim zakonom mogu učiniti dostupni podaci određenim licima koja nijesu obuhvaćena Zakonom o kreditnim institucijama. Takođe, ocjenjuje se da formulacija „u skladu sa zakonom“ neće dovoditi do problema, jer će se tražilac podataka pozivati na odredbe zakona koje mu dozvoljavaju da dobije tražene podatke. Kada je u pitanju forma saglasnosti (204 stav 5), za tu saglasnost nije potrebna sudska ili bilo koja ovjera, jer će prilikom potpisivanja saglasnosti klijent biti neposredno identifikovan od strane zaposlenog u kreditnoj instituciji.
13. Vezano za komentare koji se odnose na odredbe o zaštiti potrošača, ocjenjuje se da ovo poglavlje kompatibilno sa drugim propisima kojima se uređuje ova oblast (isključujući Zakon o zaštiti potrošača – korisnika finansijskih usluga koji je u praksi neprimjenljiv zbog neusklađenosti i kolizije sa drugim propisima). Vezano za odredbe koje se odnose na termine potrošač i klijent, zakonom su date definicije potrošača (čl.207 stav 2) i klijenta (čl.203 stav 2), pa polazeći od značenja tih definicija treba tumačiti i odredbe kojima se uređuje zaštita potrošača i drugih klijenata.
14. Po pitanju komentara da su prekršajne kazne previsoke, ističe se da je visina prekršajnih kazni utvrđena predloženim zakonom, zasnovana i usklađena sa zahtjevima iz Direktive 2013/36 EU.

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja: Podgorica, 25.03.2019. godine

Naziv organizacione jedinice ministarstva koja je odgovorna za pripremu nacrt zakona, odnosno strategije: Direktorat za finansijski sistem i unapređenje poslovnog ambijenta

---

Potpis ministra,
odnosno rukovodioca organizacione jedinice ministarstva
koja je odgovorna za pripremu nacrt zakona, odnosno strategije